

SOSYAL HİZMET “SOCIAL WORK”

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını
“Publication of Association of Social Workers”
Ocak-Haziran/ Temmuz-Aralık
2016

Sahibi/Owner

Rahmiye BOZKURT

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Adına
Genel Başkan

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Esin POLAT

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Adına
Genel Sekreter

Editor

Bülent KARAKUŞ

Sosyal Hizmet Uzmanı/Kamu Yönetimi Uzmanı

Yayın Kurulu/Editorial Board

Prof.Dr. Özlem CANKURTARAN (Başkan)

Hacettepe Üniversitesi İİBF Sosyal Hizmet Bölümü

Doç.Dr. Gonca POLAT (Başkan Yardımcısı)

Ankara Üniversitesi SBF Sosyal Hizmet Bölümü

Abidin ÖZDEMİR

SHU-YURTKUR

Kenan TOPCU

SHU-ASPB

Çiğdem KARAHAN

SHU-SHUDER

S.Sedat TÜRKERİ

SHU

Arş. Gör. Mehmet Can AKTAN

Başkent Üniversitesi SBF Sosyal Hizmet Bölümü

Durdu Baran ÇİFTÇİ

SHU-Adalet Bakanlığı

İletişim İçin

Sosyal Hizmet Dergisi

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkezi

Ataç 1 Sokak No: 29/17 Kızılay/ANKARA Tel: 0 530 200 18 86

E-Posta: dergi@shudernegi.org

www.shudernegi.org

İÇİNDEKİLER	Sayfa No
Önsöz	4
Sunuş	5
Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapiye Dayalı Bireylerle Sosyal Hizmet Müdahaleleri Vaka Özetleri Yrd.Doç.Dr.Melek ZUBAROĞLU YANARDAĞ	7
Cinsel İstismar Olgu Çalışması Dr.Figen PASLI	17
Madde Bağımlısı Ergenlerde Aile Terapisi Uygulamaları ve Bir Olgu Sunumu SHU Fatih KILIÇARSLAN	21
Kadın ve Şiddet Açısından Bir Vaka İncelemesi SHU/TCKÇU Esin POLAT	27
Sosyal Hizmet Alanında Munchausen By Proxy Sendromu (Yapay Bozukluk): Bir Vaka Sunumu SHU Dilek KARABENK	35
Sosyal Hizmetler Kanunu Kapsamında Tanınan İstihdam Hakkı Çerçevesinde İşe Yerleştirilenlerin İşe Uyum Sürecine İlişkin Grup Çalışması SHU/SHBU Sultan SAKINCI KARAKUŞ	44
Sosyal Hizmet Alanında Proje Hazırlama ve Uygulama Deneyimi “Mersin’de Gezici Sokak Çalışması Yoluyla Sokakta Çalıştırılan/Yaşayan Çocukların Rehabilitasyonu Projesi” SHU/KYU Bülent KARAKUŞ	49
Vaka Boyutu İle Sosyal Hizmet Mesleği: Kısa Bir Değerlendirme SHU/SHBU Özkan BİLGİN	55
Evlilik Öncesi Eğitim ve Danışmanlık Hizmetlerine Genel Bakış SHU/SHBU Reyhan YILDIZ	60
Yeni Sosyal Hizmet Uygulamaları “Yaşlı Yaşam Evleri” SHU Çiğdem KARAHAN	78
Cinsel İstismarın Yasal Sürecinin, Maruz Kalanlar, Ebeveynler ve Profesyoneller Açısından Ekolojik Sistem Yaklaşımına Göre İncelenmesi – Doktora Tez Özeti, 2017 Dr.Figen PASLI	81
Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü 2016-2017 Eğitim-Öğretim Dönemi Gerçekleştirilen Lisans Uygulamalı Araştırma Raporu “Ebeveynlerin Toplumsal Cinsiyet Algılarının Çocuk Yetiştirmeye Etkisi” Özeti H.Ü. Öğrencileri: Aynur GÖKGÖZ, Beyza YILMAZ, Bilge Nur KÖKTÜRK, Emine ER, Hilal ULUTEPE, M. Gürol ERGÜL	84
8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi 2016 “Türkiye’de Sosyal Politikanın Dönüşümü: Yerelleşme ve Sosyal Hizmetler” SHUDER Genel Merkez Yönetim Kurulu	86
Uuslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu Avrupa Ağı (The International Federation Of Social Workers (Ifsw) Europe E.V) 2016 Zagreb Delege Toplantısı Raporu SHUDER Genel Başkanı Bülent KARAKUŞ - Doç.Dr.Gonca POLAT	89
IFSW 2016 Zagreb İnsan Hakları ve Sosyal Hizmet Semineri Raporu Doç.Dr.Gonca POLAT	94
Kitap Tanıtımı “Zor Çiçekler” SHU Hulusi Armağan YILDIRIM SHU Seçil AKAY	99

Portre/Söyleşi “SHU Turgay ÇAVUŞOĞLU” SHU Abidin ÖZDEMİR	101
Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkezi 14. Dönem 2016 Yılı Faaliyet Raporu SHUDER Genel Merkez Yönetim Kurulu	105
Sosyal Hizmet Dergisi Yayın Kuralları	146

ÖNSÖZ

İŞİMİZ SOSYAL HİZMET İSE ÖZNEMİZ İNSAN

Doğrudan insanla çalışıyorsak, doğrudan insana hizmet veriyorsak kararlarımızı vermeden önce çok iyi düşünmeniz gerekir. Düşünmek yetmez çok iyi araştırmamız ve sonrasında tüm verileri mesleki bilgi, değer ve deneyimlerle birlikte değerlendirerek karar vermemiz gerekir. Zira insanın hayatına doğrudan dokunan mesleklerden biri olan Sosyal Hizmet Mesleği insanın yaşamına doğrudan etki eder.

Yoğunlukla dezavantajlı bireyler, aileler ve gruplarla çalışan Sosyal Hizmet Uzmanları meslek yaşamları boyunca yüzlerce, belki binlerce insanla, sadece insan olmasından dolayı hak sahibi olduğu şartlarda ve insani değerlere uygun bir yaşama ulaşmasını sağlamak için mesleki çalışma yapar. Ancak bu mesleki çalışmanın önkoşulu, mesleğinde yetkin, evrensel değerleri özümsemiş, mesleki etik ve değerleri aldığı akademik eğitim ile yoğurarak, odağındaki insanda ve içinde bulunduğu şartlarda hedeflenen değişimi sağlamayı başarabilecek mesleki donanımda sosyal hizmet uzmanıdır. Ardından mesleki çalışmada kullanılacak diğer kaynak ve etki edilecek değişkenler gelmektedir.

Sosyal Hizmet Mesleği bir uygulama mesleğidir. Dolayısıyla uygulama deneyimlerinin daha sosyal hizmet eğitiminin teorisiyle birlikte başlamasının önemi yadsınamaz. Doğrudan insanla çalışırken hata yapma riskimizi minimumda tutabilmemiz, hatta sıfır hata ile yol almamız doğru olandır. İşte bu noktada teorik eğitim alırken mesleki uygulamalarla tanışmak, mesleki yaklaşımları, yöntem ve teknikleri uygulamaya aktarmak gerekmektedir. Eğitim sürecinde bu uygulamaların deneyimli sosyal hizmet uzmanlarının danışmanlığında, süpervizyonunda yapılması önemlidir. Çünkü alan deneyimi, birçok farklı vak'a örneklerinden kazanılan deneyimler eğitim sürecindeki meslek adayları için çok değerlidir. Mesleğe atıldığında, yapacağı mesleki çalışmalarda daha doğru ve hızlı biçimde hedefe ulaşmasında katkı sağlayacaktır.

Alan deneyimlerinin paylaşılması sadece eğitim sürecindeki aday sosyal hizmet uzmanları açısından değil, mesleğinde yeni göreve başlayan, ya da farklı alanlarda mesleğini yapan sosyal hizmet uzmanları için de çok önemlidir. Diğer taraftan, alanda yıllar içinde kazanılmış mesleki deneyimlerin kayıt altına alınması, bugün ve yarın başka çalışmalara ışık tutması amacıyla bir nevi deneyim arşivi oluşturulması ve meslektaşlarımızı daha çok yazmaya özendirmesi açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Bu çalışmanın daha nitelikli sosyal hizmet sunumu yolunda değerli katkıları olacağına inanıyorum. Emek veren tüm meslektaşlarımıza SHUDER adına teşekkür ediyorum.

Rahmiye BOZKURT
SHUDER Genel Başkanı

SUNUŞ

Merhaba

Değerli meslektaşlarımız ve sosyal hizmet alanının ilgilileri merhaba. Dergimizin sürekliliği açısından çeşitli nedenlerle daha önce yayınlanamayan önceki sayılarımızın hızla tamamlanması için başlattığımız çalışma çerçevesinde 2017 yılının sonlarında e-dergi olarak yayınlamakta olduğumuz “Alandan Deneyimler/Vaka Paylaşımları” özel konulu bu dergimize daha önce yayınlanamayan 2016 yılı sayısı verilmiştir. Amacımız önümüzdeki birkaç ay içerisinde 2017 yılı sayısını da çıkararak eksik yıl sayılarını tamamlamaktır. Bu çerçevede dergimizde yayınlanmak üzere değerli yazılarınızı şimdiden bekliyoruz.

Sayın akademisyenlerimiz, değerli meslektaşlarımız ve sevgili öğrenciler. Sosyal hizmet mesleğinde önemli gündem maddeleri arasında yer alan konulara dergimizde yer vermeye devam ediyoruz. Bu çerçevede önceki sayımızda yer verdiğimiz Sosyal İnceleme Raporu konusundaki yazılarla ilgili olarak alandaki meslektaşlarımız yanında akademisyen ve öğrencilerimizin olumlu geri bildirimleri, dergimizde yer alan makalelerin kaynak olarak kullanılmaya başlaması bizleri oldukça mutlu etmiş ve bu yolda çalışma gayretimizi artırmıştır.

Bu sayımızda da sosyal hizmet mesleği uygulamalarında çok önemli bir yere sahip olan ancak yayın konusunda kısıtlı bir portföye sahip olan meslektaşlarımızın Alan Deneyimlerine/Vaka Paylaşımlarına yer veriyoruz. Böylece yine hem meslektaşlarımız için tecrübe paylaşımı ve diğer meslektaşlarımızın bu tecrübelerden yararlanma imkanı yaratmak hem de akademik çalışmalar ve öğrencilerimiz için kaynak katkısı yapmayı arzuluyoruz.

Yukarıda bahsettiğim kapsamda ve sosyal hizmet uygulamalarına ilişkin literatüre katkıda bulunmak amacıyla çeşitli alanlardaki sosyal hizmet uygulamaları konusunda makale ve yazıların yer aldığı Sosyal Hizmet Dergisi “Alandan Deneyimler/Vaka Paylaşımları” özel sayısının çıkarılması için planlama süreci ve yazıların temin edilmesi için yaklaşık 6 aylık bir çalışmanın ürünü olarak, okumakta olduğunuz dergi yayın kurulumuz ve dergi özel sayısı için yazı gönderen meslektaşlarımızın katkısıyla yayınlanma aşamasına gelmiştir.

Bu çerçevede yayın kurulumuzca yapılan planlama sonucu farklı alanlardan yazılar temin edilmeye çalışılmış ve meslektaşlarımıza çağrıda bulunulmuştur. Duyarlı ve üretken davranıp yazı gönderen meslektaşlarımızın yazılarıyla elinizdeki bu sayı oluşturulmuştur. Dergimizde grup çalışması deneyimi olarak Sultan SAKINCI KARAKUŞ’un “Sosyal Hizmetler Kanunu Kapsamında Tanınan İstihdam Hakkı Çerçevesinde İşe Yerleştirilenlerin İşe Uyum Sürecine İlişkin Grup Çalışması”; sosyal hizmet alanında proje hazırlama ve uygulama deneyimi olarak Bülent KARAKUŞ’un Mersin’de Gezici Sokak Çalışması Yoluyla Sokakta Çalıştırılan/Yaşayan Çocukların Rehabilitasyonu Projesi”; aile terapisi örneği olarak Fatih KILIÇARSLAN’ın “Madde Bağımlısı Ergenlerde Aile Terapisi Uygulamaları Ve Bir Olgu Sunumu”; farklı alanlarda vaka çalışmaları örneği olarak, Esin POLAT’ın “Kadın Ve Şiddet Açısından Bir Vaka İncelemesi”; Dilek KARABENK’in “Sosyal Hizmet Alanında Münchausen By Proxy Sendromu (Yapay Bozukluk): Bir Vaka Sunumu”; Dr.Figen PASLI’nın “Cinsel İstismar Olgu Çalışması”; Yrd.Doç.Dr.Melek ZUBAROĞLU YANARDAĞ’ın “Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapiye Dayalı Bireylerle Sosyal Hizmet Müdahaleleri Vaka Özetleri”; Özkan BİLGİN’in “Vaka Boyutu İle Sosyal Hizmet Mesleği: Kısa Bir Değerlendirme” yazıları ile Reyhan YILDIZ’ın “Evlilik Öncesi Eğitim Ve Danışmanlık Hizmetlerine Genel Bakış”, başlıklı yazı ve makaleleri dergimizde yer almıştır.

Ayrıca bu sayımızdan başlayarak ülkemizde yaygın olarak bilinmeyen veya yeni olan sosyal hizmet uygulamalarıyla ilgili yazılara da yer verilecek olup ilk olarak bu sayımızda Yaşlı Yaşam Evleri ile ilgili Çiğdem KARAHAN'ın yazısı da dergimize zenginlik katmış ve sizlerin bilgisine sunulmuştur.

“Cinsel İstismarın Yasal Sürecinin, Maruz Kalanlar, Ebeveynler ve Profesyoneller Açısından Ekolojik Sistem Yaklaşımına Göre İncelenmesi” konulu Doktora Tez Özeti, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü 2016-2017 Eğitim-Öğretim Dönemi Gerçekleştirilen Lisans Uygulamalı Araştırma Raporu “Ebeveynlerin Toplumsal Cinsiyet Algılarının Çocuk Yetiştirmeye Etkisi” Özeti de konuyla ilgilenen meslektaşlarımızın bilgisine sunulmuştur.

Meslek örgütünün ulusal ve uluslararası çalışmalarının paylaşılması amacıyla Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu Avrupa Ağı (The International Federation Of Social Workers (Ifsw) Europe E.V) 2016 Zagreb Delege Toplantısı Raporu ve IFSW 2016 Zagreb İnsan Hakları ve Sosyal Hizmet Semineri Raporu ile SHUDER Genel Merkezi tarafından gerçekleştirilen “Türkiye’de Sosyal Politikanın Dönüşümü: Yerelleşme ve Sosyal Hizmetler” konulu 8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi 2016 ve SHUDER Genel Merkezi 2016 yılı faaliyet raporu dergimizde yer almıştır.

Meslektaşlarımızla ilgili sosyal paylaşımlar kapsamında, meslektaşımız Hulusi Armağan YILDIRIM’a ait olan “Zor Çiçekler” kitabının Seçil AKAY tarafından hazırlanan tanıtımı ve Abidin ÖZDEMİR tarafından hazırlanan meslek büyüğümüz Turgay ÇAVUŞOĞLU’na ilişkin Portre/Söyleşi yazıları da dergimizde yer almış, renkli, zengin ve çeşitli bir içerik sunulmaya çalışılmıştır.

Dergi çalışmalarımızda destek veren derneğimizin çok değerli genel başkanı ve yönetim kurulu üyelerine dayanışma ve destekleri için teşekkür ederiz.

Bu çerçevede büyük bir özveriyle dergimizi yayına hazırlayan başta yayın kurulu başkanımız Prof.Dr.Özlem CANKURTARAN ÖNTAŞ ile yayın kurulu başkan yardımcısı ve önceki editörümüz sevgili Doç.Dr.Gonca POLAT başta olmak üzere, dizgi aşamasında büyük emek veren yayın kurulu üyemiz Abidin ÖZDEMİR’e ve yayın kurulumuzun diğer üyeleri Kenan TOPÇU, Esin POLAT, Çiğdem KARAHAN, Sedat TÜRKERİ, Arş. Gör. Mehmet Can AKTAN ve Durdu Baran ÇİFTÇİ’ye ve en önemlisi de dergimiz için yazı göndererek bu sayının çıkarılmasını sağlayan meslektaşlarımıza içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Tamamen meslek derneğimizin kendi imkanları ve değerli meslektaşlarımızın katkılarıyla çıkarılan dergimizin başta meslektaşlarımız ve öğrencilerimiz olmak üzere vaka çalışmalarına ilgi duyan herkese faydalı olması dileğiyle; dergimize ilişkin görüş, öneri ve katkılarınızı bekliyor, sevgi ve saygılarımı sunuyorum. **Kasım 2017**

Bülent KARAKUŞ
Editör
Sosyal Hizmet Dergisi Yayın Kurulu Adına

ÇÖZÜM ODAKLI KISA SÜRELİ TERAPİYE DAYALI BİREYLERLE SOSYAL HİZMET MÜDAHALELERİ VAKA ÖZETLERİ¹

Melek ZUBAROĞLU YANARDAĞ²

GİRİŞ

Bu çalışmada yer verilen vaka özetleri; 2015-2016 güz akademik döneminde Hacettepe Üniversitesi Beytepe Psikolojik Danışma Biriminde gerçekleştirilen karma metotlu bir uygulama araştırmasına aittir. Bu araştırma, yazarın doktora tezi kapsamında yürütülmüş olup Çözüm Odaklı Kısa Terapiye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesinin üniversite öğrencilerinin umutsuzluk ve algılanan stres düzeylerine etkisini ortaya koymuştur (Zubaroğlu Yanardağ, 2016). Bu araştırma ile ilgili tüm detaylı istatistiksel veriler başka bir çalışmada paylaşıldığından bu makalede yalnızca seçilen bazı vaka özetlerine yer verilmiştir.

Yine de bazı temel sonuçlara kısaca değinmek gerekirse; Çözüm Odaklı Kısa Terapiye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesinin, gençlerin umutsuzluk ve stres düzeylerine etkisini nicel ve nitel bulgularla ortaya koymayı amaçlayan söz konusu araştırmada karma yöntem kapsamında seçilen desen; yakınsayan paralel desendir. Araştırmanın nicel kısmı için, ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel model seçilmiş ve nitel veriler içerik analizi ile yorumlanmıştır. Araştırmada 10'u deney grubu ve 14'ü kontrol grubuna dâhil olmak üzere 24 genç ile çalışılmıştır.

Ölçüm araçları olarak; Beck ve arkadaşları (1974: 861-65) tarafından geliştirilen ve Durak (1994: 1-11) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Beck Umutsuzluk Ölçeği ile Cohen ve arkadaşları (1983: 285-396) tarafından geliştirilen ve Yerlikaya ve İnanc (2007) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Algılanan Stres Ölçeği" kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan tüm ölçeklere ait ön ve son test puanları SPSS programı kullanılarak çeşitli analizlerle değerlendirilmiş ve müdahalenin istatistiksel olarak anlamlı ($p<0,05$), dolayısıyla etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Her bir ölçek ve alt boyut için de müdahalenin etki büyüklüğünün yüksek ve orta düzeylerde olduğu bulunmuştur. Uygulamaya ait görüşme kayıtları üzerinde, Nvivo programı aracılığıyla yapılan içerik analizinde 10 adet tema (kategori) ortaya çıkmıştır.

Söz konusu araştırmada kullanılan yöntem, anlaşıldığı gibi ÇOKT'ye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesidir. F. Hollis 'in tanımına göre bireylerle sosyal hizmet; bir psikososyal tedavi yöntemi olup, bireyin sosyal sorumluluklarındaki aksaklıkların psikolojik ve çevresel nedenleri üzerinde

¹ Yazarın, "Çözüm Odaklı Kısa Terapiye Dayalı Bireylerle Sosyal Hizmet Müdahalesinin Üniversite Öğrencilerinin Umutsuzluk ve Stres Düzeylerine Etkisi" başlıklı, doktora tezinin belirli bölümlerinden üretilmiştir.

² Yrd. Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İİBF, Sosyal Hizmet Bölümü, mzyanardag@mehmetakif.edu.tr

odaklaşır, ihtiyaçlarını karşılaması ve sosyal ilişkilerini başarıyla sürdürmesine destek olur (Turan, 2012: 21). Bireylerle sosyal hizmet müdahalesinde, sosyal hizmet uzmanının çoğunlukla kullandığı rol “danışmanlık” rolüdür. Bu bağlamda sosyal hizmet uzmanının ilişki ve iletişim becerileri öne çıkmaktadır (Duyan, ve Diğ., 2008).

Bilindiği gibi Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapi (ÇOKT) yaklaşımı, 1980’lerde Amerikalı sosyal hizmet uzmanları Steve De Shazer ve Inso Kim Berg tarafından Amerika’nın Wisconsin, Milwaukee bölgesindeki “Kısa Süreli Aile Terapileri Merkezi”nde geliştirilmiştir (Macdonald, 2007:1). ÇOKT yaklaşımının özellikle Erickson, Weakland ve çalışma arkadaşlarının Kaliforniya Mental Araştırmalar Enstitüsü’ndeki çalışmalarından esinlenilerek geliştirildiği bilinmektedir (de Shazer, 1985: 18).

ÇOKT, müracaatçının neleri iyi yaptığını ortaya çıkarmayı, müracaatçının var olan durumun problem olmadığı bir gelecek hakkında düşünmesine yardımcı olmayı amaçlayan ve müracaatçının güçlenmesini sağlayan kısa süreli bir uygulamadır (Kondrat, 2010: 162-77). De Jong ve Berg’e (2008) göre ÇOKT, müracaatçının problemden çok çözüme ve henüz yaşanmamış olan tercih edilen geleceğe odaklandığı bir fikir üzerine kuruludur (Akt: Kondrat, 2010: 162).

Miller ve Berg (1995), ÇOKT’ye dayalı yaklaşımı üç temel kurala dayandırmışlardır. Bunlar; bozulmamışsa onarma, ilk olarak neyin işe yaradığını anla ve sonra onu daha çok yap, çözüm yolu işlevsel değil ve çalışmıyorsa tekrar deneme, başka çözüm yollarını ara” şeklindedir (Akt.: Pichot & Dolan, 2003: 13).

Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapi genellikle aşağıdaki süreçleri kapsamaktadır.

- Başvuru nedeninin dinlenerek olumlu cümlelerle amacın tanımlanması,
- Mucize sorunun ve tamamlayıcı soruların kullanılması,
- İstisnaların bulunması,
- Geri Bildirim ve Övgülerin sunulması,
- Derecelendirme yapılması,
- Mesaj ve geribildirim verilmesi ve
- Ödevlerin oluşturulması şeklindedir.

ÇOKT yaklaşımının kullanıldığı müdahaleler, genellikle bu süreç ve teknikleri içermekte olup, müdahalenin süresi kişiden kişiye değişebilmektedir. Aşağıda bazı vaka özetlerine yer verilen araştırmada deney grubunda 10 farklı bireyle çalışılmış ve her bir bireyle minimum 4 maksimum 8 görüşme (oturum) yapılmıştır. Bu araştırma kapsamında Etik Kurul izni alınmış olup, gerek tez çalışmasında gerekse bu makalede müracaatçıların kişisel bilgilerini gizleme ve değiştirme yoluna gidilmiştir. Bu bağlamda yapılan çalışmaların 4’ünün özeti aşağıda yer almaktadır.

VAKA ÖZETLERİ

Beyza Vakası

Beyza (K., 20), lisans 2. sınıf öğrencisidir. Bir devlet yurdunda kalmaktadır. Herhangi bir yerden burs almamakta ve bir işte çalışmamaktadır. Beyza'nın gelirinin tamamını ailesi karşılamaktadır. Beyza'nın ailesi, şehir dışında yaşamakta ve kendisinden küçük 2 kız kardeşi bulunmaktadır. Beyza'nın annesi ev hanımı, babası ise memurdur. Beyza, ailesiyle ilişkilerini iyi olarak tanımlamaktadır, aynı şekilde arkadaşlarıyla olan ilişkisini de iyi olarak tanımlamaktadır. Akademik başarısına bakıldığında, Beyza'nın orta düzeyde başarılı bir öğrenci olduğu bilgisi edinilmiştir. Beyza'nın daha önce psikososyal veya psikiyatrik bir destek almadığı ve herhangi bir engelinin veya önemli tıbbi bir rahatsızlığının bulunmadığı öğrenilmiştir.

Beyza'nın yine şehir dışında ve satış danışmanı olarak çalışan bir erkek arkadaşı bulunmaktadır. İlk görüşmede Beyza, erkek arkadaşı ile romantik ilişkisinin yaklaşık 3 ay önce başladığını ve yakın bir arkadaşı vasıtasıyla tanıştıklarını belirtmiştir. Beyza'nın sosyal destek sistemlerine ve koruyucu faktörlerine bakıldığında; yakın olarak nitelendirebileceği pek çok arkadaşının bulunduğu, aynı şekilde aile ve akrabalık ilişkilerinin güçlü olduğu, bunun yanında erkek arkadaşından da duygusal sosyal destek aldığı belirlenmiştir. Beyza, kendini rahatlıkla ifade edebilen, arkadaşları tarafından örnek alınan güçlü bir profile sahiptir.

Beyza, son dönemde yakın çevresine ilişkin ve romantik ilişkisine ilişkin bazı sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Özellikle mucize soru sorulduktan sonra, müracaatçı için yolunda gitmeyen konular daha da netleşmiştir. Müracaatçı, “herkese iyi olmaya çalışmazdım, insanlara güvenebilirdim, her şeyi kafama takmazdım (özellikle erkek arkadaşıyla ilgili)” gibi ifadelerde bulunarak mucizeden sonraki süreci hayal etmiştir. Müracaatçının verdiği bu cevaplar ele alınarak, “yani kişilerarası ilişkilerinizde daha başarılı olurdunuz..., daha az detaylı düşünürdünüz” cümleleriyle amaç oluşturulmaya çalışılmıştır. Müracaatçı sürecin başlarında kendini 10 üzerinden 6 seviyesinde iyi hissettiğini belirtmiş ve son seansta bu seviyenin 8'e kadar çıktığını ifade etmiştir. Müracaatçı ile toplamda 5 görüşme yapılmıştır.

Beyza'ya uygulanan ÇOKT'ye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesi boyunca, Beyza'nın sosyal hizmet uzmanı ile işbirliği içinde olduğu (koopere olduğu), kendi ödevlerini kendi başına büyük oranda belirleyebildiği ve aşamalı olarak gelişme

gösterdiği gözlenmiştir. Süreç içerisinde kullanılan teknikler; mucize soru, istisnaların sorgulanması, övgü verme, derecelendirme, yeniden çerçeveleme, ödevlerin belirlenmesi, gelişmelerin tespiti ve açığa çıkarılması, geri bildirim verme vb. şeklinde olmuştur.

Beyza'nın ÇOKT'ye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesi öncesi ve sonrasına ait umutsuzluk ve algılanan stres puanlarına aşağıda yer verilmiştir (Zubaroglu Yanardağ, 2016: 171-2).

Grup	Test	Umuts. Ölç.	Umuts. Ölç. Gelc. Dy. ve Bk. Faktörü	Umutsz. Ölç. Motiv. Kyb. Faktörü	Umutsz. Ölç. Umut Faktörü	Alg. Str. Ölç.
Deney Gr. Üyesi (Beyza)	Ön T. Son T.	7 1	2 1	4 1	1 1	33 13

Ayşe Vakası Özet

Ayşe (19, K.), 1. sınıf öğrencisidir ve aikido sporuyla ilgilenen profesyonel bir sporcudur. Ayşe'nin babası öğretmen, annesi ise ev hanımıdır. 12 yaşında bir kız kardeşi bulunmaktadır. Müracaatçı ailesiyle aynı evde kalmaktadır. Ailesi ile ilişkilerini iyi ve arkadaşlarıyla ilişkisini çok iyi olarak belirtmektedir. Müracaatçı, gelirinin yalnızca bir kısmını ailesinden karşıladığını ifade etmiştir. Müracaatçı akademik olarak orta düzeyde bir öğrencidir.

Ayşe, öfke kontrolü problemi nedeniyle psikososyal destek talep eden bir müracaatçıdır. Öfkesini kontrol edemediği zamanlarda çevresindeki eşyalara zarar verdiğini ve bazı kesitleri hatırlamadığını belirtmektedir. Müracaatçının aynı zamanda neredeyse sonlanmış bir romantik ilişkisi bulunmaktadır. Başvuru nedenlerinden biri de ilişkisindeki belirsizlik ve bunun kendisinde yarattığı strestir.

Ayşe'ye, ilk görüşmede yöneltilen mucize soruya Ayşe'nin cevabı: "ilişkimin bir adı olurdu,... birbirimizi daha çok dinleyip anlamaya çalışırdık, daha az stresli olurum, daha az öfkeli hissederdim..., kafamı derslere verirdim" şeklinde olmuştur. Bu şekilde Ayşe'nin problemin yaşanmadığı geleceği hayal etmesi sağlanmıştır. "Daha sakin olmayı başarabilirdiniz..., derslere konsantrasyonunuz artardı..., vb. ifadelerle Ayşe'nin farkında olmadan amaç olarak ifade ettiği cümleler daha olumlu bir formda kendisine sunulmuştur. İlk seansta Ayşe'nin ödevlerini belirlemede güçlük çektiği görülerek kendisine ipuçları verilmiş ve yardımcı olunmuştur. Bu aynı zamanda, sonraki görüşmelerde ödevleri nasıl belirleyebileceği konusunda kendisine örnek

olmuştur. Sonraki görüşmelerde müracaatçı kendi ödevlerini belirleyebilmiştir. 2. görüşmede yaşadığı öfke sorunuyla daha iyi başa çıkabilmesi için aynı zamanda gevşeme egzersizi broşürü kendisiyle paylaşılmıştır. Müracaatçı ilişkisiyle ilgili bir gelişme yaşanmadığı için erkek arkadaşıyla görüşmeleri sonlandırmıştır. Sonraki süreçte Ayşe'nin, özellikle spor çevresinden yeni insanlarla tanışmaya başladığı, derslere odaklandığı, gevşeme egzersizlerini uyguladığı, sürdürdüğü spor faaliyetlerinin de kendisinde bir gevşeme sağladığı ve gitgide aldığı kararları uygulama yönünde ilerlediği görülmüştür. İstisnalar sorgulanırken Ayşe, daha az öfkelenildiği zamanları hatırlayarak o dönemlerde; meditasyonla ilgilenmenin, spor yapmanın, resim yapmanın, müzikle ilgilenmenin, kitap okumanın ve yeni insanlar tanımanın kendisine iyi geldiğini belirtmiş ve bunları olabildiğince ilerleyen haftalarda uygulamaya çalışmıştır. Sonraki görüşmelerde de belirlediği ödevler dışı dönük olmak, yeni insanlarla tanışmak, spora devam etmek, gibi konular etrafında gelişmiştir. Bu ödevlerle paralel olarak sınıf içinden de yeni arkadaşlar edindiği ve 6. görüşmenin sonunda belirli bir işlevselliğe eriştiği görülmüştür. Ayşe, ilk görüşmede 10 üzerinde 4 hissettiğini belirtirken 6. görüşmenin sonunda bu seviyenin 6 ya yükseldiğini ifade etmiştir.

Görüşmeler süresince Ayşe'nin; mücadeleci, olgun, kendine güvenen, atılgan, spor ve sanata yatkın yapısı ve rahatça insanlarla ilişki ve iletişim kurabiliyor olması dikkat çekmiştir. Müracaatçının sporda öğrendiği disiplin ve mücadeleciliği hayatının farklı alanlarına transfer edebildiği gözlenmiştir. Hızlı bir şekilde ilerleme kaydetmesinde bu yapısının ve özelliklerinin büyük rol oynadığı düşünülmektedir. Aşağıda Ayşe'nin kişisel özellikleri ve olaylara bakış açısını yansıtan ilk görüşmeden alınan bir kesit sunulmuştur. “ ...

Ayşe: Zaten spora bunun için başladım. Ben ilk ayrılıktan sonra yıkıldım çünkü gerçekten. Beni hayata bağlayan şeyi kaybetmiş gibi hissettim. Yeni bir şey aradım onun yerine dedim hani bu insan veya canlı bir şey olamaz. Çünkü kaybedersem bir daha biteceğim dedim. Ben özveri gösterdikçe benimle beraber ilerleyecek, beni bırakmayacak bir şey olsun istedim. Mücadele sporu seçtim. Çünkü hayatın kendisi bir mücadele bence ve bazen insanın kendini kendinden de koruması gerekiyor bence yani bu şekilde bir bağlantı kurdum”.

Ayşe'nin ÇOKT'ye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesi öncesi ve müdahale sonrası Umutsuzluk ve Algılanan Stres ölçeklerinden aldığı puanlar (ön test ve son test puanları) takip eden tablodadır (Zubaroğlu Yanardağ, 2016: 188-90).

Grup	Test	Umuts. Ölç.	Umuts. Ölç. Gelc. Dy. ve Bk. Faktörü	Umutsz. Ölç. Motiv. Kyb. Faktörü	Umutsz. Ölç. Umut Faktörü	Alg. Str. Ölç.
Deney Gr. Üyesi (Ayşe)	Ön T. Son T.	7 1	1 0	3 1	3 0	32 9

Yasemin Vakası

Yasemin (K., 21), 3. sınıfta öğrenim görmektedir. Bir devlet yurdunda kalmaktadır. Herhangi bir yerden burs almamakta ve bir işte çalışmamaktadır. Gelirinin büyük bir kısmını ailesi karşılamaktadır. Müracaatçı Yasemin'in ailesi, şehir dışında yaşamakta ve kendisinden küçük bir kız kardeşi bulunmaktadır. Annesi ve babası memurdur. Yasemin, ailesiyle arasındaki ilişkinin hiç iyi olmadığını ve benzer şekilde arkadaşlarıyla olan ilişkisinin de iyi olmadığını belirtmiştir. Yasemin'in akademik başarısının orta düzeyde olduğu bilgisi edinilmiştir. Yasemin önceki dönem Hacettepe Üniversitesi Beytepe Psikolojik Danışma Biriminden, yine aynı uzmandan psikososyal destek almıştır. Müracaatçı aynı zamanda psikiyatrik destek almaktadır. Müracaatçının hali hazırda romantik bir ilişkisi bulunmamaktadır ancak yakın geçmişte erkek arkadaşından ayrılmıştır. Yasemin'in herhangi bir engeli veya önemli bir hastalığı bulunmamaktadır ancak astım rahatsızlığı ve kilolarından şikâyetçidir.

Yasemin ile başlatılan yeni süreç, ÇOKT'ye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesi çerçevesinde yürütülmüştür. Yasemin; oldukça konuşkan, heyecanlı, küçük olayları büyütme eğilimi olan ve kendini sıkça eleştiren yine de neşeli bir yapıdadır. Yasemin'in şikâyetçi olduğu konular; bu heyecanlı ve kaygılı yapısı ve kişiler arası ilişkilerde yaşadığı sorunlardır. Ailesi ve özellikle de babası ile çatışmalı bir ilişkisi vardır. Müracaatçının babası ile arasındaki ilişki, tipik bir ergen-ebeveyn ilişkisine benzemekle beraber, zaman zaman babanın psikolojik şiddetinin artışıyla Yasemin büyük bunalımlar yaşamaktadır. Babanın sürekli olarak Yasemin'i eleştiren/suçlayan bir tutum sergilediği ve Yasemin ile küçük kardeşini devamlı olarak kıyasladığı anlatılan örneklerden anlaşılmıştır. Bu durumun, Yasemin'in sosyal ilişkilerinde de pek çok konu için kendini suçlaması ve eleştirmesi, ufak konuları büyütüp takıntı haline getirmesi gibi sonuçlara sebebiyet verdiği düşünülmektedir. Yasemin'in sosyal destek sistemlerine ve koruyucu faktörlerine bakıldığında, özellikle babaannesi ve halası tarafından büyük bir destek gördüğü ve çok sık bu akrabalarının görüşlerine/yardımlarına başvurduğu görülmüştür. Bunun dışında, Yasemin, her ne kadar arkadaşlarıyla ilişkilerinin iyi olmadığını (yine abartılı bir şekilde) ifade etse de tüm müdahale süreci boyunca anlattığı örneklerden geniş bir sosyal çevresinin

olduğu, arkadaşları tarafından aranan ve sevilen bir profil taşıdığı sonucu çıkarılmıştır. Ayrıca müracaatçı, bölümdeki hocaları tarafından da tanınan ve akademik etkinlikleri takip ederek dâhil olan bir öğrencidir.

Yasemin ile başlatılan sürecin başlarında mucize soru sorularak yeni yol haritası çizilmeye çalışılmıştır. Müracaatçının mucize soru karşısında verdiği cevaplar; “insanları takmıyor olurdum, kekelemezdim” gibi ifadeler olmuştur. Müracaatçıya; “yani düşünce biçiminizi değiştirdiniz... , heyecanınızı kontrol edebildiniz” cevapları verilerek amaç belirlenmeye çalışılmıştır. Müracaatçı, sürecin başlarında kendini 10 üzerinden 5 seviyesinde iyi hissettiğini belirtmiş ve son seansta bu seviyenin 5,25- 5,50’ye yaklaştığını ifade etmiştir. Müracaatçı ile ÇOKT’ye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesi çerçevesinde 7 görüşme yapılmıştır.

Yasemin’in, ÇOKT’ye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesi boyunca, sosyal hizmet uzmanı ile işbirliği içinde olduğu (koopere olduğu), kendi ödevlerini kendi başına büyük oranda belirleyebildiği ve aşamalı olarak gelişme gösterdiği gözlenmiştir. Süreç içerisinde kullanılan teknikler; mucize soru, istisnaların sorgulanması, övgü verme, derecelendirme, yeniden çerçeveleme, ödevlerin belirlenmesi, gelişmelerin tespiti ve açığa çıkarılması, geri bildirim verme vb. şeklinde olmuştur.

Yasemin’in ÇOKT’ye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesi öncesi ve sonrasına ait umutsuzluk ve algılanan stres puanlarına aşağıda yer verilmiştir (Zubaroglu Yanardağ, 2016: 173-75).

Grup	Test	Umuts. Ölç.	Umuts. Ölç. Gelc. Dy. ve Bk. Faktörü	Umutsz. Ölç. Motiv. Kyb. Faktörü	Umutsz. Ölç. Umut Faktörü	Alg. Str. Ölç.
Deney Gr.	Ön T.	18	5	7	6	34
Üyesi (Yasemin)	Son T.	5	0	2	3	20

Mert Vakası

Mert (E., 20), 3. sınıfta öğrenim görmektedir. Tek başına evde kalmaktadır. Öğrenci bursu almakta ve bir işte çalışmamaktadır. Mert’in gelirin büyük bir bölümünü ailesi karşılamaktadır. Ailesi, şehir dışında yaşamakta ve kardeşi bulunmamaktadır. Müracaatçının annesi ev hanımı, babası esnaftır. Müracaatçı, ailesiyle ilişkilerini iyi olarak tanımlamaktadır, aynı şekilde arkadaşlarıyla olan ilişkisini de iyi olarak tanımlamaktadır. Mert’in akademik ortalamasından da anlaşıldığı üzere (4,00 üzerinden 2,50- 3,00 arası) başarılı bir öğrenci olduğu bilgisi edinilmiştir.

Müracaatçının daha önce psikososyal veya psikiyatrik bir destek almadığı ve herhangi bir engelinin veya önemli tıbbi bir rahatsızlığının bulunmadığı öğrenilmiştir.

Mert'in romantik bir ilişkisi bulunmamaktadır. Müracaatçının sosyal destek sistemleri ve koruyucu faktörlerine bakıldığında; ailede tek çocuk olması nedeniyle ebeveynlerinden yoğun destek ve ilgi gördüğü, bölümden yakın arkadaşlarının bulunduğu, bir dernekten burs aldığı ve dernekte gönüllü çalışmalar yaptığı görülmüştür.

Mert, bir uzmana başvurma nedenini ders çalışamama olarak açıklamaktadır. Mert, kendini üşengeç ve potansiyelini tam olarak yerine getiremeyen biri olarak görmektedir. Ancak bu düşüncelerde Mert'in mükemmelliyetçi yapısının rol oynadığı düşünülmektedir. Mert, başarıları yerine daha çok başarısızlıklarına ve yapamadıklarına odaklanan bir yapıdadır. Süreç içerisinde bu konular da ele alınarak, ÇOKT'ye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesi çerçevesinde, hali hazırda yapabildiği ve iyiye giden şeylere odaklanması konusunda destek olunarak, kendi ödevlerini belirleyebilmesi konusunda cesaretlendirilmiştir. Müracaatçının kendini sürekli eleştiren ve daha iyisini yapamadığı için kendini suçlayan tutumu nedeniyle süreç içerisinde az gelişme gösterebildiği gözlenmiştir.

Müracaatçının mucize soruya verdiği yanıt; "her şey derli toplu olurdu..., işlenen dersleri çalışırdım..., çıkar gezerdim..., kafam rahat olurdu..." şeklinde olmuş ve mucizeden sonraki süreci hayal etmiştir. Müracaatçının verdiği bu cevaplar ele alınarak, "yani dersleri tekrar ederdiniz..., sorumluluklarınızı vaktinde yapardınız..." cümleleriyle amaçlar ve dolayısıyla olası ödevler oluşturulmaya çalışılmıştır. Müracaatçı sürecin başlarında kendini 10 üzerinden 5 seviyesinde iyi hissettiğini belirtmiş ve son seansta bu seviyenin 6'ya kadar çıktığını ifade etmiştir. Müracaatçı ile toplamda 8 görüşme yapılmıştır.

Müracaatçıya uygulanan ÇOKT'ye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesi boyunca, sosyal hizmet uzmanı ile işbirliği içinde olduğu ancak başarılarını görme ve kendini takdir etme konusunda temkinli yaklaştığı gözlenmiştir. Müracaatçının öznel değerlendirmesine göre 1 puanlık bir yükselme sağlamıştır. Mert ile yapılan çalışmada kullanılan teknikler; mucize soru, istisnaların sorgulanması, övgü verme, derecelendirme, yeniden çerçeveleme, ödevlerin belirlenmesi, gelişmelerin tespiti ve açığa çıkarılması, geri bildirim verme vb. şeklinde olmuştur. Mert'in ÇOKT'ye dayalı bireylerle sosyal hizmet müdahalesi öncesi ve sonrasına ait umutsuzluk ve algılanan stres puanlarına aşağıda yer verilmiştir (Zubaroğlu Yanardağ, 2016: 190-92).

Grup	Test	Umuts. Ölç.	Umuts. Ölç. Gelc. Dy. ve Bk. Faktörü	Umutsz. Ölç. Motiv. Kyb. Faktörü	Umutsz. Ölç. Umut Faktörü	Alg. Str. Ölç.
Deney Gr.	Ön T.	9	2	3	4	28
Üyesi (Mert)	Son T.	6	1	3	2	23

SONUÇ

Vaka özetlerinde de görüldüğü üzere yapılan çözüm odaklı müdahalenin süresi ve sonuçları bireyden bireye değişebilmektedir. Öntest ve sontest puanları arasındaki farklara bakıldığında müdahalenin bu müracaatçılar için oldukça etkili bir sonuç verdiği görülebilir. Bilindiği gibi ÇOKT’de müracaatçılar, hem aktif hem de çözümleri üretme ve uygulamada yüksek düzeyde sorumluluk alır bir pozisyonadadırlar. Bu nedenle self determinasyon ilkesi ağırlıklı olarak kabul görmektedir. Uzman ve müracaatçı arasındaki yatay ilişki müracaatçıya rahatlık ve güven sağlamaktadır. ÇOKT’nin diğer terapi yöntemlerine göre daha kısa sürede ve pozitif yönde etkili sonuçlar vermesi bu yaklaşımın benimsenmesini kolaylaştırmaktadır.

Özetle ÇOKT sosyal hizmet alanında rahatlıkla kullanılabilecek ve sosyal hizmet mesleğinin doğasına uygun bir yaklaşım içermektedir. Sosyal hizmet uzmanlarının bu yaklaşımla ilgili eğitimler alarak, uygulamada yetkinleşmeleri alana büyük katkı sağlayacaktır. Bunun yanında ÇOKT yaklaşımına hem birey hem de grupta çalışma düzeyinde lisans derslerinde yer verilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

- Beck, A. T., Weissman, A., Lester D., Trexler, L. (1974) “The measurement of pessimism”. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 42, 861–865.
- Cohen, S., Kamarck, T., & Mermeistein, A. R. (1983). “Global measure of perceived stress”. *Journal of Health and Social Behavior*, 24, 285-396.
- De Jong, P. & Berg, K. I. (2008). *Interviewing for solutions* (Vol. 3). USA: Brooks/Cole-Cengage.
- De Shazer, S. (1985). *Keys to Solutions in Brief Therapy*. New York, USA: Norton& Company.
- Durak, A. (1994). “Beck umutsuzluk ölçeği (BUÖ) geçerlik ve güvenirlik çalışması”. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9(3), 1-11.
- Duyan, V., Sayar, Ö. Ö., Özbulut, M. (2008). *Sosyal Hizmeti Tanımak ve Anlamak: Sosyal Hizmet Uzmanları ve Sosyal Hizmet Alanında Çalışanlar İçin Bir Rehber*. Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayınları.
- Kondrat, C. D. (2010). Solution Focused Practice. In B. Teater (Ed.), *An Introduction to Applying Social Work Theories and Methods* (pp. 162-177). UK: Open University Press.
- Macdonald, J. A. (2007). *Solution-Focused Therapy: Theory Research&Practice*. London: Sage Publication.

- Miller, S. D. & Berg, I. K. (1995). *The Miracle Method: A Radically New Approach to Problem Drinking*, New York: W. W. Norton & Company.
- Tpichot, T. & Dolan, Y. M. (2003). *Solution-Focused Brief Therapy: Its Effective Use in Agency Settings*. Binghamton, NY: Haworth Press.
- Turan, N. (2012). *Birey ve Aileler ile Sosyal Hizmet*. (Ed: Veli DUYAN). Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayınları.
- Yerlikaya, E. E., & B. İnanç. (2007). “Algılanan Stres Ölçeğinin Türkçe Çevirisinin Psikometrik Özellikleri”. *Paper presented at the IX. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*, İzmir.
- Zubaroglu Yanardağ, M. (2016). *Çözüm Odaklı Kısa Terapiye Dayalı Bireylerle Sosyal Hizmet Müdahalesinin Üniversite Öğrencilerinin Umutsuzluk ve Stres Düzeylerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara.

CİNSEL İSTİSMAR OLGU ÇALIŞMASIDr. Figen PASLI¹**Değerlendirme yeri:** Gazi Çocuk Koruma Merkezi**Değerlendirme tarihi:** 11.03.2016**Olgunun adı, soyadı:** A.B.**Doğum tarihi:** 28.12.2000**Öğrenim Durumu:** 9.sınıf öğrencisi**Yaşadığı yer:** Ankara

Öykü: Ankara'nın bir ilçesindeki lisede görev yapan rehber öğretmen, Çocuk Koruma Merkezini telefonla aramış, öğrencisi A.B.'nin yaşadığı cinsel istismar olayı ile ilgili görüşmek istemiştir.

Çocuk Koruma Merkezindeki görüşmeye aynı okuldaki iki rehber öğretmen gelmiştir. Alınan bilgilere göre;

Okul rehberlik servisinde sınıf öğretmenlerine öğrencilerin doldurmaları için verilen “Risk Altındaki Çocukları Tanıma Formları aracılığıyla çocuklarla ilgili bilgilere ulaşılmıştır. Öğrencilerden A.B.’nin doldurduğu formdaki bazı bilgiler rehber öğretmenlerin dikkatini çekmiş ve servise çağırılarak, anlatmak istediği bir şey olup olmadığı sorulmuştur. Bu soruya olumlu yanıt veren A.B. ilkokula başladığında en büyük ağabeyi tarafından tacize uğradığını, daha sonraları ağabeyinin dozu arttırarak kendisine tecavüz ettiğini, bu durumun 5 yıl süreyle haftada bir kez olmak üzere devam ettiğini, ağabeyinin başka bir şehre çalışmak için gitmesiyle son bulduğunu, şu anda evli ve iki çocuğu olan ağabeyinin kendisine yaptıklarını kimseye anlatmadığını, ailesinden kimsenin bilmediğini; öğrenirlerse anne ve babasının yüzüne bakamayacağını, onlarla aynı evde kalamayacağını anlatmıştır. Öğretmeniyle yaptığı görüşmede A.B.’nin “kendimi kirli hissediyorum, bir hocayla (imamı kastederek) konuşursam rahatlarım” dediği, bunun üzerine rehber öğretmenin çocuğun inanç durumunu dikkate alarak internetten tecavüze uğrayanlarla ilgili dini açıklamalara baktığı, bunları A.B.’ye okuduğu ve rahatladığını fark ettiği öğrenildi. A.B.’nin akran ilişkilerinde ve sınıf ortamında içine kapanık, çok konuşmayan özellikleri olduğu belirtildi. A.B.’nin kollarında eskiye ait kesi izleri görüldüğü belirtildi.

¹ Sosyal Hizmet Uzmanı

Rehber öğretmenler tarafından A.B.'nin ailesinden izin alınarak Çocuk Koruma Merkezinde görüşme yapılması planlandı. Verine randevu tarihinde A.B. ile Çocuk Koruma Merkezinde görüşüldü. İlk görüşmede tanışma ve çocuğun öncelikli gereksiniminin belirlenmesi amaçlandı. Kendisini tanıtmaması istendiğinde; kendisinden büyük, 24, 23 ve 20 yaşlarında ağabeyleri olduğunu, çalıştıkları ve aynı evde yaşamadıkları, evde annesi, babası, 8 yaşında kız ve 2 yaşında erkek kardeşi ile birlikte yaşadıklarını belirtti. Evlerinin köyde, üç oda ve bir salondan oluşan müstakil ev olduğu öğrenildi. Derslerinin gayet iyi olduğunu belirtti.

Cinsel istismarla ilgili okulda rehber öğretmenine ayrıntılı öykü vermiş olan A.B.'ye olaya ilişkin bir şey sorulmamasına karar verildi. A.B.'ye buraya neden geldiği sorulduğunda, "bazı şeyleri konuşmak, çözüm bulmak için "geldiğini belirtti. Ayrıca, eskileri hayatından silmek istediğini, kötü anıları unutmak için çabaladığını belirtti. Kötü anıları unutmak isteme çabasının önemli olduğu, öğretmenleriyle paylaştığı olayların da çözüm bulma arayışının bir parçası olduğu vurgulanarak takdir edildi. Keşke böyle bir şey olmasın diye düşündüğünü, çok utandığı için annesine anlatmadığını söyledi. Bu tür olayları yaşayanın sadece kendisi olmadığı, olayların sorumluluğunun tek başına kendisine ait olmadığı, bu olayın açığa çıkmasıyla sorumluluğu artık paylaşmış olduğu ve doğru bir şey yaptığı belirtildi.

Evde müzik dinleyince rahatladığını ve sürekli ağlamak istediğini, yalnız kaldığında ağladığını ve ağlamaktan yorulup uyuduğunu belirten A.B.'ye öncelikle ruhsal durumunun değerlendirilerek tedavi gerekip gerekmeyeceğinin belirleneceği, sonrasında da yaşadığı olayla ilgili olarak yapılması gerekenlerin kendisiyle görüşerek planlanacağı belirtildi.

A.B 21.03.2016 tarihinde çocuk psikiyatri kliniğinde değerlendirilerek ilaç tedavisi başlandı ve takibe alındı. Çocuk psikiyatri kliniğinde çocuğu değerlendiren hekim, çocuğa yönelik cinsel istismar hakkında derhal suç duyurusunda bulunacağını çocuğa belirttiği için çocuğun kaygısının arttığı fark edildiği için ve işleyiş hakkında bilgi paylaşımı amacıyla Çocuk Koruma Merkezi olgu toplantısına davet edildi. Ekip toplantısında, çocuğun psikiyatrik tedavisi sürerken, cinsel istismar suçunun bildirimiyle ilgili acele edilmemesi gereği vurgulandı. Bunun nedeni; çocuğun şu anda kendisine cinsel istismarda bulunduğunu söylediği ağabeyi ile aynı ortamda olmaması (ağabeyi evli, iki çocuklu olarak bir başka şehirde yaşıyor) nedeniyle çocuğun güvenliği açısından bir tehdit olmaması, çocuğun geçmişe dayalı cinsel istismarı açıklayamama nedeninin ailesinin güvenini kaybetme, utanç ve suçluluk duyguları olması nedeniyle, çocuktaki suçluluk, kaygının giderilmeye çalışılarak, çocuğun ve ailenin bu sürece hazırlanması, ailenin sosyal ve psikolojik desteğinin sağlanmaya çalışılması idi.

4.4.2016 tarihinde A.B. ile görüşme yapılarak, cinsel istismar hakkında suç duyurusu yapılmasının zorunlu ve gerekli olduğu anlatıldı. Görüşme sonunda kendisi de yasal bildirimini onayladı. Ailede en

güvendiği ve iyi iletişimi olan kişinin ortanca ağabeyi olduğu belirlendi. Önce bu ağabeyi ile cinsel istismarın paylaşılmasına, daha sonra anne ve babayla paylaşılmasına karar verildi.

6.4.2016 tarihinde A.B.'nin ortanca ağabeyi Y.B. ile görüşme yapıldı. Ağabey kardeşinin her zaman yanında olduğunu, onu desteklediğini belirtti. A.B.'nin büyük ağabeyi tarafından cinsel istismara uğradığı bilgisini, öğretmenleri ve bizimle paylaştığı belirtildi. Y.B., yüzünde şaşkınlık ifadesi ile bir süre konuşmadı. Kısa bir süre konuşmaya ara verildi, kendisini iyi hissedip hissetmediği sorulduktan sonra görüşmeye devam edildi. Kardeşi A.B.'nin asla yalan söylemeyeceğini ve ona karşı nasıl davranması gerektiği sorusuna “bugüne kadarki destekleyici tavrını sürdürmesi, kardeşi bir şey anlatmak, konuyla ilgili konuşmak isterse sadece dinlemesini, onu anladığını, ona inandığını hissettirmesi gerektiği” söylendi.

25.4.2016 tarihinde planlanan görüşmeye A.B.'nin annesi, babası ve ağabeyi Y.B. birlikte geldiler. Annenin, Özbekistanlı olup, Türkçeyi anlayan, ancak iyi konuşamayan biri olduğu için başlangıçta iletişim sağlanamadı. Kızı ile ilişkilerinin nasıl olduğu yönündeki soruları yanıtlıyamadı. Baba, A.B.'nin hastaneye psikolojik sorunları nedeniyle öğretmenleri tarafından getirildiğini, ancak sorununun ne olduğunu tahmin edemediklerini, evde onu rahatsız eden kimsenin olmadığını, kimsenin karışmadığını belirtti. A.B.'nin küçük yaşlarda en büyük ağabeyi tarafından kendisine yapılan bir davranış nedeniyle psikolojisinin bozulduğu belirtildi. O ana kadar sessiz ve çekingen tavırla konuşmalara katılamayan anne, birden sesini yükselterek “nasıl davranışlar, ağabeyi bir şey yapmaz, biz hep evdeydik” dedi. A.B.'nin anlattıklarının gerçek olduğunun düşünüldüğü, bu süreçte kızlarına verecekleri desteğin önemli olduğu vurgulandı. Anne bildirim yapılması durumunda oğlunun evliliğinin yıkılacağını belirtti. Burada öncelikle düşünülmesi gereken kişinin kızları A.B.'nin olduğu, kızlarının yaşadığı olayın yükünü, belki de paylaşabilecek iletişim ortamını bulamaması nedeniyle bugüne kadar tek başına taşıdığı, ama artık bu yükten kurtulmak istediğini, bu nedenle açığa çıkardığı, paylaştığı ve kendilerinin de ona destek olmalarının gereği ve önemi vurgulandı. Bu noktada ağabey Y.B. de bu ifadeleri destekledi ve pekiştirdi.

Ağabeyi tarafından A.B.'ye yönelik cinsel istismarın adli bildirimi Çocuk Koruma Merkezi tarafından yapıldı. Bu süreçte A.B.'nin psikiyatri izlemi sürdürüldü, rehber öğretmenlerle iletişim halinde ailenin çocuğa yönelik tutum ve davranışları hakkında bilgi alındı. 17.08.2016 tarihinde ÇİM'de görüşülmek üzere randevu verildiği öğrenildi. A.B.'nin ve ailesinin isteği ile okulun pansiyonlu kısmına devam edeceği öğrenildi.

Rehber öğretmenler aracılığı ile ÇİM'e davet yazısı A.B.'nin yaşadığı jandarma bölgesine gittiğinde, jandarmanın muhtarla birlikte ailenin evine giderek kararı sesli okudukları, ailenin yaşananların çevrede duyulacağı kaygısı taşıdıkları bilgisi edinildi. Muhtar ile iletişim kurularak konunun gizliliğinin önemi ve sorumlulukları hatırlatıldı.

A.B. hakkında sağlık ve danışmanlık tedbiri alındı. Çocuk psikiyatride izlemi devam etmekte, psikiyatriye geldiğinde Çocuk Koruma Merkezine de uğramaktadır. A.B.'nin anne ve babası ile ilişkilerinde önemli sorun yaşanmamaktadır. Geçici bir süre okulun pansiyonlu bölümünde kalan A.B. kendi isteğiyle ailesinin yanına dönmüştür. Ağabey Y.B. askerliğini yapıp gelmiş, A.B. ile destekleyici ilişkisi sürmektedir. Yasal süreçle ilgili ailenin ve rehber öğretmenlerin bilgisi bulunmamakta, istismarda bulunan ağabeyin tutuksuz olduğu tahmin edilmektedir.

SONUÇ: Çocuğa yönelik cinsel istismar bir suçtur. Cinsel istismara ilişkin kesin bulgu ve/veya öykü varsa, hemen adli bildirimin yapılması zorunludur. Çocuğun güvenliğinin sağlanması ve ruh ve beden sağlığının değerlendirilmesi öncelikli olmalıdır. Cinsel istismar geçmişe dayalı ve istismarda bulunan kişinin genellikle aile içinden birisi olması durumu, bildirimin yapılması konusunda dirençle karşılaşılmasına neden olabilir. Bu durumda, yine çocuğun güvenliği ve sağlığının değerlendirilmesi öncelikli olmalı, bildirim sürecine çocuk hazırlanmalı; bu aşamada çocuğun yakınlarından, çocukla iyi iletişim içinde olan aile üyeleri ve profesyonellerle işbirliği yapmak, sürecin sağlıklı ilerlemesini sağlayacaktır. Çocuğu mikro, mezzo çevresi içinde değerlendirerek, sorunu bütüncül yaklaşımla ele almak ve izlemek çocuğun yararına sonuç alınmasını sağlayacaktır.

MADDE BAĞIMLISI ERGENLERDE AİLE TERAPİSİ UYGULAMALARI VE BİR OLGU SUNUMU

Fatih KILIÇARSLAN¹

ÖZET

Ülkemizde meydana gelen değişme toplumsal değişme, kentleşme, sanayileşme, iç göç hızının artması, gecekondulaşma aile kurumunun parçalanmasına ve ebeveyn tutum ve davranışlarında sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Sokak veya sokakta yaşayan çocuklar alanında çalışan uzman personelin aileleriyle terapötik ilişki içerisinde olması, çocukların sorunlarının çözülmesinde ve toplumsal hayata kazandırılmasında ebeveynlerinin sürece katılması gereği ortadadır.

Uyuşturucu ve madde bağımlısı ergenlerde ebeveynlerin, çocukluk dönemi gelişim sürecinde olumsuz yanlış yaklaşımlar olduğu, ebeveynlerin tutumların değerlendirilmesi, konuşulması, özellikle çocuğun aile ve topluma kazandırılmasında, anne ve babanın nasıl bir rol alacağı, tutum ve davranışları yeniden nasıl yapılandıracağını hususu çocuk ve ebeveynleriyle yürütülen terapötik yaklaşımlarla belirlenir. Karı – koca ilişkisi içerisinde olan anne- baba evlilik yaşantısında uyum, ahenk sağlayamaz, olumlu tutum ve davranışlarda bulunmazsa, ailenin ilişki yapısı, çocukların doğumuyla birlikte ortaya çıkan anne ve babalık rolüne de olumsuz bir şekilde yansıyor. Birbiriyle uyumlu olmayan karı-koca, çocuklarının doğmasıyla birlikte olumlu, verimli ve sağlıklı iletişim gerçekleştiremiyorlar. Bunun sonucu olarak çocuklarıyla yaşadıkları kriz ve çatışma, çocukta uyum - davranış bozukluklarına yol açıyor ya da çocuk sokağa yöneliyor, sokağa itiliyor. Çocuk ailede bulamadığı ilgiyi, desteği, sokakta arkadaş grupları içerisinde sağlamaya çalışıyor; arkadaş grupları içinde onay, takdir gören çocuk sokakta yaşamayı alışkanlık haline getirerek kimlik, güç kazanıyor. Aile içinde onay görmeyen, takdir görmeyen, bağımsızlaşma süreci desteklenmeyen çocuk, otoriteyle, baskıyla ya da koruyucu anne-baba tutumları ile bastırılan çocuk, sokakta arkadaş grubu içerisinde, bağımsızlaşarak çocuğun sokakta yaşama, sokağa bağımlı olma sürecini artırıyor. Çocuk, aileden koparak sokak kültürünün bir parçası haline geliyor. Burada her türlü manüplatif etkiler, merak, ilgi, arkadaş ve maddeye alıştıran çıkar gruplar çocuğu maddeye yöneltiyor, dolayısıyla çocuk madde bağımlısı haline geliyor.

Aile tedavisi, aile gruplarının tedavisidir. Tedavi ailelerin işleyiş biçimi, aile üyelerinin birbirleriyle ilişkilerini ve iletişimlerini ele alır. Aile tedavileri yaklaşım biçimleri ve temel aldıkları noktaların neler olduğuna göre farklılıklar gösterir.(1)

Bakırköy Prof.Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, ÇEMATEM servisinde uçucu madde kötüye kullanımı tanısıyla tedavi gören ergenlere 2003 yılından itibaren aile terapisi uygulanmaktadır. Ailelerin, tedavi sürecine katılmalarını sağlamak ve ergeni aile sistemi içinde ele almak amacıyla uygulanan aile terapisi uygulamalarından bir olgu bu çalışmada sunulmaktadır.

¹ Sosyal Hizmet Uzmanı; Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

AİLE TERAPİSİ

TANIM

“Aile terapisi”(Family Therapy) , terapistle birlikte anne, baba ve çocukların ve ailedeki diğer kişilerin katıldığı grupça yapılan bir psikoterapi yaklaşımıdır. Aile üyelerinden bir veya bir kaçının tutum ve davranışlarının aile düzenlerini, ilişkilerini, geçimini bozacak ölçülere vardığı durumlarda, danışma ve terapi amacı ile yapılmaktadır.(2)

Aile terapisi, kapsam ve niteliği bakımından grup terapisi ve çocuk terapisi gibi diğer modern psikoterapi dallarına göre, onlardan farklı bir yöntemdir. Ackerman (1958) “aile terapisi”ni, eşlerden her birinin belirli hatalarını kapsaması, ailenin doğal bir grup olarak, aile üyeleri ilişkileri ve sorumlulukları ile bir “sistem” oluşturması gibi nitelikler ile “bireysel terapiden ve raslantısal olarak bireylerin biraraya getirildiği “grup terapisinden” farklı ve daha avantajlı yaklaşım olduğu belirtilmektedir.(3)

Sistemik Terapi

1967de Milano’da Aile Çalışmaları Enstitüsü kuruldu. 1972 ve 74 yıllarından itibaren paradoks ve karşıt paradoks konusundaki görüşlerini geliştirmişlerdir. 1975ten itibaren ise hiyerarşi kavramını reddetmişler, aile ve kişilerin birbirlerine döngüsel bir yapı içerisinde nasıl farklı düzeylerde anlam aktardığını incelemişlerdir. Yapı yerine örüntüler ve bilgilenme üzerinde durdular. Bu grup sistemik aile terapisi yaklaşımı ya da Milano grubu olarak tanındı. (4)

Sistemik Yaklaşım

Sistemik yaklaşıma göre (Bloch, 1989), ailede ana-baba alt sisteminin lider konumunda olduğu varsayılır. Alt sistemler arasında, hiçbir fark gözetilmeksizin tüm aile bireyleri birbirine kaynaştığında ya da bunun tersi olarak, her birey kendi alt sistemini oluşturup aile tamamen parçalandığında patolojik bir aile ortaya çıkar. Aile terapisi, birbiriyle uyum içinde çalışan, bağımsız alt sitemlerin gelişebilmesini bunun içinde, ailede yapısal değişikliği amaçlar. Bu değişimlerde bireyler ve alt gruplar arasında iletişimde bazı değişikliklerin yapılmasıyla sağlanır.(5)

UÇUCU MADDE KULLANAN ERGENDE AİLE TERAPİSİ

OLGU SUNUMU

Y.Ü. 16 yaşında, erkek, 4-5 yıldır madde kullanan, zaman zaman sokakta yaşayan, okula ve işe gitmeyen bir ergendir. Tedavide farmakoterapi ve bireysel terapi uygulanmış ancak yarar sağlanmamıştır. Diğer tedavilere ek olarak aile terapisi düşünülmüş, 13 seans sistemik aile terapisi modeli uygulanmıştır. Mart-Haziran 2013 tarihleri arasında ÇEMATEM kliniğinde haftada bir seans gerçekleştirilmiştir. Tüm seanslara aile üyelerinin tamamı katılmasa da anne ve/veya baba katılmıştır. Aile 5 kişiden oluşmaktaydı. Anne ev hanımı, baba mobilyacı olarak çalışıyordu, bazen iş almamış olabiliyordu ve sıklıkla alkol kullanımı vardı. Evde birde 3 yaşında küçük erkek kardeş vardı. Ablası evli ve başka bir semtte oturuyordu. Abla seanslara katılmamıştır. Aile, özellikle anne terapilere gelme konusunda çok kararlıydı.

Y.Ü. ilk seanslarda öfke duygusunu kontrolde zorlanıyordu, bağırıyordu, tehditler kullanıyordu. Seans devam ederken yoğun öfkeyle, tehdit ederek odadan çıkıyordu. Sonraki seanslarda süre doluncaya kadar odada kalmış; duygusunu uygun tarzlara dönüştürerek ifade edebilmiştir. Y.Ü.’nün ailenin içine

girdiği, aileye yakınlaştığı sembolik olarak terapide oturma biçiminde gözlenmiştir. Giderek aile üyelerine yakın oturmuştur.

Aile terapisi sonlandıktan sonra 6 aylık izlemede Y.Ü. madde kullanmamıştır, ailesiyle birlikte yaşamını sürdürmektedir, öfke duygusunu kontrol edebilmekteydi ve işe gitmektedir.

Uçucu madde kullanan ergenlerde aile terapisi genelde başvurulmayan bir terapi yöntemidir. Bu olgu aile terapisinin madde kullanan ergenlerle çalışırken umut verici olduğunu düşündürmektedir. Sistemik aile terapisi ilişkilerinde ciddi sorunlar yaşayan, uçucu madde kullanan ergenlerde önemli bir tedavi seçeneği gibi görünmektedir.

UÇUCU MADDE KULLANAN ERGENDE AİLE TERAPİSİ OLGU SUNUMU YÖNTEM VE METOD

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, ÇEMATEM servisinde uçucu madde kötüye kullanımı tanısıyla tedavi gören Y.Ü'nün ailesine, arasında haftada bir seans olmak üzere toplam 13 seans sistemik aile terapisi modeli uygulanmıştır. Aile terapisi ayaktan tedavi olarak yürütülmüştür.

ERGEN

-Y.Ü(Ergen); 16 yaşında, erkek, ilköğretim yedinci sınıftan öğrenim hayatını sonlandırmış, işsiz, yaklaşık üç yıldır madde kullanımı var. Umatem servisine altı kez yatarak tedavi görmüş

AİLE

-Anne; 38 yaşında, ev hanımı

-Baba; 43 yaşında serbest mobilyacı olarak çalışıyor, zaman zaman işsizlik çekiyor. Alkol bağımlılığı nedeniyle daha önce AMATEM kliniğinde yatarak tedavi görmüş. Halen alkol kullanımı sürmektedir

-Abla; 22 yaşında evli, aileden ayrı bir semtte yaşıyor. Seanslara katılmamıştır.

-Kardeş; 3 yaşında, erkek

AİLE TERAPİSİ SEANSLARI

Terapistlerce, aile terapisi seansları 13 hafta aralıksız uygulanmıştır. İlk seanslardan itibaren anne, baba, madde bağımlılığı tedavisi gören Y.Ü. düzenli katılmaya devam etmişlerdir.

İlk seansta; Y.Ü yoğun öfke çıkışları ile “tiner döker yakarım” “götürürüm bu çocuğu sokağa bir daha bulamazsın” diyerek kardeşini alıp dışarı çıkmıştı. Bu sözlerle anneye yönelerek bağıırıyordu. Anneden para istiyor ve gideceğini söylüyordu. “Evi tiner döker yakarım” gibi söylemleri sıkça yoğun kızgınlık ile ifade ediyor, bağırarak/yoğun öfke ve tehdit ile seansı terk ediyor tekrar geliyordu. Y.Ü. kapıdan çıkarken annenin de arkasından çıkma isteği oluyordu. Terapistler sakin kalmaya özen gösterip durduruyordu.

Birinci seansta; Bütünlüğü koruyan, çocuğun aileyi organize etmesine izin verilmeyen kısmı oluşturuyordu. Terapi terapistlerin seansı bitirmesi ile sonlandırıldı. Aileye bu seansta olduğu gibi Y.Ü'nün onları organize etmesine izin vermemeleri ve Y.Ü gelmese de anne ve babayı mutlaka sonraki seansa beklediğimiz iletili.

İkinci seansta, Y.Ü'nün "bıçakla keserim" tehdidine karşı anne bütün bıçakları saklıyor. Anne korktuğu için odasını kilitledi diye Y.Ü bütün anahtarları alınca anne evden gidiyor. Anne ile baba tehdit ve korku içinde. Y.Ü tiner içmeye devam ediyor. 2-3 gün sonra kendini ölecek gibi hissedince annesini çağırıyor. Tiner kullanımını bırakıyor. Anne eve gelince Y.Ü'ye karşı "beni kaybedersen, beni bulamazsın alır başımı giderim" diyor. Baba ancak soru sorulunca cevap veriyordu. Görüşmede aktif değildi. Y.Ü "Beni yatırın" takıntılı bir şekilde bunu tekrar ediyordu. Seansta iletişime geçmiyordu. Göz iletişimi kurmuyordu.

Üçüncü seansta; Sakin bir seansta Y.Ü seansta konuşulanlarla ilgileniyordu. İşe girdiğini söyledi. Okula devam etmeyeceğini belirtti. Baba geçen seansa göre daha aktifti.

Dördüncü seansta; Bu seansta Y.Ü işte sıkıldığını ifade ediyordu. Tiner kullanma isteği vardı. Anne ise amca oğluna söylerim diyerek onu durdurmaya çalışıyordu.

Beşinci seansta; Bu seansta sadece baba gelmişti. Y.Ü iki gün işe gitmediği için bu hafta terapiye gelmek üzere izin alamadıklarını belirtti. Annede küçük kardeş hasta diye gelememişti.

Altıncı seansta; Bu seansta Y.Ü annesine kızgındı, terapiye gelmesini istememişti. Annesi o nedenle gelememişti. Babanın Y.Ü ile beraber bir kez bira kullanımı vardı. Y.Ü'nün baba ile iletişimi artmıştı ve daha yakındı, Anne dışlanmıştı.

Yedinci seansta; Bu seansta Y.Ü işte sıkıldığını ifade ediyordu. Tiner kullanma isteği vardı. Anne ise amcaoğluna söylerim diyerek onu durdurmaya çalışıyordu. Küçük kardeş daha çok babanın kucağındaydı. Y.Ü anne tehdidinden bunalmış, babam ile daha iyi anlaşıyorum diyor. Anne baba ile Y.Ü yakınlaşmasından endişe duyuyordu. Otoriteyi yitirmekten, ailede gücünün azalacağından ve babanın Y.Ü'ye alkol alıştıracağından korkuyordu. Anne sık sık "beni kaybedersen, giderim" "amcanın oğluna söylerim" Y.Ü bu kez annenin tehdit konuşmalarını gülererek söylüyordu ve anne gülümseyerek dinliyordu.

Sekizinci seansta; Bu seansta Y.Ü yoktu. İçicem diyerek gittiği söylendi. Model olma, iletişim konuşuldu. Babanın alkol alımı konuşuldu. Baba tekrar alkol alımını sıklaştırmış ve öz bakımı kötüydü. Annenin Y.Ü'ye tehdidi artık etkili değildi. Anne ve babanın sözcükleri Y.Ü tarafından kopya edilip aynı konuşma ve davranış sergileniyordu.

Dokuzuncu seansta; Bu seansta Y.Ü yoktu. Babanın öz bakımı kötüydü. Y.Ü geçen hafta madde almamış ancak 2-3 gün sonra madde almış. Amcaoğluna dövdürülüyor. Dövme sonrası Y.Ü daha saldırgan oluyor. Anneyi eve kabul etmiyor. 3-4 gün sonra babayı da eve kabul etmiyor. Maddeye başlayınca eski sokak elbiselerini giyiniyor. Y.Ü aile sisteminin dışına çıkmıyor. Sistemin içinde kalıp anne babayı uzaklaştırıyordu. Otoriteyi ele geçiriyordu. "Ben istersem eve gelebilirsiniz" diye tehdit ediyordu. Y.Ü'nün madde kullanımı babanın alkol kullanımı için boşluk doğuruyordu. Anne babadan enerjisini alıp Y.Ü ile uğraşıyordu. Baba rahat kalıyordu ve suçluluk duygusu aşağı çekilmiş oluyordu. Evdeki suçlu Y.Ü haline geliyordu.

Onuncu seansta; Y.Ü yoktu. Babanın öz bakımı iyiydi. Y.Ü'nün ilgiyi sürekli olumsuz tutumlarla oluşturduğu, ilgiyi nasıl olumlu tutumlara dönüştürülebileceği konuşuldu.

On birinci seansta; Baba alkol alımını sıklaştırmış. Y.Ü madde almıyor, işe gitmiyordu.

On ikinci seansta; Y.Ü ile anne yakınlaştı. Anne ile iletişim uygun tarzda kurabiliyorlardı. Y.Ü işe gidiyordu.

On üçüncü seansta; Kendisine aldığı saati övünçle gösteriyordu. Ek olarak aldığı konser güvenlik işinde kavga çıkaranları durdurmaya çalıştığını heyecanla anlatıyordu.

SONUÇ ve YORUM

“Y.Ü gelmesede sizleri her hafta mutlaka bekliyoruz.” bu aile tarafından önemsendi. Y.Ü madde kullansa bile aile bir arada olmaya devam etti. Ailenin çözüm kaynakları/tedavi edici gücü harekete geçirildi. Aile içi bütünlüğü sağlandı. Ailedeki üyeler bir arada olmaya başladı. Anne yalnız değildi. Y.Ü’nün seansı organize etmesine izin verilmedi. Döngüsel sorulama ile aile içi iletişim artırılıyordu. Empati oluşturuluyordu. (Sistemik yaklaşım tekniği)

Ailede yeni organizasyon oluşturuldu. Çocuk otoritesi yerine anne baba otoritesi oluşturuldu. (Munichin yapısal modeline benzer)Y.Ü’nün aileye yakınlaştığı sembolik olarak terapide oturma biçiminde gözlenmiştir. Giderek aile üyelerine yakın oturmuştur. Y.Ü 9 aydır madde kullanmamaktadır. Ailesi ile birlikte yaşamını sürdürebilmekte, öfke duygusunu kontrol edebilmekte, işine devam etmektedir.

Seans sonrası terapistlerin ve tedavi ekibinin gözlem düşünceleri; Zaman zaman öfkeden kendimizi arındırmamız zorlaşıyordu. Y.Ü ile iletişim kurmakta güçlük çekiyorduk. Tehditlere dayanabilmek güçleşiyordu. Seanslardan (özellikle ilk seanslar) sarsılarak çıkıyorduk

TARTIŞMA

Ülkemizde aile terapisi uygulamaları yeni gelişmekte olup, ailenin tedavi sürecine katılmasıyla özellikle madde bağımlısı ergenlere uygulanan tedavi programları verimliliği artmaktadır. Aile terapi süreçlerinde, hasta ve aile içi ilişkilerde meydana gelen çatışmalar, iletişim kalıpları, ebeveynlerin yaklaşımları terapistlerle birlikte değerlendirilmektedir. Ebeveynlerin uygun tutum, davranışlar belirlemesinde, iç görü ve farkındalık’larının artırılması ile ebeveynlerin tedavi sürece katılımını sağlayarak ailenin tedavi gücü harekete geçirilmektedir. Böylece tedavide ailenin rol almasında yardımcı olunarak, aile içi ilişkileri yeniden yapılandırarak ebeveynlerin çözüm kaynakları harekete geçirilip, ergenin ailesinin desteğiyle toplumsal yaşamda tüketen birey konumunda üreten bir değer olarak hayata uyumu ve adaptasyonu geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Aile terapisi olgu sunumunda, Y.Ü.’nün tedavi sürecinde anne ve babasının işbirliği, koalisyon içerisinde yer almaları desteklenmiş, sürece aktif katılan baba, anneye işbirliği içerisinde terapilere katılmış, sağlıklı rol model olması desteklenmiş, terapi sürecinde aile içi iletişim değerlendirilerek yeniden yapılandırılmış, ebeveynlerin tutum ve davranışlarında değişim meydana gelerek Y.Ü. uygulanan tedavi programı etkinleşmiştir. Tedavide ailenin katılımıyla birlikte Y.Ü toplumsal hayatta rol alarak üreten bir değer olarak madde kullanımından uzaklaşmıştır.

KAYNAKÇA

- 1- Kerimoğlu, Efser. Aile Tedavileri, Ankara Üniversitesi Çocuk Psikiyatrisi Bilim Dalı Yayınları: Ankara;1996.
- 2- Özgüven,İbrahim Ethem. Evlilik ve Aile terapisi.PDREM Yayınları; Ankara, 2000

- 3- Ackerman,N.W. "Expanding Theory and Practice in family Therapy" family Service Ascociation of America, New York 1966.
- 4- Kerimoğlu, E. Aile Tedavileri. Ankara,1986
- 5- Bloch, S."Psikoterapilere Giriş" Çeviren; Engin Eker, Cerrahpaşa yayın Birliği, İstanbul, 1989.

KADIN VE ŞİDDET AÇISINDAN BİR VAKA İNCELEMESİ

Esin POLAT¹

Kadına yönelik şiddet, en önemli bir insan hakkı ihlali olarak, yaşamın tüm alanlarında çeşitli biçimlerde ortaya çıkmış olan ve gündemdeki yerini koruyan önemli sosyal sorunlardan birisidir. Kelime, köken itibarıyla; Latince violentia'dan gelmektedir. Violentia, şiddet, sert ya da acımasız kişilik, güç demektir. Violare fiili ise şiddet kullanarak davranmak, değer bilmemek, kurallara karşı gelmek anlamını taşımaktadır. Şiddetin insan üzerinde yarattığı etki düşünüldüğünde ise kelimenin anlamsal özünde egemenlik kurma, tatmin olma, güç gösterisi, gözdağı verme gibi eylemler bulunmaktadır.

Şiddet olgusu, bireylerin yaşam kalitesini büyük ölçüde zedeleyen, zarar veren, yöneldiği kişi ve kesime göre çeşitli olumsuz etkiler yaratan ve bugün hemen hemen, her toplumda mücadele edilen sosyal sorunların başında gelmektedir. Şiddetin yoğun olarak uygulandığı bir kesim olan kadınlar ise söz konusu durumun yarattığı sonuçlar nedeniyle, fiziksel, psikolojik, sosyal ve ekonomik yoksunluklar ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Kadına yönelik şiddet, yapılan yasal düzenlemelere ve medeni kanunda ki değişikliklere rağmen içinde yaşadığımız toplumda yaygın bir uygulama ve acı bir gerçektir. Kadına yönelik şiddeti çeşitli açılardan incelemek mümkündür ve birçok nedeni bulunmaktadır. Türkiye'de ataerkil aile yapısının henüz yerini koruması ve bunun yanında sanayileşme sürecinde artan sosyal sorunlarla birlikte aile yapısında meydana gelen çözümler, kadına yönelik şiddeti arttırmaktadır. Kadına yönelik şiddetin sona erdirilmesi insan hakları açısından ve demokratikleşme sürecinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada kadına yönelik şiddet açısından vaka incelemesi yapılmaktadır.

ÖYKÜSÜ: 18 yaşında ki S.D.; Ankara'nın bir köyünden, Jandarma komutanlığı kanalıyla, savcılığın sığınma tedbiri vermesi nedeniyle kuruluşa getirilmiştir. Edinilen bilgilere göre, gelme nedeni ise evlilik dışı yaşanan birliktelik sonrası oluşan gebelik nedeniyle, köyde oluşan sosyal şiddettir. S.D.'nin ikamet ettiği köy, 100 hanelidir. Köyde erkek egemenliğine dayalı feodal bir yapı mevcuttur. S.D., ailenin en büyük bireyidir. Baba görme engelli, annenin hafif düzeyde mental yetersizliği bulunmaktadır. İki erkek kardeşi vardır. Kardeşlerden biri on beş, diğeri on yedi yaşındadır. Her ikisi de ilköğretim mezunudur. Aile köyün en yoksul ailelerinden birisi özelliğini taşımaktadır. Babanın 2022 sayılı yasa gereği aldığı maaşının dışında ailenin başka bir geliri bulunmamaktadır. S.D.'nin yapılan sosyal incelemesinde alınan bilgilere ve gözlemlere göre, aile yoğun ölçüde yoksulluk yaşamaktadır. İki odası bulunan kulübe görünümlü evde, üç divan, birkaç yatak, eski bir kilim ve soba

¹ Sosyal Hizmet Uzmanı/ Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Uzmanı

dışında herhangi bir eşya bulunmamaktadır. Mutfakta dörtlü ocak ve birkaç mutfak eşyası mevcuttur. Banyo ve tuvalet birlikte kullanılmaktadır. Yaşanılan evin hijyen koşullarından uzak, oldukça kirli bir görünüm içerdiği dikkat çekicidir. Dış kapının kırık olması nedeniyle, evin kapısının hiç kilitlenmediği de ayrıca alınan bilgiler arasındadır. Sık aralıklarla aileyi ziyaret eden, komşuları K. M., dışında, ailenin diğer köy halkıyla çok fazla bir ilişkisi bulunmamaktadır.

Kuruluşa getirildiğinde, uzun süre banyo yapmadığı, kıyafetlerinin kirli, saçlarının taranmamış ve ayrıca bitlenmiş olduğu gözlenen, S.D.'de, doğum anomalisi nedeniyle damağın olmamasından dolayı konuşma bozukluğu mevcuttur. Bu nedenle iletişim güçlüğü sağlanmaktadır. Basit komutları dahi algılamakta zorlanan S.D., aynı zamanda zihinsel engellidir.

S.D., evlilik dışı birliktelik sonucu, gebelik nedeniyle, ahlaki değerlerden dolayı, köyde oluşan sosyal baskı nedeniyle, can güvenliği tehlikesi gerekçesiyle, köy muhtarının ihbarı sonucu, Jandarma kanalıyla, savcılık kararı gereği, barınma tedbiri olarak güvenliğin sağlanması amacıyla kuruluşa getirilmiştir.

05.01.2013 tarihinde 28519 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kadın Konukevlerini; fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismara uğrayan kadınların, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi sırasında, varsa çocuklarıyla birlikte ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, geçici bir süre kalabilecekleri yatılı bir sosyal hizmet kuruluşu olarak tanımlayabiliriz.

Kadın konukevlerine; "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Konukevleri Yönetmeliği" kapsamında; eşler arası anlaşmazlık nedeniyle evini terk eden ya da terk edilmesi sebebiyle yardıma ihtiyaç duyan, fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik şiddete uğrayan, boşanma veya eşin ölüm nedeniyle ekonomik ve sosyal yoksunluk yaşayan, istenmeyen evliliklere zorlanan, evlilik dışı hamile kalan ya da çocuk sahibi olan ve bu nedenle ailesi tarafından kabul edilmeyen, önceden alkol veya uyuşturucu madde bağımlısı olup tedavi görmüş ve alışkanlıklarını terk eden, cezaevinden yeni çıkmış olup yardım ve desteğe ihtiyacı olan, çevre koşulları nedeniyle ekonomik ve sosyal yoksunluk içine düşmüş kadınların kabulü yapılmaktadır.

Kadın konukevlerinde, değişik sorunlar karşısında dinamik bir yaklaşımla, şiddet mağdurlarına gereken tüm hizmetler çok disiplinli ekip çalışması anlayışıyla sunulmaktadır.

2016 yılı itibarıyla, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı 101, Yerel Yönetimlere bağlı 32 kadın konukevi, Sivil Toplum Kuruluşlarına bağlı 4 kadın konukevi olmak üzere, Türkiye'de 3433 kapasiteyle, toplam 137 kadın konukevi bulunmaktadır.

S.D., zihinsel engelli bir birey olduğu bilinmeden kuruluşa getirilmiştir. Köy muhtarı ve ailesi de S.D.'nin zihinsel engelli olduğunun bilgisine sahip değildir. Savcılık ve Jandarma Komutanlığı

raporunda, S.D'nin kendi iradesiyle cinsel birliktelik yaşadığına ve 15 haftalık gebe olduğuna ilişkin bilgiler yer almaktadır. Raporda, birliktelik yaşadığı kişinin bilgilerine ise yer verilmemektedir. Savcı ve jandarma Komutanı tarafından yapılan yaklaşık 4 saat sürdüğü belirtilen görüşmede; S.D. ile sağlıklı bir iletişim kurulamadığı için cinsel birliktelik yaşadığı düşünülen ilgili şahıs hakkında herhangi bir bilgi de edinilmemiştir. S.D., de herhangi bir isim vermemiştir. Yukarıda ki bilgiler doğrultusunda, S.D. ile yapılan mesleki çalışmalar aşağıda belirtilmektedir.

MESLEKİ MÜDAHALE SÜRECİ:

1. Öncelikle, S.D'nin acil ihtiyaçları belirlenmiştir. Kafa derisinin bitlenmiş olduğu ve uzun süre banyo yapmadığı gözlenmiştir. Üzerinde bulunan kıyafetleri, kirli ve yıpranmıştır. Eczaneden alınan ve gebelikte kullanımı sakıncalı olmayan bit ilacı ile tedavisi yapılmış, banyosu yaptırılarak yeni temiz kıyafetler verilmiştir. Kuaförde, saçı kesilmiştir. Hemen tedbir alınmasına rağmen, kuruluştaki kalan diğer kadın ve çocuklar da da bit salgını meydana gelmiş, kuruluştaki bulunan tüm kadın ve çocukların da bit tedavisi yapılarak, kuruluş dezenfektan edilmiştir.

2. Özbakım becerilerinden yoksun olan ve basit komutlarla iletişim kurulan S.D'nin, zihinsel engelli olduğunun gözlenmesi üzerine, durumu Jandarma Komutanı ve Savcı ile paylaşılmış, zihinsel engelli bireyin, kadın konukevleri yönetmelik esaslarına göre, kuruluştaki kalmasının mümkün olmayacağını, ancak S.D. gibi mağdur durumda ki kadınlar için uygun bir hizmet modelinin bulunmaması nedeniyle kabulünün mecburen yapıldığı bilgisi Savcı ve Jandarma Komutanı ile paylaşılmıştır.

3. S.D'nin, zihinsel engeli nedeniyle, olayın cinsel saldırı veya cinsel istismar nedeniyle gelişmiş olabileceğine ilişkin düşünce ve gözlemler ile S.D'nin fiziksel ve psiko sosyal özelliklerini içeren "Vaka Durum ve Değerlendirme Raporu" savcılığa gönderilerek, suç duyurusunda bulunulmuştur. Ayrıca S.D'nin korkuyla ilintili davranışlar sergilediği, geceleri bağırarak uyandığı ve bu korkunun nedeninin cinsel istismar veya cinsel saldırıdan kaynaklı olasılık dâhilinde olabileceği ve failin ismini de korktuğu için vermemiş olabileceğine ilişkin düşünce ve gözlemlere, Vaka Durum ve Değerlendirme raporunda yer verilmiştir.

S.D'nin, tam teşekküllü devlet hastanesinde yapılan muayenesi sonucu engellilik durumu belgelenerek, % 70 oranında, ağır ve sürekli olarak belirtilen zihinsel engelli raporu da ilgili savcılığa gönderilmiştir.

Savcılık tarafından düzenlenen dosya içerisinde S.D'nin sağlık bilgilerini içeren raporda 15 haftalık gebe olduğu belirtilmiştir. Ancak yeterli donanımda olmayan bir sağlık kuruluşunda kadın doğum uzmanı hekim tarafından yapılan muayenesi sonrası savcılığa verilen, sağlık raporunun da gerçeği yansıtmadığı bilgisine ulaşılmış, kuruluşun imkanları ile tam teşekküllü devlet hastanesinde kadın

hastalıkları ve doğum uzmanı tarafından yapılan muayenesinde ise S.D 'nin, 15 değil de, 25 haftalık gebe olduğu anlaşılmış, bu bilgiye ait, hekimin düzenlemiş olduğu sağlık raporu da, Savcılığa bildirilmiştir.

4. S.D. kuruluşa getirildiğinde, stres ve kaygı düzeyi oldukça yüksekti. Korkak davranışlar sergilemekteydi. O nedenle kadınların kuruluşa geldikten genellikle, bir veya iki gün sonra yapılan ilk görüşme, S.D. ile 15 gün sonra yapılmıştır. Çünkü kuruluşa jandarma kanalıyla bir suçlu gibi getirilen, S.D 'nin yaşadığı bölgede sosyal dışlanma süreçlerine maruz kalması, ayrıca üzerinde sosyal baskı mekanizmasının kurulmasına ek olarak cinsel saldırıyı gerçekleştiren failin korkutma eylemlerinin de eklenmesinin; kaygı, korku ve stres düzeyini artırabileceği düşüncesiyle görüşmenin güven ortamı oluşturulduktan sonra yapılmasına karar verilmiştir.

5. S.D.'nin, kuruluş ortamına uyum sağlaması için diğer kuruluştan hizmet alan kadınlarla birlikte, kuruluş hizmetlerinden eşit ölçüde yararlanması için gerekli tedbirler alınmıştır. Öncelikle güven ve sevgiye dayalı bir ortam oluşturulmuştur. Kuruluş kuralları çerçevesinde yer alan kadınlar arası işbölümüne S.D' de dahil edilmiştir. Kuruluş bünyesinde yapılan sosyal ve eğitsel faaliyetlere, S.D'nin de katılması korkularının azalmasına ve sosyalleşme sürecine katkı sağlamıştır.

6. Güven ortamı oluşturulduktan ve S.D'nin de onayı alındıktan sonra yapılan görüşme sonrası; düşünüldüğü gibi olayın cinsel saldırı sonucu gelişmiş olduğu bilgisine ulaşılmıştır. S.D'nin evlerinin dış kapı kilidinin kırık olması nedeniyle, kapının sürekli açık olduğu bilgisi yukarıda verilmişti. Bu nedenle S.D., evlerine gece giren, bazende gündüzleri evde kimsenin bulunmadığı günlerde, Aynı köyde yaşayan komşuları olduğu belirtilen K isimli failin kimseye söylememesi yönünde korkutarak ve bağırmasını önlemek amacıyla ağzını kapatarak, kendisine cinsel saldırıda bulunduğunu söylemiştir. Bunun üzerine hazırlanan, görüşme raporu da, yazılı olarak sorumlu jandarma komutanlığı ve savcılığa bildirilmiştir. Olay da ismi geçen şüpheli şahıs gözaltına alınmıştır. Savcılık tutuklanmasına karar vermiştir. Doğum sonrası, bebekten alınan DNA testinin faille eşleşmesi sonucu sanığın tutuklu yargılanmasına devam edilmiştir.

7. S.D.; hastane ortamında normal doğumla, sağlıklı bir bebek dünyaya getirmiştir. Hastane de görev yapan Psikolog'un önerisi ile; doğum sonrası anne ve bebek arasında duygusal bağın oluşmasının anne de depresyon ve travmaya neden olabileceği düşüncesiyle, anne ve bebek yan yana getirilmeden, bebeğin evlat edinme işlemleri tamamlanarak yapılan sağlık kontrollerinin ardından çocuk yuvasına teslim edilmiştir.

Kadın Konukevleri Yönetmeliğinin 13.maddesi gereğince, Kadın Konukevine kabul edilecek kadınların özellikleri belirtilmiştir. Yönetmelik esasına göre, zihinsel engelli bir kadının kuruluştaki kalması uygun değildir. Ancak S.D. gibi cinsel istismar sonucu kadın konukevlerine getirilen gebe ve

zihinsel engelli kadınlar için uygun bir kuruluşun bulunmaması nedeniyle, savcılık tarafından sığınma amaçlı tedbir kararı verilmiş olan bu özelliikte ki kadınların kadın konukevlerine kabulü mecburen yapılmaktadır. Bu nedenle, özel gereksinim gruplarında yer alan (can güvenliği tehlikesi olan, psikiyatrik vaka özelliği taşıyan, zihinsel engelli) şiddet mağduru kadınlar için ihtisaslaşmış kadın konukevlerine ihtiyaç vardır.

8. S.D.; Kuruluştaki kaldığı süre içerisinde, okuma yazma öğrenmiş, öz bakım becerileri kazanmıştır. Ayrıca kuruluştaki kalan diğer şiddet mağduru kadınlar ile birlikte; tiyatro, konser, sinema, gezi gibi sosyal-kültürel etkinliklerden yararlanması sağlanarak toplumsallaşma sürecine katkı verilmiştir.

Ailenin içinde bulunduğu sosyal ekonomik yoksulluğu da dikkate alınarak; S.D'ye Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı bütçesinden, engelli ailelerine verilen evde bakım ücretinden yararlanması amacıyla, gerekli resmi işlemler başlatılarak aile bilgilendirilmiştir.

Ayrıca S.D'nin sonraki süreçte; herhangi bir cinsel istismar sonucu gebe kalma riski nedeniyle tedbir amaçlı olarak koruyucu ve önleyici çalışmalar kapsamında, aile bilgilendirilerek, kısırlaştırma yönteminin uygulanmasının gerekliliği anlatılmış, ancak aile bu durumu S.D'nin ileride evlenebileceğini gerekçe göstererek kabul etmemiştir. Ayrıca sağlık kuruluşu bu yöntemin uygulanması için aileden izin onayı istediğinden işlem gerçekleşmemiştir. S.D' ye bunun üzerine, doğumu gerçekleştiren hekimin önerisiyle, doğum kontrol yöntemi olarak, rahim içi araç taktırılmış, kuruluştaki görev yapan meslek elamanları ile yapılan değerlendirme ve koordinasyon toplantısı sonrası karar gereğince alınan önlemler de, ailesinin kabul etmeyeceği düşüncesiyle, S.D'nin, yüksek yararı ilkesi gözetilerek, uygulanan doğum kontrol yöntemi aile ile paylaşılmamıştır.

S.D'nin kuruluştaki kaldığı sürede, muhtarın evinde bulunan telefon aracılığıyla aile bireyleri ile iletişim kurrması sağlanmıştır. Ayrıca S.D'nin babası ve babasına refakat eden amcası ile Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünde gerçekleştirilen görüşmede, S.D. ile baba arasında sevgi ve güvene dayalı bir ilişki biçimi gözlenmiştir.

Sonraki süreçte ise: Kuruluştaki toplam 4 ay süreyle kalan S.D'nin ikamet adresinde, Köy Muhtarı, Jandarma Komutanı, Savcı gibi bilgi kaynakları da kullanılarak yapılan sosyal inceleme sonrası , can güvenliğine yönelik herhangi bir tehlike ve sorunu bulunmadığı anlaşılan S.D., doğum sonrası yapılan sağlık kontrolünün ardından kendisinin ve ailesinin isteği üzerine, savcılığın da barınma tedbirini kaldırması sonucu ailesine teslim edilerek vaka çalışması sonlandırılmıştır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ:

S.D. örneği; kurumlar arası iş birliği ve koordinasyonun önemini ortaya koyması bakımından önemli bir vaka. Evlilik dışı gebe kalması nedeniyle yaşadığı köyde oluşan sosyal baskı nedeniyle;

muhtarın ihbarı doğrultusunda savcılığın güvenlik tedbiri gerekçesiyle, kadın konukevine getirilen S.D'nin zihinsel engelli olduğu yönünde herhangi bir bilgi mevcut değildi. Dolayısı ile S.D. ile yapılan görüşme ve gözlemler sonrasında, S.D'nin zihinsel engeli tespit edilmiştir.

Savcılık raporunda, 15 haftalık gebe olduğu belirtilen mağdurun, detaylı sağlık muayenesinde 25 haftalık gebe olduğu anlaşılmış, hekim kontrolünde sağlıklı bir gebelik süreci geçirmesi için mineral ve vitamin desteği almasına özen gösterilmiş, düşük ve erken doğum riskine yönelik ise sağlık tedbirleri kapsamında düzenli aralıklarla sağlık kontrolleri yaptırılmıştır. Cinsel saldırıya ve/veya cinsel istismara maruz kalarak, gebe kalan zihinsel engelli bir kadının hakları korunmuş, kapalı kalması olası olan, cezai yaptırımı bulunan adli bir suç unsurunun ortaya çıkarılması sağlanmıştır.

S.D. ile mülakat teknikleri kullanılarak güçlkle yapılan görüşme sonrasında, suçun failinin bulunması sürecine katkı sağlanmıştır. S.D.; dosyasına bakan Savcı ve olayı takip eden Jandarma Komutanı ile işbirliği içerisinde, koordinasyon dahilinde çalışılmıştır. Bu nedenle şiddet mağduru kadınların gerek sığınma sürecinde, gerekse sığınma sonrası farklı şiddet öyküleriyle birlikte, yeniden kuruluşa gelmesini önlemek için kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon önemlidir. Ayrıca sığınma sonrası, kurumlar arası havale sisteminin kurulması ve takip aşaması da kadına yönelik şiddetle mücadelenin gerekli araçlarından birisidir. Bu nedenle açılan ve haftanın 7 günü 24 saat esasına göre, hizmet veren Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinde, şiddetin önlenmesine ve tedbir kararlarının etkin olarak kullanılmasına yönelik, destek ve izleme hizmetleri sunulmaktadır. ŞÖNİM yönetmeliği, Mart 2016 tarihli, 29656 sayılı kararla, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

ŞÖNİM'de ASPB personelinin yanı sıra, Milli Eğitim, Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, İçişleri Bakanlıkları personeli, barolar, üniversite ve sivil toplum temsilciliklerinin yanı sıra sosyal hizmet uzmanı, psikolog, sağlık personeli, kolluk görevlisi ve idari personel görev yapmaktadır. ŞÖNİM'lerde öncelikle hizmetlerin sunulması hususunda diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyonu sağlanmaktadır.

ŞÖNİM tarafından verilen hizmetleri; barınma hizmeti, çocuklar için burs, hukuki ve psiko sosyal destek, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri olarak sıralayabiliriz. Ayrıca Şiddet İzleme ve Önleme Merkezlerinde faile yönelik de bazı çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaları, faille de, istihdama yönelik rehberlik hizmetleri, psiko sosyal destek, sağlık kuruluşlarına ve meslek kuruluşlarına yönlendirmek gibi hizmetler olarak sıralamak mümkündür. Ancak şehir merkezine uzak kırsal bölgelerde sosyal hizmet merkezlerinin olmaması nedeniyle, şiddet mağdurlarına sığınma sonrası hizmetlerin götürülmesi pek mümkün olmamakta takip sürecinde aksaklıklar yaşanmaktadır.

S.D. ve/veya diğer şiddet mağduru kadınların sığınma sonrası izleme ve değerlendirme süreci kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli bir tedbirdir. S.D.'nin ailesine teslim edildikten sonra izleme çalışmalarının yapılamamış olması ise önemli bir eksikliktir

Ayrıca Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin kırsal bölgeler de dahil olmak üzere bir örgütlenme ağının olmaması, yerinde hizmet modelinin oluşturulmaması, yeterince profesyonel meslek görevlisinin sosyal hizmet merkezlerinde görev almaması, kurum ve kuruluşlar arası koordinasyon eksikliği nedeniyle, kadına yönelik şiddetle mücadele noktasında yetersiz kalınmaktadır. Özellikle kırsal bölgelerde yaşayan şiddet mağduru kadınların hizmetlere erişiminde güçlükler yaşanmaktadır. Kadına yönelik şiddetin sonuçları olarak kadın cinayetlerine ilişkin istatistiksel veriler ve yıllar itibariyle öldürülen kadınların sayısı, mücadele noktasında ki eksiklikleri de gözler önüne sermektedir. 2016 yılında, 328 kadın, 2017 Ekim ayı itibariyle ise 339 kadın öldürülmüştür. İstatistiksel verilere göre; yıllar itibariyle kadın cinayetlerinde artış gözlenmektedir. Bu nedenle ilk kadın birimlerinden, kadın konukevleri, şiddet izleme ve önleme merkezleri, kadın danışma merkezleri kolluk güçleri, savcılık, merkezi, yerel ve sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyona dayalı bir hizmet ağının kurulması sorunun çözümüne büyük ölçüde katkı sağlayacaktır.

6284 sayılı yasa kapsamında, 14 ilde pilot uygulama olarak açılan ŞÖNİM'ler, Mayıs 2016 itibariyle toplam 47 İl 'de faaliyetlerini sürdürmektedir.

İlk kabul birimleri ise şiddet mağduru kadınların ve beraberinde ki çocuklarının geçici kabullerinin ardından ilk gözlemlerinin yapıldığı, psiko-sosyal ve ekonomik durumlarının incelendiği, yataklı sosyal hizmet birimidir. En fazla iki hafta süreyle şiddet mağduru kadınlar, ilk kabul birimi'nden yararlanmaktadır. Türkiye'de toplam 25 ilde ilk kabul birimi bulunmaktadır. S.D'nin kuruluşa getirildiği dönemde ilk kabul birimi kapalı idi. İlk kabul ve kadın konukevi hizmetleri de aynı adreste verilmekteydi. Zorunlu nedenlerden ötürü S.D'nin kadın konukevine doğrudan kabulü yapılmıştır. Bu durum da kadın konukevi hizmetlerinin aksamasına neden olmuştur. Özellikleri itibariyle 18 yaş altı cinsel istismar mağduru gebe çocuklar, can güvenliği tehlikesi bulunan şiddet mağduru kadınlar, psikiyatrik vaka özelliği olan kadınlar, barınma sorunu bulunan ekonomik yoksulluk yaşayan kadınlar veya zihinsel engelli şiddet mağduru kadınların bir arada bulunması ve çocuklarıyla birlikte 8-9 kadının aynı odayı paylaşması hizmet kalitesini olumsuz yönde etkilemiştir. Kadın konukevleri yönetmeliğinin 8. Maddesinde, konukevlerinin fiziki özellikleri belirtilmiştir. Kadın konukevlerinde en fazla 2 kadının çocukları ile birlikte kalabileceği bir oda veya bebekli kadınlar için tek kişilik odalar bulunmasına ve odalarda ranza kullanılmamasına özen gösterilmesi belirtilmektedir.

Yeni açılan konukevlerinin fiziksel koşullarının yönetmeliğe uygun olmasına yönelik iyileştirilme çalışmaları kapsamında, görüşme odası, çocuklar için oyun odası, kadınlar için terapi ve etkinlik odası, revir gibi düzenlemeler yapılmaktadır. Ayrıca kadın konukevlerinde çocuk gelişimci, hemşire,

psikolog, sosyal hizmet uzmanı gibi meslek görevlileri görev yapmaktadır. Ancak S.D.'nin kurum hizmetlerinden yararlandığı süreçte, kuruluştaki psikolog ve hemşirenin olmaması, S.D.'nin sağlık ve psikolojik sorunlarının çözümü noktasında sorunlar yaratmıştır. Sağlık kontrolleri için güvenlik görevlisi refakatinde hastaneye gönderilmiş, ilaç takipleri nöbetçi memurlar tarafından yapılmıştır.

kaygı ve stres bozukluğuna ilişkin psikolojik destek kuruluş dışında sağlık kuruluşunda görev yapan psikolog aracılığı ile verilmiş ancak sağlık merkezlerinde ki iş yoğunluğu nedeniyle ve/veya aynı psikoloğun süreci takip edememesi psikolojik destek hizmetlerini olumsuz yönde etkilemiştir.

Yukarıda da belirtildiği üzere; S.D. gibi özel bakım ve rehabilitasyon hizmetlerine ihtiyaç duyan şiddet mağdurlarının ayrıştırılması hizmet kalitesini yükseltecektir. Bu nedenle ihtisaslaşmış kadın konukevlerinin açılmasına ihtiyaç vardır.

Ayrıca şiddet mağduru olmayan yoksul ve barınma sorunu olan kadınların kadın konukevine gelmesini önlemeye dönük tüm tedbirler alınmalıdır. Kadın konukevi çalışma deneyimime göre, 2012 yıl itibarıyla, 115 kadın, ekonomik yoksulluk nedeniyle, polis merkezleri aracılığı ile birkaç sefer kadın konukevine getirilmiştir. Bu durum ise kadınlar için farklı bir şiddet döngüsü oluşturmaktadır. Böylelikle barınma sorunu nedeniyle, sokakta veya terminallerde yaşamını sürdüren ekonomik yoksulluk yaşayan ve herhangi bir sosyal desteği bulunmayan kadınların farklı şiddet öyküleriyle birlikte kadın konukevlerine yeniden gelmesi kaçınılmaz olmaktadır.

Sonuç olarak; Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde topyekün bir mücadeleye, sivil toplum ve kamu kurum kuruluşlarının, kitle iletişim araçlarının, yerel yönetimlerin, din liderleri, kanaat önderlerinin, eğitimcilerin birlikte dayanışması ve eril egemenliğe karşı ortak bir işbirliği yapmasıyla mümkündür. Özellikle eril egemenlik anlayışının ve feodal yapının güçlü olduğu bölgelerde haritalandırma çalışmalarına ve kadını güçlendirmeye dönük sosyal içermeci projelere ihtiyaç vardır. Sürdürülebilir kalkınma programları, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimlerinin ana sınıfından başlayarak üniversitelere kadar yaygınlaştırılması, kadının istihdam olanaklarını artırmaya dönük hedefler, kadınların daha fazla eğitim imkanlarından yararlanması ve karar mekanizmalarında yer alması gibi orta ve uzun vadeli çalışmalar kapsamında bugün kanayan yaramız olmaya devam eden kadına yönelik şiddet sorununa çözüm bulunması mümkündür. Öncelikle kadının eril egemenlik algısı değişmeli ki toplumsal zihniyet dönüşümü gerçekleşebilsin. Böylelikle kadınlar, özgür bireyler olarak sosyal yaşamın her alanında yer alabilsinler. Var olabilsinler...

Kadınlarımız için yaşamdan yana aydınlık dolu güzel yarınlara...

**SOSYAL HİZMET ALANINDA MUNCHAUSEN BY PROXY SENDROMU
(YAPAY BOZUKLUK) : BİR VAKA SUNUMU
(Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Kocaeli Şube Vaka Sunumu)**

Dilek KARABENK¹

ÖZET

Munchausen by Proxy Sendromu (bakım verenin yapay bozukluğu), çocuk istismarının bir türü olarak değerlendirilmektedir. Bu sendromda kişinin bakımını sağladığı çocukta fiziksel veya psikolojik belirtileri amaçlı olarak ortaya çıkarması ya da çocukta fiziksel veya psikolojik belirtilerin varmış gibi davranması görülmektedir. Munchausen by Proxy Sendromu vakalarında aile üyeleriyle yapılan çalışmalar, çocuğun korunması, aile üyelerinin psiko-sosyal özellikleri, tanı konulma süreci, sosyal hizmet uzmanının rolü, sosyal hizmet müdahalesinin ve uygun sosyal hizmet modelinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple; Munchausen by Proxy Sendromu tanısı konulan bir annenin ve çocuğunun olduğu bir vakaya ilişkin gerçekleştirilen sosyal hizmet müdahalesi tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Munchausen by Proxy Sendromu, istismar, sosyal hizmet, çocuk koruma

GİRİŞ

Munchausen by Proxy Sendromu, bakım veren yetişkin tarafından hastalık öyküsü yaratılarak, nedeni bulunamayan ısrarlı ve tekrarlayıcı, klinik bulgularla örtüşmeyen hastalık belirtilerinin oluşturulduğu bir çocuk istismarı formudur (Rosenberg, 1987; Senner ve Ott, 1989; Davis ve diğ., 1998; Rocha, 2004; Polat ve Dokgöz, 2007; akt. Çoban ve Özbesler, 2010). Çocuk istismarının bu formunda; hasta olmadığı halde hastane hastane dolaştırılan ve sürekli üzerinde hastalık belirtileri oluşturulan bir çocuk söz konusudur. (Kaynak ve diğ., 2015:583). Dolaylı olarak hasta rolünü benimsemek amacıyla istismarcı kişi, bakım verdiği başka bir kişide fiziksel ya da psikolojik belirti ya da bulguları ortaya çıkarır ya da o kişide bu tür belirti ya da bulgular varmış gibi davranır (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2000). DSM-5'te Munchausen by Proxy Sendromu “somatik belirtili ve somatik belirtilerle ilişkili bozukluklar” başlığı altına alınmış, ancak ölçütlerde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır (APA, 2013).

Aileler ya da çocuğa bakmakla yükümlü kimseler, çocukta hastalık yaratmakta ya da uydurmaktadır. 'Hasta çocuk' doktora götürülmekte ve doktorlar bu senaryoya gereksiz girişimsel muayeneleri ve incelemeleri yaparak ya da çeşitli ilaçları reçete ederek istemeden katılmaktadırlar (Eşiyok ve Hancı, 2001:326).

¹ Sosyal Hizmet Uzmanı, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Kocaeli Şube Üyesi

Munchausen by Proxy Sendromu ilk olarak 1951 yılında Asher tarafından tanımlanmıştır. Bu bozukluğu olan hastalar, bilerek bazı fiziksel belirtiler yaratarak ve sık sık hastane başvurusunda bulunarak hekimlerde kafa karışıklığına neden olurlar (Evinç ve diğ., 2013:2). Bu kişilerin bakım verdiği kişiyi fiziksel ve psikolojik belirtiler yaratarak sıklıkla hastaneye götürdüğü, bazı bulguları sıklıkla tekrarladığı bilinmektedir. Munchausen by Proxy Sendromu tüm branşlarda görülebilen ve genellikle hastalığın başlamasından aylar veya yıllar sonra tanısı konabilen, sıklıkla gözden kaçabilen bir bozukluktur (Asma ve Erdoğan, 2009).

Munchausen By Proxy Sendromunda bakım verenin temel amacı, çocuğa zarar vermek olmamasına karşın çok ciddi fiziksel, sosyal ve duygusal sonuçları olabilmektedir. Munchausen by Proxy Sendromunda dört ana özellik tanımlanmaktadır (Rosenberg, 1987; Light ve Sheridan, 1990:42; akt. Çoban ve Özbesler, 2010):

- 1- Çocukta hastalık belirtileri, bir ebeveyn ya da çocuğa bakım veren bir yetişkin tarafından oluşturulmaktadır.
- 2- Medikal değerlendirme ve tanılama aşamasında, çocuğun hastalık belirtilerinin medikal açıdan tekrar tekrar değerlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
- 3- Hastalık belirtilerinin oluşmasına neden olan istismarcı ebeveyn, çocuğun hastalığı ile ilgili etiyoloji bilgisini inkar etmektedir.
- 4- Çocuk, bakım veren yetişkinden ayrı tutulduğunda belirtiler hızla düzelmektedir.

Munchausen by Proxy Sendromu vakalarında doğru değerlendirmenin yapılabilmesi ve uygun sosyal hizmet modelinin belirlenmesi noktasında sosyal hizmet uzmanının birincil görevi, çocuğun yüksek yararını ve iyi olma halini korumaktır. Bu sebeple; aile üyeleriyle yapılan görüşmelerin, çocuğa ilişkin psiko-sosyal süreçlerin ve aile içi dinamiklerin multidisipliner şekilde değerlendirilmesi önemli olmaktadır. Kapsamlı bir sosyal inceleme, her türlü rapor ve kayıtlardan yararlanılarak, çocuğun ve istismarcının tıbbi, psikiyatrik, sosyal ve yasal yönlerden öykülerini içerecek biçimde yapılandırılmalıdır. Ayrıca bu sosyal incelemede evdeki diğer kardeşlerin medikal ve psiko-sosyal yönlerden değerlendirilmesine de mutlaka yer verilmelidir (Parrish ve Perman, 2004:45; akt. Çoban ve Özbesler, 2010).

VAKA

Müracaatçıya ilişkin bilgi, bir eğitim ve araştırma hastanesi kanalıyla Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğüne ulaşmıştır. Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından gelen ilk başvuruda, 2011 doğumlu çocuğun annesi tarafından nöbet geçirme şikayetleri ile çocuk acil ve çocuk nöroloji bölümlerine götürüldüğü ve hastaneye takip edildiği, son hastaneye gittiğinde çocuğun çocuk acile bilinci kapalı olarak götürüldüğü, çocuk koruma biriminde yapılan görüşmede; annenin çocuğa almaması gereken ilaçları verildiği öğrenilmiş olup Munchausen by Proxy Sendromu tanısı konan çocuğun koruma

tedbiri ve annenin danışmanlık açısından değerlendirilmesi talep edilmiştir. Hastanenin kayıtları incelendiğinde; çocuğun 2011 doğumlu olduğu, annenin 1983 doğumlu ve ilköğretim mezunu olduğu, babanın 1982 doğumlu ve ilköğretim mezunu olduğu, çocuğun 10 yaşında bir ablasının, 3,5 yaşında bir erkek kardeşinin olduğu öğrenilmiştir. Çocuk nörolojisi bölümünde yatılı tedavi sürecinde annenin çocuğa verilmesi gereken ilaçları vermediği, yatağın altında sakladığı, annenin buna unutmuş olabileceği yönünde cevap verdiği öğrenilmiştir. Çocuğun 6. ayından bu yana morarma, kasılma şikayetlerinin olduğu, 2 yaşına dek hastanede takibinin yapıldığı, epilepsi teşhisinin konduğu ifade edilmiştir.

Anne ve babanın severek evlendiği, ilişkilerinin genel olarak iyi olduğu, işi sebebiyle eve geç geldiği, kendisinin hastanede olduğu dönemde kızının küçük çocuğunun bakımını üstlenmeye çalıştığı, babanın da ailesine ilişkin olumlu duygu ve düşüncesinin olduğu, çocuğun kasılmalarının olduğu, bu nedenle sık sık hastaneye gelindiği, ancak kendisinin çocuğun bayılmasına ve bilincinin kapalı olmasına tanıklık etmediği öğrenilmiştir. Annenin görüşme esnasında savunmacı ve çekingen bir tavır sergilediği öğrenilmiştir.

Hastanenin nöroloji biriminden alınan bilgiye göre; çocuğun yaklaşık 4 yaşından beri çocuk nöroloji polikliniğinde takipte olduğu, öncesinde 6 aylıkken febril konvulsiyon geçirdiği, 1,5 yaşında da 3 kez üst üste febril konvulsiyon geçirmesi nedeniyle internasyonunun yapıldığı, 2 yaş civarında EEG'lerin normal saptanmasından dolayı antiepileptiklerinin kesildiği, süreçte çocuğunun takibinin yapıldığı anlaşılmıştır. Çocuğun acile başvuru şikayetlerinde tutarsızlıklar olduğu ve verilen tedavilere rağmen çocuğun şikayetlerinin artması sebebiyle çocuğun hastaneye yatışının sağlandığı ve başka bir hastaneden konsültasyon istendiği, ancak annenin ilaçları yatağın altına sakladığının tespit edildiği, bu sebeple araştırma yapıldığı öğrenilmiştir. Son olarak çocukta kasılmaların artması şikayeti sebebiyle hastaneye götürüldüğü, yeni bir ilaç verildiği ve kontrole çağrıldığı, bu arada eczaneden son zamanlarda alınan ilaçların listesine bakıldığında yaklaşık 1 yıl önce kesilen bir ilaçtan 7 kutu alınmış olduğu, annenin çantasında da farklı ilaçların olduğu tespit edilmiş olup çocukla ilgili tetkik yapıldığı öğrenilmiştir. Çocuğun idrarında benzodiyazepin düzeyinin toksik dozun üzerinde olduğunun saptandığı, bu sebeple ailenin ikamet adresinin bulunduğu sosyal hizmet merkezine, Çocuk Koruma Kanunu kapsamında işlem yapılmasının talep edildiği anlaşılmıştır.

Aile Öyküsü

Munchausen Sendromu'nun diğer istismar formlarından nasıl ayırt edilebileceğiyle ilgili görüşler vardır. Munchausen by Proxy Sendromunun çocuk istismarının diğer formları ile benzerlikleri olmasının yanı sıra, aile dinamiklerinin bazı özellikleri ve ebeveynlerin profesyonellerle birlikte hareket etme özellikleri gibi nedenlerle diğer istismar olgularının aile özelliklerinden farklı özellikler söz konusudur. Büyüme, gelişme geriliği ve duygusal istismar dışında fiziksel ya da cinsel istismar

belirtisi yoktur. Bu aşamada ailenin öyküsünü dinlemek son derece yardımcıdır (Polat, 2007).

Vaka tarafımıza ulaştıktan sonra mevcut dosya bilgileri incelenmiş ve sosyal inceleme amacıyla aile üyelerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Annenin 1983 doğumlu ve ilkokul mezunu olduğu, kendisini ifade etmekte zorlanmadığı, ancak görüşme esnasında yüksek kaygı yaşadığı, bu noktada hastane ve hastane çalışanlarını suçladığı ve savunmacı bir tutum sergilediği gözlenmiştir. Babanın 1982 doğumlu ev ilköğretim mezunu olduğu, bir sanayi sitesinde işçi olarak çalıştığı ve aylık 2500-3000 TL arası kazandığı öğrenilmiştir.

Çiftin yaklaşık 12 yıldır evli olduğu, bu birliktelikten 3 çocuklarının olduğu, aile üyelerinin birbirlerine bağlı olduğu, çiftlerin aileleri ve akrabalarıyla da görüşme sağladıkları, problemlerini aile içerisinde çözmeye çalıştıkları, okul çağındaki çocuğun okuluna devam ettiği öğrenilmiştir. Anne ve babanın ilk evliliği olduğu, kök aile ile görüştükleri, babanın mesaiye kalma durumlarında eve geç geldiği, annenin çocuklarıyla yaşadığı öğrenilmiştir.

Ailenin ikamet ettikleri evi kredi kullanarak satın aldıkları, aylık 700 TL kredi borcu ödedikleri, ikamet edilen evin düzen ve temizliğinin iyi düzeyde olduğu, ziyarete gidildiğinde annenin şaşırması, heyecanlı ve kaygılı davrandığı gözlenmiştir.

Vaka ile Çalışma

Vaka, Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğüne hastane kanalı ile ulaşmıştır. Bu süre zarfında ailenin mevcut ikamet adresine sosyal inceleme amacıyla gidilmiş ve anne-baba ve çocuklarla görüşme sağlanmıştır. Annenin ilk görüşmede; çocuğunun bebekliğinden beri hasta olduğunu, kasılmalarının olduğunu, bu sebeple sıklıkla doktora gittiklerini, ilacı doktorların verdiğini, bu sebeple kullanmak zorunda kaldığını, hastane ve doktorları suçladığı, çocuklarını çok sevdiğini ifade ettiği anlaşılmıştır. Baba ile yapılan ilk görüşmede; mevcut durumdan dolayı şaşkın olduğunu, eşinin çocuklarını sevdiği ve onlarla ilgilendiğini düşündüğünü, doktorlar ve hastane ile ilgili karmaşıklık yaşandığını, ilaçları doktorların yazmış olmasından dolayı annenin bu ilaçları kullandığını, 7 adet ilaç kutusunun olmasına ilişkin doktorların ilaç istemesi sebebiyle evdeki tüm ilaçları götürdüğünü, kendisinin de çocukların bakım ve sorumluluklarını karşılayabileceğini ifade ettiği anlaşılmıştır. Abla ve erkek kardeş ile yapılan görüşmelerde; çocukların özgüvenlerinin yüksek olduğu, güler yüzlü çocuklar oldukları, yaşlarına uygun gelişim özellikleri gösterdiği gözlenmiştir.

Bu süre zarfında çocuğun tekrar hastaneye götürüldüğü anlaşılmış olup hastanenin çocuk koruma birimi ile farklı illerde bulunduğu için telefon görüşmesi yapıldı. Bu noktada hastanenin çocuk nöroloji bölümü, çocuk acil bölümü ve çocuk koruma birimi ile ayrı ayrı görüşüldükten ve raporlar elimize ulaştıktan sonra durumun aciliyetinin olduğu, anneye ve çocuğa ilişkin Münchausen by Proxy Sendromu tanısı konduğu ve çocuğun aile yanında kalma durumunda riskin yüksek olduğu kanısına varılmış olup çocuk mevcut bulunan ilde ivedi şekilde 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 9/1

maddesi uyarınca acil koruma kararı alınarak kurum bakımına alınmıştır. Bu işlem hastane, hastanenin bulunduğu ildeki sosyal hizmet merkezi ve ailenin ikamet ettiği sosyal hizmet merkezi arasında koordineli bir şekilde yürütülmüştür. Acil koruma kararı devam ederken aile üyeleriyle sosyal hizmet merkezinde ve ailenin ikamet adresinde görüşmelere devam edildi. Annenin ilkin fazlasıyla tepkisel yaklaştığı, ancak yapılan görüşmelerle birlikte mevcut durumuna dair konuların bir kısmını kabul ettiği ve destek almak istediği noktasında uzlaşma sağlandı. Babanın da hiçbir şekilde çocuğunun kurum bakımında kalmasına gerek olmadığını düşündüğü, öte taraftan kendisinin çalıştığı ve çocuğa bakacak başka kimsenin bulunmadığı öğrenildi. Çocuğa ilişkin uygulanacak sosyal hizmet modeli belirlemek adına yapılan sosyal incelemede anneye konulan tanıdan dolayı diğer iki çocuğun da risk altında olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple, babayla da yapılan görüşme sonucu; diğer iki kardeş hakkında da 5395 sayılı kanunun 5/1-b maddesi gereğince, bakım tedbiri uygulanmasına karar verilerek kurum bakımına yerleştirildi. Bu süre zarfında annenin psikiyatri kliniğinden ayrıntılı rapor talep edildi. Buna istinaden yaklaşık 1 ay yatılı, geri kalan süre de sık aralıklarla görüşmelerin yapıldığı bir tedavi sürecine girildiği, annenin doktoruyla görüşmelerin sağlandığı anlaşılmıştır. Annenin ve babanın çocukların kaldığı kurumda ziyaret ettiği öğrenilmiştir. Annenin tedavi sürecinde babanın kendisine destek olduğu anlaşılmış olup anne-baba ile sürece ilişkin rehberlik ve danışmanlık yapılmıştır. Çocuklar hakkında 5395 sayılı kanunun 5/1-d maddesi (5395 S.K. 2005) gereğince sağlık tedbiri alındığı, çocukların sağlık takibinin yapılmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Bir süre geçtikten sonra annenin kız kardeşinin farklı bir ilde ikamet ettiği, kendisinin çocukları yanına almak istediği yönünde talebinin bulunduğu anlaşılmıştır. Buna istinaden teyzenin ikamet ettiği ilden sosyal inceleme talep edilmiş, ancak teyzeye verilmesinin uygun olmayacağı kanaati bildirilmiştir. Annenin tedavisinin devam ettiği süreçte annenin çocukları evine izinli almak istediği öğrenilmiş, bu sebeple tedavi gördüğü psikiyatri kliniğinden buna ilişkin rapor talep edilmiştir. Raporda tedavi süresinin devam ettiği, tedavinin ilerleyen süreçlerinde izinli verilmesinin değerlendirilebileceği cevabı gelmiştir.

Aile bağlarının devamı adına çocuklarla kuruluş içerisinde görüşmelere devam edilmiş, çocuklara ilişkin de danışmanlık ve rehberlik süreci başlatılmıştır. Aile üyelerinin uzlaşmacı ve işbirliğine açık olması vakayla çalışmayı kolaylaştırmıştır. Annenin tedavisi süresinde yaklaşık 8-9 ay sonra çocukların kısa süreli izinli verilmesinin ve sürecin izlenmesinin uygun olacağı kanaatine istinaden çocuklar izinli verilmeye başlanmıştır. Çocuğun kurum bakımında kaldığı süre içerisinde fiziksel patolojilerindeki azalma Munchausen by Proxy Sendromuna ilişkin tanının netleşmesini sağlamıştır. Yaklaşık 1,5 yıl sonra; annenin ruhsal yapısında iyileşmeler olduğu, ailenin çocuklarının bakım ve sorumluluklarını karşılamak istediği, annenin iletişim becerilerinin arttığı, baş etme becerileri üzerine düzelme görüldüğü, belli aralıklarla kontrole gittiği ve tedaviye devam ettiği yapılan görüşmeler sonucu anlaşılmıştır. Ayrıca tüm süreç boyunca sosyal hizmet merkezinde anne ve baba ile çocuk

yetiştirme, sorunlarla baş etme becerileri, aile içi etkili iletişim, ebeveynlik tutumları vb. konularda danışmanlık ve rehberlik çalışmaları yapılmıştır. Annedeki iyileşmeye bağlı olarak; anne ve babanın yaşamını birlikte idame etmek istedikleri, çocuklarının bakım ve sorumluluklarını yerine getirme konusunda ilgili ve istekli oldukları, aile üyelerinin iyi olma hali açısından işbirliği ve uzlaşmaya açık olduğu gözlenmiş olup çocukların koruyucu-destekleyici tedbir kararlarıyla birlikte aileye teslim edilmesi değerlendirilmiştir. Aileye teslim edilip edilemeyeceğine ilişkin psikiyatrik rapor talep edilmiş, olumlu olacağı yönünde kanaat bildirildiği anlaşılmıştır. Çocukların koruma ve bakım altında olduğu kuruluş ile irtibata geçilmiş, çocuklara ilişkin sürecin ne yönde evrildiği, anne-baba ile ilişkilerinin ne durumda olduğu, çocukların tesliminin uygun olup olmadığının değerlendirilmesi talep edilmiş olup kuruluş sosyal servisinden de olumlu yönde kanaat bildirildiği öğrenilmiştir. Bu bilgilere ve evraklara istinaden; çocukların bakım tedbirlerinin kaldırılarak aileye teslim edilmesi ve çocuklar hakkında uygulanan danışmanlık ve sağlık tedbirinin devam etmesi kararı verilmiştir. Ailenin yaklaşık olarak ayda bir görüşmelerine devam edilmiş, sağlık tedbirini yürüten hastane ile de görüşmeler devam ettirilmiştir. Böylelikle vakaya dair izleme ve denetim süreci de yürütülmeye çalışılmıştır.

TARTIŞMA

Munchausen by Proxy Sendromu vakalarında, özellikle tıbbi alanda çalışan sosyal hizmet uzmanları çok önemli bir rol oynamaktadır. Sosyal hizmet uzmanının birincil ve en önemli görevi, önemli noktalar dikkate alınarak ailenin kapsamlı olarak değerlendirilmesidir (Mercer ve Perdue, 1993:74). Sosyal hizmet uzmanı, aile sistemini bir inceleme mantığı çerçevesinde değerlendirir. Çünkü Munchausen by Proxy Sendromu olgularının belirtilerinin fark edilmesi oldukça güçtür. Durum aydınlandığında çocuğun koruma altına alınması gerekebilir (Mercer ve Perdue, 1993:74). Bu noktada, öncelikli olarak hastanede bulunan çocuk koruma biriminde görevli sosyal hizmet uzmanının profesyonel bir ilişki geliştirdiği, konunun çocuğun kontrollünün devam ettiği polikliniklerle paylaşılarak durumunun ayrıntılı değerlendirildiği ve sosyal inceleme yapılması adına tarafımıza talepte bulunduğu anlaşılmıştır. Vakaya ilişkin yapılan tüm çalışmalarda koordineli hareket edilmiş ve yapılan çalışmalar sonrasında değerlendirme yapılmıştır. Aileye dair yapılan sosyal incelemede; ailenin kapsamlı ve sürece yayılmış şekilde görüşmelerin yapıldığı, sosyal hizmet uzmanının önemli noktalara vurgu yapılarak görüşmelere devam edildiği konusunda hassasiyet gösterilmiştir.

Süreç içerisinde ailenin bir bütün olarak ele alınması, diğer aile üyelerinin gereksinimlerine ve psiko-sosyal sorunlarına yönelik müdahale planlarının hazırlanması ve ailenin uzun bir süre izlenmesi önemli ve gereklidir (Çoban ve Özbesler, 2010:45-46). Yapılan tüm görüşmelerde, aile içerisindeki üyeler birey olarak ele alınmış, ardından aile dinamikleri, aile içi iletişim kalıpları, birlikte geçirilen zaman, aile kültürü vs gibi konuları gündeme getirilmiş olup doğru değerlendirmenin yapılabilmesi ve uygun sosyal hizmet modelinin belirlenebilmesi adına ayrıntılı görüşmeler yapılmıştır.

İstismar edilen çocukların tedavilerinde çok disiplinli yaklaşımlarla etkin sonuçlar alınabilmektedir. Tedavi kurumu perspektifinden bakıldığında; hastane çocuk koruma biriminde görevli olan sosyal hizmet uzmanı, çocuk ruh sağlığı uzmanı, adli tıp uzmanı, çocuğun tedavi gereksinimine göre değişebilecek diğer uzman hekimler, avukat, mahkeme ve il sosyal hizmetler müdürlüğünde görevli profesyonellerin işbirliği içerisinde çalışabilmelerinde önemli bir role sahiptir. Çünkü tedavi ekibinin karşılıklı işbirliği içerisinde olması oldukça önemlidir (Parrish ve Perman, 2004:46; akt. Çoban ve Özbesler, 2010). Hastane çocuk koruma biriminde görevli sosyal hizmet uzmanı ve psikolog, yatılı ve gündüzlü sosyal hizmet kuruluşlarında görevli sosyal hizmet uzmanı ve yetişkin psikiyatristi ile ortak bir çalışma yürütülmeye çalışıldı. Multidisipliner bir bakış açısıyla, ailede hem anne-baba, hem de çocuklar açısından bütüncül bir çalışma amaçlandı.

Munchausen Sendromu gibi karmaşık, tanılanması ve tedavisi zor olan ve ölüm riski taşıyan istismar durumlarında, sosyal hizmet mesleği kimi zaman vaka savunuculuğu gibi radikal yaklaşımları da kullanabilir. Adından da anlaşılacağı gibi vaka savunuculuğu tedavi sürecinde çalışılan bireyin yanında taraf olma anlamındadır. Bu vakalar birey, aile ya da bir küçük grup olabilir. Vaka savunuculuğu, genellikle bir birey ya da ailenin toplum içerisinde alışılmışın ötesinde karşılaştığı sorunların çözülmesinde birey ya da ailenin yararının en üst düzeyde gözetilmesinin ve gerekli sosyal yapılanmanın sağlanması sürecinde etkin bir role sahiptir (Ashman ve diğ. 1999; Anderson ve diğ., 2002:46; akt. Çoban ve Özbesler, 2010). Bahse konu vakada, çocuğun idrarında benzodiyazepin düzeyinin toksik düzeyde verildiğinin tespit edildiği öğrenilmiş olup öldürücü olabileceği anlaşılmıştır. Öncelikli amacımız çocuğun korunması ve iyi olma halinin devamının sağlanması olduğundan konuya hızlı müdahale edildiği ve yüksek yarar gözetilerek savunuculuk rolünün yerine getirilmeye çalışılmıştır.

Sosyal hizmet uzmanı tüm bu çalışmaları bir vaka yöneticisi rolü ile yürütür. Sosyal hizmette vaka yönetimi, bir hizmet sağlama yöntemidir. Genel olarak ifade edilecek olursa, hizmetlerin yürütülmesi sırasında sosyal hizmet uzmanı, müracaatçının ve ailesinin gereksinimlerini değerlendirir. Hastanın ya da ailesinin gereksinimlerinin karşılanması sürecinde hizmetleri düzenleme, koordine etme, izleme, yeniden değerlendirme, gerektiğinde savunma gibi stratejileri kullanır. Farklı kurumlar tarafından yürütülen hizmetleri müracaatçı ve ailesi yararına araştırır, belirler, koordine eder, onların hizmet sistemi içerisine girmelerini ve hizmetlerden nasıl yararlanabileceklerini planlar; bu kaynaklardan yararlanma sürecinde danışanın kendi kararını kendisinin oluşturmasında ona danışmanlık yapar (Ashman ve diğ., 1999:47; akt. Çoban ve Özbesler, 2010). Ailenin süreç içerisinde işbirliğine ve olumlu yönlendirmelere açık olduğu anlaşılmış olup annenin tedavi olması adına hastanelerle görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu noktada baba ile yapılan görüşmelerde de babanın annenin ve çocuğunun durumlarına ilişkin takip eden, ilgilenen ve destekleyen bir tavır benimsemesi sağlanmıştır. Aileye

genel olarak 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu hakkında kuruluşların işleyişi, sürecin nasıl ilerleyeceğine ilişkin bilgilendirme yapılmıştır.

Genel olarak vakaya ilişkin müdahale yöntemini incelendiğinde; ilk olarak çocukların kurum bakımına alınma işlemindeki aciliyetin idrardaki toksik düzeyle birebir ilgili olduğu, sürecin o yönde evrildiği gözlenmiştir. Ancak tedavi görülen hastanenin ayrı bir ilde olması sebebiyle kardeşlerden birinin ve diğer ikisinin ayrı illerde kurum bakımına alındığı tespit edilmiştir. Bu noktada üç kardeşin de aynı kuruluşa tertiplerinin yapılmasının bir süre aldığı, bu konuda daha özenli ve hassas davranılabileceği düşünülmektedir.

Muayene sürecinin uzaması ve tekrarlayan muayenelerin sebebi, çocuk istismarını değerlendirebilecek bir merkezin ve uzman bir ekibin oluşturulamamış olmasıdır (Karanfil ve diğ., 2010:5). Tartıştığımız vakada da çocuk ve anneye ilişkin tanının geç konması, erken müdahale edilse de risklere yol açabilirdi. Bu anlamda Türkiye'nin her ilinde çocuk koruma alanında uzmanlaşmış ekiplerin ve merkezlerin oluşturulmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ

Munchausen by Proxy Sendromu, belirlenmesi ve tanı konulması güç ancak çocuğa verdiği zarar açısından düşünüldüğünde son derece ciddi fiziksel, sosyal ve psikolojik sonuçları olan bir durumdur. Bu nedenle gerek tanının konması gerekse (çocuğun ve istismarcının) tedavi sürecinde, sosyal hizmet mesleğinin önemli rolü bulunmaktadır (Çoban ve Özbesler, 2010:47). Tanı koyma sürecinin karmaşık olabilmesi ve multidisipliner bir perspektifle incelenmesi sebebiyle, sürecin uzun sürebileceğini göz önünde bulundurarak sosyal hizmet uzmanının bu süreçte aktif olarak yer almasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Munchausen by Proxy Sendromunun ayırıcı tanısı zor olmakla birlikte kesin bir tedavisi bulunmamaktadır. Hastanın gereksiz işlemlere maruz kalmasının önlenmesi, erken yaşta tedavisinin başlamasının daha olumlu sonuçlar vermesi, bu konuda çocuk ve ergenlerde az sayıda çalışma olması nedeniyle vakanın sunulması önemli görülmüştür (Çimen ve diğ., 2014:96). Bazen bakım verenin ve diğer aile üyelerinin de fark etmediği durumlarda hızlı ve yerinde müdahalenin çocuğun yüksek yararı açısından hayati olabildiği görülmüştür. Yukarıda tartışılan vakada da kurum bakımının uygulanmasının ardından sürecin kontrollü takip edilmesinin vaka açısından önemli olduğu görülmektedir. Bu nedenle, bir meslek ve disiplin olarak sosyal hizmet, genel olarak istismar, özet olarak da Munchausen by Proxy Sendromu vakalarında, ekibin önemli bir parçasıdır (Çoban ve Özbesler, 2010:47).

KAYNAKÇA

- 1- Amerikan Psikiyatri Birliği (2000) DSM-4 Tanı Ölçütleri Başvuru Kitabı. Çev: Prof. Dr. Ertuğrul Köroğlu. Hekimler Yayın Birliği.

- 2- Amerikan Psikiyatri Birliği (2013) Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması El Kitabı. Beşinci Baskı. Washington.
- 3- Asma S. ve Erdoğan A.F. (2013) 'Kanama ile Başvuran Manchuasen Sendromu Olgusu'. TAF Preventive Medicine Bulletin. Makale. Erişim Tarihi: 11 Temmuz 2017, <http://www.tafmed.org/?mno=768>
- 4- Çimen İ.A., Memik N.Ç ve Gündoğdu Ö.Y. (2014). 'Dokuz Yaşında Yapay Bozukluk: Bir Olgu Sunumu'. Klinik Psikiyatri. 2014;17, 90-97.
- 5- Çoban İ. A. ve Özbesler C. (2010) 'Ebeveyn Yoluyla Munchausen Sendromu Olgularında Sosyal Hizmetin Rolü'. Aile ve Toplum. 6(22), 40-49.
- 6- Çocuk Koruma Kanunu (5395 S.K.), Md.5; 2005.
- 7- Eşiyok B. Ve Hancı İ.H. (2001). 'Yapay Bozukluk: Munchausen Sendromu'. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi. 10 (9).
- 8- EVİNÇ Ş.G., Odabaşı A.B. ve diğ. (2013) 'Paylaşılmış Ailesel Psikoz Kapsamında Bir Bakım Veren Yapay Bozukluğu Olgusu'. Türk Psikiyatri Dergisi. 2013;24, 1-6.
- 9- Karanfil R., Akçan R. Ve Orhan Ö.F. (2010) 'Çocuğun Cinsel İstismarı ile İlgili Asılsız İddialar ve Paranoid Bozukluk: İki Olgu Sunumu'. Türk Psikiyatri Dergisi. 2010;21, 1-5.
- 10- Kaynak A.D., Mutlu E.İ. ve diğ. (2015) 'Çocuk İstismarının Ağır Bir Türü: Bakım Veren Yapay Bozukluğuna Hukuki ve Tıbbi Bakış'. Makale. Erişim Tarihi:11 Temmuz 2017, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/mdergi/article/viewFile/5000167369/5000151288>
- 11- Mercer S.O. ve Perdue J.D. (1993). Munchause Syndrome by Proxy: Social Work's Role'. Social Work. 38(1), 74-81.
- 12- Polat O. (2007). *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı I*. Seçkin Yayıncılık. Ankara

SOSYAL HİZMETLER KANUNU KAPSAMINDA TANINAN İSTİHDAM HAKKI ÇERÇEVESİNDE İŞE YERLEŞTİRİLENLERİN İŞE UYUM SÜRECİNE İLİŞKİN GRUP ÇALIŞMASI

Sultan SAKINCI KARAKUŞ¹

Giriş - Sosyal Hizmetler Kanunu Kapsamında İstihdam Hakkı Sahibi

Grup çalışmasının hedef kitlesini oluşturan devlet koruması altında yetişerek kamu kurumlarında işe yerleştirilen gençler, önceleri 3413 sayılı yasa kapsamında işe yerleştirilirken 2014 yılında yapılan düzenlemeyle Sosyal Hizmetler Kanunu Kapsamında Tanınan İstihdam Hakkının Kullanımına İlişkin Yönetmelik çerçevesinde işe yerleştirilmeye başlamışlardır. Buna göre Sosyal Hizmetler Kanunu Kapsamında İstihdam Hakkı Sahibi kişi; 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu veya 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu uyarınca haklarında korunma veya bakım tedbir kararı alınmış olup fasılalı olarak geçen yararlanma süreleri dâhil iki yıldan az olmamak üzere, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının sosyal hizmet modellerinden yararlanan çocuklardan, reşit olduğu tarih itibarıyla bu hizmetlerden yararlanmaya devam eden ve on sekiz yaşını doldurduğu ve korunma veya bakım tedbir kararının sona erdiği tarihten itibaren iki yıl içinde Bakanlığa başvuran kişiyi tanımlamaktadır.

Grubun Yapısı

Grup üyeleri (mülga) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda korunma ve bakım altında iken üniversite sınavını kazanarak ön lisans mezunu olmuş ve Kamu Personeli Seçme Sınavı sonucu devlet memuru olarak kamu kurumuna atanan yaşları 22-25 aralığında yer alan sekiz üyeden oluşturulmuştur.

Grup üyeleri, grup yönlendiricisinin üyeleri gruba davet etmesi üzerine oluşturulmuş ve kapalı grup olarak dizayn edilmiştir. Grup üyeleri eğitim, yaş, sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan homojen durumdadır. Grup üyelerinin tamamı bekârdır ve tamamı ön lisans mezunudur.

Grubun Amacı

Grubun nihai amacı memuriyete yeni başlayan grup üyelerinin iş ortamına oryantasyonunu sağlamak olarak belirlenmiştir. Grubun üyeler tarafından belirlenen öncelikli amacı ise farklı farklı şehirlerden gelerek Ankara ilinde kamu kurumunda göreve yeni başlayan aday memurların, kendileri gibi

¹ * Sosyal Hizmet Uzmanı/Sosyal Hizmette Bilim Uzmanı

yetiştirme yurdundan ayrılan gençler ile tanışmalarını sağlamak, iş ortamında yalnız olmadıklarını hissettirmek ve birbirlerine destek olmalarını sağlamaktır.

Grubun Türü, Kullanılan Yaklaşım Ve Sosyal Hizmet Uzmanının Konumu

Grup etkileşim ve eğitim grubu olarak organize edilmiştir. Grupta güçlendirme yaklaşımı kullanılmıştır. Güçlendirme”; insanların, örgütlerin veya toplumların, “kendi yaşamları üzerinde kontrol yetisine” sahip olabilmesi anlamına gelmektedir. Bireylere, gruplara, ailelere ve toplumlara; kendi içlerindeki ve çevrelerindeki kaynakları keşfetmelerine ve kullanmalarına yardım etme sürecidir.

Grup çalışmasında sosyal hizmet uzmanı grup yönlendiricisi ve grubun bilgilendiricisi rolünü üstlenmiştir. Grup sürecinin ilk oturumunda grup liderinin merkezi bir figür olduğu ve etkileşimin daha çok liderden üyeye ya da üyeden lidere doğru olduğu bir tarz veya üyelerin sırayla konuştuğu bir iletişim tarzı hakim iken, ilerleyen oturumlarda üyeler arasında etkileşimin artması ve güven duygusunun oluşmasıyla beraber, üyelerin kendilerinin söz aldığı ve paylaşımda bulunduğu tarz benimsenmiştir. Üyeler arasındaki etkileşimin artması ve grup dinamiğinin oluşmasıyla birlikte sözel olmayan iletişimin grupta önemi artmaya başlamış, grup üyeleri birbirlerinin moral durumuyla ilgilenerek tüm üyeleri grup sürecine çekmek için birbirlerine yardım etmişlerdir. (İyi görünmüyorsun canını sıkın bir şey mi oldu? Yapabileceğimiz bir şey var mı? vb. gibi)

Grubun Başlangıç ve Bitiş Tarihleri

Grup süreci başlatılmadan önce üyelerle birebir iletişim kurularak grup yapısı hakkında üyeler bilgilendirilmiş, eğitim grubu olarak dizayn edilen grupta hangi konular hakkında bilgi edinmek istedikleri bilgisi alınmıştır. Üyelerden alınan geribildirimler çerçevesinde grup lideri tarafından grupta ele alınacak konular belirlenerek üyelerin bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik test soruları hazırlanmıştır.

Grup çalışması Mart 2015 tarihinde başlamış Mayıs 2015 tarihinde sonlandırılmıştır. Grup çalışmasının saati 90 dakika olarak planlanmış fakat grup dinamiği ve grupta ele alınan konu bağlamında 110 dakikaya, 120 dakikaya çıkan oturumlar da olmuştur.

Süreç

Grup çalışması yedi oturum şeklinde organize edilmiştir. Üyelerin birbirlerini rahat bir biçimde görebilecekleri ve göz kontağı kurabilecekleri ve sözel olmayan iletişimlerini kaçırmamaları açısından grubun gerçekleştirildiği mekanın büyüklüğüne dikkat edilmiştir. Üyelerin oturma planı daire biçiminde ayarlanmıştır.

Birinci oturumda grup üyelerinin birbirlerini tanımaları ve isimlerini eğlenerek öğrenmeleri maksadıyla isimlerin önüne isimlerinin baş harfiyle başlayan sıfatlar getirilerek kendilerini tanıtmaları sağlanmıştır. Grup üyelerinin birbirlerinin ismini akıllarında tutmalarını sağlamak için sıfat ve isimler birkaç tur tekrar edilmiştir. Ardından gruba dinamizm kazandırma ve etkileşimi artırma adına ‘rüzgar nereden esiyor’ adlı ısınma ve tanışma oyunu oynanmıştır. Üyelerin birbirleriyle etkileşime geçmesi kendilerini grubun bir parçası olarak görmeleri bağlamında oyunun olumlu etkisi üyeler üzerinde gözlenmiştir. Ardından üyelerin katılımı ile grup kuralları belirlenerek kurallara uyulması hususunda üyelerle mutabakata varılmıştır. Kurallar şu şekilde oluşturularak üyelerden birisi tarafından yazıya aktarmıştır

- Her toplantıya düzenli katılım,

-Gruba saatinde gelinmesi ve saatinde çıkılması,

-Kimseye karşı yargılayıcı olmamak,

-Konuşurken birbirinizin sözünü kesmemek,

-Grup içinde yapılan özel konuşmaların grup üyeleri arasında kalması ve üçüncü kişilere aktarılmasa, şeklindedir.

Grup üyelerinin birbirleriyle tanışmaları ve kuralların oluşturulmasının ardından üyelere ön test uygulanarak; bilgi düzeyleri ölçülmüştür. Gerçekleştirilen ölçümlerin ardından grup üyelerinin grup sürecini nasıl buldukları ve kendilerini nasıl hissettiklerine dair düşünceleri ve duyguları alınarak birinci oturum sonlandırılmıştır.

İlk hafta üyelerin birbirlerini tanımaları ve kaynaşmalarına ayrılan grup çalışmasında, ikinci hafta ve sonrasında belirlenen konulardan ‘Etik’, ‘ASPB’nin Hizmet Alanları’, ‘Memuriyetteki Yasal Haklar, Sorumluluklar, Ödevler’, ‘Para Yönetimi’, ‘İş Yerimde Karşılaştığım Sorunların Çözümüne İlişkin Başvuracağım Mekanizmalar’ ve ‘Mobing’ konuları ele alınmıştır.

Her hafta farklı bir konu ele alınarak grup üyelerinin etkileşimi ve paylaşımları artırılırken, ele alınan konu üzerinde alanında uzman kişilerin gruba davet edilmeleri ile grup üyeleri bilgilendirilmişlerdir. Bunun yanında grup üyeleri arasındaki paylaşımlar grup liderinin kendini dışa vurması ve paylaşımları üyelerin rahatlamasını ve süreçten güçlenerek yararlanmalarını sağlamıştır.

Özellikle, ön test çerçevesinde grupta ele alınması uygun görülen konular arasından ‘iş yerimde karşılaştığım sorunların çözümüne ilişkin başvuracağım mekanizmalar’ hususunda grup üyeleri gibi yetiştirme yurdundan ayrılan ve halihazırda iş sahibi ve sivil toplum kuruluşu üyesi olan kişinin alanında uzman kişi olarak gruba davet edilmesi ve üyelerle bilgi paylaşımında bulunmasının grup

üyelerini olumlu şekilde etkilediği gözlenmiştir. Grup sürecinde irdelenen bu konudan sonra grup üyelerinin kendilerini gruba davet edilen kişi ile özdeşleştirdikleri ve o kişinin başarısından mutlu oldukları ve neden biz de daha iyi bir konuma gelmeyelim diye düşünerek, bulundukları konumu sorgulayıcı tavır geliştirdikleri görülmüştür. Süreç sonucunda grup üyelerinden bir kaçı lisans tamamlama sınavlarına hazırlanmıştır.

Son grup toplantısı altı haftadır sürdürülen grup çalışmasını sonlandırmak ve grup üyelerinin bu süreci nasıl değerlendirdikleri ve bireysel gelişimleri bağlamında sürecin kendilerine ne tür etkileri olduğu üzerinde konuşmak amacıyla toplanmıştır. Üyelere son test anketleri uygulanmış ve üyelerin süreçle ilgili değerlendirmeleri alınmıştır.

Sonuç

Birinci grup toplantısında üyelere uygulanan ön test ile son grup toplantısında üyelere uygulanan son test SPSS programı kullanılarak çözümlenmiştir. Çözümleme sonuçları değerlendirildiğinde üyelerin gruptan maksimum düzeyde yararlandıkları, grubun genel olarak amacına ulaştığı ve grup üyelerinin farklı farklı konularda bilgi sahibi olarak iş ortamına oryantasyonlarının sağlandığı tespit edilmiştir. Üyelerden alınan geribildirimler ve grup liderinin gözlemleri ışığında, üyelerin bireysel amaçlarına da ulaştıkları, birbirlerini tanıyarak arkadaşlık kurdukları, iş ortamında kendilerini yalnız hissetmedikleri ve grup sürecinden güçlenerek ayrıldıkları tespit edilmiştir.

Grup üyelerine birinci oturumda uygulanan ön testte üyelerin grup çalışmasından beklentileri elde edilmiştir. Son teste yer alan açık uçlu soruda; grup çalışmasının üyelere neler kattığı, sürecin beklentilerini karşılayıp karşılamadığı irdelenmiştir. Üyelerin sürece ilişkin verdiği yanıtlar aşağıda aktarılmıştır.

“Grup çalışması hayatıma renk kattı.Güzel bir çalışma oldu. Bilgilendik, eğlendik, birbirimizi tanıyarak, birbirimize bağ geliştirdik. Birbirimize sevgimiz ve saygımız kuvvetlendi. Özellikle para yönetimi hususunda nasıl bir yol izleyeceğim konusunda çok bilgilendim. Bu konudan sonra hayatımı bir daha sorgulayarak yeniden dizayn etmeye gayret göstereceğim. Süreç beklediğimden daha keyifli ve bilgilendirici oldu. Başta grup yönlendiricimiz olmak üzere, grup sürecinde gruba gelerek bizimle bilgi paylaşımında bulunan herkese çok teşekkür ederim. Bunun yanında yurttan ayrılarak yeni bir hayat kurmaya çalışan bizlerin bu çalışma içine alınması ve düşünüldüğünü hissetmek güzel bir duygu. Düşünüldüğünü hissetmek duygusu insanı güçlendirerek dünyaya daha pozitif bakmanı sağlıyor.”

“Yurt çıkışlı arkadaşlarımla birlikte böyle bir eğitimin içinde yer almaktan öncelikle çok mutlu olduğumu belirtmek isterim. Grup sürecinde eğitim aldığımız ve katkı verdiğimiz etik, mobing, 657

sayılı kanun kapsamında ki haklarımız, sorumluluklarımız, para yönetimi gibi konularda eğlenerek bilgi sahibi oldum. Teşekkürler.”

“Her hafta yapmış olduğumuz grup çalışması beni çok mutlu etti ve işime motive olmamı sağladı. Grubun ilk haftasında doldurduğumuz ankette de belirtmiştim, alanında, mesleğinde uzman olan kişilerin gelip bizleri bilgilendirilmeleri çok iyi olur demiştim. Öyle de oldu. Bizzat alanda çalışan uzmanlardan bilgi almak konuları daha iyi öğrenmemizi sağlarken, bizlere soru sorma fırsatını vermeniz de bilgilerin kalıcı olmasını sağladı. Grup süreci kendi güçlü yönlerimi farketmemi sağladı ve özgüven geliştirmeme vesile oldu. Grubun benim için diğer önemli yanı arkadaşlarımı tanıyıp onlarla daha fazla zaman geçirmemi ve kaynaşmamı sağlamış olmasıdır.”

“Grup çalışmasıyla bizimle birlikte çalışmaya başlayan kader arkadaşlarımı daha yakından tanıma ve samimiyetimizi geliştirme fırsatı buldum. Grup çalışmasına konuk olarak davet edilen uzmanların bilgi, deneyim ve tecrübelerinden çok yararlandım. Konuklardan aldığım bilgileri kendi hayatıma yansıtmaya başladığımı düşünüyorum. Sizi bizleri bir araya getirdiğiniz ve kaynaşmamıza vesile olmanız sebebiyle kuthuyorum.”

“Grup çalışması öncelikle iyi arkadaşlar tanımama yardımcı oldu. Her hafta farklı bir konu hakkında bilgilendim. Grup çalışmasına katılan konukların bilgilerinden ve tecrübelerinden yararlandım.”

“Grup çalışması beklentimi karşıladı emeği geçenlere teşekkür ederim.”

“Öncelikle bizleri biraraya getirerek fikir alış-verişi yapmamıza olanak sağladığınız için size teşekkür ediyorum. Her hafta farklı bir konunun ele alınarak, konu hakkında bilgilenmek çok keyifli bir süreçti. Özellikle etik, mobing ve para yönetimi konusunda çok yararlandım.”

Üyelerden alınan geribildirimler ve grup liderinin gözlemleri doğrultusunda grubun amacına ulaştığı ve üyelerin iş ortamına oryantasyonlarının sağlanmasına yardımcı olduğu gözlenmiştir. Bunun yanında üyelerin bireysel amaçlarının gerçekleştiği grupta arkadaşlık ve dostluk ilişkilerinin geliştiği sosyal çevrelerinin güçlendiği, üyelerin özgüven geliştirek, güçlendikleri gözlenmiştir.

Öneriler

Sosyal Hizmetler Kanunu kapsamında tanınan istihdam hakkı çerçevesinde işe yerleştirilenlerin tamamının işe yerleştirilmesinin ardından işe ve iş ortamına oryantasyonu hususunda grup çalışmalarının, ihtiyaç duyan çalışanlarla bireysel çalışmaların rutin olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu tür çalışmalar, bu haktan yararlanarak işe yeni başlayan gençlerin uyumunu ve oryantasyonunu hızlandırırken sosyal içerme süreçlerine de etki ederek sosyal hayata uyumlarını güçlendirecektir.

SOSYAL HİZMET ALANINDA PROJE DENEYİMİ ÖRNEĞİ
“MERSİN’DE GEZİCİ SOKAK ÇALIŞMASI YOLUYLA SOKAKTA
ÇALIŞTIRILAN/YAŞAYAN ÇOCUKLARIN REHABİLİTASYONU PROJESİ”

Bülent KARAKUŞ¹

Ülkemizde sokakta çalıştırılan/yaşayan çocuklara yönelik kurumsal çalışmalar (mülga) Sosyal Hizmetler ve Çocuk esirgeme Kurumu (SHÇEK) Genel Müdürlüğü bünyesinde 1990’ların sonlarında başlamış ve ilk merkezler 1998 yılından başlayarak İstanbul başta olmak üzere büyük illerimizde “Çocuk ve Gençlik Merkezi (ÇOGEM)” ismiyle faaliyete geçmiştir. Bu merkezlerin hizmet sunacağı binalar genelde kuruma tahsis edilen mevcut binaların dönüştürülmesiyle kullanıma sunulduğu için ve sokakta çalıştırılan/yaşayan çocukların hizmet alması için tasarlanmadığından, uygulamada hizmet sunumunda zorluklar yaşanmıştır. Bu açıdan bakıldığında, bu ilk yıllarda zaten çok yeni bir hizmet alanı olan sokakta çalıştırılan/yaşayan çocuklar alanında ideal bir merkezin nasıl olması gerektiğine dair, üzerinde fikir birliğine varılmış, somut bir örnek de ortaya çıkmamıştı henüz.

Mersin ilinde de 1999 yılından itibaren İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü bünyesinde açılan Çocuk ve Gençlik Merkezi Müdürlüğü (ÇOGEM) tarafından, sokakta çalıştırılan/yaşayan çocuklara yönelik hizmetler fiziki olarak kısıtlı şartlarda verilmeye başlanmıştır. Mersin’de bu yeni ancak çok yoğun olarak yaşanan sorunun çözümüne yönelik çabalara ilişkin oluşan heyecanla birlikte, sivil toplum kuruluşlarının da talepleriyle, alelacele bir merkezin inşaatına başlanmış ve Merkez inşaatı 2003 yılında bitirilerek kuruma teslim edilmişti. Ancak sokakta çalıştırılan/yaşayan ve madde bağımlısı tüm çocuk grupları için hem yatılı hem de gündüzlü olarak hizmet vermek amacıyla tasarlanan binanın planı ve yapısı bu farklı hizmet gruplarının bir arada hizmet alması için risk teşkil edebilecek özelliklerde inşa edildiği gibi binanın içinin dizaynı yani tefrişinin de tam olarak nasıl yapılacağı öngörülmemiş, zorunlu eşyalar dışında eksikleriyle birlikte, dışarıdan bakınca gösterişli, ferah ama işlev bakımından yetersiz, atıl bir merkez olma durumundaydı.

Ülkemizde İstanbul’a göre nispeten küçük olan Mersin de dahil diğer şehirler için yeni olan bu hizmetin verilmesinde, önceleri yeterli sayıda nitelikli personelin istihdam edilememesi, fiziki koşulların eksikliği, kamuoyundaki bilinç eksikliği ve yanlış bilgi ve tutum nedeniyle iyi niyetli çabalara karşın profesyonellikten uzak bir işleyiş hakim olmuştur. Konuyla ilgili olarak açılan Merkezler yeterli desteği bulamamış ve anlaşılamamıştır. Konunun yeniliği yanında sorunun şehirlere özgü olarak farklılaşan özellikleri de bunda etken olmuştur.

¹ Sosyal Hizmet Uzmanı/Kamu Yönetimi Uzmanı

Bu şartlar altında 2003 yılında Mersin ÇOGEM, İl Müdürlüğü bünyesindeki yerinden, henüz yeterli tefrişatı yapılamayan yeni ve büyük hizmet binasına taşınmıştır. Ancak Merkez personel, araç-gerek eksikliği vb. yetersizlikler nedeniyle hizmetin özünü oluşturan sokak çalışmalarını bile düzenli olarak yapmaktan uzaktı. Binanın birçok kısmı atıl halde kalıyordu. Yüksek maliyetli devasa bina eksikler nedeniyle yeterince işlevsel değildi. Bu konunun çözümüne ilişkin bürokratik makamlara yapılan talepler maalesef, ülkemizin o dönemde geçmekte olduğu kriz sürecinin de etkisiyle yeterince karşılanamıyordu. Bununla birlikte binanın yapısıyla, ildeki sokakta çalıştırılan/yaşayan çocuklar sorununun çözüleceği öngörülüyor, yapılan binaya rağmen hala Mersin’de sokakta çalıştırılan/yaşayan çocuk olması nedeniyle, bürokratik kurumlar ve ildeki sivil toplum kuruluşları, basın vs tarafından Kurum ve Merkez çalışanları eleştirilebiliyor, hesap sorulmaya dahi kalkılıyordu.

Bu esnada konudan bağımsız olarak, Mersin’deki kuruluşlara Adana İlinde bölgesel bir Proje eğitimi düzenleneceği bildirilmiştir. Eğitim, Dünya Bankası Sosyal Riski Azaltma Projesi (SRAP) uygulamalarıyla ilgiliydi. SRAP kapsamında illerde yeterli sayıda proje üretilmemesi ve bu çerçevede ayrılan kaynak kullanımının beklenen düzeyde olmaması nedeniyle, yeni projelerin üretilmesi amacıyla çeşitli illerde böyle bir bölgesel proje eğitimine ihtiyaç duyulmuştu. Eğitim SHÇEK merkez personeli ve SRAP yetkilileri tarafından SHÇEK’in taşra kuruluşlarında görev yapan personele veriliyordu. Ancak taşra personelinin zaten belirli bir iş yükü bulunduğundan, bu proje eğitimi taşra kuruluşları ve personel tarafından mevcut iş yüklerine ek olarak bir angarya gibi görülüyordu. Mersin’den hemen her kuruluşu temsilen 12 kişilik bir personel grubuyla eğitime katılım sağlanmış olup diğer illerden de katılımlarla oldukça kalabalık bir eğitim grubu oluşturulmuştur.

Proje eğitiminde, SRAP Projeleri ile sosyal risk altındaki gruplara yönelik çalışmaların Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla, SRAP finansmanı ile proje yoluyla desteklenebileceği belirtilerek, bu kapsamda hazırlanabilecek projelere ilişkin süreç, yol ve yöntemler hakkında bilgiler verilmiştir. SRAP Proje süreci ve içeriğini öğrenince Mersin’de görev yapmakta olduğum ÇOGEM’deki eksiklikleri düşündüm. Bir yanda yeterince kullanılmayan kaynak (SRAP Fon kaynakları), bir yanda da kaynak eksikliğinden dolayı yeterince işlevsel olmayan bir yapının (Mersin ÇOGEM) bulunması beni hemen bu konuda bir proje arayışına sevk etti. Sosyal hizmet eğitiminde de öğretildiği gibi sosyal hizmet uzmanının işlevlerinden birisi de kaynak ve ihtiyacı buluşturarak, sorunun çözümünü sağlamaya yönelik çalışmaktır.

Eğitim sürecinde kazandırılan sosyal hizmet bilgi ve becerisi kapsamında genel olarak proje hazırlama temel bilgisine okul sürecinde aldığım eğitimle sahip olmuştum, SRAP proje eğitimi süresince de SRAP’a ilişkin sistemi ve işleyişi öğrenmek üzere dikkatimi yoğunlaştırıp, bu konuda eğitmen ve yetkililerle irtibat kurup, sonrasında da bu iletişimi sürdürdüm. Proje eğitimi bitiminde Mersin’e döner-dönmez hemen projenin oluşturulması için ön hazırlıkları yapmaya başladım. Bir yandan

meslek elemanı olarak Merkezde tanımlı rutin işlerimi yaparken, bir yandan da projeyi hazırlamaya koyuldum. Bu amaçla mesai saatleri dışında da zaman ve emek harcadım. Proje ile merkezin daha aktif hale geleceğini, sokakta çalıştırılan ve/veya yaşayan çocuklar ile ailelerinin bu hizmetlerden yararlanacağını ve mesleki doyumumun da artacağını, dolayısıyla proje ile alınabilecek sonuçları düşündükçe şevkim artıyordu.

Ancak o yıllar için proje mantığı özellikle taşrada kamu kurumlarında alışıldık bir şey değildi. Yeni bir süreç olan proje hazırlama mantığı yeterince anlaşılamıyor, kimi zaman şüphe ve dirençle karşılanıyor ve destek bulamıyordu. Bu açıdan bakıldığında proje hazırlama sürecinde yeterince destek aldığımı söylemek bir tarafa direnç ve zorluklarla da karşılaştığım olmuştur. Şöyle ki öncelikle önümde bir proje örneği yoktu ve bu konuda oluşmuş bir sistem veya anlayış da yoktu. Diğer insanlar proje hazırlama çalışmalarımı gereksiz bulabiliyor, benim özel bir hevesimmiş gibi yaklaşıyordu. Projeyi hazırlamak için ekstra bir zaman veya özel bir görevim/yetkim de yoktu. Aksine ÇOGEM’de tek sosyal hizmet uzmanı olarak diğer tüm kuruluş işlerini de aksatmadan yürütmem gerekiyordu. Hatta bürokratik yapıda ve diğer personel tarafından bu rutin işler daha öncelikli olarak görülüyordu. Projenin başarıya ulaşması durumunda elde edilecek yarar maalesef öngörüleliyordu, çünkü büyük oranda projenin gerçekleşeceğine de inanılmıyordu.

Çünkü tam olarak SRAP ve proje sürecinin ne olduğu ve nasıl bir sistem olduğu bilinemiyordu. Amaçlar, faaliyetler, malzeme/finansman/hesap, planlama vs. proje içeriğiyle ilgili çalışmalar yanında, bu zorlukları aşmak için de kurum personeli ve bürokratik makamlar dahil pek çok insanı ikna edip, zorlukları aşmak durumunda da kalıyordum. Bu süreçte sadece telefon iletişimi yoluyla Ankara’da bulunan SRAP Biriminden bilgi desteği alabildim. Mersin’de ise destek alabileceğim kişi ve kuruluşlar ise çok sınırlıydı. Birlikte çalıştığımız için kuruluşun eksiklerinin farkında olan ve bu eksiklerin giderilmesi için desteğe ihtiyaç duyan, görev yapmakta olduğum kuruluşun (ÇOGEM) müdürünün (SHU) proje hazırlama sürecindeki motivasyon desteği bu açıdan önemli olmuştur. Bu desteğin sağlanmasında proje eğitimi dönüşünden başlayarak süreç ve proje içeriği ile olası sonuçlara ilişkin paylaşımımızın da elbette etkisi olmuştur.

ÇOGEM’in sokakta çalıştırılan/yaşayan çocuklara hem yatılı hem de gündüzlü hizmeti bir arada vermesinin uygun olmaması nedeniyle Merkez sadece gündüzlü hizmetler vermek üzere açılıp onay alınmıştı. Bu gündüzlü hizmetler için çocuklara bulundukları ortamlarda yani sokakta da ulaşmak gerekiyordu. Bu çerçevede projenin içeriğini açıklayıcı şekilde projeye “Mersin’de Gezici Sokak Çalışması Yoluyla Sokakta Çalıştırılan/Yaşayan Çocukların Rehabilitasyonu Projesi” ismi verilmiştir. Proje kapsamında, Mersin’de yeni açılan merkezin sokakta çalıştırılan/yaşayan çocuklar ve ailelerine yönelik psiko-sosyal hizmetler, iş/uğraşı kursları, eğitimler, bilgisayar laboratuvarı vb. işlevsel bölümlerle donatılması ve sürekli/düzenli sokak çalışmaları yoluyla bu çocuklar ve ailelerine

ulaşılması öngörülmüştür. Aslında projeyle o dönemlerde sokakta çalıştırılan/yaşayan çocuklara yönelik farklı uygulamaların bir bütün halinde ve düzenli olarak bu merkezde de verilebilmesi için bir yapı kurulması hedefleniyordu.

SRAP projelerinde kural olarak yerel imkanlar ve proje eş finansmanı katkısı ile işbirliği yapılması da gerekiyordu. Aksi halde bütün giderlerin sadece proje finansmanı ile karşılanması kabul edilmiyordu. Bu çerçevede Merkezin eksikleri olan ve sokak çalışması için gerekli olan personelden 1 sosyal hizmet uzmanı, 1 psikolog ve 1 şoförün Proje Finansmanı ile Merkezde görevlendirilerek, düzenli sokak çalışmaları gerçekleştirmeleri, bir beden eğitimi öğretmenin de Mersin Valiliğince görevlendirilerek çocuklarla spor faaliyeti gerçekleştirmesi, emniyet, belediye ve sağlık kuruluşlarınca da personel görevlendirmesi yapılarak sokak çalışmasıyla sokakta ki çocuklara çok yönlü hizmet verilmesi, sokak çalışmaları için proje finansmanı ile bir araç alınması, sokak çalışması yapan ekiple sürekli iletişim için de mobil telefon alınması ayrıca diğer faaliyetler ve rutin ihtiyaçlar için de finansman öngörülmüş, kurumun katkıları olarak da yeni yapılan bina ve mevcut personel öngörülmüştü.

Bu şekilde hazırlanan Projenin kamu bürokrasisindeki silsile yoluyla üst makamlar aracılığıyla ilgili makama sunulması gerektiği için Projeyi üst makamlara da anlatmak gerekmiştir. Valilik ve İl Müdürlüğünün de ikna edilmesi sonrasında, proje SHÇEK Genel Müdürlüğüne ve ilgili birime sunulmuştur. Projeyi daha iyi açıklayabilmek ve destek almak için İl sürecinde olduğu gibi bizzat Ankara'ya gidilerek, SHÇEK ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Proje Birimi yetkilileriyle görüşülerek, sözel olarak da proje daha ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

Başvuru ve değerlendirme sürecinin ardından Proje ilgili kurul tarafından kabul edilmiş ve sonuç Mersin SOYAD Vakfı aracılığıyla İl'e bildirilmiştir. Proje sözleşmesinin imzalanmasının ardından başlayan uygulama süreci daha yoğun ve zorlu bir süreç olarak geçmiştir. Çünkü sağlanan kaynağın kullanımı pek çok prosedüre bağlıydı ve İl'de daha önce benzer bir süreç yaşanmadığı için, sık sık İldeki birimler ve Ankara'daki Proje Birimiyle görüşerek işlem yapmak gerekmiştir. Bu arada ilde/yerelde de diğer personel ve kimi yöneticilerin konuya uzak, bilgisiz, kimi zaman da müdahaleci tutumları proje uygulamalarını ve motivasyonu olumsuz etkileyebiliyordu. Ancak tüm bunlara karşın projenin uygulanmaya başlaması ve zaman içinde olumlu sonuçlarının alınmaya başlayıp, görünürlüğünün artmasıyla, başta yöneticiler olmak üzere ilgili diğer insanlar da kendine pay çıkarmaya, projeye ilgilenmeye başlamıştır.

Projenin de uygulanmasıyla sokakta çalıştırılan/yaşayan çocuklara ve ailelerine yerinde ulaşıp hizmet verilerek çok olumlu çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Proje çalışmalarıyla çocuklar düzenli olarak yerinde takip edilebiliyor, merkeze yönlendiriliyor, aileleri de merkeze getirilerek, faaliyetlere katılmaları ve merkeze güven geliştirip, işbirliği yapmaya yöneltiliyorlardı. Bu çerçevede Merkezde ailelere yönelik sağlık, hizmetlere erişim, çocuk eğitimi, aile ilişkileri vb sosyal konularda

bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapılıyor, aileler okuma-yazma ve iş kurslarına katılıyor, İş-Kur'a yönlendiriliyordu. Okul çağındaki çocuklar için okul görüşmeleri yapılıyor, okula kayıtları ve devamları sağlanıyor, Merkezde okula destek kursları açılıyordu. Okuma çağındaki üzerindeki yaş grubu çocuklara okuma-yazma kursu ve belgesi sağlanıyor, Çıraklı Eğitim Okuluna yönlendiriliyordu. Ekonomik ihtiyaç içindeki çocuk ve aileleri ekonomik açıdan destekleniyor, çocukların okul ihtiyaçları karşılanıyordu. Spor, müzik, resim kursları ve ekipleri kurularak sosyal faaliyetler ve gösteriler düzenleniyordu.

Örneğin, proje çalışmasıyla Mersin'e yeni göç etmiş ve dağılma sürecinde olan bir ailenin 3 çocuğuna ulaşılarak, aile ve sokak çalışması/takibi ile aileye sunulan destekle çocuklar sokağa entegre olmaktan kurtarılıp, aile bütünlüğünün tekrar oluşturulması sağlanmıştır. Bu çerçevede öncelikle tek ebeveynli (anne) aileye merkez ve hizmetler anlatılarak, psiko-sosyal destek sunulmuş ve görüşmelerle süreç içinde ailenin güveni sağlanmıştır. Nüfus cüzdanları bulunmadığı için hizmetlere erişemeyen aile üyeleri için öncelikle kendileriyle birlikte nüfus müdürlüğüyle görüşülerek, nüfus kayıt işlemleri ve nüfus cüzdanları temin edilmiştir. Muhtar ve komşularla da görüşülerek, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfına müracaatları sağlanarak aile daha iyi koşullarda bir eve taşınmış, il sosyal hizmetler müdürlüğünden de çocukların bakımı için aileye ayni-nakdi yardım verilmiştir. Çocukların eğitim giderleri karşılanarak, okul görüşmesiyle okula kayıtları ve devamları sağlanmıştır. Çocuklar ve annelerine, çocukların sokakta karşılaşabilecekleri riskler ve eğitimin önemi anlatılarak, çocuklar sokaktan alıkonulmuş, aileye ve okula yönlendirilmiştir. Anne merkezdeki kurslara dahil edilmiş, hizmet alabileceği kuruluşlar hakkında bilgilendirilmiştir.

Ayrıca proje çalışmaları çerçevesinde yapılan genel sokak çalışmalarıyla; Mersin'de çocukların geç saatlerde sokağa çıkışları engellenip, ailelerine teslim edilmiştir. Tespit edilen çocuklarla birlikte anında ailelerine ulaşılarak, gerekli çalışmalar planlanmış ve uygulanmıştır. Yerel kamuoyunda, çocuklarda ve ailelerinde bilinç oluşturmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bunlara benzer daha pek çok çalışma yapılarak 2 yıllık proje sürecinde yüzlerce çocuk ve ailesine ulaşılmıştır. Daha da önemlisi proje süresi sonunda da çalışma benimsenmiş ve yerel imkanlarla desteklenerek, bilinir ve kalıcı hale gelmiştir.

Adana'daki bölgesel proje eğitimi sonrasında hazırlanan bu tek proje sonrasında, bu projenin de olumlu etkisiyle projeler artmaya başlamıştır. Projenin bilinirliği Mersin dışında da artmış, SRAP merkezi tarafından örnek olarak tavsiye edilmesi nedeniyle, benzer şekilde 10'un üzerinde İl'e örnek proje olarak sunulup, hem oralarda da benzer çalışmanın yapılması sağlanmış, hem de SRAP proje finansmanının kullanılması sağlanmıştır. Proje sahibi olarak diğer illerden gelen veya iletişim kuran isteklilere proje ve genel olarak SRAP bizzat anlatılarak, proje deneyimini paylaşmak, benzer sürecin başka illerde de yaşanmasına öncülük etmek hem insani hem de mesleki doyum da sağlamıştır.

Projeden elde edilen deneyim ve cesaretle Mersin’de bu projeyi tamamlayıcı bir proje daha yapılarak Merkezin faaliyet odalarının daha da işlevsel hale getirilmesi için kaynak sağlanmıştır.

Ülkemizde sokakta çalıştırılan/yaşayan ve madde bağımlısı çocuklara yönelik çalışmalar tam olarak sonuca ulaşamamakla birlikte bugün geldiğimiz süreçte belirli bir seviyeye ve bilinirliğe ulaşmıştır. Ancak bu süreç kolay olmamıştır, yapılan çalışmalarda ulusal uygulamalar yanında yerel ve proje bazlı bu tür çalışmaların da katkısı önemli olmuştur.

Bugün için ülkemizde oldukça yaygın ve bilinir hale gelen proje uygulamalarının ilk örneklerinden olan bu proje sürecini bir meslek elemanı olarak özetlemek gerekirse, proje sürecinin hazırlık, uygulama, sonuç, değerlendirme ve izleme dahil her aşamasında mesleki bilgi ve beceriye dayalı, kararlı ve işbirliğine açık bir süreç yürütmenin proje başarısı için çok önemli olduğu söylenebilir. Proje süreci olumlu-olumsuz pek çok durumu içeren bir süreçtir. Bu projede de özellikle ilk hazırlık ve proje oluşturma sürecinde motivasyon eksiltebilecek pek çok şey yaşanmıştır. Örneğin, proje hazırlama zorunluluğu bulunmamasına karşın, neden eğitime katılanlardan sadece benim proje hazırladığıma ilişkin şüpheli eğilimler, proje hazırlamanın işyerinde boş vakti olanlar için bir hobi olduğu, akademik ve yazımsal bir heves olduğu, proje hazırlamak yerine çalışmak(!) gerektiğine dair görüşler, 1 trilyonluk (projenin bina vb. tüm unsurlarının bedeli proje finansmanı gibi algılanmış, halbuki proje finansmanı için talep 106 milyardır) yüksek bütçeli projenin kabul edilmeyeceği, projeciliğin boş hayal olduğu vs. vs. Tüm bu söylentiler zaman zaman burukluğa yol açsa da hiçbir zaman yılgınlığa yol açmamıştır.

Bunun yanında genel olarak yüz yüze iletişimde insanların olumlu söylemleri ve kimi stratejik destekler (örneğin kuruluş müdür ile merkezi proje biriminin desteği ve İldeki kimi üst amirlerin böyle bir projenin ilk olduğunu, kabul edilmesi durumunda izin, takdir vb. şekilde ödüllendirme yapılacağını belirtmeleri vb) proje sürecindeki başarıyı artıran etkenlerdir. Ancak önemli olan zaten projeyi insanların olumlu veya olumsuz tutumlarına bakarak değil, yaşanan bir ihtiyacı proje kapsamında ulaşılabılır görülen bir kaynakla giderip, müracaatçılara ihtiyaç duydukları hizmeti verebilmek için hazırlamak ve uygulanabilirliğine inanmaktır. Proje gerçekleştikçe ve başarıya ulaştıkça insanların da tutum ve yaklaşımları olumlu yönde gelişerek, projeyi sahiplenmeye ve desteklemeye, projenin olumlu sonuçlarını paylaşmaya başlayacaklardır.

Son bir not olarak; proje sürecinde tüm bu yapılan işler, okulda alınan eğitimin önemi ve katkısı ile kişisel gelişim ve gayretlerin etkisini daha anlaşılır kılmış ve kişisel/mesleki farkındalık yaratmış, sonraki işler için güç vermiştir. Her ne kadar proje sürecinde dönem dönem veya belirli işler için sorumluluk ve iş yükü çok ağır hale gelse de hiçbir proje tek başına yapıp başarılamaz, bu nedenle bu projede ve genel olarak projelerde de ekip çalışması ve işbirliğinin önemi projenin başarısı için hayati boyuttadır.

VAKA BOYUTU İLE SOSYAL HİZMET MESLEĞİ: KISA BİR DEĞERLENDİRME

Özkan BİLGİN¹

Kısa Bir Giriş ve Makaleyi Yazma Gerekçem:

Bundan yaklaşık iki yıl önce, yeni açılan ve tahmin edebileceğiniz üzere sosyal hizmet mesleği kökenli olmayan akademisyenlerden öğrenim gören sosyal hizmet bölümü 2. sınıfta okuyan gelecekteki bir meslektaşım bana, sosyal hizmet mesleğinin ne iş yaptığını sormuştu. Öğrenim gördüğü okulunda görevli bir akademisyen onun bu sorusuna “psikolog gibi bir şey” cevabı vermişti. Ben de sosyal hizmet öğrencilerine yaptığım bir sunumda, sosyal hizmet uzmanlarının “psikolog gibi bir şey” olmadığını aşağıda sunduğum vaka örneği ile anlatmaya çalışmıştım. Süreç içerisinde mesleki roller ve görevler kurumsal yapılar içerisinde de karıştırılmaya devam ettiğinden, bu vaka örneğini kaleme alarak sosyal hizmet mesleğinin bilimsel alt yapısını ve bakış açısını ortaya koymaya çalıştım.

Profesyonel Mesleklere Genel Bir Bakış ve Bir Eleştiri:

Ülkemizde geçmiş yıllarda sosyal hizmet alanında sunulan hizmetlerde, sosyal hizmet uzmanlarının yetersiz sayıda olması, yıllar içerisinde sosyal hizmet okullarında eğitim gören sosyal hizmet uzmanlarının sayısının artmasına rağmen sosyal hizmet uzmanlarının yeterli sayıda istihdam edilmemesi, sosyal hizmet sunan kurumlarda bu hizmetleri farklı meslekler aracılığıyla sunmaya itmiştir. Süreç içerisinde yalnızca birey düzeyinde çalışarak psikolojik süreçlere odaklanan psikoloji mesleği tarafından; yalnızca toplumsal süreçlere odaklanarak toplumsal değişim ve sorunları analiz eden sosyoloji mesleği tarafından; yalnızca çocukluk dönemindeki fiziksel-sosyal-duygusal-ahlaki gelişime odaklanan çocuk gelişimi mesleği tarafından “sosyal hizmet mesleği” sunulmaya ve uygulanmaya çalışılmıştır. Belirttiğim bu meslekler, uygulamalarının bilincinde olarak veya olmayarak, görev aldıkları kurumsal yapı tarafından birey, grup, aile ve toplum düzeyinde sosyal hizmet uygulamalarına katılmışlardır. Bu durum mesleksel sapmaya yol açarak, mesleklerin birbirinden farkını ortadan kaldırmış ve uygulayıcıları bir kabule sürüklemiştir: *Her meslek her uygulamayı gerçekleştirebilir.* Bu uygulamalar, sosyal hizmet mesleğinde diğer meslekleri birer uygulayıcı olarak söz sahibi haline getirmiştir. Artık sosyal hizmet mesleğinden köklerini almayan farklı meslek grupları, birey-aile ve toplumla çalışırken sosyal-psikolojik-duygusal-ailesel ve çevresel faktörleri kendi kuramsal alt yapıları temelinde –yetersiz bir şekilde de olsa- değerlendirmeye ve mesleki müdahaleye başlamışlardır. Sürecin sosyal hizmet alanında baş aktör olan sosyal hizmet uzmanlarını istihdam etmeden, farklı meslek gruplarına yüklenen görev ve sorumluluklardan doğduğu

¹ Sosyal Hizmet Uzmanı/Sosyal Hizmette Bilim Uzmanı

görülmektedir. Zamanla sosyal hizmet alanında uygulamada bulunan bu meslek gruplarının, kurumsal yapıdan kaynaklanan ve kurumsal yapılarca kendilerine yüklenen sosyal hizmet uzmanı rollerini, bilinçsiz bir kabul edişle benimseyerek mesleksel sapma içine girdikleri ve bu durumu zamanla içselleştirdikleri görülmektedir.

Peki, bu durum nasıl aşılabılır? Sosyal hizmet mesleği ile sosyal hizmet alanında faaliyet gösteren diğer meslekler arasındaki ayrım nasıl ortaya konabilir? Bunun birinci yolu, mesleklerin kimliklerinin farkında olması ve mesleğinin kimliğini benimsemesidir. Bu, bir meslek grubunun kendi mesleğini iyi okuyarak anlaması ve meslek derneklerinin mesleki kimlik noktasında etkin olmasıyla mümkün görülmektedir. Ancak iş bulma kaygısıyla kimi meslek derneklerinin, mesleki kimliklerini bir rafa kaldırarak *bilinçli bir yanlış yönlendirme* ile lobi faaliyetlerinde bulunması da gözle görülen bir durumdur. Meslekler arasındaki uzmanlık farkını ortaya koymanın ikinci yolu ise farklı kurumsal yapılarla verilen görevlerin, mesleki rol ve kimlikle ne derece uyduğu farkında olmaktır. Kurumlar tarafından oluşturulan görev tanımları, bazı zamanlarda bilimsel alt yapıdan ve mesleğin bilimsel kimliğinden uzak olarak ihtiyaca göre belirlenebilmektedir. Bir görev veya tanımlamanın bilimsel bilgiden uzak bir şekilde oluşturulması, bu görev veya tanımlamanın *doğru olduğunu göstermez*. Kurumsal yapılar ve meslek derneklerinin bu faaliyetleri yanında, bireysel düzeyde duyulan iş kaygısı ile bireylerin “*ne iş olsa yaparım*” düşüncesi, bireysel düzeyde süreci hazırlayan bir diğer etmen olarak değerlendirilebilir.

Yapılan bu tartışmayı vaka düzeyinde nasıl gözle görülebilir hale getirebiliriz?

Profesyonel disiplinler konusunda kuramsal düzeyde yapılan tartışmalar, en belirgin şekilde vaka düzeyinde yapılacak çalışmalarla ortaya konulabilir. Aşağıdaki vaka örneğine, sosyal hizmet alanında faaliyet gösteren farklı disiplinlerin penceresinden bakabilirsek, sanırım tartışmamız daha somut hale gelecektir.

Vaka Örneği: Çocuk Zeynep K. ve ailesi

“Henüz 15 yaşında olan Zeynep K.’nın 4 yaşında bir erkek kardeşi bulunmaktadır. Ortaöğretim son sınıfa giden Zeynep K.’nın kardeşi Emre K. henüz okul çağında değildir ve tüm zamanını evde ailesiyle birlikte geçirmektedir. Ailenin ikamet ettiği ev şehir merkezine yakın bir gecekondu mahallesidir. Zeynep K.’nın annesi ev hanımıdır ve herhangi bir mesleği bulunmayan babası ise gündüzleri hurdacılık yaparak günübirlik kazançla evin geçimini sağlamaya çalışmaktadır. Aile yaklaşık 10 yıl önce köyden kente göç etmiştir. Baba ve annenin eğitim düzeyi düşüktür. Baba okur-yazardır ve anne okuma yazma bilmemektedir. Düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip aile iki odalı bir gecekonduya ikamet etmektedir. Evin koşulları ailenin ihtiyacına asgari düzeyde cevap vermektedir. Ancak aile kirası aylık 250 TL olan evin kirasını karşılamakta dahi zorlanmaktadır. Soba ile ısınmayı

sağlayan aile, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan aldığı kömür yardımı ile yakacak ihtiyacını karşılamaktadır.

Zeynep K., devam ettiği okulda sınıf öğretmeni tarafından gözlemlenen içe kapanık ve üzgün davranışları nedeniyle Sosyal Hizmet Merkezi'ne bildirilmiştir. Konu ile ilgili yapılan sosyal inceleme ve görüşmelerde, baba Ahmet K.'nin sıklıkla alkol kullanım sorununun olduğu, alkol aldığı dönemlerde eşine ve Zeynep K.'ya fiziksel ve sözel şiddet uyguladığı, kazancının büyük bir bölümünü alkol kullanımına harcadığı, bu nedenle evin ihtiyaçlarını karşılamadığı öğrenilmiştir. Çocuk Zeynep K. ile yapılan görüşmede, aile içinde kendisi ve annesinin babadan gördüğü fiziksel ve sözel şiddet nedeniyle sürekli olarak depresif ve üzgün bir duygu halinde bulunduğu, yaşamış olduğu gecekondulu mahallesinden dolayı okuldaki yaşamında damgalanma hissi içinde olduğu ve bazı arkadaşları tarafından bu durumla alay edildiği, ailesinin ekonomik zorluklar yaşaması ve babasının kazancını alkole harcaması nedeniyle okul yaşamında ve sosyal yaşamında birçok temel ihtiyacının karşılanmadığı öğrenilmiştir. Son günlerde depresif tavırları artan çocuğun intiharı düşünmeye başladığı ve bunu bir kurtuluş yolu olarak gördüğü öğrenilmiştir. Anne Rukiye K. günün hemen hemen tamamını evde geçirmekte, ev işleriyle (temizlik, yemek yapımı vb.) uğraşmakta ve küçük çocuğu Emre K.'nin bakımını sağlamaktadır. Eşinden gördüğü şiddete çaresizlik içinde karşı çıkamayan anne, yine eşinden gördüğü kısıtlama ve baskı ile sosyal çevresi ile düşük düzeyde iletişim kurmaktadır. Fiziksel şiddet gördüğü bazı günlerde yüzünde oluşan morluklar nedeniyle evden hiç çıkmadığını ifade etmektedir. Ailenin diğer üyesi Emre K. ise içe kapanık davranışlar sergilemekte, son aylarda altını ıslatma ve parmak emme davranışı göstermektedir“

Yukarıda verilen vaka örneğine gelin farklı disiplinlerin penceresinden bakalım. Vakayı her disiplin kendi uzmanlık alanı ve kendi kuramsal alt yapısı ile ele alacağından, farklı disiplinlerin uzmanlık alanları en belirgin şekilde somut vaka üzerine görülecektir.

Vaka örneğine ilk olarak psikoloji bilimi penceresinden bakalım. Vakayı ele alacak olan psikoloji biliminin değerlendireceği ilk konu, belki de okul psikoloğu olarak kendisine yansıyan çocuk Zeliha K.'nın depresif belirtileridir. Yapılacak bireysel görüşmelerle Zeliha K.'nın aile içinde yaşadığı sorunlara ve duygusal süreçlerine odaklanarak danışmanlık hizmeti sunacaktır. Burada daha çok bireysel müdahalelerin ön plana çıktığı görülecektir. Çocuk Zeliha K. vakasını ele alacak olan bir psikolojik danışman, yine birey odaklı olarak çocuğun yaşadığı duygusal süreçlerle ilgili danışmanlık hizmeti sunarak çocuğun bu duygu durumundan uzaklaşmasını ve daha güçlü bir duygu haliyle yaşamına devam etmesini sağlayacaktır. Aile içi sorunlara temas edilmesi durumunda bireysel görüşmeyi kabul eden aile bireylerine aile terapisi teknik ve yöntemleriyle de danışmanlık hizmeti sunacaktır.

Vakayı bu iki meslek grubunun dışında toplumbilim açısından ele alacak olan sosyoloji bilimi kent yoksulluğu, işsizlik, kent yaşamına uyum ve gecekondu semtlerinde oluşan gettolaşma üzerine odaklanarak konuyu makro boyutta yorumlayacak ve müdahale planı hazırlayarak sorun çözmeden ziyade, makro ölçekli yorumlarla kent yaşamı-göç-kente uyum ve yoksulluk kültürü içerisinde açıklamalar getirecektir. Ayrıca sosyoloji bilimi, çocuğun grup içerisindeki damgalanma duygusuna sosyal psikolojik yorumlamalar getirebilir.

Vakayı daha mikro boyutuyla ele alacak olan bir diğer disiplin olan çocuk gelişimi bilimi, evde aileyle yaşayan ve bazı gerileme davranışları sergileyen çocuğun fiziksel, sosyal, duygusal ve ahlaki gelişim evrelerini takip ederek olası gelişimsel gerilikler konusunda çocukla uygun çalışma yöntemleri gerçekleştirecektir.

Peki ya böyle bir vakada sosyal hizmet uzmanı ne yapar? Hangi sistemlere müdahale eder? Kimlerle çalışma yürütür? Yapacağı çalışmalar nelerdir?

Sosyal hizmet bilimi genelci yaklaşımla vakayı bir bütün olarak değerlendiren ve tüm sistemlerin birbirini etkilediğini görerek bireyler üzerinde ortaya çıkan belirtileri/semptomları yorumlayan bir meslek olarak karşımıza çıkar. Bireysel düzeyde çocuk Zeliha K.'nın yaşadığı depresif duygu durum özellikleri ve intihar düşüncesinin, aile içinde yaşanan süreçlerin bir sonucu ve yansıması olduğunu görerek sistemler arası geçiş yapan sosyal hizmet uzmanı, mesleki müdahalesini birey düzeyinden aile düzeyine kaydırır ve “aile içi şiddet; alkol kullanım sorunu bulunan ebeveyn; gerileme davranışı sergileyen ailenin diğer üyesi” mesleki çalışmanın bir parçası haline gelir. Bunun yanı sıra çocuk Zeliha K.'nın yaşadığı damgalanma; ailenin kent yaşamına uyum süreci, babanın düzenli bir işi ve gelirin bulunmaması da artık uzmanın müdahale edeceği konular arasındadır. Bireysel boyutta gerçekleştirilecek bir danışmanlık, yalnızca semptomları ortadan kaldırmayı sağlayacak bir müdahale olacaktır. Bu nedenle sosyal hizmet uzmanının bireysel düzeyde başlayacağı danışmanlık hizmetine “*Zeliha K.'nın duygusal süreçlerine müdahale (depresif duygu durumunun değerlendirilmesi, intiharı bir çözüm olarak görme düşüncesi, damgalanma hissi ile mücadele); alkol bağımlısı babaya sunulacak madde bağımlılığı danışmanlığı, aile içi şiddet uygulayıcı olan babaya öfke kontrol süreçleri ile ilgili danışmanlık; babanın aile bireylerine uyguladığı şiddet konusunda annenin ve diğer aile bireylerinin yasal hakları; anneye verilecek danışmanlık hizmeti ile yaşadığı şiddet olayını yorumlama ve uygun tepkiler geliştirmesi; babanın ailenin geçimini sağlayabilecek iş edinmesi konusunda uygun kurslara kaydı ve uygun kurumlara yönlendirilmesi (sistemler arasında bağlantı kurulması); ailenin kent yaşamına uyumu konusunda danışmanlık hizmeti sunulması; annenin becerileri doğrultusunda bir kursa katılımı; annenin ilgi ve becerisi doğrultusunda kendini geliştirmesi*” şeklinde devam ederek vakayı bütüncül bir şekilde sistem yaklaşımı içerisinde değerlendirir.

Sosyal hizmet uzmanının mesleki müdahalesi yalnızca terapi ve danışmanlık hizmeti desteğiyle sınırlı kalmayarak, vakayı bütüncül şekilde ele alıp aile sistemi içinde yer alan ve ailede yaşanan krizlerden etkilenen tüm bireyleri kapsamaktadır.

Sonuç Yerine Kısa Bir Öneri:

Vaka örneğinde gördüğümüz üzere her disiplin ele aldığı vakayı kendi penceresinden ve bilimsel alt yapısından değerlendirir. Kimi zaman uygulama alanı bulunan bir meslek, vaka ile kendi mesleki bilgisi ve birikimi ile çalışabilir. Kimi zaman toplumbilimsel analizlerle vakaya dair çalışmalarını sunar ve vakaya etki eden süreçleri/değişkenleri yorumlar. Görüldüğü üzere meslekler arasında kesin bir çizgi ile ayırım yapılması bazen zordur. Çünkü profesyonel ruh sağlığı uygulayıcısı meslekler (sosyal hizmet, psikoloji, psikolojik danışma), çeşitli psikoterapi tekniklerini (bilişsel terapi, psikodinamik teori, aile terapisi vb. gibi) benimseyerek kullanabilir. Psikoterapi bilimi, tek bir mesleğin tekelinde olmadığı gibi, profesyonel ruh sağlığı uygulayıcısı meslekler tarafından uygulanır ve araştırmalarıyla geliştirilir. Ancak vaka yaklaşımında odak noktaları ve müdahale edilen sistemler farklılık gösterir. Sosyal hizmet mesleği *vaka yöneticisi* kimliği ile vakayı değerlendireceğinden, müdahale sürecinde hangi disiplinlerle çalışacağını ve hangi disiplinlerle eşgüdüm içerisinde vaka çalışmasını yürüteceğini de bilir. Bu nedenle sosyal hizmet uzmanı, insana hizmet sunan profesyonel meslekler konusunda da bilgi sahibidir.

EVLİLİK ÖNCESİ EĞİTİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNE GENEL BAKIŞ¹

Reyhan YILDIZ²

ÖZET

Romantik ilişkiler, sevgililik ve en sonunda da evliliğe karar verme, insan yaşamında verilen en önemli kararlardan biridir. Bu kararı verirken, geçmiş yaşantılardan nasıl etkilendiği ve bilgi düzeyi önemli kriterlerdir. Evlilik öncesi dönem, evlilik kararı alınmadan önce, bireylerin birbirlerini tanıyıp, birlikte sevgiye dayalı mutlu bir yaşam kurup kuramayacağını değerlendirdiği bir dönemdir. Çoğu kişi hayatları için çok önemli sonuçları olan böylesi ciddi bir kararı verirken, yeterince bilgi ve birikime sahip değildir. Evlilik öncesi eğitim ve /veya danışmanlık hizmetleri, çiftlerin bu değerlendirmeleri yapabilmelerine destek olunmasında ve mutlu/başarılı evliliğin yollarını öğrenmelerinde önemli bir araçtır.

Evlilik öncesi eğitim veya evlilik öncesi danışmanlık hizmetinden yararlanan çiftlerin, birlikteliklerinde daha çok doyum sağladıkları, evlilik yaşamında sorunlarını daha kolay aşabildikleri, boşanma olasılıklarının anlamlı bir şekilde azaldığı görülmüştür. Bu çalışma içeriğinde, evlilik öncesi eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin dünyada ve ülkemizdeki gelişimi, mevcut durumu ve daha iyi duruma gelebilmesi için nelere ihtiyaç olduğu konularına ilişkin bir tarama çalışması gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlişki, Aile, Evlilik, Evlilik Öncesi Eğitim, Evlilik Öncesi Danışmanlık.

1. GİRİŞ

Ergin (2015)'e göre, insanın mutluluğu ihtiyaçlarının dengeli bir şekilde giderilmesine, o da düzenli, doyumlu ve verimli ilişkilerin kurulup sürdürülmesine bağlıdır. Bu yönüyle evlilik ilişkisi, insan ilişkilerinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Evlilik ve aile, uzun yıllardır filozofların, toplumbilimcilerin ve psikologların ilgilendiği konulardan birisidir. Toplumsal yapının çekirdeğini oluşturan ailenin temeli, biri kadın diğeri erkek olmak üzere iki yetişkin insanın uzun süreli doyum sağladığı bir ilişki içerisinde olmasına dayanmaktadır (Ergin 2015:172). İnsanların hayatlarında tüm yaşamlarını etkileyen iki önemli seçimden söz edilmektedir. Bunlardan biri meslek seçimi diğeri eş

¹ Bu çalışma yazarın yüksek lisans dönem projesinden üretilmiştir.

² Sosyal Hizmet Uzmanı, Araştırmacı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, reyhan.yildiz@aile.gov.tr

seçimidir. Kişilerin bu iki konuda doğru karar vermeleri mutlulukları için hayati önem taşımaktadır. Evlilikte doğru kişiyi bulmak kadar evliliğe nasıl bir anlam yüklendiği ve evlilikten neler beklendiği de öne çıkan diğer önemli konulardır.

İlişkilerin başlangıç döneminde bireyler genellikle kendi düşüncelerini oldukça fazla önemsemekte ve ilişkiyi kendi bakış açılarından görmektedirler. Bu bakış açısıyla seçilen eş adayının eşsiz ve neredeyse dünyada tek olduğu düşünülmekte, birlikte zaman geçirme, birbirini etkileme çabası ve devamında birbirlerine bağlanma ile son bulmaktadır.

Yavuzer (2015)'e göre, bir toplum evlilik çatışmalarını ve boşanmalarını engelleyemese de, bunların kültürel boyuttaki, çift ve aile düzeyindeki olumsuz sonuçlarını azaltmak için çalışabilir. (Yavuzer 2015: 10)

Bu anlamda, gelecekteki istenmeyen olay ve durumları önlemek için şimdiden bazı önlemler almak ya da seçenek olarak gelecekte istenen olay ve durumları artırmak için bazı bilgi ve becerilerin kazandırılması olarak tanımlanabilen evlilik öncesi, sırası ve sonrası eğitim ve/veya danışmanlık hizmetlerinin önemi yadsınmamalıdır.

Evlilik öncesi eğitim ve danışmanlık; amacı çiftleri evliliğe hazırlamak olan, çeşitli kurumlar tarafından farklı süreler ve farklı içeriklerle uygulanabilen bir hizmettir, ancak uygulamaların ortak noktası, iki bireyin, eş seçimi, evli çift olma, evlilikten beklentiler vb. konularda doğru bilgilendirilmesi ve gerekli olduğunda bazı bireysel ve çift becerilerinin geliştirilmesine yardımcı olunmasıdır.

2. YAKIN İLİŞKİLER, AİLE VE EVLİLİK OLGUSU

İlişkiler insanlar için önemlidir, yaşamda kimi ilişkiler mutluluk, kimileri kaygı kaynağı olabilmektedir. İlişki kurmanın temelinde “biz” kavramını beraberinde getiren “ait olma” ihtiyacı önemli bir yer tutmaktadır. Ait olma, her ne kadar bireysel seçimlere dayansa da bireyin bağlılık ve sadakat ilişkileri geliştirebileceği bir özdeşleşme tecrübesidir ve insanın evrimsel donanımının doğuştan ve temel bir parçası olarak ifade edilmektedir.

Dönmez (2009)'a göre, mutlulukla ilgili araştırmaların sonuçları insanların bağlandıklarında, bağlanmadıkları duruma göre daha mutlu olduklarını gösteren sonuçlar içermektedir.

İlişkilene ya da bağlanma deneyimleri bebeklikte başlamakta ve büyük ölçüde öncelikle bakıcı (ki bu çoğu durumda annedir.) ile etkileşim üzerine kurulmaktadır. Bu deneyimler kişilerin hayatlarında bağlanma biçimlerinde; güvenli mi, takıntılı mı, korkulu mu, yoksa kayıtsız mı olunacağı konusunda

belirleyici olmaktadır. Daha sonraki deneyimler ve ilişkiler de bağlanma biçimini etkilemektedir (Dönmez 2009:71-77).

İlişkilerin insan yaşamında önemli bir yeri olduğuna göre, sağlıklı ilişki nedir? Dendiğinde, karşılıklı bağlılık, birlikte zaman geçirme, birlikteliği destekleyecek aktiviteler yapma, bireysel farklılığı koruma gibi kavramlar öne çıkmaktadır.

Dokur ve Profeta (2006)'ya göre, evli ya da değil, çiftlerin sağlıklı bir ilişkiyi yürütebilmesi için öncelikle, ilişkileri hakkında konuşabilir olabilmeleri gerekmektedir.

Aile kurumu içerik ve boyut itibarıyla değişime uğramakla birlikte tarih boyunca evrenselliğini ve toplumda temel birim olma özelliğini kaybetmemiştir. "Aile" bir grup ya da örgüt, "evlilik" ise karşı cinsten iki kişinin birlikte yaşamak, yaşantıları paylaşmak, çocuk yapmak ve yetiştirmek gibi amaçlarla yaptıkları bir "sözleşme" olarak ifade edilmektedir.

Adler (2003)'e göre, "içinde yaşadığımız uygarlıkta sevgi ve eşitlik sosyal ödevlerdir. Biz evleniyorsak, yalnız kişisel çıkarımız için; dolaylı olarak toplum çıkarını da göz önünde tutarak bunu yapıyoruzdur. Gerçekte evlilik, insanlığın ayakta kalmasını sağlamaya yönelik bir eylemdir".

Kültürlerarasında çeşitli farklılıklar görülse de evlilik tüm toplumlarda geleneksel ve resmi olarak kabul edilen tek birliktelik şeklidir ve toplumların ayakta kalmasında en önemli güçlerden biridir.

3. AŞK, AİLE VE EVLİLİK MİTLERİ

Aşk, evlilik ve aile beklentilerini, buna bağlı olarak da evlilik doyumu ve uyumunu belirleyen birçok bireysel unsur olduğu gibi, kültürel unsur olarak ifade edilebilen, evliliğe ilişkin işlevsel olmayan inançlar, gerçek dışı beklentiler yani "mit"ler söz konusudur.

İlişkiler ve evlilikle ilgili çok sayıda mit'e (gerçek dışı beklenti) rastlamak mümkündür, bunlardan en yaygın olanları;

- *İnsanlar aşık oldukları için evlenirler.*
- *Nikahta keramet vardır.*
- *İyi bir evlilikte çiftler her konuda anlaşır ve hiç tartışmazlar.*
- *Bebek sahibi olmak kötü giden bir evliliği kurtarır.*
- *İyi bir cinsel hayat iyi evlilik demektir.*
- *Mutlu çiftler her şeyi birlikte yaparlar.*
- *Evli insanlar birbirlerini konuşmadan anlayabilirler .*
- *Bireysel farklılıklar evliliği bozar.*
- *Evlilik yalnızlığa çaredir.*
- *En kötü giden evlilikler bile çocukların iyiliği için sürdürülmelidir.*
- *Evliliğin yürütmesi için alttan almak ve fedakarlık gerekir.*

- *Evli çiftlerin cinsel hayatları bekarlara göre daha az tatmin edicidir.*
- *Evlilik öncesinde birlikte yaşayan çiftlerin evlilikleri daha mutludur ve daha uzun sürmektedir.*
- *Uzun evliliklerin sırrı aşk ve şanstır.*
- *Evlendikten sonra eşinizin huylarını kendi istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz.*

(Mızrak MO 2016).

İlişkilerde kişilerin hem kendilerine hem de eşlerine yönelik akılcı olmayan inançları, (mitler) ilişkinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesinde öne çıkan en büyük engellerden biridir. Bu durumlarda evlilikler adeta bir kısır döngüye girmekte ve bu döngü yaşamı her yönden etkilemektedir. Söz konusu döngüyü kırmanın yolu da akılcı olmayan inançların farkına varılmasından ve bunların değiştirilmesinden geçmektedir. Evlilik öncesi eğitim ve /veya danışmanlık hizmetleri bu konuda da önemli bir hizmet olarak öne çıkmaktadır.

4. EVLİLİK ÖNCESİ DÖNEM

İnsan gelişimi nasıl bir sırayı izlerse evlilik de bir sırayla ilerler. Bunlardan ilki bireyin evliliğe karar vermesi, diğeri ve en önemlisi de eş seçimidir.

Altuntaş, Atlı (2015)'e göre, "İnsanlar eşlerini nasıl seçer?" sorusu yıllardan beri sorulmuş ve bununla ilgili olarak çeşitli kuramlar ortaya atılmıştır. Psikolojide; dinamik kuramlar, tamamlayıcılık yaklaşımı, benzerlik yaklaşımı, evrimci psikoloji, toplumsal yapı kuramı ve alışveriş yaklaşımı eş seçimini açıklamaya çalışan kuramlardandır. Bu kuramlara genel olarak bakıldığında ortak noktaları; eş seçiminin belli bir amaca yönelik bilinçli bir seçim olduğu anlayışıdır. Başka bir ifadeyle, eş seçimi rastgele bir süreç değildir. Öyleyse, bu süreçte rol oynayan faktörlerin anlaşılması gerekir. Bu düşüncelerden en fazla üzerinde durulan açıklama olan benzerlik eşleşmesi bireylerin; sosyo-ekonomik düzey, fiziksel çekicilik, etnik köken, dini durum, toplumsal eğilimler, eğitim seviyesi, aile yapısı, zeka düzeyi ve yaşam süresi bakımından kendilerine benzeyenlerle eşleşme eyleminde oldukları anlamına gelmektedir (Altuntaş ve Atlı 2015;124). Bunun yanında zıtlıklar ve ihtiyaçlar da eş seçiminde belirleyici faktörler olarak görülmektedir.

Eş seçimindeki en önemli unsur, eş olarak seçilen kişinin doğru bir şekilde tanınmasıdır. Bu dönemde, kişiler öncelikle kendini sonra karşısındakini analiz etmeli, hem kendinin hem de eş adayının gerçek özelliklerini anlamaya çalışmalıdır.

Eş seçimini etkileyen faktörler yıllardır pek çok araştırmacının ilgisini çekmiş ve çok fazla araştırmaya konu olmuştur. Bu çalışmalar incelendiğinde ortaya çıkan başlıklar;

- Evlenilecek kişiye ilişkin duygu ve düşüncelerin hem onunlayken hem de ondan ayrı iken değerlendirilmesi, olumlu duygu ve düşüncelerden emin olunması ve mümkünse yazılı hale getirilmesi önemlidir.

- Eş adayına karşı hissedilenlerin arzu ve ihtiras mı, yoksa gerçek sevgi mi olduğunun ayrımına varılması önemlidir.
- Eş seçiminde üniversite öğrencisi erkekler, iyi yemek yapma, bekâret, yuva arzusu, görünüş özelliği ve dini inanç benzerliği konularını ve fiziksel seçiciliği, kızlardan daha çok önemsemekte, kızlar ise erkeklerde zeki olma özelliğini önemsemektedir (Bacanlı 1999:12).
- Üniversite öğrencileri yüksek oranda eşlerinin güvenilir, dürüst, kişilikli, sadakatli, sözünü tutan ve kültürlü kişiler olmasını istemektedir ve kızlar erkeklere göre daha seçici ve dikkatli davranmaktadır (Yıldırım 2007:15-30).
- Evlenecek kişinin fiziksel özellikleri eş seçiminde ön sıralarda bulunmaktadır.
- Bazıları ilk karşılaşmada cinsel çekimin en önemli faktör olduğunu söylerken, cinsel çekimin iki insanı bir araya getirebileceğini ancak uyum ve dostluğu garantilemediğini savunanlarda bulunmaktadır.
- Zihinde yaratılan bir hayale aşık olunması, gerçeğe karşılaşıldığında hayal kırıklığı yaşanmasına sebep olmaktadır.
- Eş adaylarının fiziksel özellikler açısından, göze batacak şekildeki farklılıkları, toplumdan onay almamalarına sebep olabilmekte, bu durumda çiftleri rahatsız edebilmektedir.
- Evli olmayıp evlenmeyi düşünen erkeklerde kadının güzel olması gerektiğini belirtenlerin oranı ile bunu önemsiz görenlerin oranı (%59- % 40,2)' dir. Evli olmayıp evlenmeyi düşünen kadınlarda erkeğin yakışıklı olması gerektiğini belirtenlerin oranı ile bunu önemsiz görenlerin oranı (%43,7 - %55,2)' dir (Aile Yapısı Araştırması 2006).
- Eş seçim kararında aradaki yaş farkının fazla olması zorlaştırıcı bir etmen olarak görülmektedir. Erken evlilikler ile on yılı aşan yaş farkı olan evliliklerde, problem yaşanması olasılığı yüksek olabilmektedir.
- Eşlerin eğitim düzeylerinin, sağlıklı bir evlilikte önemli olduğu, eğitim düzeyleri arasındaki aşırı farkın yaşamlarında pek çok alanda farklılığı getireceği için bazı sıkıntılara sebep olabileceği belirtilmektedir.
- Kadınlar eşlerinin iyi iş/meslek sahibi olmalarını istemekte ayrıca eğitilmiş kızlar, eş adaylarının kendisinden düşük eğitilmiş olmasını istememektedir.
- Eş seçiminde kişilik özellikleri de çok önemli görülmektedir. Zamanla bu özelliklerde değişiklik olabilese de temel özelliklerin aynı kalacağı varsayılmaktadır.
- Flört döneminin, duyguların etkisiyle sadece olumlu yönlerin sergilendiği ve görüldüğü bir dönem olduğu, aslında eş seçiminde tam tersine akıl ve mantığın ön plana alınması gerektiği belirtilmektedir.

- Evliliğe uyan kişiyi bulmaktan çok, evliliğe uygun kişi olmanın daha önemli olduğu, kişilerin kendisini evlilik için uygun insan durumuna getirdikten sonra uygun kişilik de bir eş seçimin yapılabileceği belirtilmektedir.

- Hayattaki en önemli kararlardan biri olan eş seçiminde; kişi öncelikle kendisi için nelerin vazgeçilmez olduğunu ve evleneceği kişide neleri aradığını çok iyi bilmeli ve ardından karşıdaki kişinin bu özelliklere ne ölçüde sahip olduğunu çok iyi değerlendirmelidir.

- Eş seçiminde; kendini ve başkasını sevebilme, kabul edebilme, kendine ve başkasına değer verebilme, doğrudan açık iletişim kurabilme, kendi ve başkalarının duygularını ifade edebilme, karşılık verebilme, sorumluluk alabilme, stresle başa çıkabilme, bağımsızlık ihtiyaçlarına karşılık verebilme yeteneği önem taşımaktadır.

- Beraber yaşamaktan haz duyan, insanlara karşı sevecen olan, karşılıklı sorumluluk alma cesareti ve grup içinde uyum kolaylığı olan, sevdiklerini mutlu etme arzusu ile araştırma yapan, zevklerini planlarını başkalarıyla paylaşma alışkanlığı olan, başkalarının farklılığını kabul edip onları değişmeye zorlamayan bireylerin, mutlu beraberlik kurma yetenekleri olduğu söylenmektedir.

- Olumsuz kişilik özellikleri açısından bakıldığında; asla tatmin olmayan, mülkiyetçi ve tekerci, sebatkar olmayan, çabuk sinirlenen, üstünlük iddiasında, aşırı titiz, flört etmekten çok hoşlanan, aşırı bağımlı, kararsız ve paylaşma duygusundan yoksun olanlar, işini her şeyden üstün tutanlar, alkolikler, cinsel sapma davranışına sahip olanlar, madde bağımlıları vb. kişilerin evlilik yaşamına uyum sağlayamayacak kişiler olduğu belirtilmektedir.

- Kişilerin eş seçiminde önem verdiği özelliklerin, karşıdaki kişide bulunmaması halinde, nasılsa yıllar içinde kazanılacağı düşünülerek eş seçiminin yapılmasının doğru olmadığı, bu durumun garanti edilebilir bir şey olmadığı belirtilmektedir.

- Geçmişten farklı olarak, artık, ekonomik özgürlük, sadece erkeğin sahip olması gereken bir özellik değil, evlenmeyi düşünen her iki cinsin de sahip olması gereken bir ön koşul olarak algılanmaktadır.

- Dini inanç farklılıkları da, özellikle farklılıklara karşı hoşgörüsüz bir tutum söz konusuysa, evlilikteki sorunları kaçınılmaz hale getirebilmektedir.

- Eş seçimiyle beraber oluşacak birlikteliğe ailelerde katılmakta ve aile yapıları arasındaki farklılıkların, hem aileler açısından kabul zorluğu hem de evlenecek çiftte baskı yaratabileceği belirtilmektedir. Ailelerin sosyo-ekonomik düzeyi ve yapısının benzer olması evlilik uyumunu desteklemektedir.

- Çiftler evliliklerine kendi değer, düşünce ve bireysel kimliklerinin yanında çoğu kez ailelerinin değer, inanç ve tercihlerini de getirmektedir.

- Bireyler anne ve babalarının eş ilişkisi ve ebeveyn olma modellerini ilişkilerine taşıyabilmektedir.

- Çiftlerin ailelerinin onayı, evliliğin yürütmesinde her zaman önemli bir yer tutmaktadır.
- Sosyolojik ve genetik faktörlerin de eş seçiminde önemi yadsınmamalıdır (Kan bağıyla akrabalık ilişkisi olan çiftlerin evlenememesi, kardeşler, ebeveyn ile çocuğu ve çok yakın akrabaların evlenememesi vb.).

Pınar (2008)'e göre, bilimsel çalışmalar, evliliğin ilk yıllarının ailenin temelini oluşturması açısından önemli olduğunu göstermektedir. Evliliğe oldukça hızlı ve hazırlıksız giren genç bireyler, uzun dönemli ilişki istemelerine rağmen, evlilik güçlükleri ve sorunlarıyla karşı karşıya kalmaktadırlar (Pınar 2008:49-60).

2016 yılı evlenme ve boşanma istatistiklerine bakıldığında, diğer yıllara paralel olarak, boşanmaların %39,1'nin, evliliğin ilk 5 yılında, %21'inin ise evliliğin 6-10 yılında gerçekleştiği görülmektedir (TUİK 2016).

5. TÜRK AİLESİNİN MUTLULUK ALGISI

Aluş, Selçukkaya (2015)'e göre, mutluluğun farklı çeşitleri, dereceleri ve nedenleri olması nedeniyle herkesin üzerinde uzlaşabileceği bir tanımını yapmak oldukça zordur. Bireylerin gelir durumları, medeni halleri, yaş ve eğitim durumları, kısaca sosyo-demografik özellikleri mutluluğun göstergeleri arasında yer almakta ve mutluluğun derecesini belirlemektedir (Aluş ve Selçukkaya 2015:154).

Türkiye İstatistik Kurumunun 2011 yılı Yaşam Memnuniyeti Araştırması sonuçlarına göre, mutluluk; “acı, keder ve ızdırabın yokluğu ve bunların yerine sevinç, neşe ve tatmin duygularının varlığıyla karakterize edilen durum; hayattan genel olarak memnun olma hali “olarak tanımlamakta, memnuniyet ise, ihtiyaçların ve isteklerin karşılanmasından doğan tatmin duygusu” olarak ifade edilmektedir.

Yaşam Memnuniyeti Araştırmasına (2016) göre; mutlu olduğunu beyan eden bireylerin oranı, 2015 yılında %56,6 iken, 2016 yılında % 61,3 (Kadınlarda %64,5, erkeklerde 58,1)' dır. Yaş gruplarına göre mutluluk düzeyine bakıldığında, en yüksek mutluluk oranı %65,1 ile 18-24 yaş grubunda, en düşük mutluluk oranı ise %58,2 ile 35-44 yaş grubunda gerçekleşmiştir. Evli bireylerin, evli olmayanlara göre daha mutlu olduğu görülmüş, evli bireylerin 2016 yılında % 64,7'si mutlu iken, evli olmayanlarda bu oran % 53,5 olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılında da bir önceki yıla paralel olarak, kendilerini en çok ailelerinin mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı %70,2 olurken, bunu sırasıyla; %15,1 ile çocuklar, %4,7 ile eş, %3,6 ile anne/baba, %2,7 ile kendisi, %1,9 ile torunlar ve %1,7 ile diğer kişiler takip etmiştir.

Bir okul bitirmeyenlerde mutluluk oranı %63,5 iken, bunu sırasıyla %62,9 ile ilkökul mezunu olanlar, %61,4 ile ilkökul ve ortaokul mezunu olanlar, % 60,2 ile yükseköğretim mezunu olanlar, % 57,8 ile lise ve dengi okul mezunu olanlar takip etmiştir.

Kendi geleceklerinden umutlu olduğunu beyan eden bireylerin oranı, 2015 yılında %74,4 iken, 2016 yılında %76,8'e yükselmiştir. (kadınlarda %74, erkeklerde %76,7) (TUİK 2017).

Bu konuda önemli çalışmalar yapan Veenhoven, mutluluğu, bir bütün olarak kişinin hayat kalitesi ile ilgili olumlu bir yargı içinde olması, hayattan haz alması şeklinde tanımlamaktadır.

Aluş, Selçukkaya (2015)'e göre, geçmişten bugüne Türk ailesi incelendiğinde, sahip olduğu çeşitliliğe rağmen, tarihsel birikimini ve geleneksel değerlerini koruduğu, anlayış ve öz olarak değişmeden varlığını sürdürdüğü görülmektedir. Aile kurumu ile ilgili birçok değer değişiyor olsa bile, değişmeyen en büyük gerçek, ailenin ve evliliğin Türk toplumunda arzu edilen ve onaylanan bir durum olmasındaki istikrardır.

Aluş, (2016)'a göre, Türk ailesinin mutluluk değerlerini ve algısını ortaya koymak amacıyla yapılmış olan bir araştırmanın sonuçları günümüz ailesi hakkında önemli bilgileri sunmaktadır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre; evliliği devam ettiren en önemli dört unsur; saygı, sevgi, sadakat ve güven şeklinde sıralanmıştır. Evliliği bitiren unsurların ilk dördü ise; saygının ve sevginin bitmesi, ihanet, güvensizlik ve yalan şeklinde belirtilmiştir. Genel anlamda mutluluğun ne olduğu sorusuna çoğunluk "insanın sevdikleriyle beraber olmasıdır" cevabını vermiştir. Size göre aile nedir sorusuna en çok "mutluluğun, sevginin ve huzurun yaşandığı yerdir" cevabı verilmiştir. Size göre bir ailede mutluluk nasıl gerçekleşir sorusuna çoğunluk "aile üyeleri arasında karşılıklı saygı ve sevginin var olmasıyla" cevabı verilmiştir (Aluş ve Selçukkaya 2015:160-169).

Görüldüğü gibi, Türk toplumunda yer alan bireylerin çoğu için aile, en önemli değer ve mutluluk kaynağı olmaktadır. Aile "mutluluk, sevgi ve huzur ortamı" şeklinde tanımlanırken, mutluluk "insanların sevdikleriyle beraber olması" olarak algılanmaktadır.

6. İLİŞKİ GELİŞTİRME PROGRAMLARI

Kalkan, Hamamcı, Yalçın (2015)'e göre, evlilik öncesi psikolojik danışmanlığın çiftler üzerindeki etkisi ve yararlarına ilişkin olarak çok sayıda araştırma yapılmıştır. Bu araştırmaların bir kısmında danışma sürecinin çeşitli ilişkişel değişkenler üzerindeki etkisi incelenmiş, bir kısmında çiftlerin geri bildirimleri alınmış, bazılarında da çeşitli çalışma sonuçlarının bir arada değerlendirildiği meta analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmaların sonuçlarına bakıldığında, evlilik öncesi psikolojik danışmanlığın;

- Evlilik kararı üzerinde yeniden düşünmenin sağlanması,
- Evliliğin önemli bir kurum olduğu ve kişilerin çaba göstermesi gerektiğinin görülmesi,
- Çiftlerin, ihtiyaçları olduğunda ilişkileri konusunda kendilerine yardımcı olacak uzman kişilerin bulunduğunu görmeleri,

- Çiftlerin ilişkilerinde sorun yaşama riskinin azaltılması ve böylece boşanma oranlarının düşürülmesi,

Konularında danışanlara yarar sağladığı görülmüştür (Kalkan ve Diğerleri 2015:209).

Literatüre bakıldığında, evlilik öncesi eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin genel olarak ilişkilerin niteliğini geliştirmeyi ve böylece evlilik yaşamında sorunlar ortaya çıkmadan önlenmesini amaçladığı görülmektedir. Bu anlamda, evlilik öncesi hizmetlerin toplumsal anlamda da olumlu katkılarının yadsınamaz olduğu söylenebilir.

Kalkan, Hamamcı, Yalçın (2015)'e göre, evlilik ilişkilerinin uyumlu ve dengeli bir biçimde yaşanması toplumsal uyumun da temelini oluşturur. Bu nedenle bireylerin evlendikleri zaman ilişkilerini uyumlu ve doyumlu bir şekilde sürdürebilmeleri ve zenginleştirebilmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılmasını amaçlayan çok çeşitli programlar geliştirilmiştir. Günümüzde bu alanda çalışan profesyonellerin kullanabilecekleri ihtiyaçlarına cevap verecek, bilimsel olduğu kabul edilen ve yaygın kullanılan birçok program bulunmaktadır. Bunlardan bazıları;

- İlişki Geliştirme Programı (Relationship Enhancement-Re):
- Çift İletişimi Programı (Couple Communication Program-CCP):
- Önleme ve İlişki Geliştirme Programı (Prevention And Relationship Enhancement Program- PREP) :
- Evliliğe Başlamadan Önce Koruma Programı (Saving your Marriage Before It Starts- SYMBIS):
- Evlilik Öncesi Hazırlık/Geliştirme Programı (PREPARE/ENRICH PROGRAM):
- IMAGO İlişki Terapisi (IMAGO Relationship Therapy-IRT):
- Yakın İlişki Becerileri Uygulama Programı (Practical Application of Intimate Relationship Skills-PAIRS):
- Evlilik Öncesi Ardışık Eğitim Programı (Premarital Education and Training Sequence-PETS):
- Bütünleştirici Evlilik Öncesi Psikolojik Danışma Programı (Integrative Premarital Counseling Program- IPCP):
- Sağlıklı İlişkiler Kurma Programı (Building Healthy Relationships-BHR):
- Çift Bağlılığını ve İlişkilerini Geliştirme (Couple Commitment and Relationship Enhancement-COUPLE CARE)

olarak sayılabilir (Kalkan ve Diğerleri 2015:187-205).

Söz konusu programlardan SYMBIS (Evliliğe Başlamadan Önce Koruma Programı) ve PREP (İlişki Geliştirme ve Önleme Programı) Türkiye’de de uygulanmakta olan programlardır. Bunların yanında, Jones ve Nelson (1996) tarafından geliştirilen “Evlilik Beklentisi Ölçeği”ni Türkçeye uyarlama ve

geçerlik ve güvenilirlik analizlerini yapmak için, Özsoysal, Baş ve Aysan, (2015) tarafından yapılan bir araştırmada ölçeğin, Türkiye’de yapılacak konu ile ilgili araştırmalarda geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Ülkemizde yapılan bir diğer çalışma da, Büyüksahin, (2015) tarafından yapılan “Çok Boyutlu İlişki Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”dır. Çalışma sonucunda, söz konusu ölçeğin ülkemizde, üniversite öğrencileri üzerinde, yeterli düzeyde geçerlik ve güvenilirlik değerlerine sahip olduğu görülmüştür. Altuntaş ve Atlı, (2015) tarafından yapılan “Eş Seçme Stratejileri Envanteri Geliştirilmesi” çalışması da yine ülkemizde bu konuda yapılmış bir çalışma olup, bu envanterin üniversite öğrencilerinin eş seçme stratejilerini ölçebilecek, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

7. EVLİLİK ÖNCESİ EĞİTİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

Literatüre bakıldığında, Evlilik Öncesi Danışmanlık (Premarital Counseling) ve Evlilik Öncesi Eğitim (Premarital Education) kavramlarının çoğu zaman aynı anlamda kullanıldığı görülmektedir.

Şen (2015)’e göre, evlilik öncesi eğitim kısaca, evlenmeden önce bireylere, evliliklerinin başarılı olması, sağlıklı ilişkiler kurmaları, başarılı iletişim şekilleri, problem çözme becerileri vb. konularda, belirlenmiş bir sürede, bilgi ve beceri geliştirici eğitimler verilmesi şeklinde tanımlanırken; evlilik öncesi danışmanlık evlilik kararı alma öncesinde, gerek eşini tanıma hususunda gerekse kendi duyguları ve evliliğe kendini hazır hissetme hususunda bazı soruları olan çiftlere bu konularda profesyonel danışmanlar tarafından verilen bir hizmet olarak tanımlanmaktadır (Şen 2015:271).

7.1. Eğitim Amaçlı Çalışmalar

Evlilik öncesi eğitimler, evlilik birlikteliği oluşmadan alınması önerilen, odağında önleyicilik olan çalışmalardır. Bu kapsamda evlilikte karşılaşılabilecek muhtemel problem alanlarına yönelik bilgilendirmeler yapılmaktadır.

Literatürde evlilik öncesinde verilen eğitimlerin sonuçlarına bakıldığında, ailelerin evlilikle başlayan ve ailenin son üyesinin kaybına kadar devam eden yaşam döngüsü süreçlerinde karşılaşılabilecekleri muhtemel sorunlar hakkında, önceden bilgi edindiklerini ve bu döngü dönemlerinde sorunlarla karşılaştıklarında edindikleri bilgilerden yararlanabildiklerini göstermektedir.

Bu kapsamda evlilik öncesi eğitimler kadar, bu eğitimlerin kimler tarafından verildiği ve verilen bu eğitimlerin içeriği de önemlidir. Henüz ülkemizde eğitim içeriği ve bu eğitimleri verecek olan kişilerin sahip olması gereken niteliklere ilişkin olarak ve bu hizmeti veren kurumlar arasında birliktelik sağlamaya yönelik yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır.

Şen(2015)’in araştırmasında yer verdiği şekilde, Coffee (2012), yaptığı çalışmasında bu konuda kapsamlı bir literatür taraması yapmış ve evlilik öncesi eğitim programlarında yer alan veya önerilen konuların yinelenme sıklığı ve yüzdesini saptamıştır (Şen 2015:69). (Tablo 7.1.1).

Tablo 7.1.1. Evlilik öncesi eğitim programlarında yer alan veya önerilen konuların yinelenme sıklığı ve yüzdesi

Ana Konular	Eğitim Programlarında Kullanılma Sıklığı	Eğitim Programlarında Kullanılma Yüzdesi
İletişim	15	%83
Yakınlık	15	%83
Çatışma çözümü	14	%78
Rol ve sorumluluklar	10	%56
Cinsel yaşam	10	%56
Kök aileler	10	%56
Bütçe yönetimi	10	%56
Beklentiler	10	%56
Din uyumu ve ritüelleri	9	%50
Evliliğin tanıtılması	8	%44
Çocuklar	8	%44
Kişilik	6	%33
Uyum	6	%33
Etkileşimsel süreçler	5	%28
Sağlıklı evliliğin ortak özellikleri	5	%28
İlişki algısı	5	%28
Çalışma yaşamı	5	%28
Zaman yönetimi	4	%22
Evlilikteki genel sorunlar	3	%17
Arkadaşlarla ilişkiler	3	%17
Bireylerin geçmişi	2	%11
İlişkinin geçmişi	2	%11
İlişkinin değerlendirilmesi	2	%11
Ruh ve beden sağlığı	2	%11
Uygunluk	1	6
Yeniden evlilik	1	%6
Birlikte yaşama	1	%6

Şen (2015)'e göre, bu konuda yapılan araştırmalar, evlilik öncesi mevcut sorunların evliliğin içine de taşındığını göstermektedir. Bu sorunlar ayrıca, evlilikte yeni problemlere de neden olabilmektedir. ABD'de birçok disiplinden gelen profesyonel; evlilik öncesi eğitimlerin, bireylere, çiftlere, ailelere ve topluma olabilecek potansiyel olumlu etkilerinin farkına varılmaya başlandığını söylemektedir. Stanley (2001) ve Williams, Riley ve Risch (1999), evlilik öncesi eğitimin birçok eyalette sosyal politikaların odağı olduğunu ve kanun tasarısı olarak önerilip birçoğunda kabul edildiğini, gelecekte ise isteğe bağlı olup olmamasının tartışılmakta olacağını ifade etmektedirler. Todd (2008), ABD'de evlilik öncesi eğitimleri alma zorunluluğu getiren yasanın boşanma oranlarını düşürebileceği inancının o kadar yaygınlaştığını söylemektedir ki, sonucunda 23 eyalette bu konuda yasa hazırlanmasına karar verilmiştir (Şen 2015: 52).

7.2. Danışmanlık Amaçlı Çalışmalar

Evlilik öncesi danışmanlık hizmetleri, evlilik kararı almış bireylerin, ilişkilerini daha detaylı ele alabilmeleri ve değerlendirebilmeleri için gönüllü olarak katılabilecekleri, zaman ve güç olarak danışmanın bakış açısından ilerleyen bir süreç ve hizmettir.

Evlilik öncesi danışmanlık, ülkemizde henüz çok da yaygın olmayan bir kavramdır. Bireyler, genelde bir problem ortaya çıktığı zaman, çözüm arama eğilimindedir. Çiftler de benzer şekilde, evliliklerinde sorunlar arttığında veya boşanmaya karar verdiklerinde, bir danışmana başvurmayı düşünmektedirler. Oysa bu aşamada, çoğu zaman sorunlar, tahammülsüzlükler artmış ve çözüme ulaşmak zorlaşmış olmaktadır. Bunun yerine sorunların başlangıcında alınacak bir uzman desteği, bir anlamda erken teşhis edilen bir hastalığa müdahale edilmesi ve tedaviye yanıt alma şansının yüksek olması gibi, ilişkilerin olumlu anlamda yeniden dizaynına fırsat kazanılması anlamına gelmektedir. Böylece çiftler birbirlerine sevgisini, saygısını, tahammülünü kaybetmeden ilişkileri zarar görmeden müdahale edilebilecektir. Bu nedenle evlilik öncesi danışmanlık sayesinde, bazı problemlerin erkenden farkına varılarak evliliğe adım atmadan çözülmesi çiftler açısından çok daha doğru ve faydalı olacaktır.

Literatüre bakıldığında, evliliğe hazırlığı içeren tüm yaklaşımlarda da, yalnız yaşamdan, evlilik yaşamına geçişi kolaylaştırmak, kısa ve uzun vadede dengeli ve doyumlu çift sayısını arttırmak, çiftlerin iletişim becerilerini geliştirmek, ilişkiye bağlılığı ve arkadaşlığı arttırmak, çiftlerin samimiyetini arttırmak, evlilik rolleri ve ekonomi gibi alanlarda problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirmek gibi tipik amaçlar olduğu görülmektedir (Yılmaz 2009:11-13).

Hiebert, Gillespie ve Stahmann (1993), evlilik öncesi danışmanlık hizmetlerinin hedeflerini şu şekilde ele almaktadır:

- Çiftlerin birbirlerini iyi tanıyabilmesi,
- Çiftlerin birlikte hedefler belirleyebilmesi,
- Çiftlerin beklentilerini ifade edebilmesi,
- Çiftlerin birbirlerinin düşüncelerini değerlendirebilmesi.

8. DÜNYADA VE TÜRKİYEDE EVLİLİK ÖNCESİ EĞİTİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

Kalkan, Hamamcı, Yalçın (2015)'e göre, evlilik öncesi destek programlarının çeşitli ülkelerde farklı uygulamaları görülmektedir. Örneğin, Avustralya'da bu programların önemli bir bölümü devlet desteğiyle Sivil Toplum Kuruluşları tarafından yürütülmektedir. Norveç'te hem kamu hem de özel kuruluşlar çiftlere ilişki eğitimleri vermektedirler ve ülkede bu konuya siyasi ajandada yer verilmekte, kaynak ayrılmaktadır. Asya ülkelerinde de ilişki eğitimlerine önem verilmekte, kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından uygulanmaktadır (Yavuzer 2015:55).

Türkiye’de genel aile eğitimi ile ilgili program ve araştırmalara bakıldığında, çalışmaların 1980’ li yıllarda başladığı görülmektedir. Ülkemizde çeşitli kurum, sivil toplum örgütleri, üniversiteler işbirliğiyle, aile eğitimi ile ilgili yaygın ve sistematik bir şekilde uygulanan programlar bulunmaktadır.

Kalkan, ,Hamamcı, Yalçın (2015)’e göre, ülkemizde evlilik öncesi eğitim konusunda ilk çalışma, 1998 yılında İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri tarafından gerçekleştirilen, evlilik öncesindeki veya evliliğin ilk yıllarındaki çiftlere eğitim verilmesi şeklinde hayata geçirilen “Evlilik Okulu Projesi” dir. 34 saat ve 150 katılımcıyla uygulanmış olan proje, sonraki yıllarda da devam ettirilmiştir (Kalkan-Hamamcı-Yalçın 2015: 45).

Yalçın (2015)’a göre, On Dokuz Mayıs Üniversitesi’nde yapılan bir yüksek lisans tez çalışmasında, evlilik öncesi dönemde bulunan çiftlere, Parrott ve Parrott tarafından geliştirilmiş olan “Evliliğe Başlamadan Önce Koruma” (SYMBIS) adlı ilişkileri geliştirme programı uygulanmış ve bu programın çiftlerin ilişkilerinden aldıkları doyum üzerindeki etkisi incelenmiştir. Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin ilişkilerini geliştirmeyi amaçlayan bir başka çalışma ise Gaziantep Üniversitesi’nde yürütülen bir yüksek lisans tezine dayanmaktadır. Bu çalışmada da Duran (2010) tarafından hazırlanan Evlilik Öncesi İlişki Geliştirme Programının, çiftlerin iletişim becerileri ve çatışma iletişim tarzları üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Ülkemizde yapılan bir başka çalışma Hacettepe Üniversitesi’nde yürütülen doktora tezine dayanmaktadır. Bu çalışmada, Guernsey tarafından geliştirilen İlişki Geliştirme Programı’nın romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencileri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Sözü edilen çalışmalarda, programların genel olarak ilişkisel değişkenler üzerinde olumlu etkiler meydana getirdiği gözlenmiştir (Yalçın 2015: 45).

Kalkan, Hamamcı, Yalçın (2015)’e göre, bu çalışmaların yanı sıra, son yıllarda evlilik öncesindeki çiftlere verilen kısa süreli eğitimlerin çiftler üzerindeki etkilerinin incelendiği araştırmalar da bulunmaktadır. Örneğin; Vural (2007), evlilik öncesi cinsel danışmanlık programının, yeni evli çiftlerin cinsel doyum düzeyi üzerindeki etkisini incelemiştir. Programın içeriğini; evlilik ve aile, cinsel sağlık, cinsel işlev bozuklukları, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, üreme sağlığı, üreme hakları ve cinsel haklar, gebelik ve gebelikten korunma yöntemleri gibi konular oluşturmuştur. Bir başka çalışmada, Şen (2009), Ankara Çankaya Belediyesine evlenmek için başvuran 62 çifte “Evlilik Öncesi Çift Eğitimi” vermiştir. Eğitim 3-5 çiftten oluşan küçük gruplar şeklinde uygulanmıştır. Toplam 6 saat süren eğitim programının içerisinde iletişim, çatışmayı önleme ve problem çözme yöntemleri, empati, aile yaşam döngüsü ve aile planlama yöntemleri gibi konular yer almıştır (Kalkan ve Diğerleri 2015: 46).

Görüldüğü gibi ülkemizde de, çoğunlukla evlilik öncesine ilişkin olarak çeşitli konularda, bunun yanında, daha az sayıda, evlilik öncesi çift eğitimine ilişkin olarak çalışmalar görülmektedir. Ülkemizde bu çalışma içeriğinde belirtilen ve sınırlandırılan kapsamda, evlilik öncesi danışmanlığı

konu alan, bir çalışmaya rastlanılmamış olup, özel bazı kurumlar tarafından verilen danışmanlık hizmetlerinin içeriğine bakıldığında da, bilgi ve beceri kazandırma odaklı eğitimsel çalışmalar göze çarpmaktadır.

Koçak, Köse(2015)’e göre, ülkemizde son yıllarda evlilik öncesi eğitimler ile ilgili olarak bazı belediyelerin, danışmanlık şirketlerinin ve üniversitelerin çalışmalar yaptıkları görülmektedir. (Koçak ve Köse 2015: 82)

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından da, evlilik öncesi süreçte çiftlerin birbirlerini iyi tanınması, evlilikle ilgili gerçekçi beklentiler oluşturabilmeleri, etkili iletişim kurma yollarını ve olası sorunlarla nasıl baş edeceklerini bilmelerinin, onlara evliliğe ‘iyi bir başlangıç yapabilme’ fırsatı verecekleri düşüncesinden hareketle, “Evlilik Öncesi Eğitim Programı” uygulanmaktadır. Uygulanmakta olan bu “Evlilik Öncesi Eğitim” ile aile kurmak amacıyla bir araya gelen çiftlerin, evlilik hayatına hazırlanmaları amaçlanmaktadır.

Evlilikle ilgili yasal zorunluluk maddelerine ülkemizde üç mevzuatta yer verildiği görülmektedir. Bunlar; Türk Medeni Kanunu (Madde 136), Umumi Hıfzısıhha Kanunu (Madde 123), Evlendirme Yönetmeliği (Madde 14)’dir. “Evlilik Öncesi Danışmanlık” başlığına, Sağlık Bakanlığının çalışmaları içerisinde de yer verilmiş, Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Kurumu tarafından, Evlilik Öncesi Danışmanlık Rehberi hazırlanmış ve uygulanmaya konulmuştur. Söz konusu rehber içeriğinde; üreme sağlığı, adölasan gebelik, kalıtsal kan hastalıkları kontrol programı, akraba evliliği, kan uyuşmazlığı, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (CYBE), Lebra ve Tüberkiloz, danışmanlıkta ruh sağlığının değerlendirilmesi gibi başlıklara yer verilmiştir. Bu hizmet ile evlilik öncesinde çiftlere bu konularda, danışmanlık hizmeti verilmesi, kişilerin olası riskler, sonuçları ve korunma yolları konularında bilinçlendirilmesi, gebelik isteği ile başvuran çiftlere de gebelik öncesi danışmanlık verilmesi ve gerekirse tıbbi yaklaşım önerilecek durumların tespit edilmesi amaçlanmıştır (Evlilik Öncesi Danışmanlık Rehberi 2014).

Gökkaya, Çetin, Yavuz, Aslan (2015)’e göre, evlenmek üzere evlendirme memurluklarına başvuran tüm çiftler, “Evlilik Öncesi Sağlık Raporu” almak üzere Toplum Sağlığı Merkezi’ne (TSM) yönlendirilmektedir. TSM tarafından onaylanmayan raporlar geçerli olmamaktadır. Bir çiftte evlilik öncesi sağlık raporu verilebilmesi için adayların sağlık kuruluşuna birlikte gelmeleri ve danışmanlık hizmetini birlikte almaları esastır. Ancak, zorunlu hallerde (farklı ülkelerde veya şehirlerde bulunma gibi) ayrı hekimler tarafından da sağlık raporu düzenlenebilmektedir (Gökkaya ve Diğerleri 2015).

Ülkemizde de evlilik öncesi eğitim ve evlilik öncesi danışmanlık kavramları görüldüğü gibi birbirinin yerine kullanılmaktadır. Ülkemizdeki çalışmalarda, özellikle evlilik öncesi eğitim hizmetinin ağırlıklı olarak verilmekte olduğu ve yaygınlaştırılmaya çalışıldığı görülmektedir.

9. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkemizde son yıllarda boşanma oranlarındaki artış, dikkatleri aile kurumu üzerine çekmiştir. Ülkemizde evliliğe hazırlık eğitimi çalışmalarının yaygınlaştırılması önemli olmakla birlikte, bunun öncesinde, evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve programların bu ihtiyaçları temel alarak geliştirilmesi gereklidir. Bu takdirde verilecek hizmetlerin daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

Ülkemizde boşanma ve çatışma sebepleri daha çaplı araştırmalarla ortaya konulmalı ve bu sonuçlar ışığında kendi kültürümüzü, toplumsal yapımızı göz ardı etmeyen evlilik öncesi eğitim programları hazırlanmalıdır.

Keşir (2016), aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan TBMM Aile Bütünlüğünün Korunması Araştırma Komisyonu raporunda, "Aile kurmak amacıyla bir araya gelen çiftlerin evliliğe daha iyi başlangıç yapabilmeleri ve aile birlikteliğinin sağlam temeller üzerinde kurulması amacıyla evlilik öncesi eğitim programları zorunlu hale getirilmelidir." değerlendirmesinin yer aldığını belirtmiştir. Aile bütünlüğünü etkileyen unsurlar ve çözüm önerilerine de yer verilen raporda, değerler eğitiminin; sosyalleşme, aile içi rollere dönük farkındalık, iletişim becerileri, uzlaşma ve birlikte yaşama kültürünün gelişimi amacıyla gerçekleştirilen eğitim olduğu, değerler eğitiminin tüm okul hayatının içine yerleştirilecek şekilde planlanmasının gerekliliğine işaret edilmiştir. Raporda ayrıca, aile danışmanlığı uygulaması ve aile danışma merkezlerinin artırılması ile vaka yönetim sisteminin hayata geçirilmesi, aileye yönelik hizmet veren birimlerin koordineli olarak çalışabilmesi için aile bilgi sisteminin oluşturulması da önerilmiştir (Keşir 2016).

Bu konudaki literatüre bakıldığında, az sayıda ve belli isimler tarafından yapılan çalışmalar görülmektedir. Araştırma konuları farklı olsa da yıllar içinde alandaki araştırmacı sayısında artış gözlenmemektedir.

Ülkemiz de dahil bazı ülkelerde, aile üyeleri daha başarılı, etkili ana-baba olmak için bir kursa gitmeyi düşünmemekte hatta reddetmektedirler, fakat başka bir konuda uzmanlaşmak (iyi tenis oynamak, iyi yemek yapmak, iyi yüzmek, iyi yönetici olmak vb.) için profesyonel yardım alma fikrine olumlu bakılmaktadır. Oysa anne babalık konusunda, deneme-yanılmaların çok daha ciddi sonuçları olmaktadır.

Literatür incelendiğinde, evlilik öncesi eğitimler konusunda, genellikle eğitim içeriğinin nasıl olması gerektiği üzerinde durulmasına rağmen, bu eğitimi verecek kişilerin, eğitim durumları ve tecrübeleri üzerinde çok durulmadığı görülmektedir. Bundan sonraki çalışmalarda bu konuların da gündeme getirilmesi ile bu eğitimlerin alanında uzman, konuya vakıf kişilerce verilmesinin önemi anlaşılmaktadır.

Evlilik öncesi eğitim ve danışmanlık hizmetleri konusu, Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurumu tarafından birlikte değerlendirilerek çocuk ve gençlerin eğitim-öğretim müfredatına uygun şekilde dahil edilmesi sağlanmalıdır.

Literatürdeki araştırma sonuçları değerlendirildiğinde, evlilik öncesi dönemin doğası gereği, duygusal bir dönem olması nedeniyle, çiftlerin sevgi ve aşklarının bütün zorlukların üstesinden geleceği düşüncesine sahip olmaları, evlilik öncesi eğitim ve danışmanlık alma ihtiyaç ve isteğinin göz ardı edilmesine sebep olmaktadır. Bu nedenle çiftlerde bu isteğin nasıl arttırılacağını araştıran bilimsel çalışmalar yapılmalıdır.

Ülkemize, kendi kültürümüze ve insanlarımıza özgü eğitim müfredatı, ölçek ve yaklaşımların belirlenmesine yönelik çalışma sayısı birkaç çalışmayı geçmediği için, bu tür çalışmaların desteklenmesi önemlidir.

Evlilik öncesi eğitim ve danışmanlık hizmetlerinde akademisyen ve uygulayıcılar bir araya getirilerek, uluslararası standartlarda kabul görececek bir mevzuat hazırlanarak, hizmetin uygulanmasında ortaklık sağlanmalıdır.

Evlilik öncesi eğitim ve danışmanlık hizmetleri konusunda ulusal ve uluslararası projeler hazırlanarak, proje sonuçları ve elde edilen veriler doğrultusunda eğitim ve danışmanlık hizmeti uygulamalarına yön verilmelidir.

Literatürdeki evlilik öncesi eğitim ve evlilik öncesi danışmanlık kavramlarında bir karışıklık söz konusudur. Birbirinin yerine oldukça fazla kullanılan bu kavramlar konusunda yapılacak akademik çalışmalar ve araştırma sonuçları dikkate alınarak var olan kavram karmaşası giderilmelidir.

Sonuç olarak; yaşama döndüğümüzde; Neden mutsuz ilişkiler? Mutsuz evlilikler? Neden boşanma? Sorularına ilişki penceresinden bakıldığında; öne çıkan başlıklar;

- Kendini tanıma ve geliştirme çabasının olmaması, (evlilik öncesi ve sonrasında da)
- İletişim becerilerine sahip olunmaması, (Eşlerin birbirlerinin alt yazılarını okuyamamaları, birbirlerini dinlemeyi bilmemeleri)
- Farklı aile kültürlerine, değer sistemlerine sahip olunmasının yaratabileceği sıkıntıların farkında olunmaması,
- İleriye yönelik beklentilerin konuşulmaması, gerçek beklentilerin farkında olunmaması,
- Sorumsuzluk ve yetersiz özgüven,
- Açık, samimi ve dürüst olmanın öneminin farkında olunmaması,
- Duyguların, hislerin paylaşılmaması, birbirlerinin duygularının farkında olunmaması,
- “Ben”i koruyarak “Biz” olunamaması,
- Sorun çözme becerilerine sahip olunmaması,

- Eşlerin birlikte gelişimlerinin yanında birbirlerinin ayrı ayrı birey olarak da büyüme ve olgunlaşmalarına izin vermemeleri, (eşlerin birbirlerinin yaşam alanlarına girmesi)
- Evliliğe kendi hayal ve beklentilerini götürürken, karşıdakinin hayal ve beklentilerinin unutulması, umursanmaması,
- Aşık olunan dönemdeki beklentilerin, evlilikte de benzer olacağı yanılgısı,
- Karı koca olmadan önce “kendi” olmanın becerilememesi,
- Yalnızlık ve tek başınalık kavramlarının farkının anlaşılamamış olması, (yalnızlık; birilerini aramayı içermekte, tek başınalık ise özgürlüğü çağrıştırmaktadır),
- Yeterince olgunlaşamaması, (Olgunlaşmak; farkında olmak ancak yargılamamaktır.)
- Sevmekten ziyade sevilme çabasında olunması,
- Beklentilerin kalmaması, bitmesi,
- Geleceğe ilişkin verilecek kararlarda geriye bakılması, ileriye bakılmaması,
- Farklılıklarla yaşamının öğrenilememesi (eşlerin kadın ve erkek cinsiyetlerinden kaynaklı farklı gereksinimleri olduğunu bilmemeleri, gerektiğinde farklılıklarla ilgili kabul geliştirememeleri).

olarak özetlenebilir.

Bu veriler ve incelenen araştırma sonuçları kişilerin; karmaşık, sürekli değişen ve iki kişinin daha önce hiç karşılaşmadıkları sorunları beraberce çözmek zorunda oldukları, eşin yanı sıra, yakınlar ve çocukların da yeni sorumluluklarla dahil oldukları bir ilişkiler sistemi olan evliliğe, gereken önem ve ihtimamı göstermeden atıldıklarını göstermektedir. Evlilik öncesi eğitim ve/veya danışmanlık hizmetleri bu noktada, toplumsal gelişme ve değişme sürecinde bilgi, kültür ve değerlerin korunması ve aktarılmasında toplumsal huzur ve mutluluğun sağlanmasında önemi yadsınmayacak bir hizmet olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

- 1- Altuntaş S, Atılı A.(2015) “Eş seçme stratejileri envanteri geliştirilmesi”. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute*, 3(32), 45-46/124/130.
- 2- Aluş Y, Selçukkaya S. (2015) “Türk ailesinde mutluluk algısı ve değerleri”, *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 154/160-169.
- 3- Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. (2014) .”*Aile Yapısı Araştırması 2006*”. Uzerler Matbaacılık San. Ltd. Şti, 2.Baskı. Ankara.
- 4- Aysan F, Baş AU, Özsoysal SF. (2016) “Evlilik Beklentisi Ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması”. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(19) , 119-128.
- 5- Bacanlı H. (1999) “Eş tercihleri”. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(15), 12.

- 6- Büyükşahin A. (2015) “Çok boyutlu ilişki ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması”. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 16(2), 97-105.
- 7- Dokur M, Profeta Y. (2006) *Aile ve Çift Eğitimi*, Morpa Kültür Yayınları. İstanbul, 27.
- 8- Dönmez A. (2009) *Yakın İlişkiler Psikolojisi*, Nobel Yayın Dağıtım. 1.Baskı. Ankara, 71-77.
- 9- Ergin T. (2015) *Evlilik Okulu. İçinde: Evlilik İlişisini Geliştirmeyi Amaçlayan Çalışmalar*, Remzi Kitabevi. 11.Baskı. İstanbul, 172.
- 10- T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Kadın ve Üreme Sağlığı Daire Başkanlığı. (2014) . *Evlilik Öncesi Danışmanlık Rehberi*, Sağlık Bakanlığı Yayınları, Yayın No: 927 Ankara.
- 11- Gökkaya Z, Uz K, Yavuz Ö, Aslan D. Evlilik Öncesi Danışmanlık. HUTF Halk Sağlığı AD. Toplum Eğitim Sunumları. Erişim tarihi: 31 Aralık 2015, <http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/diger/topluma-yonelik.php>.
- 12- Kalkan M, Hamamcı Z, Yalçın İ. (2015) *Evlilik Öncesi Psikolojik Danışma*, Anı Yayıncılık. 2. Baskı. Ankara, 187-205/209.
- 13- Keşir A. Evlilik öncesi eğitim zorunlu olmalı. Erişim tarihi: 15 Ekim 2016, www.duzceparantez.com.
- 14- Koçak H, Köse Z. (2015) “Evlilik öncesi eğitimin aile ve toplum mutluluğuna katkıları”, *International Journal of Social Science*, 38(2), 82.
- 15- Mızrak MO. (2016) “*Evlilik Terapilerinde Yanlış İnanışlar ve Mitler*”, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Aile ve Evlilik Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı Dersi.
- 16- Pınar G. (2008) “Üniversite son sınıf öğrencilerinin evliliğe bakış açısı”, *Aile ve Toplum Dergisi*, 4(14), 49-60.
- 17- Şen B. (2015) *Evlilik Öncesi Çift Eğitimi*, Nobel Yayın Dağıtım. 1. Baskı. Ankara, 52/69/271.
- 18- (TUİK) Türkiye İstatistik Kurumu, 2017, Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, Haber Bülteni, Sayı: 24642, Ankara.
- 19- (TUİK) Türkiye İstatistik Kurumu, 2017, Yaşam Memnuniyeti Araştırması, Haber Bülteni, Sayı: 24641, Ankara.
- 20- Yalçın İ. (2015) *Evlilik Öncesi Psikolojik Danışma İçinde: Evlilik Öncesi Psikolojik Danışmanın Etkileri*, Anı Yayıncılık. 2. Baskı. Ankara, 45/215-216.
- 21- Yavuzer H. (2015) *Evlilik Okulu*, Remzi Kitabevi 11.Baskı. İstanbul, 10/55.
- 22- Yıldırım İ. (2007) “Üniversite öğrencilerinin eş seçme kriterleri”. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*.3(27), 15-30.
- 23- Yılmaz T. Evlilik Öncesi İlişki Geliştirme Programının Çiftlerin İlişki Doyum Düzeyine Etkisi, Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek lisans tezi, Samsun: 19 Mayıs Üniversitesi: 2009, s. 11-13.

YAŞLI YAŞAM EVLERİ

Çiğdem KARAHAN¹

Yaşlılık kimilerine göre şans kimilerine göre ise istenmeyen misafirliktir. Yaşam evrelerinden sonuncusu olması nedeniyle yaşlanma şansına ya da şanssızlığına erişmiş bireylerin istenmeyen misafirliği konforlu geçirmelerinin bir hak olduğunu düşünmekteyim.

Yaşlılık alanındaki kuruluş bakımının yakın tarihine baktığımızda bu hizmetin belki geleneksel aile yapısının etkisi, ortalama ömrün düşük olması gibi nedenlerle belki de hizmet arzının olmaması nedeniyle nüfusa oranla yeterli olmadığı görülmektedir.

1970’li yıllarda sadece kamu kurumları tarafından iki huzurevi ile 200 civarında yaşlıya hizmet verilmekte iken 2017 yılında kamu kurumları (ASPB, diğer bakanlıklar ve belediyeler), özel hukuk tüzel kişileri (Vakıf, Dernek, Şirket) ve gerçek kişiler tarafından işletilen yüzlerce kuruluştaki 25.000’e yakın yaşlıya kuruluş bakımı hizmeti verilmektedir.

Anne, baba, çocuk ya da çocuklar bir arada yaşarken yıllar içinde çocuk ya da çocuklar kendi yollarına gider. Emeklilik günleri gelip çatığında pek keyifli olunur. Yaşlı birey/çift yaşlanmanın keyfini sürerken çeşitli nedenlerle günlük yaşamını yürütmekte güçlükler yaşanmaya başlayınca yaşlılar yakınları ile birlikte ya da tek başına çözüm aramaya başlar. Ailenin sosyal ve ekonomik durumuna göre eve tam ya da yarı zamanlı yardımcı personel desteği sağlanarak kendi kendine yetmeye çalışan yaşlı/yaşlılar ruhsal, zihinsel ve fiziksel kayıplar arttıkça bu konuda farkındalığı olan bireyler (aile hekimi, apartman yöneticisi, komşu, muhtar v.s) tarafından genellikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlükleri ve Huzurevlerine yönlendirilirler. Evinden ayrılmak istemeyen ancak farkındalığı olan çözüm arayışına giren yaşlılar ya da yakınları kısaca özetlemeye çalıştığım aşağıdaki bilgilere ulaşırlar.

Büyükşehirlerde bazı yerel yönetimler tarafından verilen evde destek hizmetlerinden (ayda bir kez temizlik vb.), evinden çıkamayacak durumda ise evde sağlık hizmetlerinden (pansuman, yara bakımı vb.) ya da huzurevlerinde verilen tam zamanlı kuruluş bakımı hizmetlerinden oluşan sınırlı seçeneklerle karşılaşılır. Çaresizlik içinde çözüm arayan yaşlı ve/veya yakınlarının en uygun kararı alabilmeleri için yaşlılık alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları yaptıkları görüşmeler ve sosyal inceleme ile ihtiyaçlar ile kaynaklar arasında bir değerlendirme yaparak bu sürece ilişkin çözüm üretmeye çalışırlar. Kanaatleri yaşlının kuruluş bakımı doğrultusunda oluştu ise bulundukları İlde, bulundukları İlde uygun kuruluş yoksa çevre illerdeki kuruluşlara yerleştirilmeleri için işlem

¹ Emekli Sosyal Hizmet Uzmanı - ASPB

başlatırlar. Kuruluş bakımına ihtiyaç duyan yaşlı sayısındaki artış nedeniyle özellikle büyükşehirlerde yaşlıları doğrudan kuruluşa yerleştiremedikleri için sıraya alınmalarını sağlarlar. Bazı durumlarda kuruluş bakımı kaçınılmaz olmakla birlikte her yaşlı için uygun olmamaktadır.

Karar verme mekanizması çeşitli nedenlerle yavaşlayan, hayatını idame ettirmekte güçlük çeken hatta öz bakımını yapamayan yaşlılara ilişkin neler yapabiliriz?

Bunun için yaşlı aday, yaşlı yakını ve hepsinden önemlisi yaşlılık alanında çalışan profesyonel olarak kuruluşa görev yaparken meslektaşlarıyla yaptığımız görüşmelerden, yaşlıların taleplerinden ve literatür taramalarından alternatif hizmet modelleri geliştirmenin kaçınılmaz olduğunu, aile büyüklerimin yaşlanması ve kayıpların başlamasıyla birlikte bir kez de yaşayarak deneyimledim

Ünlü ozan Aşık Veysel'in dediği gibi “yer damar damar insan kısım kısım” çok farklı sosyal, ekonomik, coğrafik geçmişi bulunan yaşlıların mecburen bir arada yaşamalarının sonuçları bu alan çalışanları tarafından bilinmektedir.

Ülkemizde yaşamını devam ettirmekte güçlüklerle karşılaşan ve bununla başa çıkamayan çocuk, genç, yaşlı, engelli, kadın, erkek tüm ihtiyaç sahiplerine imkânlar ölçüsünde bakım ve destek hizmeti veren Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu 2011 yılında mülga edilmiştir. Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunun görevlerini de içine alacak şekilde 2011 yılında 633 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulmuştur. Bakanlığın kuruluş amaçları doğrultusunda yeni hizmet modellerinin geliştirilmesi için Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü Engelli Yaşlı Bakım Hizmetleri Daire Başkanlığı'nda* alternatif hizmet olarak düşünülen zaman zaman uygulamaya geçilen ancak verimliliği tartışılan, uygulamadaki güçlükler nedeniyle vaz geçilen yaşlı yaşam evi uygulamasına yeniden başlanması uygun görülmüştür. Bu amaçla yaşlı yaşam evleri modelini bir kez daha denemek için 2012 yılında ilgili yöneticiler rehberliğinde meslektaşlarıyla birlikte “Yaşlı Yaşam Evi Projesi” hazırlanmış gerekli onaylar alınarak uygulama için harekete geçilmiştir.

Kuruluşa bağlı ek ünite olarak açılan, huzurevleri ve merkezlere kabul koşullarına uygun yaşlıların tek başlarına ya da eşleri ile birlikte kalabilecekleri, ortalama 3 ile 6 arasında yaşının ayrı ayrı odalarda kalabildiği, tercihen odalar, mutfak, banyo ve tuvaletten oluşan ev veya apartman dairelerinde hizmet başlatılmıştır.

Yaşlı yaşam evleri çeşitli nedenlerle evinde yaşamını sürdürmekte güçlük çeken ancak toplu yaşamı tercih etmeyen ya da bunun için uygun olmayan yaşlılar için alternatif olarak sunulmuş bir hizmettir. Evde destek hizmetlerinin yetmediği ya da çeşitli nedenlerle hizmeti alamayacak durumda olan yaşlılar için kuruluşa bağlı ek ünite olarak her türlü ihtiyaçları kuruluş idaresi tarafından karşılanan elliye yakın yaşlı yaşam evinde halen hizmet verilmektedir.

Uygulamada bu evler minyatür kuruluş gibi algılanmıştır. Yapılan ziyaretlerde kuruluş bakımı için başvuran ya da huzurevlerinde kalan yaşlıların talepleri doğrultusunda şehir merkezinde, kuruluşa yakın kiralık evlerde bakım ve temizlik hizmeti verilen ek birimler şeklinde, durumu acil ve tek kişilik oda bekleyen yaşlılar için günü kurtaran bir çözüm olarak da kullanılmaktadır. Evsiz ve korunmaya muhtaçlar için kiralık evler uygun alternatif olmaktadır.

Ekonomik açıdan kendine yetebilen ancak sosyal yoksunluk yaşayan kendi evinde bulunduğu ortamdan ayrılmadan hizmet talepleri olmasına rağmen öngörülen riskler nedeniyle yaşlının yaşadığı evler yaşam evine dönüştürülememiştir. Toplum kaynakları elverdiğince alternatifleri arttırmak Sosyal Hizmet Uzmanlarının görevlerinden biridir. Öngörülen riskleri minimize edecek şekilde yaşlının oturduğu ev ya da yaşlıların yoğun olarak yaşadığı apartmanların yaşam evine dönüştürülmesi yararlı olacaktır.

Her hizmet modeli gibi güçlü ve zayıf yönleri bulunan yaşlı yaşam evlerinin mevzuatta yerini alması halinde ülkemizde hem uygulayıcıların alternatif üretmelerinde hem de yaşlıların terminal döneme gelinceye kadar alıştıkları ortamdan uzaklaşmadan hizmet almaları sağlanacaktır.

Halen uygulaması devam eden yaşlı yaşam evi modelinin geliştirilmesine katkı olur umudu ile yaşam evlerine ilişkin görüşlerimi bir kez daha paylaşma imkanı veren emeği geçen herkese teşekkür ederim.

*Engelli ve Yaşlı Bakım Hizmetleri Daire Başkanlığı sonraki süreçte görülen lüzum üzerine ayrı ayrı Engelli Bakım Hizmetleri Daire Başkanlığı ve Yaşlı Bakım Hizmetleri Daire Başkanlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır.

TEZ ÖZETİ**“CİNSEL İSTİSMARIN YASAL SÜRECİNİN, MARUZ KALANLAR, EBEVEYNLER VE PROFESYONELLER AÇISINDAN EKOLOJİK SİSTEM YAKLAŞIMINA GÖRE İNCELENMESİ”¹**Figen PASLI²

Bu çalışma, cinsel istismarın yasal sürecini cinsel istismarı deneyimleyen çocukların, ebeveynlerin ve profesyonellerin gözünden anlamak ve cinsel istismar olgusunu çok yönlü analiz etmek amacıyla planlanmıştır. Bu analiz, çocukların gelişimsel, kişilik ve davranış özelliklerini, aile özelliklerini, istismarda bulunanların özelliklerini, istismarı açıklama sürecini de kapsayan bir şekilde bütüncül olarak gerçekleştirilmiştir. Çocuğun cinsel istismarın yasal sürecini sağlıklı atlatabilmesinde mikro sistemde ebeveynler, kardeşler, akrabalar, okul sistemi ve öğretmenlerle ilişkileri, mezzo sistemde bu çevreyle etkileşimleri, ekzo sistemde sağlık, sosyal hizmet ve adli sistemlerle etkileşimleri, makro sistemde ise tutumlar, değerler, yasalar ve kültürle etkileşimlerinin önemi vardır. Bu nedenlerle çocuğa yönelik cinsel istismar olgusunun çok yönlü analizi ekolojik sistem yaklaşımı temel alınarak yapılmıştır.

Araştırmada nitel yöntem ve teknikler kullanılmıştır. Araştırmanın öznelere; cinsel istismara uğradığı için Çocuk Koruma Merkezine başvuran ya da yönlendirilen, adli bildirimi yapılmış; yasal süreci ve psikiyatrik tedavisi tamamlanmış olan ve değerlendirme tarihinde 13-18 yaş yaş aralığında olan, zihinsel engeli olmayan 10 çocuk, 11 anne ile; sağlık, çocuk koruma alanlarında, çocuk adalet sisteminde görev yapan 12 profesyonelden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri fenomenolojik yaklaşıma uygun olarak, çocuklar, anneler ve profesyonellerle yapılan derinlemesine görüşmeler ve gözlemler yoluyla toplanmıştır. Verilerin tematik analizinde MAXQDA 11 programı kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre; çocuktaki zihinsel yetersizlik ve ergenlik dönemine ilişkin sorunların cinsel istismara uğramada risk faktörü oluşturabildiği; cinsel istismardan sonra ise özkıyım, bazı becerilerde gerileme gibi davranışlar görülebileceği ve bütün bunların da aynı zamanda çocuğun gelişim dönemlerine uygun davranışlar olabileceği; mikro sistemde cinsel

¹ Dr. Figen PASLI'nın Doktora Tezi, Ankara, 2017² Sosyal Hizmet Uzmanı

istismarın ortaya çıkmasında en etkili ve en önemli kişinin anne; ikinci önemli kişinin ise öğretmen olduğu; çocuğa yönelik cinsel istismarda bulunanların herhangi bir ayırıcı ve tanımlayıcı özelliğinin bulunmadığı ortaya çıkmıştır.

Ekzo sistemde polisin daha çok olumsuz tutum ve davranışlarıyla karşılaştığı; Çocuk İzlem Merkezleri (ÇİM)'nde sağlıklı ifade ortamı, eğitilmiş personel ve çocuğun yüksek yararının gözetilmesi gibi olumlu nitelikler yanında bütüncül koruma sisteminin çalıştırılmaması, izlem eksikliği, altyapı sorunları, sınırlılık ve ifadede taraflılık riski olması gibi olumsuzların söz konusu olduğu görülmektedir.

Tıbbi süreçte ise adli tıp uzmanı ve psikiyatrların daha çok olumsuz tutum ve davranışlarıyla karşılaştığı, tedavinin eksik olması, profesyonellerin bakış açısı, çoklu muayeneler, muayene olmak için beklenen ortamın uygunsuzluğu gibi olumsuz niteliklerin var olduğu görülmektedir.

Kovuşturma sürecinde profesyonellerin olumsuz tutum ve davranışlarıyla daha fazla karşılaştığı, profesyonellerin bakış açısı, yetersizliği, uzmanların işlevsizliği, çoklu görüşmeler, duruşmalarda çocuğun sanıkla karşılaşması, hak ihlali gibi olumsuz niteliklerin daha fazla olduğu belirlenmiştir.

ASPB'de kurumsal istismarın varlığı söz konusu olup, profesyonellerin olumsuz tutum ve davranışları, kurumsallaşamama, eşgüdüm-süzlük, izlem eksikliği ve denetimsizliğin daha çok yaşandığı, makro sistemde çocuk odaklı politika ve bütüncül çocuk koruma yasasının yetersizliği ile çocuğa yönelik toplumsal gibi algı olumsuz nitelikler saptanmıştır.

Yine araştırma sonuçlarına göre; yasal süreçte ekzo ve makro sistemlerin olumsuz nitelikleri cinsel istismara uğrayan çocuklarda kaygı, korku, güvensizlik, yılgınlık, suçluluk duyguları yaratmakta; toplumsal değer ve yargıların ekzo sistemde profesyonellerin tutum ve davranışlarına yansımaları, çocuğun sistemde ikincil örselenmesine yol açmaktadır.

Elde edilen bulgular çerçevesinde çocuğa yönelik cinsel istismar olgusuna ekolojik sistem yaklaşımı çerçevesinde sosyal hizmet müdahale önerileri ve yasal sürecin yönetilmesinde vaka yönetimi modeli önerilmiştir. Araştırma bulgularının ve önerilerin sosyal hizmet kurum

ve uygulamasına, metodolojisine ve çocuğa yönelik cinsel istismar politika ve hizmetlerine katkısı tartışılmıştır.

Anahtar Sözcükler:

Cinsel istismar, ekolojik sistem yaklaşımı, bütüncül yaklaşım, vaka yönetimi, sosyal hizmet uzmanı

TEZ ÖZETİ**EBEVEYNLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARININ ÇOCUK YETİŞTİRMEYE ETKİSİ¹**

Aynur GÖKGÖZ,

Beyza YILMAZ,

Bilge Nur KÖKTÜRK,

Emine ER,

Hilal ULUTEPE,

M. Gürol ERGÜL²

Toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ortaya çıkardığı sorunlar ve bu sorunların çocuk yetiştirmeye etkisine ilişkin çözüm önerilerinin geliştirilmesi sosyal hizmetin temel amaçları arasında yer almaktadır. Günümüzde toplum yapısının hızla dönüşmeye başlaması, bu doğrultuda ebeveynlerin toplumsal cinsiyet algılarında değişiklikler oluşmasında ve ebeveynlerin bu algılarının çocuk yetiştirmeye etkisinde farklılıklar yaratmaktadır. Bu konuda ebeveynlerin çocuk yetiştirme tarzlarının eşitlikçi yapıya sahip olmaması sosyal hizmet müdahalesinin önemini artırmaktadır.

Bu araştırmada, Ankara'nın Çayyolu ilçesinde yasal bir evlilik bağı ile yaşayan, Çayyolu Metrosu'nu kullanan 50 erkek - 50 kadın ebeveyne ulaşılmıştır. Bu araştırmanın amacını, evli kadın ve erkek ebeveynlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algılarının çocuk yetiştirmeye etkisini ne yönde değiştirdiğinin belirlenmesi oluşturmaktadır.

Görüşmelerde, evli kadın ve erkek ebeveynlere, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan anket formu uygulanmıştır.

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği verilerine göre;

- Araştırmaya katılan kadınların toplumsal cinsiyet eşitliği algıları, erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitliği algılarına göre daha yüksek bulunmuştur.
- Araştırmaya katılan ebeveynlerin eğitim düzeyi arttıkça toplumsal cinsiyet eşitliği algıları da artmıştır.
- Araştırmaya katılan ebeveynlerin mesleki statüleri arttıkça toplumsal cinsiyet eşitliği algıları artmamaktadır.

¹ Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü 2016-2017 Eğitim-Öğretim Dönemi Gerçekleştirilen Lisans Uygulamalı Araştırma Raporu

² Hacettepe Üniversitesi Öğrencileri

- Araştırmaya katılan ebeveynlerin ortalama aylık gelir düzeyi arttıkça toplumsal cinsiyet eşitliği algıları artmamaktadır.
- Araştırmaya katılan ebeveynlerin aile tipi, en uzun yaşadığı yer, çocuk sayısı ile toplumsal cinsiyet eşitliği algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Araştırmacılar tarafından hazırlanan Çocuğa Yönelik Tutum Anketi'ne göre;

- “Kızlar, ekonomik bağımsızlıklarını kazandıklarında ailelerinden ayrı yaşayabilmelidir.” ifadesine araştırmaya katılan ebeveynlerin yarısından fazlası katılmıştır.
- “Bir genç kızın flört etmesine ailesi izin vermelidir.” ifadesine araştırmaya katılan ebeveynlerin büyük çoğunluğu katılmıştır.
- “Erkek çocuğumun gey olması beni rahatsız eder.” ifadesine araştırmaya katılan ebeveynlerin yarısından fazlası katılmıştır.
- “Kız çocuğumun beni erkek arkadaşıyla tanıştırması beni rahatsız eder.” ifadesine araştırmaya katılan ebeveynlerin büyük çoğunluğu katılmamıştır.

Araştırmaya katılan kadınların toplumsal cinsiyet eşitliği algıları, erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitliği algılarına göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği sonuçlarına bakıldığında eğitim düzeyi, mesleki statüleri, aylık gelir düzeyi arttıkça toplumsal cinsiyet eşitliği algılarının da arttığı görülmüştür. Bu durum ebeveynlerin çocuk yetiştirmeleri konusunda da daha eşitlikçi yapıya sahip olmaları üzerinde etkili olmuştur. Bu eşitlikçi algının toplumun tüm kesimlerine ulaşabilmesi adına Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından toplumsal cinsiyet ve çocuk yetiştirme konulu çalışmalar planlamalı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından ise mesleklerin çalışma koşullarını düzenleyici politikalar geliştirilmeli ve uygulamaya konmalıdır.

Öte yandan uygulanan bu ölçeğe göre ebeveynlerin aile tipi, en uzun yaşadığı yer, çocuk sayısı ile toplumsal cinsiyet eşitliği algıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmacılar tarafından uygulanan ankete göre ebeveynlerin büyük oranının “kız çocuklarının ekonomik bağımsızlıklarını kazandıklarında ayrı yaşayabilmeli” ifadesine katıldıkları sonucuna ulaşılmış olsa da bunun yeterli düzeye ulaşmadığı görülmüştür. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Okul Sosyal Hizmeti çalışma alanının önü açılarak sosyal hizmet uzmanlarının bu alanda gerekli çalışmaları yapmalarına olanak sağlanmalıdır.

Yine uygulanan ankete göre “Erkek çocuğumun gey olması beni rahatsız eder.” ifadesine araştırmaya katılan ebeveynlerin yarısından fazlasının katıldığı sonucuna ulaşılmıştır. RTÜK'ün etkili yayın politikalarıyla medya homofobiye destekleyecek nitelikte yayınlardan arındırılmalı ve eğitim çalışmalarıyla ebeveynlerin bilgi ve bilinç düzeyi yükseltilmelidir.

8. ULUSAL SOSYAL HİZMETLER KONGRESİNİN ARDINDAN

“TÜRKİYE’DE SOSYAL POLİTİKA’NIN DÖNÜŞÜMÜ: YERELLEŞME VE SOSYAL HİZMETLER”

Ülkemizde sosyal hizmet eğitiminin başladığı 1961 yılından günümüze kadar sosyal hizmetler alanındaki düzenlenmeler ve uygulamalar konusunda pek çok ilerleme olmuştur. Gerek eğitimin gerekse sosyal hizmet uygulamalarının başladığı yıllardan bu yana bir disiplin ve meslek olarak sosyal hizmetin bilimsel bir temelde verilmesi, yapılan uygulamaların tartışılarak daha da geliştirilmesi düşüncesi kendini göstermiştir. Ulusal Sosyal Hizmetler Konferansları da bu temel düşüncenin bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlki 1959 yılında yapılan I. Milli Sosyal Hizmetler Konferansı’ndan bu güne kadar “sosyal sorunlar”, “çocuk sorunları”, “toplumsal değişme”, “sosyal devlet”, “insan hakları”, “küreselleşme” “sosyal hizmetlerin geleceği” gibi her dönem dünyanın ve ülkemizin içinde bulunduğu ihtiyaç ve sorunlardan hareketle gerçekleştirilen Konferanslar, sosyal hizmet alanında yaşanan pek çok sorunun ve ihtiyacın farklı çevrelerce bilimsel bir zeminde tartışılmasına önemli katkılar sunmuştur. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği tarafından her beş yılda bir düzenli olarak gerçekleştirilen Sosyal Hizmetler Konferansları’nın 2011 yılından itibaren “Sosyal Hizmetler Kongresi” biçiminde düzenlenmesine karar verilmiştir.

Dünyadaki son değişimler yerelleşmenin ve yerel yönetimlerin öneminin öne çıktığını gösterir niteliktedir. Ülkemizde sosyal hizmetlerin yürütülmesi temel olarak devletin sorumluluğu altındadır. Kamu bu sorumluluğu merkezi ve yerel düzeydeki örgütlenmeleri ile yerine getirmektedir. Yerel yönetimler, halkın sağlığından kamu düzeninin sağlanmasına kadar birçok alanda sorumlu ve görevli kuruluşlardır. Yaptıkları hizmetler insan yaşamını doğrudan etkileyen ve insanların en yakından izledikleri ve değerlendirdikleri hizmetlerdir. Bu açıdan gerek insan ihtiyaçlarının karşılanmasında gerekse toplumsal ilerlemenin sağlanmasında yerel yönetimlerin önemli bir yeri vardır. Bu temel bakış açısından hareketle 8. Ulusal Sosyal Hizmetler Kongresi “Türkiye’de Sosyal Politikanın Dönüşümü: Yerelleşme ve Sosyal Hizmetler” ana teması ile düzenlenmiştir.

Kongre 15 Nisan 2016 Cuma günü büyük bir katılımı ile açılmıştır. Kongreye Ankara, Mersin, İstanbul, İzmir, Antalya, Manisa, Hatay, Zonguldak, Diyarbakır, Van, Konya, Kocaeli, Sivas, Denizli, Adana, Bursa gibi pek çok farklı ilden toplam 325 kişi katılmıştır. Kongremize kurum/kuruluş bazında; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Belediyeler (İstanbul, İzmir, Mersin, Van, Antalya, Ankara gibi farklı illerden büyükşehir, il ve ilçe belediyeleri), Siyasi Parti temsilcileri, Türkiye Belediyeler Birliği, sendikalar, çeşitli sivil toplum kuruluşlarından katılım

sağlanmıştır. Bunun yanı sıra kongremize yoğun bir öğrenci katılımı da olmuş, 80 öğrenci kayıt yaptırmıştır.

Kongre programının daha rahat izlenmesi için katılımcılara, içinde dosya, bloknot, kalem, sempozyum programı, özet bildiri kitabı ve ikramlar bulunan çanta verilmiştir. Katılımcıların öğle yemekleri karşılanmış, aralarda çay, kahve ve pasta ikramları yapılmıştır. Kongre kitabı da sonraki süreçte basılarak katılımcılara ve ilgililere sunulmuştur.

Kongrenin bilimsel programında, iki konferans, bir panel oturumu, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Şubeleri ve Sosyal Hizmet Emekçilerinin sunumları, Yerel Yönetimlerde Sosyal Hizmet Uygulamalarına ilişkin, çeşitli belediyelerde çalışan sosyal hizmet uzmanlarının katıldığı bir forum, üçer salonda dörder bildirili oturumlar gerçekleştirilmiştir.

Bu kongrede, sosyal politikalardaki dönüşüm ve yerelleşme, sosyal hizmetlerin planlanması, sunumu ve etkinliği bağlamında tartışmaya açılmıştır. Bu çerçevede açılış konferansında Prof.Dr. İlhan Tekeli ve Dr. Rıza Türmen yerelleşmeyi demokrasi bağlamında tartışarak, birey ve toplum ilişkisinin aktif yurttaşlık temelinde güçlendirilmesi vurgusunu yapmışlardır. Farklı ülke örnekleri ve farklı yerelleşme türleri üzerinde durulması, ülkemiz için en olanaklı modeli tartışmaya açma konusunda bir başlangıç adımı olmuştur.

Panel oturumunda Türkiye’de Sosyal Politika’nın Dönüşümü Kapsamında Sosyal Hizmetlerin Yerelleşmesi: İhtiyaçlar, Sorunlar Olasılıklar başlığı çerçevesinde, üç değerli konuşmacı yer almıştır. Sosyal Politika’nın dönüşümünü, uluslararası ve ulusal boyutuyla ele alan Dr. Gülcan Urhan, Türkiye’de yerelleşmeyi fırsatlar ve var olan riskler çerçevesinde değerlendiren Yrd. Doç. Dr. Taner Artan ve sosyal yardımların yapılandırılma süreciyle ilgili model önerilerini paylaşan Erkan Karaaslan, değerli paylaşımlarıyla, konunun yapılabilişlikler çerçevesinde ele alınmasını sağlamışlardır.

Şubeler oturumumuzda şubeler kendi illerine ve şubelere bağlı diğer illerdeki sosyal hizmetlere ilişkin genel duruma değinmiş ve yerel yönetimlerin çalışmalarını paylaşmışlardır. Bu alandaki sorunlar ve çözüm önerileri tartışılarak oturum sonlandırılmıştır.

Sağlık Emekçileri Oturumunda, Türkiye’de sosyal politikalarda dönüşümün sosyal hizmet emekçilerine yansması çerçevesinde, sorunun çözümünde örgütlenmenin önemi ve ASDEP örneği de dahil olmak üzere tüm sosyal hizmet alanlarında örgütlü yapıların güçlendirilmesi ve sürece katılımın sağlanması gerekliliği üzerinde durulmuştur.

İkinci gün sabah programında yer alan Konferans’ta, Doç.Dr. Can Umut Çiner kamu yönetiminde yerelleşme ile ilgili temel kavramlara ışık tutarak, yerelleşen sosyal hizmetler açısından koordinasyon

ve denetim mekanizmasının önemini vurgulamıştır. Avusturya'dan gelerek kongremize katılan Sosyal Çalışmacı Ramis Doğan ise Avrupa'da yerelleşmenin bir örneği olarak Avusturya'da sunulan hizmetlere değinmiş ve hizmetlerin nasıl yapılandırılabileceğine ilişkin bir çerçeve sunmuştur.

Kongrenin bilimsel programında 70'e yakın bildiri sunumu yapılmıştır. Bildiriler, yerelleşmenin farklı nüfus gruplarına yönelik (mülteciler, kadınlar, çocuklar, engelliler gibi) ve yerelleşme pratiklerinin yapılandırılmasına ilişkin olarak sosyal hizmet bakış açısını vurgulayan ve tartışmaya açan bir nitelik taşımıştır.

Kongremizin son bölümünde yer alan forumda ise İzmir, Mersin, Van, Çankaya, Keçiören ve Şişli belediyelerinde çalışan sosyal hizmet uzmanları gerçekleştirdikleri uygulamaları ve iyi örnekleri paylaşmışlar ve diğer belediyeler için önemli bir bilgi birikimi sunmuşlardır.

8. Ulusal Sosyal Hizmetler Kongresi'nde; Türkiye'de sosyal politika, sosyal politikanın dönüşümü, bu açıdan yerelleşmenin yeri ve önemi, yerelleşme sürecinde sosyal hizmetlerin sunumunun nasıl olacağı teması, dünyada ve ülkemizdeki uygulamalar ışığında bilimsel ve profesyonel boyutları ile tartışılmıştır. Kongre, disiplinler bir yaklaşım ile bu alana ilişkin ihtiyaçların belirlenmesi ve çözüm olanaklarının akademisyen ve çalışanlar tarafından tartışılması ve işlevsel önerilerin oluşturulması açısından faydalı olmuştur.

Kongrenin başarı ile gerçekleştirilmesinde emeği geçen pek çok kişi, kuruluş olmuştur. Kongrenin onur kurulunda ve bilimsel danışma kurulunda yer alan tüm hocalarımıza, yerel yönetim danışma kurulunda yer alan tüm sosyal hizmet uzmanlarına teşekkür ederiz. Düzenleme Kurulu'nda yer alan tüm çalışma arkadaşlarımıza verdikleri yoğun emek ve çabadan dolayı teşekkür ederiz. Sponsorlarımıza bu çalışmadaki katkılarından dolayı çok teşekkür ederiz. Salonlarını kullanmamıza imkan veren Ankara Üniversitesi yönetimine ve ATAUM çalışanlarına, iki gün boyunca programın sorunsuz işlemesine yardımcı olan ve büyük emek harcayan teknik ekibe çok teşekkürler. Kongre süresince bizleri yalnız bırakmayan destekleri ile kongremize önemli bir katkı sunan görevli öğrenci arkadaşlarımıza da sonsuz teşekkür ederiz. Son olarak değerli katılımcılarımıza kongremize göstermiş oldukları ilgiden dolayı çok teşekkür ederiz.

SHUDER 14.DÖNEM GENEL MERKEZ
YÖNETİM KURULU

**UUSLARARASI SOSYAL HİZMET UZMANLARI FEDERASYONU AVRUPA AĞI
(THE INTERNATIONAL FEDERATION OF SOCIAL WORKERS (IFSW) EUROPE e.V)**

**DELEGE TOPLANTISI
13-15 Mayıs, 2016
ZAGREB, HIRVATİSTAN**

IFSW-Avrupa ağı delege toplantısı Hırvatistan'ın başkenti Zagreb'de Palace Hotel'de 13-15 Mayıs 2016 tarihlerinde IFSW Avrupa ağına üye ülkelerden 50 sosyal hizmet uzmanının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. IFSW Avrupa ağına üye 35 ülke olmasına karşın, Türkiye'nin de dahil olduğu yükümlülüklerini yerine getiren ve oy kullanma hakkına sahip 22 ülke toplantıda oy hakkıyla temsil edilmiştir. Toplantıda Türkiye'nin çalışmalara katılım, aidat vb. üyelik yükümlülüklerini yerine getirmesi dolayısıyla, düzenlenen İFSW Üyelik Sertifikası İFSW Avrupa Genel Başkanı tarafından Türkiye SHUDER Genel Başkanına takdim edilmiştir. Üyelik yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve Türkiye SHUDER'in başvurusu sonucu Türkiye delegasyonunun katılım giderleri IFSW Avrupa Ağı tarafından karşılanmıştır.

IFSW Avrupa Ağı Delege Toplantısında görüşülen hususlar ve sürece ilişkin bilgiler aşağıda özetlenmiştir.

13 Mayıs 2016 tarihli toplantının ilk günü yarım gün olarak planlanmış olup programda karşılama ve geçen delege toplantısında alınan kararların gözden geçirilmesi ve yönetim kurulunun bir yıllık çalışmalarının sunumu yer almıştır, Türkiye delegasyonu olarak, Hırvatistan Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği tarafından düzenlenen akşam yemeğine katılım sağlanmıştır.

14 Mayıs 2016 tarihli ikinci gün üye ülke temsilcilerinin kendilerini tanıtmaları ve kısa selamlama konuşmalarıyla başlamıştır. Bu çerçevede Türkiye Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Başkanı Bülent KARAKUŞ Türkiye SHUDER'deki ve meslek hayatındaki durumuna ilişkin kendisini tanıttıktan sonra, Türkiye SHUDER'e ilişkin yönetim değişikliğinden bahsederek, Türkiye SHUDER olarak IFSW ile ilişkilerin önemsendiğini ve olumlu işbirliği ile dayanışmanın bundan sonra da sürdürülmek istendiğini belirtmiştir Türkiye adına katılan diğer katılımcı Gonca POLAT da İnsan Hakları Komisyonundaki görevi ve bugüne kadarki IFSW ve Türkiye SHUDER görevlerinden bahsederek katılımcıları selamlamıştır.

Toplantıda öncelikle IFSW Dünya (Global) Yönetim Kurulu Başkanı Ruth Stark ve Genel Sekreteri Rory Truell IFSW Dünya (Global) çalışmalarına ilişkin sunum gerçekleştirmiştir. Yapılan çalışmalarla IFSW'nin kapsayıcı olduğu, Dünya Sosyal Hizmet Gününe ilişkin benimsenen temalar ve yapılan çalışmaların olumlu karşılık bulduğu, IFSW'nin son süreçte üye sayısını artırarak genişlediği ve çok büyüdüğü, kapsayıcı olduğu, Hindistan gibi çok büyük nüfusa sahip bir ülkenin kendi örgütsel

birliğini sağladığı ve İFSW'ye üye olduğu (Hindistan'ın üyeliği Türkiye tarafından da onaylanmıştır), Latin Afrika vb. diğer bölgelerin daha çok çalışmalara katıldığı, İFSW Avrupa Ağı'nın 50.Yılı nedeniyle çeşitli aktiviteler gerçekleştirildiği, Birleşmiş Milletler ve uluslararası örgütlerle ortak çalışmalar yapıldığı, aslında bu süreçte sorunların ve çözüm yollarının ortak olduğunun görüldüğü, bu çerçevede gelişen göçmen dalgası ve yoksulluğun ülkeler için önemli bir sorun alanı oluşturduğu ve bu sorunların çözümü için küresel düzeyde çalışma yapılması gerektiği belirtilmiştir.

50 yılı aşkın süredir geçerliliğini sürdüren İFSW mevzuatının güncellenmesi ihtiyacından hareketle 2013 yılında ilk çalışmalara başlandığı, 2015 yılında 2.grup çalışmanın gerçekleştirildiği, Mart 2016'da da ön çalışmaların sonuçlandığı ve bu haliyle web sitesinde yayınlanarak görüşe açıldığı belirtilerek, mevzuat güncellemesinin önemli kısımları toplantıda ele alınmıştır. Bu çerçevede, yapılan düzenlemede SHU'ların işlevlerini gerçekleştirebilmeleri için "Ortaklık, Eylem, Politika Geliştirme ve Savunuculuk" rollerini yerine getirmelerine yönelik hususlara dair görüş ve katkılar alınmıştır. 21-23 Haziran 2016'da Seul'de gerçekleştirilecek olan İFSW Konferansında bu konuların ve Etik İlkelerin de görüşülmesi kararlaştırılmıştır. Seul'deki İFSW toplantısına katılım planlanmış olup Seul'e Türkiye SHUDER'in de 1 üyeye katılacağı belirtilmiştir. Türkiye SHUDER'in Türkiye Felsefe Kurumu ile birlikte gerçekleştirdiği Etik Araştırması açısından toplantıya katılımın önem arz ettiği düşünülmüştür.

İFSW Avrupa Ağı'nın komisyon ve dış temsilcilerinin raporlarının sunumuna geçilmiştir. Bu çerçevede Avrupa Konseyi Temsilciliği ile İnsan Hakları ve Etik Komisyonunun sunumları gerçekleştirilmiş olup insan hakları komisyonu sunumu komisyon başkan yardımcısı olan Türkiye delegesi Yrd.Doç.Dr. Gonca POLAT tarafından yapılmıştır. Sunumda, 2015 Delege Toplantısı sonrasında İskoçya Glasgow'da Strathclyde Üniversitesi ile işbirliği içerisinde gerçekleştirilen bir günlük çalıştayın programı ve çıktıları paylaşılmıştır. Çalıştayda, Edinburg'da gerçekleştirilen Avrupa Konferansı'nın teması ile uyumlu bir şekilde "İnsan Hakları ve Ortaklık" teması işlenmiş ve ortaklığın politika, eğitim ve uygulama alanlarında tartışılmasına olanak veren sözel sunumlar, davetli konuşmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Öğleden sonra oturumunda ise katılımcılar ile farklı ülkelerde sosyal hizmet uzmanlarının insan hakları gündemini ve günlük uygulamalarda insan hakları ilkelerinin yerini tartışmaya açmak amaçlanmıştır. Küçük grup çalışmaları şeklinde yürütülen ikinci bölüm sonrası, insan hakları komisyonu çalışmalarına yön verecek öneriler de alınmıştır. Bu kapsamda son dönemde İnsan Hakları Komisyonu'nun gündemini, sosyal hizmet uzmanlarının insan hakları oluşturmaktadır. Bu kapsamda Romanya Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (AsProAs) ve Avusturya Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği'nin birlikte yürüttüğü "Sosyal Hizmet Uzmanlarının İnsan Hakları" araştırmasına değinilmiştir. Söz konusu araştırmaya Türkiye'den 99 sosyal hizmet uzmanı online anketi yanıtlarak katılmıştır. Önümüzdeki süreçte yayınlanacak olan Araştırma Sonuçlarına göre Türkiye SHUDER

üyelerinin haklarını savunan ülkeler arasında yer almış olup bazı ülkelerde SHU olarak çalışabilmek için ilgili ülkede SHUDER'e üye olmak gerektiği görülmüştür.

Aynı oturumda ayrıca Avrupa Sosyal Platformu, European Anti-Poverty Network(EAPN), Fundamental Rights Platform(FRP), European Organisation of Rare Diseases (EURORDİS), ENS4Care Project, H2020 Project platform ve proje çalışmalarında IFSW-E'yi temsil eden temsilcilerin yaptıkları çalışmalar aktarılmıştır.

Öğleden sonraki bölümde IFSW Avrupa Ağının güncelleme çalışmaları başlatılan Tüzüğüne ilişkin IFSW Avrupa Yönetim Kurulu Üyesi Brian Auslander tarafından bilgi verilmiş ve tüzüğe ilişkin görüş alışverişinde bulunulmuştur. Ardından tüzüğe ve IFSW çalışmalarına ilişkin grup çalışmaları yapılmıştır. Türkiye delegasyonu olarak Hırvatistan, Fransa ve Ermenistan'la yapılan grup çalışmasında IFSW'nin üye ülkelere ilişkin çalışmalarına dair şu öneriler geliştirilmiştir: IFSW delege toplantılarında ülke sunumlarına yer verilmeli, Ülkelerde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri tartışılmalı, Bölgesel toplantılar yapılmalı, IFSW Avrupa Yönetim Kurulu toplantıları farklı ülkelerde yapılmalı ve böylelikle yönetim kurulu, ziyaret ettiği ülke ile ilgili detaylı bilgi alma imkanına sahip olmalı. Halihazırda Yönetim Kurulu üyeleri farklı ülkelerden sorumludur ancak bu sorumluluk işlerlik kazanmalı ve o ülkelerin etkinliğini artırmaya yönelik çalışma yapılmalı, IFSW genel olarak ve üye ülkelere ilişkin düzenli sosyal hizmet verileri, istatistikler yayınlamalı vs.

Grup çalışmaları sonrasında tüm grup çalışmalarına ilişkin öneriler toplantıda paylaşılmıştır.

Toplantının son bölümünde, her yıl yapılan IFSW Avrupa Ağı Delege Toplantısı ve 2 yılda bir yapılan Konferanslara ilişkin önümüzdeki süreçte yapılacak olan Delege Toplantıları ve Konferansları ele alınmıştır.

-21-23 Haziran 2016'da Güney Kore'nin başkenti Seul'de yapılacak olan IFSW Konferansına ilişkin IFSW Dünya ve Avrupa Ağı temsilcileri tarafından görüş alışverişinde bulunulmuştur. Konferansta IFSW toplantısı da yapılması kararlaştırılmıştır.

-28-30 Mayıs 2017'de İzlanda'nın başkenti Reykjavik'de "Marjinalizasyon" temasıyla yapılacak olan IFSW Avrupa Konferansına ilişkin hazırlıklar İzlanda SHUDER temsilcisi Maria Runarsdottir tarafından paylaşılarak tüm üye ülkeler ve sosyal hizmet uzmanları konferansa davet edilmiş, davet kartları dağıtılmıştır. Konuyla ilgili olarak katılımcılar arasında görüş alışverişinde bulunulmuştur. Konferans öncesi IFSW Avrupa ağı delege toplantısı yapılması kararlaştırılmıştır.

-IFSW Avrupa Ağı 2018 Delege Toplantısı için Fransa evsahipliği talebinde bulunmuş ancak evsahipliği için müracaat süresinin bir dahaki delege toplantısına kadar devam ettiği belirtilerek, kararın 2017 İzlanda Delege Toplantısında verilmesi kararlaştırılmıştır.

-IFSW Avrupa Ağı 2019 Delege Toplantısı ve Konferansı için İsrail evsahipliği talebinde bulunmuş ancak evsahipliği için son başvuru tarihinin 12 Haziran 2016 olduğu belirtilerek, kararın 21-23 Haziran 2016'daki Seul Konferansında verilmesi kararlaştırılmıştır.

2016 Seul ve 2017 İzlanda konferanslarına üye ülkelerden 5 adet bildirinin ilgili üye ülke derneğine yapılarak ayrı bir workshop olarak konferansta yer alabileceği kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda üyelerimiz bildiri başvurularını Türkiye SHUDER'e yapabilir.

-Ülkemizde SHUDER ve Hacettepe Üniversitesi İİBF Sosyal Hizmet Bölümü tarafından, 21-23 Kasım 2016 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilecek olan Uluslararası Sosyal Hizmet Kongresine ilişkin derneğimiz tarafından toplantıda duyuru ve bilgilendirme yapılarak tüm üye ülkeler ve sosyal hizmet uzmanları Kongremize davet edilmiştir.

Türkiye delegasyonu olarak, 2.günün akşamında IFSW Avrupa Ağı tarafından düzenlenen akşam yemeğine katılım sağlanmıştır.

15 Mayıs 2016 tarihli son günün başlangıcında Türkiye delegasyonu olarak ilk gün önerilen ek gündem maddesi doğrultusunda, toplantıda Bülent KARAKUŞ ve Gonca POLAT tarafından Türkiye'deki Sosyal Hizmet Uzmanlarının kadrolarına ve alanlarına yapılan müdahaleler ile bu konudaki çalışmalar ve oda/meslek kanununa ilişkin süreçten bahsedilerek, bu konuda IFSW ve üye ülke deneyimleri ve düzenlemelerine ilişkin bilgi ve destek talebinde bulunulmuştur. Meslek kanununu çıkarmış olan ya da benzer süreçleri yaşayan Hırvatistan, Avusturya, İngiltere, İsrail, Belçika ve Almanya bilgi paylaşımında bulunmuş ve daha detaylı çalışma için görüşmelerin e-mail aracılığıyla sürdürülmesi kararlaştırılmıştır.

IFSW Avrupa Tüzüğüne ilişkin hazırlanan taslak ve delege toplantısındaki görüşler gözden geçirilmiş, bu doğrultuda taslağın revize edilerek bir komisyon tarafından toparlanması, Seul'de görüşmeye getirilmesi ve sonrasında posta yoluyla oylanması kararlaştırılmıştır.

IFSW 2016-2017 çalışma planının da grup çalışmalarından yararlanılarak derlenmesi, üye ülkelerle IFSW web sayfasında paylaşılması ve itiraz edilmemesi halinde uygulamaya konulması kararlaştırılmıştır.

IFSW Avrupa ağı yönetim kurulunun Sayman üyesi Brian Auslander tarafından 2016 bütçesinin 28.000 Euro olduğu, 24.000 Euro'sunun üye ülke aidatlarından toplandığı, maddi bir sorunun bulunmadığı belirtilmiştir. Bütçeye ilişkin ayrıntılı raporun üye ülkelerle paylaşılması kararlaştırılmıştır.

Delege toplantısının sonunda yeni yönetim kurulu üyeleri için oylama ve temsilcilerin seçimi gerçekleşmiştir. Yönetim Kurulu üyeliği süreleri dolanların yerine 2 üye ile 1 yedek üyenin atanacağı

belirtilmiş ve toplamda 5 kişi (İsveç, İspanya, Hırvatistan, Avusturya, Ermenistan) üyelik için aday olmuştur. Üyelik yükümlülüklerini yerine getiren, Türkiye'nin de dahil olduğu oy verme hakkına sahip olan 22 ülke oy kullanmıştır. Yapılan oylama sonucunda İsveç ve Hırvatistan'dan birer delege üyeliğe seçilmiş, İspanyol üye ise yedek üyeliğe seçilmiştir.

Bunun yanı sıra, iki başvurunun olduğu FRP (Temel Haklar Platformu) temsilciliği için de seçime gidilmiştir. Portekiz ve Romanya'dan iki adayın başvurduğu göreve, oylama sonucunda Portekiz delegesi atanmıştır.

Grup fotoğrafı çekimi ile toplantı sonlandırılmıştır.

Delege Toplantısı sonrası, 16 Mayıs 2016 tarihinde, Hırvatistan Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (HUSR) ile İnsan Hakları Komisyonu'nun ortak olarak düzenlediği "İnsan Hakları Çalıştayı" gerçekleştirilmesi kararlaştırılmış olup çalıştay raporu ayrı bir rapor olarak sunulacaktır.

15.05.2016

Yrd.DoçDr.Gonca POLAT
Türkiye SHUDER Den.Kur.Üyesi
IFSW Avrupa İnsan Hakları Kom.Bşk.Yrd

SHU/KYU Bülent KARAKUŞ
Türkiye Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
Genel Başkanı

İNSAN HAKLARI VE SOSYAL HİZMET SEMİNERİ

Tarih: 16 Mayıs 2016

Yer: Hotel Palace, Zagreb, Hırvatistan

Raporu hazırlayan: Doç. Dr. Gonca POLAT

İnsan hakları alanında sosyal hizmet uzmanlarının karşı karşıya kaldıkları zorlukları konu alan bir günlük bu seminer, IFSW-Avrupa İnsan Hakları Komisyonu (Graca Andre, Gonca Polat ve Manane Petrosyan) ile Hırvatistan Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (Tatjana Katkic Stanic) tarafından organize edilmiş ve yürütülmüştür.

Seminer Hırvatistan Derneği ve Hırvatistan Sosyal Politika ve Gençlik Bakanlığı temsilcisinin açılış konuşmasıyla başlamıştır. Seminere Hırvatistan'ın çeşitli illerinden 100'e yakın sosyal hizmet uzmanı katılmıştır.

Seminerin sabah oturumunda, Birleşik Krallık, İspanya, Hırvatistan ve Ermenistan'dan konuşmacılar yer almıştır.

İlk konuşmacı Ian Johnston (İskoçya) değişim yaratmak için güçleri birleştirme konulu konuşmasında, sosyal hizmet uzmanlarının kimlik yaratma ve kimliğini koruma süreçlerine dikkat çekmiştir. IFSW-Avrupa'nın çeşitli platformlarda başka disiplinlerle birlikte kurduğu ortaklıkları ve işbirliği ile sürdürülen çalışmaları kısaca aktarmıştır.

İkinci sunum, Ana Lima Fernandez (İspanya) tarafından yapılmıştır. Fernandez, ülkelerinde sosyal hizmet uzmanlarının son yıllarda gerçekleştirdikleri ve oldukça etkili olan sosyal kampanyalarını aktarmıştır. Bunlar arasında, sosyal hizmetleri de kapsayan bütçe kesintilerini protesto etmek amacıyla başlatılan "Turuncu Kurdele" kampanyası yer almaktadır. Söz konusu kampanya diğer alanlara paralel olarak (sağlık, eğitim, vb.), sosyal hizmetlerdeki kesintilerin içerdiği riskleri ve insan haklarına

yönelik ihlalleri ele almaktadır ve kamuoyunun sosyal hizmetlerdeki gidişata ilişkin farkındalığını artırmıştır. Bir diğer kampanya ise, sosyal yardım alanında karşılaşılan hak ihlallerini görünür kılmayı amaçlamıştır. “İnsan Onuru için Sosyal Haklar” başlığını taşıyan bu kampanya kapsamında İspanyol Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, sosyal hizmet uzmanlarının yanı sıra, sosyal yardım alan müracaatçılarla birlikte Avrupa Parlamentosu’na gitmiş ve yardım alanların seslerini birinci elden duyurmak istemişlerdir. Müracaatçıların deneyimleri ve görüşleri, partilerin sosyal yardım programları oluşturulurken dikkate alınmak üzere aktarılmıştır. Sosyal yardım sisteminin insan onuruna yaraşır bir hal alması için çalışmalar yapılmıştır. Bu program, kimi partiler tarafından olduğu gibi parti programlarına aktarılırken, kimi partiler tarafından kısmen alınmıştır.

Hırvatistan Zagreb Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü’nden Kritiina Urbanc sosyal hizmetlerin mülteci hakları açısından katkılarını tartışmıştır. Mültecilerin yerleşme, barınma, eğitim sağlık gibi ihtiyaçlarının karşılanmasında uluslararası kuruluşların ve Hırvat devletinin sunduğu hizmetleri aktarmıştır.

Manane Petrosyan ve Mira Antonyan sunumlarında Ermenistan’da çocukların kurum bakımı sürecinde hak ihlallerine değinmiştir. Genel olarak çocuk koruma sisteminin nasıl yapılandırıldığına ilişkin bir özet sunmuşlardır.

Son konuşmacı Gordana Daniel ise, SOS Çocuk Köyü’nde çalışan bir sosyal hizmet uzmanı olarak, Hırvatistan’da çocukların kurum bakımından alınıp aileye gönderilmesi sürecinde yaşanan hak ihlallerini tartışmıştır. Kurum bakımının terk edilmesi sürecinde yeterli hazırlık yapılmaması ve ailelerin bakım potansiyellerinin yeterince iyi bir şekilde değerlendirilmemesi nedeniyle ortaya çıkan kimi zorluklardan bahsetmiştir. Özellikle çocuğun katılım hakkının ihlali ile sonuçlanan birçok vaka olduğunu belirtmiştir.

Öğleden sonra gerçekleştirilen çalıştay Gonca Polat'ın kolaylaştırıcılığında yapılmıştır. Öncelikle, İnsan Hakları Komisyonu ile Romanya ve Avusturya Sosyal Hizmet Uzmanları Derneklerinin ortak çalışması olan “Sosyal Hizmet Uzmanlarının İnsan Hakları” başlıklı araştırmanın ilk sonuçları paylaşılmıştır. Araştırma 17 dilde, 26 ülkede uygulanmış ve toplamda 861 sosyal hizmet uzmanı tarafından doldurulmuştur. Söz konusu araştırmanın anketi Prof.Dr.Hakan Acar tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği mail grubundan meslektaşlarımıza iletilmiştir. Bu yolla anketi ülkemizden 99 sosyal hizmet uzmanı doldurmuştur. Araştırmanın ilk verilerine bakıldığında, sosya hizmet uzmanlarının insan hakları, olumsuz çalışma koşullarına karşı bir argüman olarak savunulmaktadır. Pek çok sosyal hizmet uzmanı, kalifiye olmayan kişilerin sosyal hizmet uzmanı olarak çalışmasını, müracaatçıların “iyi ve kaliteli hizmet alma” hakkına bir tehdit olarak görmektedir. Meslek örgütünün sosyal hizmet uzmanlarının haklarını savunma açısından üstlenmeleri gereken roller arasında savunuculuk ön planda yer alırken, mesleki kimliğin geliştirilmesi ve topluma doğru bir şekilde aktarılması sorumluluğu da yine meslek örgütlerine verilmektedir. Katılımcıların %30'u bir meslek örgütüne üye olduğunu ancak aktif katılım sağlamadığını belirtirken, %23'ü aktif bir üye olduğunu beyan etmiştir.

Sosyal hizmet uzmanlarının ülkelerinde mesleklerinin durumunu geliştirmek için özellikle başvurdukları ve savunuculuk yaptıkları haklar arasında öne çıkan, sağlıklı çalışma koşullarında ve insan onuruna yaraşır bir şekilde çalışma hakkıdır. Bunu ifade özgürlüğü hakkı, çalışacağı işi seçme hakkı ve insan onurunun korunması hakkı izlemektedir.

Araştırmanın ilk sonuçları bu şekilde paylaşılmıştır ancak asıl rapor, ilerleyen günlerde IFSW-Avrupa web sitesinde yayınlanacaktır (<http://ifsw.org/europe/>)

Öğleden sonra oturumu, küçük grup tartışmaları ile sürdürülmüştür. Kolaylaştırıcı tarafından belirlenen sorular çerçevesinde çeşitli çalışma alanlarında ve süreçlerinde “sosyal hizmet uzmanlarının haklarının ihlali” olarak tanımlanabilecek durumlar ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu ihlalleri ortaya çıkaran dinamikler, bu ihlallere karşı sosyal hizmet uzmanları olarak hissettiğimiz duygular ve tepkilerimiz ve son olarak meslek örgütü ile IFSW-Avrupa'ya yönelik öneriler alınmıştır. 8'er kişilik 7 grup çalışmaya katılmıştır. Her bir grup tartışma sonrası bir raportör aracılığıyla sonuçları paylaşmıştır.

Hırvatistan geçtiğimiz yıllarda, 5-10 yıllık bir mücadele sonucunda meslek yasasını çıkarmış bir ülkedir. Katılımcılar, çeşitli alanlarda- ancak çoğunlukla genel sosyal hizmetler alanında- çalışan Hırvat sosyal hizmet uzmanlarıdır.

Grup tartışmaları sonrası paylaşılan sonuçlar ve sosyal hizmet uzmanlarının haklarını ihlal eden durumlar şu şekilde özetlenebilir:

Çalışma koşulları

- İstihdamın sınırlı olması, bazı alanlarda neredeyse hiç yeni istihdam olanağı olmaması (örneğin sağlık alanı)
- Yetersiz çalışma koşulları, oda, telefon, internet, ofis araç gereçlerinin sınırlılığı
- Yüksek vaka ve iş yükü
- İş yükünün coğrafi bölge ve şehirlere göre farklılaşması
- %70 oranında yazışma yükü, bürokratik ve idari işlerin fazla olması
- Sosyal hizmetler ile ilgili yasaların çok sık değişmesi, adaptasyon zorluğu

a) Müracaatçılarla, diğer profesyonellerle ve medya ile ilişkilerde yaşanan zorluklar

- Yetersiz fiziki şartlar nedeniyle müracaatçı ilişkilerinin kalitesinin düşmesi
- Müracaatçıların sosyal hizmet uzmanlarına güvenmemesi
- Yasal durumlarda mahkemelerin ağır işlemesi ve bu nedenle vakanın ilerleyememesi, ancak bunun faturasının sosyal hizmet uzmanlarına çıkarılması
- Kimi zaman müracaatçılar tarafından tehdit edilme.
- Medya'nın sosyal hizmet uzmanlarına yönelik olumsuz bir imaj yaratması, olumlu örneklerin görünmemesi
- Politika yapıcıların sosyal hizmet uzmanlarını dikkate almamaları, bu süreçte meslek elemanlarının güçsüz kalmaları

- İfade özgürlüğünün olmaması
- Eğitim ve süpervizyon yetersizlikleri
- Bakanlıklar arasında koordinasyon olmaması
- Alan ile ilgili bilgi sahibi olmayan yöneticiler olması.
- Farklı alanlarda sosyal hizmet uzmanlarının yaptıkları işlerin standartlaştırılması ihtiyacı

b) Duygular

- Amacımız müracaatçılarımızın haklarını korumak ancak bizim kendi haklarımız korunmamakta ve kendimizi kurban olarak hissetmekteyiz. Diğer ortak duygular arasında, hayal kırıklığı, öfke, engellenme, suçlanma, stress ve baskı altında hissetme, cesaretsiz hissetme ve tükenme yer almaktadır.
- Ancak bir yönüyle de olumsuz duygulara karşın güçlü hissetme dile getirilmiştir; çünkü bunların aşılabileceğine dair bir inanç var.

c) Öneriler

- Diğer ülkelerin deneyimlerini daha fazla duyma ihtiyacı dile getirilmiştir.
- Hırvatistan'da sosyal hizmet uzmanlarının sorunlarını etkili bir şekilde politika yapıcılara aktaracak bir sözcü, güçlü bir figür gerekli görülmektedir.

Tartışmalar sonrası, hem İnsan Hakları Komisyonu hem de Hırvatistan Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği sorunlar ve öneriler çerçevesinde sonraki çalışma planlarını şekillendireceklerini iletmişlerdir. Çalışma, grup fotoğrafı ile sonlandırılmıştır.

KİTAP TANITIMI**“ZOR ÇİÇEKLER (SHU Hulusi Armağan YILDIRIM)”**Seçil AKAY¹**Yazar: Hulusi Armağan Yıldırım****Yayınevi: Trend Yayınevi****ISBN: 9789944342193****Sayfa: 192 sayfa****Basım Tarihi: 2014****ZOR ÇİÇEKLER**

Hayatı yaşarken, okurken, dinlerken, izlerken hissetmek... Sahi beş duyu organımızla hissettiğimiz hangi hayat daha bizden, daha yüreğimize yakın? Yaşadığımız kadar mı yoksa gördüğümüz kadar mı hayat tanımımız? Ya da farkındalıklarımız mı belirliyor duygularımızı?

“Zor Çiçekler”; sosyal hizmet uzmanı olarak pek çok kuruluştaki görev yapan halen ASPB EYHGM Engelli Bakım Hizmetleri Dairesi Başkanı Hulusi Armağan YILDIRIM’ın kaleminden hayata dair kesitleri içeren insan yaşantıları içinde okuyucunun yukarıdaki soruları fark etmesini sağlıyor.

¹ Sosyal Hizmet Uzmanı

Gerçek yaşam hikâyeleri içinde hüznün esintileri. Bu hüznün, gerçekliğin içinde sosyal hizmet uzmanının “ezberbozan” çözüm yolları ile karşılıyor okuyucuyu. Kimbilir bu yaklaşım, pek çokları için mevzuat duvarlarını aşabilecek kadar özgün ve bir o kadar insani değerleri barındıran tutumların vücut bulmuş halleri.

Tüm sektörlerde yaşanan değişimin yansımaları olduğu gibi sosyal hizmetler alanında da kendini gösteren değişim ve dönüşümün esintilerini taşıyan kitapta, sosyal hizmet uzmanının yaşadığı örnek olaylar ete kemiğe bürünmüş haliyle okuyucunun karşısına çıkıyor. Söz konusu örnek olay kimi zaman hizmet alanın farklılığını vurgularken kimi zaman hizmet verenin farklılığı olup nihayetinde bireye farkındalık katıyor. Değişen olaylar içinde değişmeyen insanın yüreğine dokunuşun “abc”si mahiyetindeki bu kitap, uygulayıcılara da bir rehber aynı zamanda.

Özünde bütün sektörlerin muhatabı “insan” iken, sosyal hizmetler alanındaki insanı “insan gibi görmek” : Kitapta sorunlara ilişkin çözüm yaklaşımları tam da bu noktada başlıyor. Farklı sektörlerde insanın yerini hasta, suçlu, müşteri almışken; resmi kurumun yuvaya yurda dönüştüğü kuruluşlarda yaşayan bir çocuk, bir genç, bir engelli, hasılı insanla muhatap olunduğunun gerçekliği ile hareket edildiğinde çözüm stratejisi “halden anlamaya” yani “empatiye” dönüşüyor. Nitekim yazarın bu yaklaşımı, yaşanmış öykülerin tamamında hissediliyor.

Kitapta öne çıkan bir diğer unsur ise, sosyal hizmet uzmanının mesleki uygulamalarına ilişkin incelikli dokunuşlar. Söz konusu dokunuşların temelinde ise okuyucuyu “iyi bir gözlem” karşılıyor. Söz konusu gözlem, kimi zaman bir çocuğun “Kar Müjdesi”, kimi zaman “yemeklere batırılan ekmekle” gururlanan çocukların, muhatap alınmanın verdiği sevinç ile kendini gösteriyor. Yazarın kitapta yer verdiği hikâyeler, herkes içinde biricik olmanın özeti.

“Zor Çiçekler”in sayfaları arasında okuyucuyu karşılayan insan hayatları, her bir durakta karşılaştığımız vakıalar, nihayetinde şairin dizelerinde yer alan “Hatıra” misali okuyucuyu uğurluyor:

HATIRA

Geçsin günler, haftalar,
Aylar, mevsimler, yıllar...
Zaman sanki bir rüzgâr
Ve bir su gibi aksın...
Sen gözlerimde bir renk
Kulaklarımda bir ses
Ve içimde bir nefes
Olarak kalacaksın...
Enis Behiç KORYÜREK

“Zor Çiçekler”, uygulayıcılara rehber olma özelliği yanı sıra toplum içinde yaşayan bireyin, kendi evreni dışında kalan yaşamlara ışık tutma özelliği ile farkındalığımızı arttıracak mahiyette bir kitap. İyi okumalar...

Portre / Röportaj

Abidin ÖZDEMİR¹

TURGAY ÇAVUŞOĞLU (SHU)

Ben O'na Sosyal Hizmet Tarihçisi demek istiyorum. Arşivlerden bilgi ve belgeleri ortaya çıkartıp bizlerin kullanımına sunuyor. Sosyal Hizmet tarihi ile ilgili bilgileri kitaplaştırıyor. Elinde bir fotoğraf makinesi sosyal hizmetle ilgili etkinlikleri durmadan belgelendiriyor. Hayatını kaybeden meslektaşlarımızı araştırıyor, tatlı ve yumuşak sesi ile bizlere aktarıyor. Sesinde kızgınlık emaresi göremiyorum Turgay Abi'nin(Ağabey). O hepimizin Turgay Abisi.

1978 yılında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Akademisinden mezun olmuştur.

Mezuniyet sonrası sırasıyla Adana, Kütahya, Balıkesir ve Ankara İllerinde Sosyal Hizmet Uzmanı ve Müdür olarak görev yapmıştır. Kütahya Huzurevi Müdürlüğü döneminde "Huzur", Saray Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü sırasında "Saray'dan ÇAĞRI" isimli dergilerin yayınlanmasında görev almıştır.

1998 yılında Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünde yüksek lisansını tamamlayarak, "Kamu Yönetimi Uzmanı" olmuştur. Kendisi daha çok sosyal hizmetler tarihi üzerine çalışmaktadır. Bu alanda değişik sempozyumlarda sözlü ve poster bildiriler sunmuştur.

"Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu- Himaye-i Etfal Cemiyeti" (Beyaz Gemi Yayınları 2001), "Sosyal Hizmetlerin Yakın Tarihinden Sayfalar, Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu Yaprakları" (SABEV Yayınları-2005), "Sosyal Hizmetler Tarihinde Kilometre Taşları" (Korza Yayıncılık 2010) isimli kitapları yayınlanmıştır.

¹ Sosyal Hizmet Uzmanı, Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü

2007-2013 yılları arasında Adnan Menderes Üniversitesi İİBF, Sosyal Hizmet Bölümünde konuk öğretim görevlisi olarak derslerini sürdürmüştür. 2014 yılından itibaren İzmir Gediz Üniversitesi ve Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümlerinde konuk öğretim görevlisi olarak derslere girmektedir.

2011 yılında emekli olmuştur. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği İzmir Şubesinin üç dönem Başkanlığını yapmıştır. Ege Geriatri Derneği Saymanlığı, Aile Danışmanları Derneği İzmir temsilciliği görevlerini yürütmektedir.

-Sizi kısaca tanıttıktan sonra sormak istiyorum. Bu bilgilerde bir eksiklik var mıdır? Tarih bilmek araştırmak çok önemlidir. Sizi sosyal hizmet tarihinin içine çeken şey nedir?

Öncelikle, bana bu fırsatı tanımanız nedeniyle teşekkürü borç biliyorum. Meslek yaşamımda 2 bakan, 2 genel müdür, 1 kaymakam ve bir validen takdir ve teşekkürlerim var. Dokuz Eylül Üniversitesi ALAUM (Aile Araştırmaları Uygulama Merkezi) Danışma Kurulu Üyeliği, İzmir İnsan Hakları Kurulu Üyeliği, Konak Kent Konseyi Engelli Meclisi Yönetim Kurulu Üyeliği, İzmir İleri Yaş Sempozyumu Düzenleme Kurulu ve Genel Sekreterliği, Aile Danışmanları Derneği olarak “İnsan Ticareti Mağdurları” eğitimi özgeçmişimde yer alan önemli basamaklardan bir kaçı. Sosyal Hizmet Sempozyumu 2014’de Prof. Dr. Sema Kut Poster Ödülünü almamız ise bir başka gurur konusu.

Beni sosyal hizmet tarihine çeken bir şey olmadı. Prof. Dr. İlhan Tomanbay itti diyebilirsiniz. Onun cesaretlendirmesi ve destekleri olmasa sanırım yazma cesaretim olmazdı. Kendisine huzurlarınızda teşekkür ediyorum. SABEM Dergide başlayan macera beni bu günlere getirdi. Diğer bir teşekkürüm rahmetli SHÇEK Genel Müdürü Güven Etkin’e. Özel Kalem Müdürlüğü yaptığım dönemde arşivi toplamama yardımcı oldu. Çocuk Esirgeme Kurumu arşivinin tozunu yutunca iflah olmadım. Onbeş koli arşiv belgesini toplayarak tutanak altına aldık. Kısacası arşiv tozu alışkanlık yaptı. Amatörce yazmaya çalışıyorum.

-Bu konuları araştırırken size en ilginç gelen ve çok önemli gördüğünüz şeyler nelerdir?

Biz sadece sosyal hizmet tarihinin su üstündeki kısmını görüyoruz. Aysberg’in altında daha neler var. Tarihi tarihçiler yazar diyorlar. Elbette bu işin profesyonelleri onlar, en büyük avantajları Osmanlıca bilmeleri ve işin teorisini almaları. Biz de sosyal hizmet profesyoneli olduğumuza göre kendi alanımızla ilgili tarihimizi daha rahat yorumlayabiliriz diye düşünüyorum.

Tarihsel süreci inceleyebilmemiz için; zamanı olan, bu işe gönül verecek, mesleğe ve kendisine saygısı olan, Osmanlıcaya hâkim ve akademik destekli bir ekip kurmak gerekir. Ben ancak bulabildiklerimi yazabiliyorum. Örneğin Mudanya Ahmet Rüştü Çocuk Yurdu’nu yazmak için benim için oldukça yüklü sayılabilecek bir miktar para harcadım. Mülkiye Başmüfettişi bir yakınım devreye girerek sağ kalanlarla görüşmemi sağladı. Yine İzmir Sepet Çiçek Mektebini tam anlamıyla ortaya

çıkaramadım. Son sempozyumda sunduğumuz; “II. Dünya Savaşında Yunanistan'a Yapılan Yardımlar”, “Külhanbeyler”, “Galata Kurtarma Yurdu” hepsi birbirinden ilginç konular. Ahilik, Vakıflar, II. Abdülhamid dönemi, Cumhuriyet Dönemi gibi birçok konuya daha hiç el atılmadı. Özetle benim ömrüm yetmez ama benden sonra gelenler ne yapar bilemiyorum. En önemlisi yakın tarihimizin “Sözlü Tarihini” yapmalıyız. Daha Karadeniz Evlendiriciler Cemiyeti, Bayburt Müslüman Dilendirmez Cemiyeti, Bursa Dullarevi, Kayseri Köy Talebe Yurdu sırada bekliyor. Ben ancak, sempozyumlara bir bildiri ile katılmaya çalışıyorum.

-Ülkemiz sosyal hizmet tarihinin başlangıç noktası sizce nedir?

Bu konuda çok farklı görüş ve düşünceler var. Bazı akademisyenler Sanayi Devrimi sonrasında ele alıp, sosyal refah ve sosyal hizmet çalışmalarını bu dönemden sonra değerlendiriyorlar. Ben bu tartışmanın dışında kalıp, Gılgamış Destanı, Orta Asya'daki evlatlık çocuk yetiştirme düzenimiz (tutuncu oğul), Gazan Han Yetimhanesi (1295), 11. Yüzyılda Sivas'ta Darülrha ve benzeri kuruluşların sosyal yardım amaçlı açıldığını düşünüyorum.

93 Harbi olarak nitelediğimiz 1877-1878 Osmanlı – Rus Savaşı sonrasında yaşanan; göç, ekonomik sıkıntılar, yetişmiş insan gücünün yok olması, yaşanan toprak kayıpları özellikle korunmaya muhtaçlık sorununu gündeme taşımıştır. Tanzimat ve II. Abdülhamid dönemi kurumsal (Islahhaneler, Darül Hayr-ı Ali, Darüşşafaka, Darülaceze) sosyal hizmet çalışmalarına ağırlık verildiğini görüyoruz.

Cumhuriyet döneminde ise; Darüleytamlar, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, Himaye-i Etfal Cemiyeti ilk aklımıza gelen çalışmalar.

Özetlersek tarihsel süreç, yorumlara ve kişilere göre değişebilmektedir

-Aramızdan ayrılan meslektaşlarımızı özellikleri ile bizlere aktardınız. Duygu ve hüznü dolu anlardı. Bunu yapma fikri nasıl oluştu?

Sempozyum 2015 için ilk toplantımızda Prof. Dr. Fatih Şahin; Prof. Dr. Sema Kut'un bu konuyu önerdiğini, bu görevin bana düşeceğini belirtti. Bu konuyu sanal âlemde paylaşıncı, birçok arkadaşım ve meslek büyüğüm destek verdi. Vefat eden meslektaşlarımızın eşine, çocuklarına ve yakınlarına ulaştık. Bazı meslektaşlarımız bu görevi üstlendi, hem fotoğraflarını buldu, hem duygularını bize aktardı. Maalesef ulaşamadığımız arkadaşlarımız oldu. Sunuş sırasında tanıdığım ve birlikte çalıştığım meslek büyüklerimi anlatmaya çalışırken, yoğun bir duygu seline kapıldım ve gözyaşlarımı tutamadım. Sunuş bittiğinde tüm salon ayaktaydı. Vefat etmiş olan meslektaşlarımızı sevgiyle anmış olduk.

-Çektığınız fotoğraflarla ilgili bir veri bankası oluşturma, paylaşma, derleme vb. düşünceniz var mı?

Çektiğim fotoğraflar arşivimde duruyor. Şimdilik sanal alemde paylaşmakla kalıyoruz. Biraz daha zaman geçince daha değerlendirilecektir. O zaman birileri yanıma gelir sanırım.

Esas derleme ve paylaşmayı 1960'lı yıllarda Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğünün yayınladığı kitapları izin alarak e-yayın haline getirmemiz gerekir. Meslektaşlarımız tarafından yayınlanan bilmediğimiz kitaplar var. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği tarihçesi konusunda çalışırken, İlhan Tüzün'ün "Özgürlük" isimli bir yayınıyla karşılaştım. Yine Sosyal Hizmet Sendikasının mesleğimizin tanımıyla ilgili bir kitabı ortaya çıktı. SABEV bu konuda bayağı yol aldı. Sosyal hizmet arşivi konusunda yeterli birikime ulaştı. Bunları derleyip bizimle paylaşmayı düşünmeli.

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkezi, özellikle genç meslektaşlarımız ve bölüm öğrencilerimizden yardım alarak "veri derleme" konusunda yol alabilir ve alanı destekleyebilir.

-Son olarak genç meslektaşlarımıza söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Bu konuda Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkezince yayınlanan "Sosyal Hizmet Mesleğinin Etik İlkeleri ve Sorumlulukları"nı okuyarak mesleki yaşantımızda uygulamamız gerekir. "Yetkinlik" bunların başında geliyor. Lisans eğitiminden başlayarak, alandaki uygulamalarla yeterli düzeye gelen meslektaşlarımız usta-çırak ilişkisiyle kendisini yetiştirecek ve kendisinden sonra gelen meslektaşlarımızın yetişmesine destek verecektir.

Genç meslektaşlarımızın, öncelikle yabancı dil sorununu çözerek, yurt dışı mesleki uygulamaları yakından izlemeleri ve edindikleri bilgileri bizlerle paylaşmaları en büyük dileğim. Bunun için genç meslektaşlarımızın iyi bir okuyucu ve uygulayıcı olmaları gerekiyor. Elbette sosyal ve kültürel gelişimlerini sağlamak için, mesleğiyle ilgili ek eğitimler almaları gerekiyor. Genç meslektaşlarımızın sportif ve entelektüel gelişimleri için hobiler edinmesinde yarar bulunmaktadır. Tüm bunları gerçekleştirdikten sonra; **"Mesleğe katıldığım şu andan itibaren insani ilişkilerin temeli olarak bireyin kişiliğine ve haysiyetine değer vereceğime, kişinin sırrını koruyacağıma, mesleki ilişkilerimi ırk, din, inanç, milliyet, ekonomik ve toplumsal farklılık gözetmeksizin kuracağıma, kişi ve toplumun mesleğini ilgilendiren sorunlarında kendimi daima hazır bulunduracağıma ve sorunların çözülmesinde tüm gücümle çalışacağıma, meslektaşlarımın fikir, uğraşı ve bulgularına saygı göstereceğime, mesleki gücümü kişi ve toplumun refahına adayacağıma and içerim"** diyerek andın gereklerini yerine getirecektir.

-Paylaştığınız bilgiler için teşekkür ediyorum Turgay Abi.

(Meslektaşlarımıza çağrıdır. Portre, röportaj karışımı bir deneme yaptım. Umarım beğenmişsinizdir. Bu sayfada sosyal hizmetle ilgili hazırlayacağınız portreler ve röportajlar yayınlanacaktır. Bekliyoruz.)

SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ GENEL MERKEZİ**2016 YILI FAALİYET RAPORU****İLK 3 AYLIK (OCAK –ŞUBAT- MART)
ÇALIŞMA VE FAALİYET RAPORU**

SIRA NO	TARİH	FAALİYET	YER	KATILANLAR
1.	05.01.2016	Derneğimizin mali işlemleri (gelir, gider, borç vs.), proje, kongre ve sempozyumlardaki gelir gider usulleri ve genel hususlara dair Yetkili Muhasebeciyle genel toplantı yapılmıştır	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
2.	05.01.2016	8. Ulusal Sosyal Hizmetler Kongresi Düzenleme Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir.	Ankara	Genel Merkez Y.K. ve Düzenleme Kurulu Üyeleri
3.	06.01.2015	Sağlık Emekçileri Her Yönden Saldırı Altında TTB Basın Açıklamasına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Genel Sekreter M.Can ÖZKAYA
4.	07.01.2015	Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği Başkanı Zafer KIRAC'ın ceza infaz kurumlarındaki çocukların ücretsiz mektuplaşabilmeleri ile ilgili yaptığı eyleme destek ziyareti yapılmıştır.	Ankara	Genel Sekreter M.Can ÖZKAYA
5.	11.01.2016	Sivil Toplum Diyalogu "WAVE Şiddete Karşı Kadınlar Ağı" Projesi kapanış toplantısına katılım sağlanmıştır	Ankara	Önceki Genel Başkan Zeynep MUTLU, Hatay Şube Başkanı Cemile GÜVERCİN ve Üye Serkan KOÇ
6.	11.01.2016	ASPB'ndaki Sosyal Çalışmacı vb. meslek elemanlarının kadro iptallerine ilişkin ortak çalışma yapmak üzere Türk Psikologlar Derneği(TPD, Türk Fizyoterapistler Derneği(TFD) temsilcilerinin katılımıyla derneğimizde toplantı yapılmıştır. Ortak platform kurulması, yetkililerle görüşme yapılması ve dava açılması kararlaştırılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve YK Üyesi Kenan TOPÇU
7.	12.01.2016	Meslektaşlarımızın kurmuş olduğu AİLEDER Derneği ile görüşme yapılarak İnsan Ticareti Mağdurlarına yönelik meslektaşlarımızın eğitimi vb. hususları içeren proje yapılması için gerekli destek verilmiştir.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
8.	15.01.2016	Öğretim görevlisi meslektaşımız ve Ankara Şube eski yöneticilerimizden Hasan Hüseyin ALTINOVA vefat etmiş olup tören ve defin sürecine katılım sağlanmıştır. Kendisini saygıyla anıyoruz.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve YK Üyesi Elif GÖKÇEARSAN ÇİFTÇİ
9.	15.01.2016	Çocuğa Yönelik Cinsel Ticari Sömürüyle Mücadele	Ankara	Genel Sayman

		Ağı Koordinasyon Kurulu Toplantısı yapılmıştır.		Abidin ÖZDEMİR
10.	16-17.01.2016	Mevcut Çocuk Hakları Ağlarının Çocukların Sesi Olarak Harekete Geçmesi İçin Güçlendirilmesi Projesi Kapsamında SHUDER ve PDRDer üyelerinin katılımı ile KATILIMLI EYLEM ARAŞTIRMASI/ÖĞRENME Eğitimi 16-17 Ocak 2016 tarihinde ANKARA Midas Otelde gerçekleştirilmiştir. Genel Merkez, Ankara, Antalya, Aydın, Diyarbakır(Mardin), İstanbul, Şanlıurfa ve Trabzon Şubelerinden 14 meslektaşımız katılmıştır.	Ankara	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, Önceki Genel Başkan Zeynep MUTLU ve Ankara, Antalya, Aydın, Diyarbakır(Mardin), İstanbul, Şanlıurfa ve Trabzon Şubelerinden yönetici ve üyelerimiz.
11.	18.01.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmetler Kongresi sponsorluğu için Çankaya Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Şebnem EROL ve Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğünde görevli meslektaşlarımızla görüşülmüştür.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ YK Üyesi Kenan TOPÇU ve Kongre Başkanı Arzu İÇAĞASIOĞLU ÇOBAN
12.	18.01.2016	Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu toplantısı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, YK Üyesi Mehmet Can AKTAN ve Komisyon üyeleri
13.	18.01.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi hazırlık toplantısı yapılmıştır.	Ankara	SHUDER Genel Merkez ve Ankara Şube YK Üyeleri ve Kongre Düzenleme Kurulu Üyeleri
14.	23.01.2016	Çocuk Hak İhlallerinde Cezasızlığın Önlenmesinde Stratejik Yaklaşım Çalışması basın ve bilgilendirme toplantısına katılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ
15.	23.01.2016	Okul Sosyal Hizmeti Çalıştayı için hazırlık ve salon tespit çalışması yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Sayman Abidin ÖZDEMİR, Üye Sedat TÜRKERİ
16.	23.01.2016	Ortak olduğumuz “Etik Kapasitenin Güçlendirilerek Sosyal Hizmet Sunumundaki Çürüme Ve Diğer Etik Problemlerin Önlenmesi” projesinin genel planlama toplantısı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Sayman Abidin ÖZDEMİR, Denetleme Kurulu Başkanı Arzu İÇAĞASIOĞLU ÇOBAN, Gonca POLAT ve İstanbul Şube Başkanı Neşe ŞAHİN TAŞĞIN.
17.	226.01.2016	Avrupa Birliği Bakanlığınca düzenlenen Türkiye’nin AB’ye Üyelik Süreci konulu sivil toplumla diyalog toplantısına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Genel Sekreter M.Can ÖZKAYA
18.	227.01.2016	ASPB tarafından uygulanacak olan ASDEP programında Sosyal Hizmet Uzmanlarının yer almasına ve programın geneline ilişkin ASPB yetkilileriyle görüşülmüştür.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
19.	229.01.2016	ASPB tarafından uygulanacak olan ASDEP programında Sosyal Hizmet Uzmanlarının yer	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ

		almasına dair açıklama yapılmıştır.		
20.	330.01.2016	ASPB'nın Diyarbakır ve Şırnak illerine zorunlu meslek elemanları görevlendirmesi konusunda değerlendirme yapmak üzere Türk Psikologlar Derneği, Çocuk Gelişimi ve Eğitimcileri Derneği ve Türk Psikolojik Danışman ve Rehberlik Derneği ile toplantı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Sayman Abidin ÖZDEMİR
21.	330.01.2016	Ankara Şubemizin olağan genel kuruluna katılım sağlanmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Sayman Abidin ÖZDEMİR
22.	004.02.2016	SHUDER Afetlerde Sosyal Hizmet Yönetimi ve Krize Müdahale Komisyonu kurularak, gerek doğal afetler gerekse insan eliyle yaratılan afet ve acil durumlarda psiko sosyal destek çalışmalarına katkıda bulunmak amacıyla, bu alanda çalışma yapan akademisyenlerimiz ve alandaki meslektaşlarımızla görüşmeler yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve YK Üyesi Kenan TOPÇU
23.	005.02.2016	Ankara'da bulunan İhlamur Konağı Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi ziyaret edilerek 8. Ulusal Sosyal Hizmetler Kongresi sponsorluk görüşmesi yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Sayman Abidin ÖZDEMİR ve YK Üyesi Kenan TOPÇU
24.	06.02.2016	Ankara ve civarında radyodan, internet ortamında ise Türkiye genelinde ve uluslararası alanda da dinlenebilen Ostim Radyo'da (96.0 frekansında) cumartesi günleri saat 11:00'da yayınlanan Sivil Toplum Saati isimli programa 6 Şubat Cumartesi günü saat 11:00'da Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Başkanı Bülent KARAKUŞ ve Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ konuk olarak katılmıştır. Programda SHUDER'in çalışmaları ve genel olarak sosyal hizmet konuları görüşülmüştür.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ
25.	007.02.2016	ASPB'nın Diyarbakır ve Şırnak illerine zorunlu meslek elemanları görevlendirmesi konusunda SHUDER, Türk Psikologlar Derneği, Çocuk Gelişimi ve Eğitimcileri Derneği ve Türk Psikolojik Danışman ve Rehberlik Derneği ile ortak açıklama yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve YK Üyesi Kenan TOPÇU
26.	008.02.2016	Okul Sosyal Hizmeti Çalıştayı planlama toplantısı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Okul SH Komisyon başkanı Prof.Dr. Nurdan DUMAN, Doç.Dr.Bilge ÖNAL DÖLEK, Sedat TÜRKERİ
27.	008.02.2016	Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu toplantısı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Can AKTAN ve Okul SH Komisyon üyeleri

28.	008.02.2016	Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu toplantısı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Can AKTAN ve Okul SH Komisyon üyeleri
29.	008.02.2016	SHUDER Afetlerde Sosyal Hizmet Yönetimi Ve Krize Müdahale Komisyonu kurulması için Akademisyen ve alanda çalışan meslektaşlarımızla ön toplantı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve YK Üyesi Kenan TOPÇU ile akademisyen ve meslektaşlar
30.	09.02.2016	Kamu hastane birlikleri 3. yıl değerlendirmesine ilişkin derneğimizin de üye olduğu sağlık emek ve meslek örgütleri platformunun ortak basın açıklamasına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
31.	09.02.2016	Derneğimizin de üye olduğu sağlık emek ve meslek örgütleri platformu toplantısına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
32.	09.02.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi hazırlık toplantısı yapılmıştır.	Ankara	SHUDER Genel Merkez ve Ankara Şube YK Üyeleri ve Kongre Düzenleme Kurulu Üyeleri
33.	10.02.2016	Keçiören Belediyesince ISKEP kapsamında dezavantajlı bireylerin istihdamına yönelik projenin çalıştayına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Yönetim Kurulu Uyesi Kenan TOPÇU
34.	11.02.2016	SHUDER Ordu Sosyal Hizmeti Komisyonu oluşturularak Komisyonun 1.Toplantısı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA ile komisyon üyeleri
35.	15.02.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi hazırlıkları kapsamında yerel yönetimlere ulaşmak amacıyla siyasi partilerden Cumhuriyet Halk Partisi Yerel Yönetimlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Seyit TORUN ile görüşme yapılmıştır.	CHP Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA ve Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPÇU
36.	016.02.2016	SHUDER Afetlerde Sosyal Hizmet Yönetimi Ve Krize Müdahale Komisyonu kurularak ilk toplantısı Akademisyen ve alanda çalışan meslektaşlarımızın katılımıyla yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPÇU ile komisyon üyeleri.
37.	17.02.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi hazırlıkları kapsamında yerel yönetimlere ulaşmak amacıyla siyasi partilerden Cumhuriyet Halk Partisi Sivil Toplum Kuruluşlarından sorumlu Genel Başkan Yardımcıları Veli AĞBABA ve Tekin BİNGÖL ile görüşme yapılmıştır.	CHP Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Can AKTAN ve Kongre Başkanı Doç.Dr.Arzu İÇAĞASIOĞLU ÇOBAN
38.	17.02.2016	ASPB'ndaki Sosyal Çalışmacı vb. meslek elemanlarının kadro iptallerine ilişkin olarak Derneğimizin girişimleriyle ilgili diğer meslek kuruluşları (Türk Psikologlar Derneği, Çocuk Gelişimi ve Eğitimcileri Derneği ve Türk	Danıştay	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve YK Üyesi Kenan TOPÇU

		Fizyoterapistler Derneği ve SES Sendikası ile yapılan ortak çalışmalar sonucu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca konunun çözümüne ilişkin taleplerin olumlu sonuç vermemesi üzerine söz konusu kararın yürütmesinin durdurulması ve iptali talebiyle Danıştay'a dava açılmıştır.		
39.	18.02.2016	Ankara'da 17.02.2016 tarihinde, saat 18.30 sıralarında Genelkurmay Kavşağı'na 300 metre mesafede askeri araçlara yönelik düzenlenen saldırıya ilişkin Derneğimizce, 18.02.2016 tarihinde Basın Açıklaması yapılmış ve saldırıdan zarar görenler ile yakınlarına yönelik çalışmalara destek verilmesi için çalışma yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	SHUDER YK ve Afetlerde Sosyal Hizmet Yönetimi ve Krize Müdahale Komisyonu
40.	19.02.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi hazırlıkları kapsamında Literatür firmasıyla hazırlık toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA ve Kongre Başkanı Doç.Dr.Arzu İÇAĞASIOĞLU ÇOBAN
41.	20.02.2016	Sosyal Hizmet Gençlik Derneği tarafından düzenlenen Sosyal Hizmet Ulusal Gençlik Kampına destek verilmiştir.	Eskişehir Öğretmen-evi	SHUDER Eskişehir Şube Başkanı Recep AKÇELİK
42.	22.02.2016	Engelli Kadın Derneği yöneticileriyle ortak proje hazırlanması için toplantı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve YK Üyesi Kenan TOPÇU
43.	22.02.2016	SHUDER Afetlerde Sosyal Hizmet Yönetimi Ve Krize Müdahale Komisyonu toplantısı Akademisyen ve alanda çalışan meslektaşlarımızın katılımıyla yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPÇU ile komisyon üyeleri.
44.	22.02.2016	Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Komisyon üyeleri
45.	23.02.2016	Ankara'da bulunan İhlamur Konağı Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi ziyaret edilerek 8. Ulusal Sosyal Hizmetler Kongresi ana sponsorluğu için toplantı yapılmıştır.	Çayyolu Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Sayman Abidin ÖZDEMİR ve YK Üyesi Kenan TOPÇU
46.	24.02.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi hazırlık toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	SHUDER Genel Merkez ve Kongre Düzenleme Kurulu Üyeleri
47.	25.02.2016	Dünya Okul Sosyal Hizmeti Haftası kapsamında Okul Sosyal Hizmeti Çalıştayı yapılması için planlama ve görüşme yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, ve Okul SH Çalıştayı Organizasyon ekibi
48.	26.02.2016	ASPB tarafından uygulanacak olan ASDEP programında Sosyal Hizmet Uzmanlarına yeterli kadro ayrılması talebi ve ASDEP'e ilişkin genel konularda işe yerleşmemiş olan sosyal hizmet uzmanları ile toplantı yapılmış ve ASPB'nda	ASPB	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ

		görüşmeler yapılmıştır.		
49.	26.02.2016	Engelli Kadın Derneği ile Şiddetle Mücadele Mekanizmalarında Engelli Farkındalığı Projesi için Sabancı Vakfına proje başvurusu yapılmıştır.	ENKAD-SHUDER	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR-Genel Merkez Yön.Kur.Üyesi Kenan TOPCU-SHUDER Üyesi Sultan SAKINCI KARAKUŞ
50.	27.02.2016	Türkiye Felsefe Kurumu ile Derneğimiz İşbirliğinde gerçekleştirilen Etik Projesi'nin 1.Danışam Komitesi Toplantısı gerçekleştirilmiştir.	Neva Palas Hotel Ankara	Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
51.	29.02.2016	AB Bakanlığı ile Sivil Toplum Diyalogu 4. Dönem Açılış Toplantısına katılım sağlanmıştır.	Bilkent Otel	Genel Sekreter M.Can ÖZKAYA
52.	29.02.2016	Çankaya Belediyesi Yerel Eşitlik Eylem Planı Toplantısına katılım sağlanmıştır.	Çankaya Belediyesi	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
53.	01.03.2016	Okul Sosyal Hizmeti Haftasına ilişkin açıklama yayınlanmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve GMYK
54.	02.03.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi hazırlık toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	SHUDER Genel Merkez, Ankara Şube ve Kongre Düzenleme Kurulu Üyeleri
55.	02.03.2016	Ankara Şube yeni yönetim kurulu ve genel merkez yönetim kurulu olarak koordinasyon toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	SHUDER Genel Merkez ve Ankara Şube Yönetim Kurulu Üyeleri
56.	03.03.2016	Türkiye Aktif ve Sağlıklı Yaşlanma Zirvesine katılım sağlanmıştır.	Ankara Swissotel	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
57.	04.03.2016	Okul Sosyal Hizmetine ilişkin konuların yer aldığı Sosyal Hizmet dergisi özel sayısı yayınlanmıştır.	SHUDER Genel Merkezi web sayfası	Dergi Yayın Kurulu
58.	05.03.2016	Başkanlığını Prof.Dr.Nurdan DUMAN, moderatörlüğünü ise SHU Sedat TÜRKERİ hocamızın yürüttüğü "SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Mesleki Çerçeve Çalıştayı" birinci günü okul sosyal hizmeti haftasında, okul sosyal hizmet uzmanı iş tanımlamasının ilk aşama çalışmasıyla gerçekleştirilmiştir.	Ankara İhlamur Konağı Huzurevi toplantı salonu	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA, Sayman Abidin ÖZDEMİR, YK Üyesi Mehmet Can AKTAN, okul sosyal hizmeti komisyonu üyeleri, okul sosyal hizmeti alanına yakın alanlarda çalışmış olan meslektaşlarımız.
59.	05.03.2016	Sivil Toplum Kuruluşları toplantısına katılım sağlanmıştır.	Ankara ATO Congresium	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA, Sayman Abidin ÖZDEMİR
60.	06.03.2016	Başkanlığını Prof.Dr.Nurdan DUMAN, moderatörlüğünü ise SHU Sedat TÜRKERİ hocamızın yürüttüğü "SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Mesleki Çerçeve Çalıştayı" ikinci günü	Ankara İhlamur Konağı Huzurevi toplantı	Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Can AKTAN, okul sosyal hizmeti komisyonu üyeleri, okul sosyal hizmeti

		okul sosyal hizmeti haftasında, okul sosyal hizmet uzmanı iş tanımlamasının ilk aşama çalışmasıyla tamamlanmıştır.	salonu	alanına yakın alanlarda çalışmış meslektaşlarımız.
61.	07.03.2016	SHUDER Afetlerde Sosyal Hizmet Yönetimi Ve Krize Müdahale Komisyonu toplantısı Akademisyen ve alanda çalışan meslektaşlarımızın katılımıyla yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPÇU ile komisyon üyeleri.
62.	07.03.2016	Kent-Eşitlik Cinsiyet, Kentte Cinsiyet Eşitliğini Önlemek Paneline katılım sağlanmıştır.	Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi	Genel Başkan Yardımcısı Sultan Çamur Karataş
63.	08.03.2016	Dünya Emekçi Kadınlar Gününe ilişkin açıklama yayınlanmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve GMYK
64.	08.03.2016	Çankaya Belediyesi Eşitlik Birimi tarafından hazırlanan Eşitlik Eylem Planı basın toplantısı ile kamuoyuna duyurulması toplantısına katılım sağlanmıştır.	Ankara Ataköşk Otel	Genel Başkan Yardımcısı Sultan Çamur Karataş
65.	09.03.2016	18 Yaş Erken kampanyasıyla ilgili olarak derneğimiz adına saat 09:00'da TRT Ankara Radyosunda Gündem programına konuk olunmuştur.	Ankara TRT Radyosu	Yönetim kurulu üyesi Doç.Dr.Elif GÖKÇEARSAN ÇİFÇİ
66.	09.03.2016	Amerika'da Tennessee Üniversitesi'nden emekli olan hocamız Prof.Dr.Muammer ÇETİNGÖK derneğimizde "Politik Sosyal Hizmet" konulu bir sunum gerçekleştirmiştir.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR ve YK Üyesi Umut YANARDAĞ
67.	10.03.2016	Suriye'den gelen sığınmacı /göçmen /mülteci çocuklar için Ev sahibi Aile Projesinin ön başvurusu AB'ye yapılmıştır.	Ankara	Yönetim Kurulu Üyesi Umut YANARDAĞ
68.	10.03.2016	Bir 14 Mart Daha Sağlığın Uzağında Geçiyor Konulu Sağlık Emek Örgütleri Tarafından yapılan basın açıklamasına imza konmuştur.	Ankara	Genel Sekreter M. Can Özkaya
69.	12.03.2016	Çocuklarla Güçlüyüz Projesi Katılımlı Eylem Araştırması/Öğrenme 1. Ankara Bölge Toplantısı gerçekleştirilmiştir.	Ankara Neva Palas	Genel Sayman Abidin Özdemir, SHU Zeynep Mutlu
70.	13.03.2016	Ankara'da düzenlenen terör saldırısına ilişkin basın açıklaması yapılmış ve patlamadan etkilenenlere yönelik psiko-sosyal destek çalışması planlanmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, GMYK, Ankara Şube ve Afetlerde Sosyal Hizmet Yönetimi ve Krize Müdahale
71.	15.03.2016	Dünya Sosyal Hizmet Gününe ilişkin sağlık meslek ve emek örgütleriyle ortak açıklama yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve GMYK
72.	15.03.2016	Dünya Sosyal Hizmet Günü dolayısıyla IFSW tarafından Avusturya'da mültecilerle ilgili olarak düzenlenen çalışmaya derneğimiz adına Genel	Viyana Avusturya	Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA

		Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA katılmıştır.		
73.	16.03.2016	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü ile bu yıl gerçekleştirilecek Uluslararası Sosyal Hizmet Kongresi'nin ön görüşmesi Bölüm Başkanı Prof.Dr.Sunay İL ile yapılmıştır.	H.Ü.Sosyal Hizmet Bölümü/ Beytepe	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ-GMYK Üyesi Kenan TOPCU
74.	19.03.2016	Çocuklarla Güçlüyüz Projesi Katılımlı Eylem Araştırması/Öğrenme 2. Genel Toplantısına katılım sağlanmıştır.	Ankara Neva Palas	Genel Sayman Abidin Özdemir, SHU Zeynep Mutlu
75.	21.03.2016	2016 Yılı Sosyal Hizmet Kongresi mali konuları için Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü kongre yönetimi ile görüşme yapılmıştır.	Hacettepe Üniversitesi	Genel Sayman Abidin Özdemir
76.	22.03.2016	Türk Kadınlar Birliği'nin "Tutunduklarımız: İstanbul Sözleşmesi" Açılış Toplantısına katılım sağlanmıştır.	Ankara Hilton Otel	Genel Başkan Yardımcısı Sultan Çamur Karataş
77.	22.03.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi hazırlık toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	SHUDER Genel Merkez ve Ankara Şube YK Üyeleri ve Kongre Düzenleme Kurulu Üyeleri
78.	23.03.2016	I. Ulusal Yaşlılık Sempozyumuna "Yaşlılığa Genel Bakış" katılım sağlanmıştır.	Ankara Turgut Özal Üniversitesi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
79.	25.03.2016	Karaman ve çeşitli illerde yaşanan çocuk istismarlarına ilişkin Türk Psikologlar Derneği ve Çocuk Gelişimi ve Eğitimcileri Derneği ile ortak açıklama yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	SHUDER, TPD, ÇGEDER
80.	28.03.2016	Kongre işbirliğine yönelik olarak E Yöntem Firmasından Erkan KARAARSLAN ile görüşme yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
81.	29.03.2016	Kongre işbirliğine yönelik olarak Keçiören Belediye Başkan Yardımcısı Tekin BAŞER ile toplantı yapılmıştır.	Keçiören Belediyesi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
82.	30.03.2016	CMI Firmasıyla proje planlama toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA, YK Üyesi Umut YANARDAĞ
83.	30.03.2016	Kongre Bildiri Programı Toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	SHUDER GMYK ve Kongre Düzenleme Kurulu
84.	31.03.2016	Sosyal Hizmet Meslek/Oda Yasa Tasarısı Çalışma grubu toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sayman Abidin Özdemir ve akademisyenlerimiz.

**2016 YILI İKİNCİ 3 AYLIK (NİSAN MAYIS HAZİRAN)
ÇALIŞMA VE FAALİYET RAPORU**

SIRA NO	TARİH	FAALİYET	YER	KATILANLAR
1.	01.04.2016	Evde Bakım Hizmetleri ile İlgili Sağlık Emek ve Meslek Örgütlerinin Görüş ve Yaklaşımları konulu rapora ilişkin çalışma yapılmıştır.	Ankara TTB	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
2.	04.04.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmetler Kongresin katılım için ASPB ile görüşme yapılmış ve ASPB'ndaki meslektaşlarımızın katılımına ilişkin izin onayı alınmıştır.	Ankara ASPB	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
3.	05.04.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi hazırlık toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	SHUDER Genel Merkez ve Ankara Şube YK Üyeleri ve Kongre Düzenleme Kurulu Üyeleri
4.	11.04.2016	Afetlerde Sosyal Hizmet Yönetimi ve Krize Müdahale Komisyonu toplantısı yapılmıştır.	Ankara	Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU ve komisyon üyeleri
5.	12.04.2016	Engelli Kadın Derneği ile Şiddetle Mücadele Mekanizmalarında Engelli Farkındalığı Projesi için Sabancı Vakfına yapılan proje başvurusunun 1.aşamayı geçmesi üzerine 2.aşama işlemleri yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, GMYK Üyesi Kenan TOPÇU
6.	13.04.2016	Okul Sosyal Hizmetinde Terapötik Yaklaşımlar 1 paneline katılım sağlanmıştır.	Hacettepe Üniversitesi	GMYK Üyesi Mehmet Can AKTAN
7.	14.04.2016	Okul Sosyal Hizmetinde Terapötik Yaklaşımlar 2 Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığında Bütüncül Psikoterapi konferansına katılım sağlanmıştır.	Hacettepe Üniversitesi	GMYK Üyesi Mehmet Can AKTAN
8.	15.04.2016	Derneğimizce 5 yılda bir düzenlenen 8. Ulusal Sosyal Hizmetler Kongresi açılışı ve 1.günü gerçekleştirilmiştir.	Ankara ATAUM	SHUDER Genel Merkez, ve Şube YK Üyeleri, Üyeler, Kongre Kurulları, yerel yönetim ve kamu kurumu temsilcileri ve çeşitli alanlardan katılımcılar.
9.	16.04.2016	8. Ulusal Sosyal Hizmetler Kongresinin 2.günü ve kapanışı gerçekleştirilmiştir.	Ankara ATAUM	SHUDER Genel Merkez, ve Şube YK Üyeleri, Üyeler, Kongre Kurulları, yerel yönetim ve kamu kurumu temsilcileri ve çeşitli

				alanlardan katılımcılar.
10.	16.04.2016	Psikiyatri Derneğinin Genel Kuruluna derneğimiz adına katılım sağlanmıştır.	İstanbul	İstanbul Şube Yönetim Kurulu Üyesi Hakan KAHRAMAN
11.	17.04.2016	Sosyal Hizmet Okulları Derneğinin 1. Genel Kurulu Yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ
12.	18.04.2016	İnsan Ticareti ile Mücadelede Sivil Toplumun Gücü Projesine ilişkin Odak Grup Toplantısına katılım sağlanmıştır.	Kadın Dayanışma Vakfı-Ankara	GMKY Üyesi Umut YANARDAĞ
13.	19.04.2016	Genel merkez binamızın satılması nedeniyle duruma ilişkin görüşmeler yapılmış ve konu şubelerimiz ve üyelerimizin tartışmasına açılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	SHUDER GMYK
14.	21.04.2016	Görevden alınan meslektaşımız ve Adana Şube yönetim kurulu üyemiz Ali RIDVANOĞULLARI'na destek amacıyla Basın bildirisi yayınlanmıştır.	SHUDER	SHUDER GMYK
15.	22.04.2016	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının (ASPB) 2017-2021 Stratejik Planının hazırlanması çalıştayına katılım sağlanmış olup Stratejik Plan Taslağında, Okul Sosyal Hizmetinin başlatılması ve yaygınlaştırılması kararı da yer almıştır.	Ankara ASPB	SHUDER Üyesi Sultan SAKINCI KARAKUŞ
16.	24.04.2016	13-17 Mayıs 2016 tarihlerinde Hırvatistan'ın başkenti Zagreb'de yapılacak Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu (IFSW) Avrupa Toplantısına katılım için ön çalışmalar yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve IFSW İnsan Hakları Komisyonu Başkan Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Gonca POLAT
17.	25.04.2016	İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığınca duyurulan hibe proje desteği için hazırlık çalışmaları yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, GMYK Üyesi Umut YANARDAĞ, Ankara Şube eski başkanı Yaşar ÇAVDAR KOLBÜKEN, SHUDER Stajyerleri
18.	26.04.2016	SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, GMYK Üyesi Mehmet Can AKTAN ve Komisyon üyeleri
19.	26.04.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresine ilişkin Literatür firmasıyla değerlendirme toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, GMYK

				Üyesi Mehmet Can AKTAN ve Firma yetkilileri
20.	27.04.2016	Üyelerimizin uygun koşullarla kullanımı için ilgili firma ile yapılan görüşme sonucu edinilen SHUDER üyelerine özel indirim uygulanmış olan oteller listesi üyelerimize duyurulmuştur.	SHUDER Genel Merkezi	SHUDER GMYK Üyesi Kenan TOPCU
21.	28.04.2016	“Çocuk Evliliklerine İzin Verme” kampanyasına imza ve destek verilmiştir.	Ankara	SHUDER GMYK
22.	29.04.2016	SHUDER şube beyannameleri de incelenerek Genel Merkez beyannamesi hazırlanarak Derbis üzerinden ilgili mercilere sunulmuştur	SHUDER Muhasebe Ofisi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR ve Dernek Muhasebecisi
23.	29.04.2016	Dernek Genel Merkez yeri için araştırma ve görüşmeler yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA ve Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
24.	29-30.04. 2016	Derneğimizce organize edilen geleneksel 20.Yıl ve 40.Yıl mezuniyet yıldönümü yemeği 1996 mezunlarımızın talebi doğrultusunda Antalya Kemer’de gerçekleştirilmiştir.	Antalya/ Kemer	SHUDER GMYK Üyesi Kenan TOPCU
25.	1.05.2016	1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü dolayısıyla düzenlenen mitinge SHUDER pankartı altında katılım sağlanmıştır.	Ankara	SHUDER GMYK, Ankara Şube YK ve üyelerimiz
26.	3.05.2016	GMYK Toplantısı yapılmıştır.	SHUDER Genel Merkez	SHUDER GMYK Üyeleri
27.	5.05.2016	Sabancı Vakfı tarafından desteklenen Yaşamak Yetmez Yaşatmak da Lazım Projesi kapsamında ALS-MNH Derneği ve Evde Bakım Derneği tarafından gerçekleştirilen “ALS Hastaları için Erişilebilir ve Sürdürülebilir Bakım Modeli Geliştirme Çalıştayı” Derneğimiz adına katılım sağlanmıştır.	Ankara Güven Hastanesi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
28.	5.05.2016	Çocuklarla Güçlüyüz Projesi Katılımlı Eylem Araştırması/Öğrenme Çalışmasının 2. Ankara Bölge Toplantısı gerçekleştirilmiştir.	Ankara Neva Palas Oteli	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, önceki genel başkan Zeynep MUTLU
29.	6.05.2016	Derneğimiz ve Engelli Kadın Derneği ortaklığında hazırlanan Şiddetle Mücadele Mekanizmalarında Engelli Farkındalığı Projesi için Sabancı Vakfına yapılan proje başvurusuna	Ankara Barosu Eğitim Merkezi	Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU

		ilişkin Sabancı Vakfı temsilcileri ile değerlendirme toplantısı yapılmıştır		
30.	7.05.2016	Dernek genel merkez yerinin satılması nedeniyle yeni yer arayışları kapsamında gelen öneri üzerine Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ziyaret edilmiştir.	Ankara-Batıkent	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Can AKTAN
31.	8.05.2016	Türkiye Felsefe Kurumu tarafından yürütülen ve Derneğimizin ortak olduğu Sosyal Hizmet Etik Araştırmasına ilişkin sosyal hizmetler alanında kötü/yanlış uygulamalara ilişkin, etik ihlal ve sorunlara ilişkin vaka örnekleri toplanmış, şubelerde üyelerimizle araştırma için görüşmeler yapılmıştır.	SHUDER Şubeleri	Proje ekibi SHUDER Koordinasyonu Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
32.	9.05.2016	Dernek genel merkez yerinin satılması nedeniyle duruma ilişkin bir plan belirlenmiş ve bu çerçevede; 1-Derneğimizin geçici olarak Ankara'da uygun maliyetli (yer veya fiziki koşullar şimdilik ikinci planda tutularak) bir yere taşınması, 2-Mali Komisyon çalışmalarının başlatılması, 3-Bu süreçte dernek yeri kirası ödenmeyeceğinden (veya cüzi bir ödeme yapılacağından) tasarruf edilerek, mali komisyon ve dernek çalışmasıyla mali birikim yapılması, 4-Yaz ayları sonu veya yıl sonuna doğru derneğin kalıcı olarak kalabileceği, koşulları uygun bir yer satın alma veya kiralama yoluyla temin edilerek, buraya yerleşilmesi, 5-Toplanan maddi kaynak yeterli olursa yeni yerin peşin olarak alınması, maddi kaynak peşin ödeme için yetmezse, peşinat olarak verilip krediyle yeni yer satın alınması, maddi kaynak bunun için de yeterli olmazsa kiralama yoluyla uygun koşullara sahip yeni yer temin edilmesi kararlaştırılarak üyelerimizle paylaşılmıştır.	SHUDER	SHUDER GMYK
33.	10.05.2016	Derneğimizce hazırlanan Sosyal Hizmet Uzmanı Kanunu Taslağının yasalaşabilmesi amacıyla, süreçte etkin bir yöntem ve süreç işletilebilmek amacıyla kanun taslağının ilk olarak görüşülüp karara bağlanacağı TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İler Komisyonu Başkanı Kütahya Milletvekili Sayın Prof.Dr.Vural KAVUNCU ile mecliste görüşme yapılmıştır.	TBMM	Genel Başkan Yardımcısı Sultan Çamur Karataş, Genel Sayman Abidin Özdemir, Denetleme Kurulu Üyesi Gülistan İYİDOĞAN ve SHUDER Oda/Meslek Kanunu Komisyonu Koordinatörü Doç.Dr.Kamil ALPTEKİN
34.	11.05.2016	İşten uzaklaştırılan sağlık meslek elemanlarına	Türk Tabipler	Genel Sekreter Mehmet Can

		yönelik destek açıklamasına destek verilmiştir.	Birliği	ÖZKAYA
35.	12.05.2016	Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü Uygulama Değerlendirme toplantısına katılım sağlanmış, yeni mezunlara Sosyal Hizmet Uzmanları andı okutturulmuştur.	Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü	Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Yönetim Kurulu Üyesi Çağrı SEVİN
36.	13.05.2016	Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü 3. sınıf öğrencilerinin "Uygulamalı Araştırma Dersi kapsamında, 2015–2016 Akademik Yılında çeşitli alanlarda tamamladıkları araştırmalarını poster bildiriler ile kamuoyuna tanıttıkları Geleneksel Sosyal Hizmet Araştırmaları Şenliğine katılım sağlanmıştır.	Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
37.	13.05.2016	Ülkemiz adına Derneğimizin de üye olduğu Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu Avrupa Ağı'nın (The International Federation Of Social Workers (IFSW) EUROPE) yıllık delege toplantısının açılış gününe ve Hırvatistan Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği tarafından verilen akşam yemeğine katılım sağlanmıştır.	Zagreb Palace Hotel, Zagreb/Hırvatistan	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Denetleme Kurulu Üyesi Yrd.Doç.Dr.Gonca POLAT
38.	14.05.2016	IFSW Avrupa Delege Toplantısının 2.gününe katılım sağlanmış olup toplantıda Türkiye'nin çalışmalarına katılım, aidat vb. üyelik yükümlülüklerini yerine getirmesi dolayısıyla, düzenlenen IFSW Üyelik Sertifikası IFSW Avrupa Genel Başkanı tarafından Türkiye SHUDER Genel Başkanına takdim edilmiştir. IFSW Avrupa Ağı tarafından verilen akşam yemeğine katılım sağlanmıştır.	Zagreb Palace Hotel, Zagreb/Hırvatistan	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Denetleme Kurulu Üyesi Yrd.Doç.Dr.Gonca POLAT
39.	15.05.2016	Dernek Genel Merkezimiz geçici süre ile Ankara Batıkent'te bulunan Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'ne taşınmıştır.	Ankara-Batıkent	SHUDER GMYK
40.	15.05.2016	IFSW Avrupa ağı delege toplantısı üye ülkelerden 50 sosyal hizmet uzmanı ile IFSW Dünya Başkanı ve Genel Sekreteri ve Avrupa Ağı yönetim kurulunun katılımıyla gerçekleşmiştir. IFSW Avrupa ağına üye 35 ülkeden Türkiye'nin de dahil olduğu yükümlülüklerini yerine getiren ve oy kullanma hakkına sahip 22 ülke toplantıda	Zagreb Palace Hotel, Zagreb/Hırvatistan	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Denetleme Kurulu Üyesi Yrd.Doç.Dr.Gonca POLAT

		oy hakkıyla temsil edilmiş olup yeni yönetim kurulu üyelikleri seçimi yapılmıştır.		
41.	16.05.2016	Türkiye Delegatesi Yrd.Doç.Dr.Gonca POLAT'ın başkan yardımcısı olduğu IFSW Avrupa Ağı İnsan Hakları Komisyonu ve Hırvatistan Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (HUSR) ortaklığında Gonca POLAT'ın da eğitimci olduğu "İnsan Hakları Çalıştayına" katılım sağlanmıştır.	Zagreb Palace Hotel, Zagreb/Hırvatistan	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Denetleme Kurulu Üyesi Yrd.Doç.Dr.Gonca POLAT
42.	17.05.2016	IFSW Avrupa ağı delege toplantısına ilişkin rapor hazırlanarak üyelerimizle paylaşılmıştır.	Zagreb Palace Hotel, Zagreb/Hırvatistan	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Denetleme Kurulu Üyesi Yrd.Doç.Dr.Gonca POLAT
43.	18.05.2016	ASPB ŞÖNİM Yönetmeliğindeki mesleğe müdahale içeren maddelerin iptaline ve konunun Anayasa Mahkemesine götürülmesi talebiyle DANIŞTAY'da dava açılmıştır.	Danıştay- Ankara	SHUDER GMYK
44.	18.05.2016	Dernek yeri alınması ile ilgili komisyon kurulması vb. çalışmalar yapılması için ön çalışma yapılmıştır.	Ankara	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, Üye Erdal BOZKURT
45.	19.05.2016	SHUDER Diyarbakır ve Şanlıurfa şubelerinin LGBTİ çalışmalarına ilişkin yapılan baskılara dair Basın Açıklaması yayınlanmıştır.	SHUDER	SHUDER GMYK
46.	20.05.2016	Genel Merkez Yönetim Kurulu Değerlendirme Toplantısı yapılmıştır.	Ankara Söğütözü	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR ve YK Üyesi Kenan TOPCU
47.	20.05.2016	SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu toplantısı yapılmıştır.	Ankara Turgut Özal Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü	GMYK Üyesi Mehmet Can AKTAN ve Komisyon üyeleri
48.	21.05.2016	Dernek yeri alınması için planlama taslağı ve daha önce bağış yapan meslektaşlarımıza ilişkin tespit çalışması yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
49.	23.05.2016	IFSW Avrupa Ağı İnsan Hakları Komisyonu ve Hırvatistan Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (HUSR) ortaklığında Zagreb'de gerçekleştirilen ve Derneğimiz adına Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ile Gonca POLAT'ın katıldığı "İnsan Hakları Çalıştayına" ilişkin rapor hazırlanarak		Denetleme Kurulu Üyesi Yrd.Doç.Dr.Gonca POLAT

		üyelerimizle paylaşılmıştır.		
50.	24.05.2016	TBMM “Çocuğa Yönelik İstismarın Araştırılması Komisyonu” çalışmalarında sunulmak üzere Derneğimizin bu konudaki çalışmalarını, tespit ve önerilerini içeren rapor hazırlanmıştır.	Ankara	SHUDER GMYK Üyesi Kenan TOPCU ve Üye Figen PASLI
51.	25.05.2016	İsveç İstanbul Başkonsolosluğu, Swedish Institute (SI), Ruh Sağlığında İnsan Hakları Girişimi (RUSİHAK) ve Engelli Kadın Derneği (ENGKAD) işbirliği ile 23-30 Mayıs 2016 tarihlerinde Goethe Institut (Alman Kültür Merkezi) Ankara’da ziyaret edilebilecek olan “Erişiyorsam Varım!” Sergisi kapsamında düzenlenen, "Engelli Kadınlar" konulu panele katılım sağlanmıştır.	Goethe Institut -Ankara	Üye Sultan SAKINCI KARAKUŞ
52.	25- 26.05.2016	1.Ulusal Girişimci Sosyal Hizmet Uzmanları Çalıştayına destek verilmiş, Manisa’da yapılan açılış toplantısı ve İzmir Çeşme’de yapılan çalıştaya katılım sağlanmıştır.	Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İzmir Çeşme, Kaya Prestij Otel	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
53.	27.05.2016	Ankara Üniversitesi Yaşlılık Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (YAŞAM) tarafından toplumla buluşma etkinlikleri ve yaşlı dostu üniversite uygulamaları kapsamında "kuşaklararası dayanışma", "aktif ve sağlıklı yaşam buluşmaları" programları çerçevesinde gerçekleştirilen “Aktif ve Sağlıklı Yaşlanma-2016” programına katılım sağlanmıştır.	Ankara Üniversitesi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
54.	27.05.2016	Uluslararası Çocuk Merkezi’nin (UÇM/ICC) İnsan Hakları Program önceliklerinden biri olan çocukların şiddetin her türünden korunması için yaptığı “Türkiye’de Cinsel İstismar ve Sömürü Mağduru Çocuklar için Çocuk Dostu Adalet Gözlemevi” çalışmasının bilgilendirme ve tanıtım toplantısına katılım sağlanmıştır.	Ankara	GMYK Yedek Üyesi Derya YELEKÇİ
55.	28.05.2016	SHUDER İzmir Şubesi üyeleriyle gerçekleştirilen Geleneksel 5.Bahar Kahvaltısına katılım sağlanmıştır.	İzmir Karşıyaka	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
56.	28.05.2016	Çocuklarla Güçlüyüz Projesi Katılımlı Eylem Araştırması/Öğrenme Çalışmasının 3. Genel Toplantısı gerçekleştirilmiştir.	Ankara Midi Otel	Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA

57.	28- 29.05.2016	Defence for Children tarafından desteklenen ve Çocuğa Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı tarafından yürütülen “Çocuğa Karşı Cinsel Şiddetin -Özellikle Seyahat ve Turizmde Çocukların Cinsel İstismarının-Azaltılması” projesi kapsamında, Çocukların Ticari Cinsel Sömürüsünü Önleme ve ÇTCS Mağduru Çocukları Koruma Konularında Çocuk Koruma / Sosyal Hizmet / Sosyal Yardım / Adalet / Sağlık / Eğitim alanında Çalışan Profesyonellere destek olmak ve önemli bir ihtiyacı karşılamak üzere, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (SHUDER) organizasyonu, hem teorik hem de pratik anlamda konularında yetkin olan meslek elemanları tarafından eğitim materyali ve içeriği hazırlanarak uygulama eğitimi verilmiştir.	Ankara Gürkent Otel	Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Önceki Genel Başkan Zeynep MUTLU, Üye Figen PASLI
58.	29.05.2016	Samsun’da katledilen sağlık emekçisi Dr.Kamil Furtun’la ilgili olarak TTB ve sağlık emek örgütleriyle birlikte sağlık emekçilerinin can güvenliğine ilişkin ortak basın açıklaması yapılmıştır.	Ankara	SHUDER GMYK
59.	31.05.2016	2015-2016 eğitim-öğretim yılı sonunda mezun olan yeni meslektaşlarımıza ve öğrencilerimize yönelik mesaj yayınlanmıştır.	SHUDER	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
60.	01.06.2016	Derneğimizce düzenlenebilecek organizasyonlarda işbirliği yapmak ve IFSW Avrupa 2019 Kongresi öncesi ön değerlendirme yapmak üzere İnterium Firması ile toplantı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
61.	02.06.2016	Yeni atanan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanıyla görüşmek üzere randevu talebinde bulunulmuş ve görüşmede sunulmak üzere konuyla ilgili rapor hazırlanmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
62.	03/04.06.20 16	6.Sosyal Hizmet Eğitimi Çalıştayı SHUDER Konya Şubesi, Sosyal Hizmet Okulları Derneği ve KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü işbirliğinde Konya’da gerçekleştirilmiştir.	Konya	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, SHUDER Konya Şubesi, SHOD, KTO Karatay Üniversitesi ve sosyal hizmet akademisyenleri
63.	07.06.2016	Genel Merkez Yönetim Kurulu Toplantısı yapılmıştır.	Ankara SABEV	SHUDER GMYK Üyeleri
64.	07.06.2016	Derneğimizce IFSW Avrupa 2019 Kongresinin	Ankara	SHUDER GMYK Üyeleri

		Türkiye’de düzenlenmesi için karar alınarak, kongre hazırlıkları ve ön değerlendirme yapmak üzere Bevel Travel Yarlgaş Kongre Firması ile toplantı yapılmıştır.		
65.	08.06.2016	Kocaeli Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Öğretim Üyeliği için Çocuk Gelişimi alanında yüksek lisans ve uygulama yapmış olma şartıyla alım yapılmasına dair ilanın düzeltilerek sosyal hizmet mezunlarının alınması talebiyle girişimde bulunularak Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğüne yazı yazılmıştır.	Kocaeli	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
66.	09.06.2016	UNİCEF uygulama ortaklığı için aracı firma Relief International ile görüşme yapıp gerekli belgeler hazırlanmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
67.	10.06.2016	Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu (IFSW) Avrupa Ağı tarafından 2 yılda 1 üye ülkelerde yapılan Uluslararası Sosyal Hizmet Kongresinin 2019 yılında ülkemizde yapılması için Derneğimizce yapılan ön çalışmalar sonucu hazırlanan dosya ile IFSW’ye müracaatta bulunulmuştur.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
68.	12.06.2016	Derneğimize genel merkez yeri alınması için mali komisyon oluşturulması ve yapılabilecek çalışmalara ilişkin ön çalışma ve planlama yapılarak komisyon üyelerinin tespiti yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
69.	13.06.2016	Adana ilinden Bayburt iline sürgün edilen meslektaşımız ve Adana Şube yönetim kurulu üyemiz Ali RIDVANOĞULLARI’na destek amacıyla Basın bildirisi yayınlanmıştır.	SHUDER	SHUDER GMYK
70.	14.05.2016	SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu toplantısı yapılmıştır.	Ankara Turgut Özal Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü	Komisyon Üyeleri
71.	14.06.2016	Derneğimize genel merkez yeri alınması için meslektaşlarımızdan oluşturulan geniş kapsamlı SHUDER Mali Komisyonu oluşturularak Mali Komisyonun ilk toplantısı yapılmıştır.	Ankara Divriğililer Derneği	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU ve Mali Komisyon Üyeleri

72.	15.06.2016	Dernek genel merkez yerinin satılması nedeniyle genel merkez adresi geçici olarak Ankara Yenimahalle Batıkent'te bulunan Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği yerleşkesine taşınmış olup konuyla ilgili resmi bildirimde de bulunulmuştur.	Ankara-Batıkent	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
73.	16.06.2016	Avrupa Birliği destekli Turizm Sektöründe İşverenlerin ve Çalışanların Uyum Yeteneklerinin Artırılması Projesi (TUYUP) kapsamında Derneğimizce oluşturulan eğitim ekibi ve çalışmalara ilişkin ilgili firma ile görüşmeler yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
74.	17.06.2016	Kocaeli Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Öğretim Üyeliği için Çocuk Gelişimi alanında yüksek lisans ve uygulama yapmış olma şartıyla alım yapılmasına dair ilanın düzeltilerek sosyal hizmet mezunlarının alınması talebiyle girişimde bulunularak Yüksek Öğretim Kuruluna (YÖK) yazı yazılmıştır.	Kocaeli	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
75.	18.06.2016	Defence for Children tarafından desteklenen ve Çocuğa Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı tarafından yürütülen “Çocuğa Karşı Cinsel Şiddetin -Özellikle Seyahat ve Turizmde Çocukların Cinsel İstismarının-Azaltılması” projesi kapsamında, Çocukların Ticari Cinsel Sömürüsünü Önleme ve ÇTCS Mağduru Çocukları Koruma Konularında Çocuk Koruma / Sosyal Hizmet / Sosyal Yardım / Adalet / Sağlık / Eğitim alanında Çalışan Profesyonellere destek olmak ve önemli bir ihtiyacı karşılamak üzere, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (SHUDER) organizasyonu, hem teorik hem de pratik anlamda konularında yetkin olan meslek elemanları tarafından izleme çalışması yapılmıştır.	Ankara Gürkent Otel	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, Yönetim Kurulu Üyesi Umur YANARDAĞ, Önceki Genel Başkan Zeynep MUTLU, Üye Figen PASLI
76.	20.06.2016	Ankara Üniversitesi (A.Ü.) Tıp Fakültesi ve Cebeci Hastanelerinde sosyal hizmet lisans diploması olmamasına rağmen 2 hemşirenin İdari olarak görevlendirme yoluyla resmi yazışma, hizmet içi eğitimler vb gibi resmi faaliyetlerde ve mesleki uygulamalarda ‘sosyal hizmet uzmanı’ ünvanını kullandıkları öğrenilmiş, konuyla ilgili olarak Derneğimizce A.Ü.Rektörlüğüne, Tıp Fakültesine ve Cebeci Hastanesine resmi yazı	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA, YK Üyesi Kenan TOPCU

		yazılarak uygunsuz olan bu görevlendirmenin iptal edilerek, sosyal hizmet lisans mezunlarının sosyal hizmet uzmanı olarak görevlendirilmesi talep edilmiştir.		
77.	21.06.2016	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) Türkiye Ofisi'nin uygulama ortağı olan ve Anna Lindh Euro-Mediterranean Foundation for the Dialogue between Cultures ve UNITED for Intercultural Action üyesi olan Sığınmacı Ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği (SGDD-ASAM) bünyesinde (merkez, 44 ofis, 41 il) yürütülen çalışmalarda ve projelerde sosyal hizmet lisans diploması olmamasına rağmen farklı meslek gruplarından kişilerin 'Sosyal Çalışmacı' olarak istihdam edilerek görevlendirildikleri öğrenilmiştir. Bu uygunsuzluğun giderilerek Sosyal Çalışmacı kadrolarına sosyal hizmet lisans mezunu meslektaşlarımızın atanması için Derneğimizce SGDD-ASAM yönetim kurulu başkanı sayın Ali GİTMEZ ve yönetim kurulu üyeleri meslektaşlarımız Prof.Dr.İlhan TOMANBAY ve Doç.Dr.Sema BUZ ile SGDD-ASAM genel koordinatörlüğü ile görüşülmüş ve konuya ilişkin yazı SGDD-ASAM'a gönderilmiştir.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
78.	21.06.2016	Derneğimize genel merkez yeri alınması için meslektaşlarımızdan oluşturulan geniş kapsamlı SHUDER Mali Komisyonu bünyesinde oluşturulan Ana Komisyon toplantısı yapılmıştır.	Ankara BES	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Ana Komisyon
79.	21.06.2016	Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü mezuniyet törenine katılım sağlanmış ve yeni mezunlara Sosyal Hizmet Uzmanları andı okutturulmuştur.	Ankara Üniversitesi	GMKY Üyesi Umut YANARDAĞ
80.	22.06.2016	Mor Çatı Kadın Sığınağı Derneği ve Toplumsal Dayanışma için Psikologlar Derneğinin bir ilanında Sosyal Hizmet mezunu olmayan Sosyal Çalışmacı arandığına ilişkin uygunsuz ilanının düzeltilerek, Sosyal Çalışmacı kadro ve görevlendirmelerine sosyal hizmet lisans mezunu meslektaşlarımızın atanması için sözkonusu ilanı yayınlayan kişiyle görüşülerek, konuya ilişkin yazı kendilerine gönderilmiştir.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
81.	22.06.2016	Yaşlılık alanındaki çalışmalara katkıda bulunmak, gelişme sağlamak ve meslektaşlarımız	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ

		ile mesleki çalışmalarımızı desteklemek amacıyla Yaşlılarla Sosyal Hizmet Komisyonunu kurarak çalışma başlatmak üzere yaşlılık alanında çalışma yapan akademisyenlerimiz ve alandaki meslektaşlarımızla görüşmeler yapılarak komisyon üyeliği için genel duyuru yapılmıştır.		
82.	23.06.2016	Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü mezuniyet törenine katılım sağlanmış ve yeni mezunlara Sosyal Hizmet Uzmanları andı okutturulmuştur.	Başkent Üniversitesi	GMKY Üyesi Mehmet Can AKTAN
83.	23.06.2016	SHUDER olarak derneğimize yer satın almak için GMYK ve Mali Komisyon çalışmaları doğrultusunda üyelerimiz, meslektaşlarımız ve öğrencilerimiz arasında bağış ve mali kaynak çalışması başlatılmıştır.	Türkiye	SHUDER GMYK ve Mali Komisyon
84.	24.06.2016	SHUDER ve Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu tarafından Okul Sosyal Hizmeti İmza Kampanyası için metin oluşturularak diğer meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının imzasına açılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu Üyeleri
85.	27-30.06.2016	27-30 Haziran 2016 tarihlerinde Güney Kore'nin başkenti Seul'de yapılan Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu (IFSW) Kongresine katılım sağlanmıştır.	Seul-GÜNEY KORE	Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Can AKTAN
86.	27.06.2016	SHUDER ve Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu tarafından Okul Sosyal Hizmeti İmza Kampanyası başlatılarak, change.org'da genel imzaya açılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Üye Tahir Emre GENCER ve SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu Üyeleri
87.	28.06.2016	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmetler Bölümüne öğretim üyesi (Yrd.Doç.)alımı ilanındaki alan dışı şartın düzeltilerek sosyal hizmet mezunlarının alınması talebiyle girişimde bulunularak Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörlüğüne ve ilgili bölüme yazı yazılmıştır.	Burdur	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
88.	29.06.2016	Derneğimize genel merkez yeri alınması için meslektaşlarımızdan oluşturulan geniş kapsamlı SHUDER Mali Komisyon toplantısı yapılmıştır.	Ankara BES	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, Yönetim Kurulu Üyesi

				Kenan TOPCU ve Komisyon Üyeleri
89.	29.06.2016	Gazi Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Dairesinde sosyal hizmet lisans diploması olmamasına rağmen 1 sosyologun sosyal çalışmacı/sosyal hizmet uzmanı ünvanıyla görev yaptığı öğrenilmiş, konuyla ilgili olarak Derneğimizce G.Ü.Rektörlüğüne ve ilgili birime resmi yazı yazılarak uygunsuz olan bu görevlendirmenin iptal edilerek, sosyal hizmet lisans mezunlarının sosyal çalışmacı/sosyal hizmet uzmanı olarak görevlendirilmesi talep edilmiştir.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
90.	30.06.2016	Defence for Children tarafından desteklenen ve ÇTCS ile Mücadele Ağı tarafından yürütülen “Çocuğa Karşı Cinsel Şiddetin -özellikle seyahat ve turizmde çocukların cinsel istismarının-Azaltılması” projesi kapsamında; Çocukların Ticari Cinsel Sömürüsünü Önleme ve ÇTCS Mağduru Çocukları Koruma Konularında Çocuk Koruma / Sosyal Hizmet / Sosyal Yardım / Adalet / Sağlık / Eğitim alanında çalışan profesyonellere yönelik olarak Derneğimizce verilen 28-29 Mayıs 2016 tarihlerindeki uygulama eğitimi ve 18 Haziran 2016 tarihindeki izleme çalışmasına ilişkin olarak hazırlanan eğitim materyali tamamlanarak proje sahibi olan Uluslararası Çocuk Merkezi Derneğine teslim edilmiştir.	Ankara	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR ve Önceki Genel Başkan Zeynep MUTLU

**2016 YILI ÜÇÜNCÜ 3 AYLIK (TEMMUZ, AĞUSTOS, EYLÜL)
ÇALIŞMA VE FAALİYET RAPORU**

SIRA NO	TARİH	FAALİYET	YER	KATILANLAR
1.	03.07.2016	27-30 Haziran 2016 tarihlerinde Güney Kore'nin başkenti Seul'de gerçekleştirilen ve Derneğimiz adına katılım sağlanan, IFSW Kongresine ilişkin mail yoluyla üyelerimizle paylaşımda bulunulmuştur.	Ankara	SHUDER GMYK Üyesi Mehmet Can AKTAN
2.	11.07.2016	AB İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı kapsamında ÇSGB'na sunulmuş olan ve ön kabul sürecinden geçen "Çalışan Güçlü Kadınlar Projesi" isimli projemiz, bütçe puanlamasında asıl değerlendirme aşamasını geçememiştir.	Ankara	SHUDER GMYK ve Esin BOYRAZ POLAT
3.	13.07.2016	Derneğimizce organize edilen toplantıda, Avustralya'da yaşayan meslektaşımız Ali Rıza KASAPGİL tarafından Mesleki Deneyim ve Paylaşım sunumu gerçekleştirilmiştir.	Ankara SABEV	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, GMYK Üyesi Umut YANARDAĞ ve katılımcılar.
4.	16.07.2016	15 Temmuz 2016 tarihinde ülkemizde gerçekleştirilen darbe girişimine karşı açıklama yapılmıştır.	Ankara	SHUDER GMYK
5.	22.07.2016	22 Temmuz 2016'da Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren kanun hükmünde kararname ile kapatılan Diyarbakır Şubemizin durumuna ilişkin Diyarbakır Şube başkanımızla görüşülmüş, duruma ilişkin ön değerlendirmeler yapılmıştır.	Ankara'da ve İletişim araçları ile	SHUDER GMYK
6.	23.07.2016	OHAL Kapsamında çıkarılan Kanun Hükmünde Kararname ile kapatılan Diyarbakır Şubemiz ve görevden alınma kararı çıkarılan meslektaşlarımızın durumuyla ilgili olarak avukatımızla toplantı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, YK Üyesi Umut YANARDAĞ, Av.Şahin ANTAKYALIOĞLU
7.	23.07.2016	Genel Merkez yönetim kurulu toplantısı yapılmıştır.	Ankara	SHUDER GMYK
8.	23.07.2016	Diyarbakır Şubemizin kapatılması ve meslektaşlarımızın görevden alınmasına ilişkin açıklama yapılarak, kamuoyuyla paylaşılmıştır.	Ankara	SHUDER GMYK
9.	25.07.2016	Diyarbakır ilinde meslektaşlarımızın da dahil olduğu ASPİM personelinin görevden alınmalarına ilişkin duruma dair değerlendirme	Ankara	SHUDER GMYK

		yapılmış, SES Sendikası Genel Başkanı ve ASPB ile görüşülmüştür.		
10.	26.07.2016	İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı'ndan randevu alınarak, Diyarbakır Şubemizin de dahil olduğu KHK ile derneklerin kapatılmasına ilişkin süreci yürüten yetkililerle görüşülmüş, Diyarbakır Şubemizin kapatma kararının yanlış olduğu iletilerek, bu kararın kaldırılması için gerekli girişimlerde bulunulması yönünde çalışma yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ
11.	27.07.2016	Diyarbakır Şubemizin kapatılma kararının kaldırılması için belirlenen yöntem doğrultusunda; Diyarbakır Şube Başkanımızla görüşülerek, itiraz ve düzeltme dilekçesi hazırlanmış, dilekçenin Diyarbakır Dernekler Müdürlüğü ve Ohal Bürosu tarafından alınması sağlanmıştır.	Ankara	SHUDER GMYK ve Diyarbakır Şube YK
12.	28.07.2016	Diyarbakır Şubemizin kapatılma kararının kaldırılması ve konunun anlatılması için iktidar partisi ve ana muhalefet partisinden randevu istenmiş, konu yazılı olarak da iletilmiştir.	Ankara	SHUDER GMYK
13.	01.08.2016	Derneğimizin genel olarak çalışmalarının değerlendirilmesi, Diyarbakır Şubemizin kapatılma süreci, ülkemizin içinde bulunduğu olağandışı koşullar ve genel olarak derneğimizin yapması gereken çalışmalara dair durumu görüşmek üzere, Genişletilmiş Kurullar Toplantısı yapılmıştır.	Ankara Çankaya Belediyesi	GMYK, Denetim Kurulu Üyeleri, Onur Kurulu Üyeleri, eski başkanlar.
14.	02 ve 03.08.2016	Diyarbakır şubemizin kapatılma kararının iptaline ilişkin değerlendirme sürecinin lehimize olarak desteklenmesi amacıyla kararın iptali için genel merkez olarak İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Dernekler Dairesi ile Diyarbakır Dernekler Müdürlüğü ve Ohal Bürosuna yazı yazılmış, görüşme yapılmıştır.	Ankara	SHUDER GMYK
15.	04.08.2016	İktidar partisi ana muhalefet partisinin OHAL Sürecine ilişkin önerilerini dikkate alacağını kamuoyunda belirtmiş, ana muhalefet partisi de bir OHAL Komisyonu kurmuştur. Bu çerçevede Ana Muhalefet Partisinin OHAL Komisyonu ile ve konuyla ilgili milletvekilleriyle görüşülerek, Diyarbakır Şubemizin kapatılma kararının kaldırılması için destek ve konunun iktidar partisine iletilmesi talebinde bulunulmuştur.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
16.	05.08.2016	Genişletilmiş Kurullar Toplantısında da alınan karar doğrultusunda, yaz aylarının rehaveti, ülkemizin yaşamakta olduğu olağandışı süreç ve banka işlemlerine ilişkin teknik konular nedeniyle genel merkez yeri alma çalışmalarına	Ankara	SHUDER GMYK

		ara verilmiştir.		
17.	06.08.2016	Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Yüksek Disiplin Kurulu tarafından hakkında “memuriyetten çıkarma” kararı verilen Adana Şube Yönetim Kurulu Üyemiz Ali RIDVANOĞULLARI’nın durumu ile ilgili değerlendirme yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Adana Şube Başkanı Kürşat KÖSTÜ, Ali RIDVANOĞULLARI
18.	09.08.2016	İktidar partisinin OHAL Komisyonu ve STK yetkilileriyle görüşülerek, Diyarbakır Şubemizin kapatılma kararının kaldırılması için destek talebinde bulunulmuştur. Ayrıca Derneğimizce hazırlanan Oda/Meslek Kanunu ve meslektaşlarımızın özlük hakları ile mesleğimiz ve meslektaşlarımıza ilişkin genel sorunlar ve derneğimizin taleplerine ilişkin liste, dosya halinde sunularak işbirliği ve destek talebinde bulunulmuştur.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
19.	10.08.2016	Konya KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal Hizmet Okulları Derneği ve Derneğimiz tarafından, “Sosyal Hizmet Eğitiminde Güncel Sorunlar ve Sosyal Hizmet Eğitiminin Geleceği” temasıyla, 3-4 Haziran 2016 tarihlerinde Konya’da gerçekleştirilen VI. Sosyal Hizmet Eğitimi Çalıştayı, Nihai Raporu paylaşılmıştır.	Ankara	SHUDER-SHOD
20.	16.08.2016	Ana Muhalefet Partisinin OHAL Komisyonu sorumlusu olan genel başkan başkanışmanı ve milletvekili ile görüşülerek, Diyarbakır Şubemizin kapatılma kararının kaldırılması için destek ve konunun iktidar partisine iletilmesi talebinde bulunulmuş, bu konuda hazırlanan hükümete sunulacak dosya için gerekli çalışma tamamlanmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
21.	18.08.2016	İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümüne alan dışından 2 Yardımcı Doçentin alınarak sosyal hizmet doktoralıların alınmaması işleminin düzeltilerek, sosyal hizmet lisans, yüksek lisans veya doktoralı olanların alınması talebiyle girişimde bulunularak İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörlüğüne yazılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
22.	22.08.2016	Ülkemizde pek çok irili-ufaklı üniversitede, nitelik ve nicelik sorunlarına karşın sosyal hizmet bölümü açılmış olmasına rağmen, Çukurova gibi yüksek potansiyeli barındıran bir bölgemizde bulunan Mersin Üniversitesi’nde, Derneğimizin de yıllar önce destek ve girişimleriyle İçel Sağlık Yüksekokulu bünyesinde kurulan Sosyal Hizmet bölümü bugüne kadar akademisyen eksikliğini tamamlayamayıp eğitime başlayamamıştır. Nitelikli bir eğitimin verilebilmesi amacıyla,	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA

		eksik olan kadrolara sosyal hizmet bölümlerinden mezun olanların, yüksek lisans veya doktora yapanların alınarak, bölümün eğitime başlaması için ilgili birimlerle görüşülmüş ve Mersin Üniversitesi Rektörlüğüne işbirliği ve talep yazısı yazılmıştır.		
23.	26.08.2016	Ana Muhalefet Partisinin, Kanun Hükmünde Kararname ile kapatılan derneklerden bir kısmının açılması için İktidar Partisine sunacağı dosyada yer almak üzere Diyarbakır Şubemizin kapatılma kararının kaldırılması için evrak hazırlanarak dosyaya eklenmiştir.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
24.	29.08.2016	İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı Darülaceze Müdürlüğünde sosyal hizmet lisans diplomaları olmamalarına rağmen Sosyologların kadrolu/memur veya taşeron olarak Sosyal Çalışmacı olarak görevlendirildikleri ve bu mesleki unvanı kullandıkları öğrenilmiş, konuyla ilgili olarak Derneğimizce, İstanbul Büyükşehir Belediyesine ve Darülaceze Müdürlüğüne resmi yazı yazılarak uygunsuz olan bu görevlendirmenin iptal edilerek, sosyal hizmet lisans mezunlarının sosyal çalışmacı/sosyal hizmet uzmanı olarak görevlendirilmesi talep edilmiştir.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
25.	31.08.2016	Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde Psikolog vb. farklı meslek gruplarından kişilerin ‘Sosyal Çalışmacı’ olarak görevlendirildiği öğrenilmiş, konuyla ilgili olarak Derneğimizce, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Rektörlüğüne ve Tıp Fakültesi Hastanesi Başhekimliğine resmi yazı yazılarak uygunsuz olan bu görevlendirmenin iptal edilerek, sosyal hizmet lisans mezunlarının sosyal çalışmacı/sosyal hizmet uzmanı olarak görevlendirilmesi talep edilmiştir.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
26.	01.09.2016	Basında yer alan, Siirt’te bir çocuk evinde kalmakta olan ve 18 yaşını doldurarak reşit olan bir kız çocuğunun, kuruluş personeliyle evliliğine ilişkin habere dair, meslek kuruluşlarıyla birlikte konuyu mesleki yanı da dahil çeşitli boyutlarıyla ele alan ortak basın açıklaması yapılmıştır.	Ankara	SHUDER
27.	02.09.2016	Ulusal Çocuk Politikası Oluşturma Çalışma Grubu toplantısına katılım sağlanmıştır.	Ankara CHP	Önceki Genel Başkan Zeynep MUTLU
28.	03.09.2016	22.05.2014 tarihli ve 29007 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmeliğin; 1) Yönetmeliğin	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Avukat Şahin ANTAKYALIOĞLU

		Ek 1’de (Sağlık Meslek Mensuplarının İş ve görev Tanımları) ‘Sosyal Hizmet Uzmanları’ meslek mensuplarına yer verilmemesi yönünde tesis edilen eksik düzenlemenin, 2)Yönetmeliğin Ek 2’de (Diğer Meslek Mensuplarının Sağlık Hizmetlerinde İş ve Görev Tanımları) ‘Sosyal Çalışmacı’ ibaresinin öncelikle yürürlüğünün durdurulması ve bilahare iptali için açtığımız dava Danıştay’da reddedilmiştir. Temyizi için çalışma yapılmıştır.		
29.	04.09.2016	Çocuklar İçin Barış Girişimi olarak; durumu anlamak, çocuklar açısından ihtiyacı belirlemek ve bu ihtiyaç üzerinden yereldeki ilgili aktörleri güçlendirecek ve orada uzun süreli bir çalışmanın yerel aktörler tarafından gerçekleşmesini sağlayacak bir çalışmanın planlamasına ön ayak olmak üzere 7-8-9 Eylül tarihlerinde Gaziantep İline gerçekleştirilecek ziyaretin planlanması için çalışma yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Gaziantep Şube Başkanı Vedat ŞAHAN
30.	05.09.2016	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK-UNHCR) tarafından düzenlenen "Mültecilerin Korunması ve Kadın Sivil Toplum Kuruluşları arasında Koordinasyon" toplantısına derneğimiz adına katılım sağlanmıştır.	BMMYK	Üye Şükran ÖZDOĞAN
31.	06.09.2016	19/11/2014 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 6569 Sayılı Kanun’un Geçici Madde 69’u uyarınca sağlık alanındaki ön lisans mezunları için lisans tamamlama programı açılması hükmü doğrultusunda, Yüksek Öğretim Kurulu’nun (YÖK) 23.07.2015 tarihli duyurusuna istinaden, Erzurum Atatürk Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Açık öğretim Lisans Tamamlama Programları açılmış ve sosyal hizmet ile ilgisiz sağlık ön lisans bölümlerinden mezun, her üniversitede 2500’er olmak üzere toplam 5000 kişinin Sosyal Hizmet Lisans Programına sınavsız geçişine ilişkin işlemler yapılmıştı. Söz konusu yasa maddesinin anayasaya aykırılığı nedeniyle Anayasa Mahkemesine gönderilmesi ve YÖK Kararı ile söz konusu okullar tarafından yapılan işlemlerin YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASI ve İPTALİNE karar verilmesi talebiyle, 15.09.2015 tarihinde Danıştay’a açtığımız davada davalının cevap dilekçesine karşı Derneğimizin cevap dilekçesi hazırlanması için çalışma yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Avukat Şahin ANTAKYALIOĞLU

32.	07.09.2016	Çalışma koşullarının ağırlaştırılması, iş ve emeklilik güvencesinin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalara karşı, sağlık emek örgütleriyle birlikte “Sağlıkçılardan Demokrasi İçin Emek Buluşmaları” gerçekleştirilmesi kararlaştırılmış ve konuyla ilgili ortak basın açıklaması yapılmıştır.	Ankara TTB	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
33.	19.09.2016	Derneğimizce oluşturulan SHUDER Oda/Meslek Kanunu Komisyonu çerçevesinde başlatılan Oda/Meslek Kanunu hazırlanması çalışmaları kapsamında yapılan ön çalışmalar sonucu “Sosyal Hizmet Uzmanı Meslek Kanunu Ön Taslağı” hazırlanarak Komisyon ve meslektaşlarımızın görüşüne hazır hale getirilmiştir.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve SHUDER Oda/Meslek Kanunu Komisyonu Koordinatörü Doç.Dr.Kamil ALPTEKİN
34.	20.09.2016	Ulusal Çocuk Politikası Oluşturma Çalışma Grubu toplantısına katılım sağlanmıştır.	Ankara CHP	Önceki Genel Başkan Zeynep MUTLU
35.	21.09.2016	OHAL sürecinde alınan kararlara ilişkin tekrar değerlendirme müracaatlarının yapılması için oluşturulan birimler nezdinde, Diyarbakır şubemizin kapatılma kararının iptaline ilişkin kararın kaldırılması amacıyla genel merkezimizce Başbakanlık Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü Koordinasyon Kuruluna, Ankara Valiliğine ve Başbakanlık bünyesindeki BİMER’e müracaat etmek üzere yazı ve dosya hazırlanmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
36.	22.09.2016	OHAL sürecinde alınan kararlara ilişkin tekrar değerlendirme müracaatlarının yapılması için oluşturulan birimler nezdinde, Diyarbakır şubemizin kapatılma kararının iptaline ilişkin kararın kaldırılması amacıyla genel merkezimizce iktidar partisi AK Parti Genel Merkezi'nde bulunan AKİM’e ve ana muhalefet partisi CHP’ye tekrar müracaat etmek üzere yazı ve dosya hazırlanmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU ve Önceki Genel Başkan Zeynep MUTLU
37.	23.09.2016	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca başlatılan Aile Sosyal Destek Programı kapsamında gerçekleştirilen personel alımlarında meslektaşlarımızın mağdur edilmesi ve ASDEP Programına ilişkin diğer uygunsuzlukların iptali ve alımların kadrolu olarak yapılması için Derneğimizce dava dosyası hazırlama çalışması yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Üye Nihat TARIMERİ ve Avukat Şahin ANTAKYALIOĞLU
38.	24-25.09.2016	Sivil Düşün tarafından desteklenen ve Açık Düş Sosyal Girişimi’nce gerçekleştirilen Kapalı Kurumlar Çalıştayı’na katılım sağlanmıştır.	Ankara	Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
39.	24-25.09.2016	Gündem Çocuk Derneği tarafından gerçekleştirilen Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel	Ankara Gordion Otel	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR

		Sömürüye Son Projesi, Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürüye Karşı Güçlenme ve Güç birliği Toplantısına katılım sağlanmıştır.		
40.	26.09.2016	22.05.2014 tarihli ve 29007 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmeliğin; 1) Yönetmeliğin Ek 1’de (Sağlık Meslek Mensuplarının İş ve görev Tanımları) ‘Sosyal Hizmet Uzmanları’ meslek mensuplarına yer verilmemesi yönünde tesis edilen eksik düzenlemenin, 2)Yönetmeliğin Ek 2’de (Diğer Meslek Mensuplarının Sağlık Hizmetlerinde İş ve Görev Tanımları) ‘Sosyal Çalışmacı’ ibaresinin öncelikle yürürlüğünün durdurulması ve bilahare iptali için açtığımız davanın Danıştay’da reddedilmesi üzerine Temyiz müracaatı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR ve Avukat Şahin ANTAKYALIOĞLU
41.	27-30.09.2016	AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu Kapsamında, Aile Danışmanları Derneği tarafından yürütülen İnsan Ticareti İle Mücadelede Sivil Toplum Gücü Projesi kapsamında 27-30 Eylül 2016 tarihlerinde Antalya’da düzenlenen “Bilgi ve Farkındalık Artırma Eğitimine” genel merkez adına katılım sağlanmıştır.	Antalya	Denetim Kurulu Yedek Üyesi Gülistan İYİDOĞAN
42.	29.09.2016	IFSW Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu Genel Sekreteri Dr.Rory TRUELL’in de katılacağı Sosyal Hizmet Mesleğinin Küresel Yönelimleri başlıklı bir panel düzenlenmesi için hazırlık çalışması yapılmıştır	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA, YK Üyesi Doç.Dr.Elif GÖKÇEARSAN ÇİFTÇİ, Denetim Kurulu Üyesi Yrd.Doç.Dr.Gonca POLAT

**2016 YILI DÖRDÜNCÜ 3 AYLIK (EKİM, KASIM, ARALIK)
ÇALIŞMA VE FAALİYET RAPORU**

SIRA NO	TARİH	FAALİYET	YER	KATILANLAR
1.	01.10.2016	SHUDER GMYK yönetim kurulu toplantısı yapılmıştır.	Ankara Batıkent SHUDER Geçici Merkezi	GMYK Üyeleri
2.	01.10.2016	Hayat Sende Gençlik Akademisi Derneği tarafından düzenlenen “Aileye Dönüş ve Aile Yanında Destek Projesi Değerlendirme Çalıştayına” derneğimiz adına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Üye SHU Rahmiye BOZKURT
3.	03.10.2016	Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu (IFSW) Avrupa Ağı tarafından 2 yılda 1 üye ülkelerde yapılan Uluslararası Sosyal Hizmet Kongresinin 2019 yılında ülkemizde yapılması için Derneğimizce yapılan müracaata ilişkin hazırlanan Davetiye Kitapçığı ve Bütçe IFSW’ye sunulmuştur.	Ankara	Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
4.	05.10.2016	Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülen Sivil Toplum Diyalogu programı çerçevesinde gerçekleşen ve koordinasyonu Gündem Çocuk Derneği ile La Strada Vakfı (Polonya) ortaklığı tarafından yürütülen “Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürüye Son” Projesi kapsamında gerçekleştirilen “Çocuk Evliliklerinin Ortadan Kaldırılmasına Yönelik Mevzuat- Yuvarlak Masa Toplantısı”na SHUDER adına katılım sağlanmıştır.	Ankara Gordion Otel	Önceki genel başkan Zeynep MUTLU
5.	05.10.2016	Derneğimizin de üye olduğu IFSW-Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu Genel Sekreteri Dr. Rory TRUELL, IFSW'nin Derneğimize destek ve dayanışmasını sunmak ve mesleki konularda görüş alışverişinde bulunmak için Derneğimizin ev sahipliğinde 6-8 Ekim 2016 tarihleri arasında ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu çerçevede ziyaret başlangıcında, uluslararası alanda sosyal hizmetteki gelişmeler ve ülkemizdeki durumun paylaşıldığı bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR ve IFSW Genel Sekreteri Dr. Rory TRUELL
6.	06.10.2016	Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülen	Ankara	Üye SHU Ergin BALCI

		Sivil Toplum Diyalogu programı çerçevesinde gerçekleşen ve koordinasyonu Gündem Çocuk Derneği ile La Strada Vakfı (Polonya) ortaklığı tarafından yürütülen “Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürüye Son” Projesi kapsamında gerçekleştirilen “Çocuk Fuhuşunun Ortadan Kaldırılmasına Yönelik Mevzuat - Yuvarlak Masa Toplantısı”na SHUDER adına katılım sağlanmıştır.	Gordion Otel	
7.	06.10.2016	Uluslararası alanda sosyal hizmetteki gelişmeler ve ülkemizdeki durumun paylaşılması amacıyla, Derneğimiz ve Ankara Üniversitesi SBF Sosyal Hizmet Bölümü'nün işbirliğinde, 6 Ekim 2016 perşembe günü saat 13.30'da, Ankara Üniversitesi ATAUM'da, "Sosyal Hizmet Mesleğinin Küresel Yönelimleri" konulu bir panel gerçekleştirilmiştir. Panele akademisyenler, meslektaşlarımız, sosyal hizmet öğrencileri ve ilgililerin katılımı yoğun olmuş, sosyal hizmete dair önemli paylaşımlarda bulunulmuştur.	Ankara ATAUM	Oturum Başkanı: Bülent Karakuş-SHUDER Genel Başkanı, Konuşmacılar: Prof.Dr. Veli Duyan - Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölüm Başkanı, Prof.Dr. Hakan Acar - Kocaeli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Sosyal Hizmet Bölüm Başkanı - Sosyal Hizmet Okulları Derneği Başkanı - EAASW Yönetim Kurulu Üyesi, Dr. Rory Truell - IFSW Genel Sekreteri. Panel Koordinatörleri: Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA, Denetim Kurulu Üyesi Yrd.Doç.Dr.Gonca POLAT. Katılımcılar SHUDER GMYK, akademisyenler, meslektaşlarımız, sosyal hizmet öğrencileri ve ilgililer.
8.	07.10.2016	Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülen Sivil Toplum Diyalogu programı çerçevesinde gerçekleşen ve koordinasyonu Gündem Çocuk Derneği ile La Strada Vakfı (Polonya) ortaklığı tarafından yürütülen “Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürüye Son” Projesi kapsamında gerçekleştirilen “Çocuk Pornografisinin Ortadan Kaldırılmasına Yönelik Mevzuat - Yuvarlak Masa Toplantısı”na SHUDER adına katılım sağlanmıştır.	Ankara Gordion Otel	GM Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
9.	07.10.2016	Derneğimizin ev sahipliğinde ülkemizde bulunan IFSW Genel Sekreteri Dr.Rory TRUELL ile çeşitli kurum ziyaretleri ve toplantılar yapılmıştır.	Ankara	Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA ve IFSW Genel Sekreteri Dr.Rory TRUELL
10.	08.10.2016	Milli Eğitim Bakanlığı'nın Savaş şartlarından kaçarak ülkemizde misafir olan eğitim çağındaki	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, GM Yönetim

		Suriyelilerin psiko-sosyal destek alabilmeleri için yapacağı çalışmaya Sosyal Hizmet Uzmanlarının da dahil edilmesi için değerlendirme yapılmış, çalışma planlanmış ve MEB yetkililerinden randevu talep edilmiştir.		Kurulu Üyesi M.Can AKTAN ve SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu
11.	10.10.2016	Diyarbakır Şubemizin açılması ve dernek hesapları blokelerinin kaldırılması için görüşmeler yapılmış ve İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı, Maliye Bakanlığı ve Diyarbakır Valiliğine yazılı müracaatta bulunulmuştur.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
12.	10.10.2016	Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülen Sivil Toplum Diyaloğu programı çerçevesinde gerçekleşen ve koordinasyonu Gündem Çocuk Derneği ile La Strada Vakfı (Polonya) ortaklığı tarafından yürütülen “Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürüye Son” Projesi kapsamında gerçekleştirilen “Çocuk Ticaretinin Ortadan Kaldırılmasına Yönelik Mevzuat - Yuvarlak Masa Toplantısı”na SHUDER adına katılım sağlanmıştır.	Ankara Gordion Otel	Üye SHU Şükran DANIK
13.	11.10.2016	ASPB ve bağlı kuruluşlarında görev yapmakta olan meslektaşlarımız başta olmak üzere derneğimiz ve meslektaşlarımızın sorunları ve taleplerine ilişkin çözüm yolları yazılı bir dosya halinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özel Kalem Müdürlüğü ve Bakan Danışmanı ile görüşülerek kendilerine sunulmuştur.	Ankara ASPB	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve GM Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
14.	12.10.2016	8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi kitabının basımına ilişkin görüşme yapılmıştır.	SABEV	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Prof Dr.İlhan TOMANBAY (SABEV)
15.	12.10.2016	Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonuna sunulmak üzere, Sosyal Çalışma Görevlisi, Sosyal Hizmet Uzmanı/Sosyal Çalışmacı konularında rapor hazırlanmış, Okul Sosyal Hizmeti Raporu güncellenmiş ve dosya hazırlanmıştır.		Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve GM Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Can AKTAN
16.	13.10.2016	Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu (Sosyal Politika ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Bölümü Sektör Yöneticiliği) ile AB Türkiye Delegasyonunun Ankara’da bulunan Merkezinde bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmede sosyal hizmetlere ilişkin genel konular ve özetle aşağıdaki ana konularda görüş alışverişi yapılmış, Derneğimizin görüşleri iletilmiştir: - “Türkiye’de geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun desteklenmesine yönelik proje” kapsamında savaş şartlarından kaçarak	Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Merkezi - Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, GM Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Can AKTAN ve SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu Başkanı Prof.Dr.Nurdan DUMAN

		ülkemizde misafir olan eğitim çağındaki Suriyelilerin psiko-sosyal destek alabilmeleri için yapılacak çalışmalarda Sosyal Hizmet Uzmanlarının da görevlendirilmesi. -Avrupa ülkelerinde de yıllardır uygulanan Okul Sosyal Hizmetinin ülkemizde biran önce başlatılması için girişimlerin hızlandırılması. -Mevzuatta yer alan ve uygulamada sorunlara yol açan Sosyal Çalışma Görevlisi başta olmak üzere Aile Sosyal Destek Personeli, Meslek Elemanı vs. torba meslek tanımlarının iptal edilerek Sosyal Hizmet Uzmanı vs. her mesleğin kendi mesleki formasyonu doğrultusunda ayrı tanımlama ve görevlendirmelerinin yapılması. -Açık öğretim sosyal hizmet eğitiminin sonlandırılması, kontrolsüz ve nitelsiz bir şekilde artan sosyal hizmet bölümlerinin artışının kontrol altına alınması, sosyal hizmet bölümlerinde sosyal hizmet akademisyenlerinin eğitim vermesi. Görüşme sonunda yukarıda belirtilen konulara ilişkin Derneğimizce hazırlanan raporlardan oluşan dosya AB Türkiye Delegasyonuna sunulmuş, görüşülen konular ve genel olarak sosyal hizmet konularında işbirliği ve iletişimin sürdürülmesi kararlaştırılmıştır.		
17.	13.10.2016	Okul Sosyal Hizmetinin başlatılmasına ilişkin sürece dair destek sağlanması amacıyla basın mensuplarıyla toplantı yapılmıştır.	Ankara Çankaya	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, GM Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Can AKTAN ve SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu Başkanı Prof.Dr.Nurdan DUMAN
18.	14.10.2016	Ülkemizde düzenlenen 2 günlük bir çalıştay için ülkemize gelen IFSW-Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu Eski Genel Başkanı Dr. David JONES ile mesleğimizin yerel ve küresel sorunları ile ilgili fikir alışverişinde bulunulmuş, 2019 Avrupa Kongresi ile ilgili destek talebinde bulunulmuştur.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR ve IFSW Eski Genel Başkanı Dr. David JONES
19.	14.10.2016	Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülen Sivil Toplum Diyalogu programı çerçevesinde gerçekleşen ve koordinasyonu Gündem Çocuk Derneği ile La Strada Vakfı (Polonya) ortaklığı tarafından yürütülen “Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürüye Son” Projesi kapsamında gerçekleştirilen “Çocuklara Yönelik Cinsellik Amaçlı Turizmin Ortadan Kaldırılmasına Yönelik Mevzuat - Yuvarlak Masa Toplantısı”na SHUDER adına katılım sağlanmıştır.	Ankara Gordion Otel	Üye SHU Sedat TÜRKERİ
20.	15-	CHP Ulusal Çocuk Politikası Çalıştayı’na	Ankara CHP	Genel Başkan Yardımcısı

	16.10.2016	düzenleme kurulu ve katılımcı olarak katılım sağlanmıştır.	Genel Merkezi	Sultan ÇAMUR KARATAŞ
21.	18.10.2016	Türk Tabipleri Birliği tarafından organize edilen ve Prof.Dr.Emre KONGAR'ın konuşmacı olduğu "Toplumsal Dayanışma ve Meslek Ahlakı" konulu Füsun Sayek Anma Toplantısına katılım sağlanmıştır.	Ankara TTB Merkezi	Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ
22.	19.10.2016	Ankara Psikososyal Dayanışma Ağı Toplantısına katılım sağlanmıştır.	Ankara Psikiyatri Derneği	Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ, önceki genel başkan Zeynep MUTLU, SHUDER Ankara Şube Yöneticileri.
23.	22.10.2016	Genel olarak kamu yönetiminde ve sağlık alanında yaşanan sorunlara ilişkin olarak sağlık emek örgütleriyle ortak olarak "Sağlıkçılardan Demokrasi İçin Emek Buluşmaları" açıklaması yapılmış ve çeşitli illerde bir dizi ortak açıklama planlanmıştır.	Ankara	SHUDER ve Sağlık Emek Örgütleri
24.	25.10.2016	Çocuk evlilikleriyle mücadele bağlamında Çocuğa Karşı Şiddeti Önlemek için Ortaklık Ağı bileşenleri olarak bir yılsonu değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir.	Ankara Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
25.	25.10.2016	Kamu Denetçiliği Kurumu ve Derneğimizin iletişimi sonucu; Mahkemelerce verilen eğitim ve danışmanlık tedbir kararlarının uygulanması sürecinde aksayan hususlar masaya yatırılarak, okul devamsızlıklarının çocuk evlilikleri, çocuk işçiliği, çocuk istismarı, aile içi şiddet, narkotik bağımlılığı, çocukların suça sürüklenmesi, suç faili ya da mağduru durumuna gelmeleri, sokakta çalışma, sokakta yaşama vb." sebep ya da sonuçlarını da dikkate alarak konuyla ilgili olarak SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu ile Kamu Denetçiliği Kurumu arasında toplantı yapılarak Okul Sosyal Hizmetinin gerekliliği üzerinde durulmuştur.	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu Başkanı Prof.Dr.Nurdan DUMAN
26.	25-26-27Ekim2016	AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu Kapsamında, Aile Danışmanları Derneği tarafından yürütülen İnsan Ticareti İle Mücadelede Sivil Toplum Gücü Projesi kapsamında 25-27 Ekim 2016 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen "Bilgi ve Farkındalık Artırma Eğitimine" genel merkez adına katılım sağlanmıştır.	Antalya	GMKY Üyesi Umut YANARDAĞ
27.	26.10.2016	Kamu Denetçiliği Kurumu ile yapılan toplantı doğrultusunda hazırlanan Okul Sosyal Hizmeti raporu Kamu Denetçiliği Kurumuna	Ankara	SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu ve GMKY Üyesi Mehmet Can

		sunulmuştur.		AKTAN
28.	27.10.2016	Derneğimizin de üye olduğu IFSW-Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu ülkemizde yaşanan darbe girişimi sonrası genel olarak ve Diyarbakır şubemizin kapatılmasına karşı Derneğimize destek ve dayanışma bildirisi yayınlamış ve web sayfasında duyurmuştur.	İsviçre	IFSW Genel Sekreteri Dr. Rory TRUELL ve Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
29.	28.10.2016	Emniyet Genel Müdürlüğü Rehberlik ve Psikolojik Danışma Büro Amirlikleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği Taslağı'nın Psiko-Sosyal Destek Danışma Büro Amirliği olarak geniş ve kapsayıcı bir perspektifte ele alınarak, "sosyal hizmet uzmanı/sosyal çalışmacı ve görevlerinin"de tanımlanması gerektiğine ilişkin Derneğimizin görüş ve talebi Emniyet Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Başkanlığına iletilmiştir.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve GM Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
30.	30.10.2016	29 Ekim 2016 Tarihli ve 29872 Sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 675 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kimi illerde görev yapan bazı meslektaşlarımız ve çalışma arkadaşlarımızın da kamu görevinden çıkarılmasına ilişkin açıklama yapılmıştır.	Ankara	SHUDER GMYK
31.	31.10.2016	Derneğimizin kurucu genel başkanı, emekli öğretim üyesi Prof.Dr.Sema KUT tedavi görmekte olduğu Ankara İbn-i Sina Hastanesinde ziyaret edilmiştir. Hocamıza acil şifalar diliyoruz.	Ankara İbn-i Sina Hastanesi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
32.	02.11.2016	SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu toplantısı yapılmıştır.		Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu Üyeleri
33.	03.11.2016	Türk Tabipler Birliği tarafından gerçekleştirilen Prof. Dr. Nusret H. Fişek 102 Yaşında Anma Etkinliklerine katılım sağlanmıştır.	Ankara Çağdaş Sanatlar Merkezi	Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ.
34.	04.11.2016	Derneğimizin, sosyal çalışmacıların zorunlu personel olarak sayılması ve sosyal inceleme raporunun sosyal çalışmacılar tarafından hazırlanmasına ilişkin önerilerine yönelik düzenlemeleri de içeren Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı "Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği" 4 Kasım 2016 tarih ve 29878 Sayılı Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.	Resmi Gazete	SHUDER GMYK-ASPB
35.	4-5.11.2016	Çocuk Hakları Ağlarının Güçlendirilmesi Projesi kapsamında Ağlar İstanbul buluşması ve Projenin birinci ayağı olan Katılımlı Eylem Araştırması/Öğrenme Çalışmasının bölgesel	İstanbul Richmond Otel	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, Yönetim Kurulu Üyesi Ekrem UCA, Ankara Şube adına Zeynep

		çalıştay sunumları gerçekleştirilmiştir.		MUTLU, Diyarbakır Şube adına Ahmet KELEŞ ve Ümit ÇETİNER, İzmir Şube adına Emrah PAKMAN, Trabzon Şube adına Büşra AKCAN
36.	06.11.2016	Hayat Sende Gençlik Akademisi Derneği tarafından gerçekleştirilen ve Derneğimizin de katkı sunduğu, katılım sağladığı, "Aileye Dönüş ve Aile Yanında Destek Projesi Çalıştayı" sonuç raporu yayınlanmış ve Derneğimizce de paylaşılmıştır.	Ankara	SHUDER-Hayat Sende Gençlik Akademisi Derneği
37.	07.11.2016	Prof.Dr.Veli DUYAN ve Doç.Dr.Özge Özgür BAYIR tarafından yazılan "Sosyal Hizmete Giriş: Öğrenciler ve Uygulayıcılar İçin Bir Rehber" isimli kitap Derneğimizin 26.Yayını olarak Derneğimiz ve Sosyal Çalışma Yayınları tarafından bastırılmış olup şubelerimize de gönderilmiş, ilgililerin kullanımına sunulmuştur.	Ankara	GMKY Üyesi Umut YANARDAĞ ve Prof.Dr.Veli DUYAN
38.	08.11.2016	SHUDER Genel Merkez Yönetim Kurulu toplantısı yapılmıştır.	Ankara SABEV	GMKY Üyeleri
39.	08.11.2016	Derneğimiz tarafından yürütülen Türkiye’de okul sosyal hizmetinin başlatılması ve yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği GMYK Üyeleri ve SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu üyelerinden oluşan heyet, okul sosyal hizmetinin kurulması halinde örgütleneceği muhtemel genel müdürlük olan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Celil Güngör ile Okul Sosyal Hizmeti başta olmak üzere, Suriyeli çocuklara psiko-sosyal destek projesi vb. meslekle ilgili önemli konuları görüşmüşlerdir.	Ankara MEBÖzel Eğitim Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü	Genel Başkan Bülent Karakuş, Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu başkanı Prof. Dr. Nurdan Duman, Komisyon ve SHUDER GMYK Üyesi Doç.Dr. Elif Gökçearsan ÇİFÇİ, Komisyon ve SHUDER GMYK üyesi Mehmet Can ÖZKAYA
40.	09.11.2016	Derneğimizin de bileşenleri arasında yer aldığı Çocuğa Yönelik Ticari ve Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı tarafından yürütülen ve Defence for Children tarafından desteklenen Çocuğa Karşı Cinsel Şiddetin –Özellikle Seyahat ve Turizmde Çocukların Cinsel İstismarının-Azaltılması Projesi çerçevesinde Derneğimizce hazırlanan "Çocukların Ticari Cinsel Sömürüsünü Önleme ve Mağdur Çocukları Koruma Alanında Çalışanlar İçin Temel Eğitim Materyali" kitapçığı ICC-Uluslararası Çocuk Merkezi tarafından basılarak, şubelerimize dağıtılmış ve ilgililerin kullanımına sunulmuştur.	Ankara	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR ve Editör Önceki Genel Başkan Zeynep MUTLU
41.	10.11.2016	Prof.Dr.Veli DUYAN tarafından yazılan kitap Derneğimizin 27.Yayını olarak Derneğimiz ve Sosyal Çalışma Yayınları tarafından bastırılmış	Ankara	GMKY Üyesi Umut YANARDAĞ ve Prof.Dr.Veli DUYAN

		olup şubelerimize de gönderilmiş, ilgililerin kullanımına sunulmuştur.		
42.	11.11.2016	Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği, Çocuk Koruma Merkezlerini Destekleme Derneği ve Türkiye Barolar Birliği tarafından, "Çocukların Yaşam Hakkı" üst başlığı altında gerçekleştirilen II.Uluslararası Çocuk Koruma Kongresi açılışına katılım sağlanmıştır.	Ankara TBB Litai Otel	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
43.	11.11.2016	OHAL kapsamında kapatılan Diyarbakır Şubenin açılması ve dernek hesaplarına konulan blokenin kaldırılması için İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi yetkilileriyle görüşme yapılmıştır.	Ankara-İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
44.	12.11.2016	Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği, Çocuk Koruma Merkezlerini Destekleme Derneği ve Türkiye Barolar Birliği tarafından, "Çocukların Yaşam Hakkı" üst başlığı altında gerçekleştirilen II.Uluslararası Çocuk Koruma Kongresi kapsamındaki Çocuk Koruma Sisteminde Sorunlar konulu Panelde dernek adına sunum yapılmıştır.	Ankara TBB Litai Otel	Üye Ergin BALCI
45.	13.11.2016	Psiko-Sosyal Destek Ağı'nın "Travma Raporlama Eğitimine" katılım sağlanmıştır.	Ankara Tabip Odası	Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ, SHU Zeynep Mutlu, SHU Yaşar Çavdar.
46.	15.11.2016	SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu Başkanı Prof.Dr.Nurdan DUMAN'ın kongre başkanlığında, Ankara Bilkent Otelde gerçekleştirilen 1.Uluslararası Kadın Kongresine katılım sağlanmıştır.	Ankara Bilkent Otel	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
47.	16.11.2016	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca uygulanan Aile Sosyal Destek Programına ilişkin uygulamaya yönelik tespitlerin yer aldığı bir raporun hazırlanması için değerlendirme yapılmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Üye Nihat TARIMERİ
48.	18.11.2016	TBMM'de verilen "... cinsel istismar suçunda, mağdurla failin evlendirilmesi durumunda hükmün açıklanmasının geri bırakılması, hüküm verilmiş ise cezanın infazının ertelenmesi" önergesine ilişkin olarak, Derneğimizin de bileşenleri arasında yer aldığı "Çocuğa Karşı Şiddeti Önleme Ortaklık Ağı, Çocuğa Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı" tarafından ortak açıklama yayınlanmıştır.	Ankara	SHUDER GMYK
49.	19.11.2016	Sosyal Hizmet Uzmanı İşadamları Derneği (SOSHİAD) tarafından düzenlenen toplantıya dernek adına katılım sağlanmıştır.	İstanbul	GMYKY Üyesi Ekrem UCA
50.	22.11.2016	23 Temmuz 2016 tarih ve 29779 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan ilk "Olağanüstü Hal	Ankara/Diyarbakır	SHUDER Genel Merkez ve Diyarbakır Şube

		Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname” ile Derneğimizin Diyarbakır Şubesi kapatılmış ve dernek hesaplarına bloke konulmuştu. Bu haksız ve yanlış kararın iptali amacıyla derneğimizce yapılan çalışmalar olumlu sonuçlanmış ve 22.11.2016 tarihli 29896sayılı resmi gazetede yayınlanan 677 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 6749 sayılı Kanunda, SHUDER Diyarbakır Şubesi kapatılacak dernekler içerisinde çıkarılarak belirtilen tarihten (23/07/2016) itibaren tüm hakları tekrar iade edilmiştir.		
51.	23.11.2016	Derneğimiz tarafından gerçekleştirilen 8.Ulusal Sosyal Hizmet Kongresi kitabı için son düzenlemeler yapılarak basıma hazır hale getirilmiştir.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, Kongre Başkanı-Denetim Kurulu Üyesi Doç.Dr.Arzu İÇAĞASIOĞLU ÇOBAN
52.	24.11.2016	“Türkiye'nin Güneyindeki Suriyelilerin ve Göçmenlerin Korunma ve Sağlık Koşullarının İyileştirilmesi Projesi, Araştırma Sonuçları Paylaşım Toplantısı”na dernek adına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Önceki Genel Başkan Zeynep MUTLU
53.	25-26-27.11.2016	Sivil Düşün AB Programı Aktivist Desteği tarafından desteklenen İnsanca Yaşam ve Demokratik Toplum Derneği (İYADER) tarafından uygulanan ve Ankara’da gerçekleşen “Yaşama Sığınan Kadınlar Çalıştayı”na dernek adına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ
54.	28-29-30.11.2016	AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu Kapsamında, Aile Danışmanları Derneği tarafından yürütülen İnsan Ticareti İle Mücadelede Sivil Toplum Gücü Projesi kapsamında 28-30 Kasım 2016 tarihlerinde Antalya’da düzenlenen “Bilgi ve Farkındalık Artırma Eğitimine” genel merkez adına katılım sağlanmıştır.	Antalya	Üyesi Ezgi Melek YANARDAĞ
55.	29.11.2016	SHUDER GMYK yönetim kurulu toplantısı yapılmıştır.	Ankara	GMYK Üyeleri
56.	29.11.2016	Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği IFSW tarafından 2020’de düzenlenecek olan “Social Work and Social Development (SWSD-2020)” dünya kongresinin Türkiye’nin ev sahipliğinde ülkemizde yapılmasına ilişkin ön değerlendirme ve planlama yapmak üzere “Global Turizm Organizasyon” firmasından temsilci Hakan Bıyıklı ile toplantı yapılmıştır.	Ankara	GMYK Üyeleri ve Global Turizm Organizasyon Yetkilisi

57.	29.11.2016	T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından koordine edilen Dezavantajlı Grupların Toplumsal Entegrasyonu ve İstihdam Edilebilirliği Hibe Programı çerçevesinde Engelliler Konfederasyonu tarafından uygulanmaya başlanan “Engelleri Konuşarak Aşalım – Çağrı Merkezi Projesi” açılış toplantısına dernek adına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ
58.	01.12.2016	SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu toplantısı yapılmıştır.	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, GMYK Üyesi Mehmet Can AKTAN ve SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu Üyeleri
59.	02.12.2016	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca uygulanan Aile Sosyal Destek Programına ilişkin uygulamaya yönelik tespitlerin yer aldığı rapor hazırlanmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ ve Üye Nihat TARIMERİ
60.	03.12.2016	Maltepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü öğrencileriyle, “bir dernek nasıl işler” konulu söyleşi yapılmıştır.	Ankara	Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
61.	05.12.2016	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca uygulanan Aile Sosyal Destek Programına ilişkin uygulamaya yönelik tespitlerin yer aldığı rapor ASPB’na sunulmuş, uygulama, personel alımları vb. konulardaki haksızlıkların düzeltilmesi talep edilmiştir.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
62.	07.12.2016	Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği IFSW tarafından 2020’de düzenlenecek olan “Social Work and Social Development (SWSD-2020)” dünya kongresinin Türkiye’nin ev sahipliğinde ülkemizde yapılmasına ilişkin başvuru taslak dosyası hazırlanmıştır.		Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA ve “Global Turizm Organizasyon” firmasından temsilci Hakan BIYIKLI
63.	08.12.2016	STK'lara yönelik sunulan gerek AB gerekse başka kaynaklardan sosyal hizmet mesleği ile ilgili olan olası hibe programlarından faydalanabilmek ve meslektaşlarımızı istihdam edebilmek amacıyla bir proje yazma ve yürütme komisyonu kurma çalışması başlatılmıştır.	Ankara	Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
64.	10.12.2016	Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu tarafından gerçekleştirilen 6.İnsan Hakları Kısa Film Yarışması Ödül Törenine SHUDER olarak katılım sağlanmıştır.	Ankara Alman Kültür Merkezi	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
65.	11.12.2016	İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümüne alan dışından 2 Yardımcı Doçentin alınarak sosyal hizmet doktoralıların alınmaması işleminin düzeltilerek, sosyal hizmet lisans, yüksek lisans veya doktoralı olanların alınması	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA

		talebiyle Derneğimizce girişimde bulunularak konuyla ilgili olarak İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörlüğüne yazı yazılmıştır. Ancak Rektörlükçe, yapılan işlemin düzeltilmemesi nedeniyle, Derneğimizin de yönlendirme ve desteğiyle söz konusu sınava giren sosyal hizmet doktora eğitimi gören bir uzman psikolog tarafından dava açılmış, Derneğimizce yazılan yazılar da davanın desteklenmesi için mahkemeye sunularak, dava dosyasına girmiştir. İstanbul 9.İdare Mahkemesince alınan kararla sözkonusu işlem (üniversiteye alan dışından 2 yardımcı doçent alımı) iptal edilerek, yeniden jüri oluşturularak konunun tekrar değerlendirilerek, idarenin bu doğrultuda yeni bir işlem yapması kararlaştırılmıştır.		
66.	12-13.12.2016	Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF) ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi işbirliğinde, çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi ve evlendirilmiş çocuklara ihtiyaç duydukları destek hizmetlerinin sunulması amacıyla yerel kapasitenin güçlendirilmesine yönelik uygulanan çalışma planı kapsamında, evlendirilmiş veya evlendirilme riski altında olan çocuklarla karşılaşan tüm kurumlar için vaka yönetimi ve sevk mekanizmalarının standartlaştırılması amacıyla, Çocuk Evlilikleri ile Mücadelede Hizmet Sağlayıcılar hazırlanan Uygulama Rehberlerinin değerlendirilmesi ve gözden geçirilmesi amacıyla gerçekleştirilen “Çocuk Yaşta Evliliklerin Önlenmesi ve Vaka Yönetimi 2’inci Çalıştay ve Danışma Toplantısı”na dernek adına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Önceki Genel Başkan Zeynep MUTLU
67.	14.12.2016	İzmir şubemizin ilinde, "mülteci destek merkezi (MUDEM) İzmir şubesinde sosyal hizmet eğitimi almayan kişilerin kendini sosyal çalışmacı olarak tanıttığı, bu derneğin ASAM ile kardeş dernek pozisyonunda olduğu, ASAM’dan MUDEM’e sosyal hizmet uzmanı olmadığı halde sosyal çalışmacı kadrosu ile geçiş yapanların olduğu, ASAM’da çalışan iktisat işletme vb okullardan mezun kişilerin hala alanda kendini sosyal çalışmacı olarak tanıttığı” bildirimi üzerine, konuyla ilgili olarak MUDEM Ankara proje koordinatörlüğü ile görüşülmüş ve sorunun çözülerek sosyal hizmet uzmanı/sosyal çalışmacı olmayanların bu unvanla görevlendirilmemeleri, bu kadrolara sosyal hizmet lisans mezunlarının görevlendirilmesi talep edilmiştir. MUDEM yetkilileri sorunun çözüleceğini belirtmiş, ardından İzmir şubemizce de genel merkezimize,	Ankara-İzmir	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA ve İzmir Şube Başkanı Tufan Fırat GÖKSEL

		farklı meslek gruplarının sosyal çalışmacı unvanını kullanmaktan vazgeçip Saha Çalışanı unvanı kullanmaya başladıkları iletilmiştir.		
68.	15.12.2016	Adalet Bakanlığı ve Türkiye Barolar Birliği tarafından gerçekleştirilen “Türkiye’de Adli Yardım Hizmetlerinin Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında gerçekleştirilen Toplumun Adli Yardım Konusunda Bilgilendirilmesi toplantısına dernek adına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA
69.	15.12.2016	Boğaziçi Üniversitesi Vakfı tarafından Gençlik ve Spor Bakanlığı’nda gerçekleştirilen “Kamuda İyi Yönetişim Sertifika Programına” dernek adına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
70.	16.12.2016	Derneğimizin de bileşeni olduğu “Çocuk Hakları Ağları 1 Telefonla Kayıp Çocuklara Son Demek için 16 Aralık’ta Ankara’da Biraraya Geliyor: Bir Telefonla Kayıp Çocuklara Son” toplantısına dernek adına katılım sağlanmıştır.	Ankara	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR
71.	19.12.2016	SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu toplantısı yapılmıştır.	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	GMKY Üyesi Mehmet Can AKTAN ve SHUDER Okul Sosyal Hizmeti Komisyonu Üyeleri
72.	19.12.2016	SHUDER GM yönetim kurulu toplantısı yapılmıştır.	Ankara	GMKY Üyeleri
73.	19.12.2016	Hayat Sende Gençlik Derneği ile çocuk ve gençlik alanındaki olası proje ortaklıkları konusunda değerlendirme toplantısı yapılmıştır.	Ankara Hayat Sende Gençlik Derneği	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ, Genel Başkan Yardımcısı Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, GM Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
74.	21.12.2016	Yaşlı sağlığına yönelik ülkemizde kalıcı ve uygulanabilir politikaların geliştirilmesi amacıyla yaşlılara götürülecek tıbbi bakım hizmetlerinin niteliğine ve standart uygulamalarına dair eğitim taslağının oluşturulması için Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Kurumunca düzenlenen toplantıya derneğimiz adına katılım sağlanmıştır.	Ankara Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Kurumu Farabi Salonu	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
75.	23.12.2016	23 Temmuz 2016 tarih ve 29779 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan ilk “Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname” ile Derneğimizin Diyarbakır Şubesi kapatılmış ve dernek hesaplarına bloke konulmuş, bu haksız ve yanlış kararın iptali amacıyla derneğimizce yapılan çalışmalar olumlu sonuçlanmış ve 22.11.2016 tarihli 29896 sayılı resmi gazetede yayınlanan 677 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde	Ankara Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü	Genel Sekreter Mehmet Can ÖZKAYA

		Kararname ile 6749 sayılı Kanunda, SHUDER Diyarbakır Şubesi kapatılacak dernekler içerisinde çıkarılarak belirtilen tarihten (23/07/2016) itibaren tüm hakları tekrar iade edilmişti. Bu karara istinaden yapılması gerekenlere ilişkin Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğüyle görüşme yapılmıştır.		
76.	26.12.2016	22.11.2016 tarihli 29896 sayılı resmi gazetede yayınlanan 677 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 6749 sayılı Kanunda, SHUDER Diyarbakır Şubesi kapatılacak dernekler içerisinde çıkarılarak belirtilen tarihten (23/07/2016) itibaren tüm hakları tekrar iade edilmiş, bu nedenle dernek hesaplarına konulan blokenin kaldırılması amacıyla Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğüne yazılı bildirimde bulunulmuştur.	Ankara Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü	Genel Başkan Bülent KARAKUŞ
77.	28.12.2016	Türk Tabipler Birliği yeni yıl kokteyline dernek adına katılım sağlanmıştır	Ankara TTB	Genel Sayman Abidin ÖZDEMİR, Yönetim Kurulu Üyesi Kenan TOPCU
78.	29.12.2016	SHUDER Genel Merkez Yönetim Kurulu yılsonu değerlendirme ve yeni yıl hazırlık/planlama toplantısı yapılmıştır.	Ankara Altı Nokta Körler Derneği	SHUDER GMYK Üyeleri

SOSYAL HİZMET DERGİSİ YAYIN KURALLARI

Sosyal Hizmet Dergisi Ocak ve Haziran aylarında olmak üzere altı (6) ayda bir ve gerekli görüldüğü durumlarda özel sayı olarak yayınlanır. Ancak herhangi bir nedenle zamanında çıkarılamadığı durumlarda eksik sayılar yılda bir (1) dergi olarak tamamlanabilir.

Sosyal Hizmet dergisi, sosyal hizmet/sosyal bilimler alanında yapılmış bilimsel ve mesleki çalışmaları yayınlar. Sosyal hizmet alanında yapılmış çalışmalara basım önceliği tanınır.

Derginin yayın dili Türkçedir. Ancak Dergi, Türkiye dışındaki meslek elemanları ve sosyal bilimciler tarafından hazırlanan yabancı dildeki yayınlara da açıktır.

Sosyal Hizmet Dergisi, sosyal hizmet/sosyal bilim alanında yapılmış mesleki ve bilimsel çalışmaların yanı sıra, kitap eleştirileri, kitap tanıtımları, mesleki ve bilimsel çalışmalara ilişkin duyuruları da yayınlar.

Dergiye yayınlanmak üzere gönderilen yazılar aşağıdaki konu ve formatlarda olabilir:

- Araştırma makaleleri, derleme makaleler, çeviri makaleler
- Olgu sunumları
- Proje tanıtım yazıları
- Röportajlar
- Yüksek Lisans ve Doktora tez özetleri
- Kitap tanıtımı, kitap değerlendirmeleri
- Mesleki haberler, etkinlikler vb.

Sosyal Hizmet Dergisinde yayınlanması istenen yazılar dergi Yayın Kurulu tarafından incelenir ve uygun görülen yazılar yayınlanır. Yayınlanması uygun görülmeyen çalışmalar hakkında yazara/yazarlara bilgi verilir. Dergiye gönderilen yazılar hiçbir koşulda iade edilmez.

Dergide yayınlanan çalışmalarda yer alan görüşler yazarlarına aittir. Dergi Yayın Kurulu ve Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, yazarların görüşlerinden sorumlu tutulamaz.

YAZIM VE SUNUM KURALLARI

Genel Kurallar

Sosyal Hizmet Dergisinde yayınlanacak yazılar Times New Roman yazı karakteri, metin 11 punto, üst başlıklar 12 punto, 1,5 satır aralığı ile yazılmalıdır.

Yazılar bilgisayar ortamında A4 sayfa boyutuyla ve Microsoft Word Programı aracılığıyla yazılmalıdır.

Metinde yer alan şekil, çizelge veya fotoğraflar numaralandırılmalıdır.

Yazarlar, Sosyal Hizmet Dergisinde yayınlamak istedikleri çalışmaları e-posta yoluyla dergi@shudernegi.org ve info@shudernegi.org veya çalışmanın iki kopyası ve bir compact disc ile

beraber Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği genel Merkezi Ataç 1 Sokak No:29-17 Kızılay ANKARA adresine postalayarak Yayın Kurulu'na ulaştırabilirler.

KAYNAKÇA YAZIMI

Kaynakça Bağlacı

Yararlanılan kaynaklar metin içinde kaynakça bağlacı ile gösterilmelidir. Kaynakça bağlacının kullanımı aşağıdaki gibi olmalıdır.

Kullanılan kaynak tek yazarlı ise: (Adem 1993: 25),

Kullanılan kaynak iki yazarlı ise: (Adem ve Mehmet 1993: 25)

Kullanılan kaynaktaki ikiden fazla yazar ismi varsa: (Adem ve Diğerleri 1993:26)

Kaynakça Düzeni

Kaynakça listesinde yer alan yayınlar yazarların soyadlarına göre sıralanmalı ve numaralandırılmalıdır. Kaynakça gösterim biçimleri şu şekilde olmalıdır.

Kullanılan kaynak bir dergi makalesi ise:

Küçükkaraca N. (2000) “Kadın Suçluluğu ve Hükümlü Kadınların Durumu”. *Sosyal Hizmet*. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını. 8 (3), 23-25.

Kullanılan kaynak bir editörlü kitap ise:

Tufan B., Aktaş A. M. Duyan V. (Ed) (2000). *Travma Tedavisi Uzman Eğitimi*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayınları. Yayın No: 005. Ankara.

Kullanılan kaynak editörlü kitapta bir bölüm ise:

Grayer E. (2000). “Deprem Travmaları”. *Travma Tedavisi Uzman Eğitimi*. Tufan B., Aktaş A.M. Duyan V. (Ed). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayınları. Yayın No: 005. Ankara.

Kullanılan kaynak yayınlanmış bir ulusal ya da uluslararası kongre bildirisi ise:

Kabacalı A. (1995). “Türkiye’de Batıcılık Akımı ve Hoşgörü”. Uluslar arası Hoşgörü Kongresi Bildirileri. *Bilimsel ve Kültürel Araştırmalar Vakfı*. S: 97-100, Antalya.

Kullanılan kaynak yayınlanmamış bir ulusal ya da uluslararası kongre bildirisi ise:

Metin N. (1996). “Entegrasyon Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar”. *Özürlü, Kent ve Çevre Kongresi’nde Sunulan Bildiri*, Ankara.